

DOCTRINE POLITICE

SISTEM DE PARTID - V -

14 nov. 1933 - 10 mart. 1934

DOCTRINE POLITICE.....	1
SISTEM DE PARTID - V -.....	1
14 nov. 1933 - 10 mart. 1934.....	1
-----	7
Guvern IG Duca , 14 nov.'34.....	7
Alegeri	7
Asasinarea lui Duca , 29 dec.'33.....	7
Guvern C.Angelescu / Gh.Tătărescu , 5 ian.'34.....	7
-----	7
A. Programul de guvernare -Guv.I.G.Duca.....	7
▫ Cuvântarea lui Duca, la lansarea manifestului -program.....	8
▫ Dizolvarea Gărzii de Fier, 9 dec.'33.....	8
Vezi fișier Guvern, Garda de Fier.....	8
▫ Aspecte din campania electorală .Rezultatul alegerilor , 20-22 dec.'34.....	8
Vezi fișier Alegeri II.....	8
▫ Asasinarea lui Duca. Reacții antiteroriste , antiextremiste , 29-30 dec.'33.....	8
Vezi fișier Guvern, PNL.....	8
▫ Dinu Brătianu - președinte PNL ; G.Tătărescu -șef guvern , 5 ian.'34.....	8
Vezi fișier Guvern, PNL.....	8
B. Programul de gov.Gh.Tătărescu (6 ian.'34).....	8
Urmașul lui IG Duca.....	8
Stăvilirea agitațiilor sterile.....	8
▫ Programul economic.....	9
▫ Politica externă. Continuitate.PNL-ian.'34 /.....	9
C. Mircea Vulcănescu , "Nae Ionescu așa cum l-am cunoscut", Ed.Humanitas, 1992.....	9
* Nae Ionescu -"eminență cenușie".....	9
* Garda de Fier - Axa.....	9
* Garda de Fier - Carol.....	9
* Carol - asasinarea lui Duca.....	9
* Regele și "caii troieni" din partide	10
D.) C.Gr.C,Zotta,N.Tulceanu,.....	10
"Partidele politice din România.Istoricul și programele lor.", 1934.....	10
1.) Gh.Tătărescu .Declarație de presă : propune armistițiu politic, 6 ian.'34.....	12
2.a.) Reacția opoziției ; regrouparea partidelor mici , "agrariene " 7-20 ian.'34.....	12
I-Mihalache / 19 ian.'34.....	13
▫ Biroul PNȚ.....	13
2.b) Vasile Marin , <i>Crez de generație</i> , Colecția " Europa, Munchen, 1977 ,.....	13
I. Scrisoare către N.Iorga(p. 79-84).....	13
II. Scrisoare către Grigore Iunian (p. 85- 91).....	16
2.c.) Lotar Rădăceanu " După asasinat " [IG Duca] , 7 ian.'34.....	20
▫ Fascismul.....	20
▫ Vinovăția guvernelor.....	20
▫ Partide burgheze - partide fasciste.....	20
▫ Democrația socialistă.....	21
3.) Gh.Tătărescu , Programul guvernului // expunere radio // , 21 ian.'34.....	21

▣ Programul guvernului Tătărescu = Programul de guvernare " Duca".....	21
▣ Liniște !.....	21
▣ Armistițiu politic !.....	21
▣ Avertisment către Garda de Fier.....	22
▣ Hotărârea "mâinii de fer ".....	22
▣ În slujba comandamentelor naționale.....	22
4.) N.Iorga, Expozeu -program, șed.Com.Executiv P.N .D , 22 ian.'34.....	23
▣ Regruparea partidelor politice ?.....	23
▣ PND - tradiție și valoare.....	23
5.) Ion Mihalache : Declarații , inaugurarea sediului Ploești, 25 ian.'34.....	23
Amatorii de dictatură.....	23
Democrația.....	24
6.) C.Argetoianu , replică la zvonuri : Partid agrar ? Dictatură ? , 27 ian.'34.....	24
▣ Scrisoarea - către "Adevărul".....	24
▣ Politica externă.....	25
-----	25
Guvern Gh.Tătărescu .Legislatura I .Sesiunea ordinară .1 febr.'34.....	25
-----	25
7.) Fenomene politice noi în spectrul politic partidist . febr.'34.....	25
Vict.Iamandi - Armd.Călinescu / Cameră / 8 febr.'34.....	26
▣ PNL- PNȚ - și ... poliția.....	26
▣ PNL- PNȚ - și ... mișcările anarhice.....	26
Petre Andrei , Ion Mihalache - Victor Iamandi / Camera , 9 febr.'34.....	27
▣ Atitudinea față de Garda de Fier	27
8.)Întrevederi Gh.Tătărescu -I.Mihalache : destindere ! 9 febr.'34.....	29
9.) Petre Andrei , Ion Mihalache - Victor Iamandi , la validări : Garda de Fier , 9 febr.'34.....	29
▣ Atitudinea față de Garda de Fier	29
A doua intervenție /.....	33
A doua replică.....	33
10.) NNSăveanu , președ.Camerei , 16 febr.'34.....	35
▣ Consolidarea regimului monarhic constituțional.....	35
▣ Respectarea parlamentarismului.....	35
▣ Apel la solidaritate.....	35
11.) Oct.Goga , discurs la mesaj : // România prerevoluționară // , 24 febr.'34.....	35
▣ Mesajul Regal.....	36
▣Răspunsul la Mesajul Regal.....	36
▣ Armonie și solidaritate !? Destindere !?.....	36
▣ Respectarea libertăților publice !? Regim constituțional !?.....	36
▣ Criza morală : psihologie turbure ; cutremur molecular ; fierbere revoltată ;.....	36
▣ Diminuarea autorității de stat.....	37
▣ Prematura acordare a votului universal.....	37
▣ Democrația viciată.....	37
▣ Politicianism periferic, provincial.....	37
▣ Parlamentarism - caricatural.....	37
▣ România prerevoluționară : Românism eclipsat ! Străinii ! Evreii ! Bolșevicii !.....	37
▣ Noua concepție de Stat : autoritarism și naționalism integral.....	38
▣ Modelul : Mussolini !.....	38
▣ Monopartidocrația productivă	38
▣ Liberalismul.....	39
▣ PNL , Guvernul.....	39
▣ Partidul Național -Agrar.....	39
12.) Gh.Brătianu (PNL) , discurs la mesaj, 24 febr.'34.....	40
▣ Mesajul Regal.....	40
▣ Adresa de răspuns.....	40
▣ Asasinarea lui Duca Vezi pe larg la fișier PNL-2.....	40
▣ Dizolvarea Gărzii de Fier.....	40

▣ Guvern liberal ?!	40
▣ Programul economic	42
▣ Politica externă	42
▣ Decalaj economic : țări agrare - țări industriale	42
▣ Controlul financiar străin	42
▣ Tradiția națională a PNL	42
▣ Problema generației tinere	43
▣ Profilaxia anarhiei	43
▣ Pedepsirea vinovaților	43
▣ Politica față de minorități	44
▣ Naționalizarea cu românii de peste graniță	44
▣ Numerus proportionalis	44
▣ Solidaritate națională !	44
▣ Crez patriotic	44
▣ "Prin noi înșine !"	44
13.) Virgil Madgearu , Declarația PNȚ la mesaj, 24 febr.	45
▣ Coroana	45
▣ Alegerile dec.'33	45
▣ Distrugerea prestigiului parlamentar	45
▣ Destindere politică ?!	45
▣ Democrația rurală	46
▣ Reformă constituțională !	46
14.) C.Argetoianu , tratative pentru un partid agrarian, 24 febr.'34	46
15.) Oct.Goga , comunicare : Garda de Fier și represiunea guvernului, 27 febr.'34	47
H.Soreanu / 27 febr.'34	47
▣ " O execuție la Cameră	47
Octavian Goga / 27 febr.'34	47
▣ Interpelarea	48
Victor Iamandi / 27 febr.'34	48
▣ Primul răspuns	48
▣ Extremismul de stânga și de dreapta	49
▣ Generația Iamandi -Goga	49
▣ Profil moral -politic Goga	49
Octavian Goga / 27 febr.'34	50
▣ Replică lui Iamandi	50
Gr.Iamandi / 27 febr.'34	51
▣ Replică la replică	51
▣ Garda de Fier	51
16.) I.Mihalache , Ședința Comit.Executiv PNȚ , 26 febr.'34	51
Scrutator / 27 febr.'34	52
▣ Șefia lui Ion Mihalache	52
I. Mihalache / 26 febr. 34	52
▣ Reorganizarea PNȚ	53
▣ Realitatea politică românească	53
▣ Anomaliile de "sus" și de " jos"	53
▣ Pericolul dictaturii	53
▣ Înapoi la masse !	53
▣ Aerisirea partidului !	53
17.b) ICCătuneanu (LANC) , discurs la mesaj, 1 martie '34	54
▣ Fărămițarea partidelor	54
▣ Dispariția partidelor	54
▣ PNȚ și guvernările sale	54
▣ " Prin noi înșine " ?!	55
▣ Minoritățile : asimilabile - neasimilabile	55
▣ Jidanii !	55

▣ "Statul miniatural evreesc ".....	55
▣ Mărturisire iudaică.....	55
▣ Acapararea economică evreească.....	56
▣ Jidanii.....	56
▣ Puterea iudaismului.....	56
▣ Doctrina și acțiunea LANC.....	57
▣ "Chestiunea jidovească ".....	57
▣ Soluția problemei : eliminarea !.....	57
17.b) ACCuza , discurs la mesaj, 2 mart.'34.....	58
▣ 11 legislaturi , în opoziție (din 1892).....	58
▣ Continuitatea unui crez.....	58
▣ Apărarea ordinii în stat ?.....	58
▣ Parlamentul = tribună de confruntare	58
▣ Doctrina naționalistă Doctrina conservatoare.....	59
▣ Simion Bărnuțiu Titu Maiorescu.....	59
▣ Doctrina naționalistă - Doctrina liberală.....	59
▣ ACCuza - "bătrânii " - "tinerii ".....	59
▣ Doctrina național - creștină.....	59
▣ Apărarea națională.....	59
▣ Jidanii !.....	59
▣ Meritele LANC.....	60
▣ Curentul naționalist-creștin.....	60
▣ Merit LANC -.....	60
▣ Educația naționalist -creștină a tineretului.....	60
▣ Merit LANC -.....	60
▣ Înfrăurirea minorităților etnice.....	60
▣ Merit LANC -.....	60
▣ Câștigarea provinciilor românești.....	60
▣ Merit LANC -.....	61
▣ Combaterea comunismului.....	61
▣ Merit LANC -.....	61
▣ Refacerea statului național românesc.....	61
Programul LANC.....	62
▣ Reforma constituțională.....	62
▣ Reforma financiară.....	62
▣ Rezolvarea problemei jidănești.....	62
▣ Politica externă- alături de Germania.....	62
▣ Fuziunile dintre partide	62
▣ PNA-Goga.....	62
▣ Concluzie, previziuni	63
18 a) Gr.Iunian (PȚR) , discurs la Mesaj, 2 mart.'34.....	63
▣ Adresa de Răspuns la Mesaj.....	64
▣ Partidul Național Liberal.....	64
▣ Dizolvarea Gărzii de Fier	65
▣ Regim parlamentar.....	66
▣ Valul de răzvrătiri contra PNL.....	66
▣ Partidul Național Țărănesc	67
▣ Autoprofil moral-politic.....	67
▣ Sensul părăsirii PNL, PNTȚ.....	67
18.b) Ecouri,comentarii,reații ,înainte și după reântregirea PNTȚ, 1 - 14 mart.'34.....	68
▣ Boldur /.....	68
▣ Vaida : <i>Numerus Valachicus</i>	68
▣ Dr.Lupu : Statul țărănesc.....	68
▣ Naționalismul sănătos !.....	69
19.) Eug.Titeanu * (raportor Răspuns la Mesaj) , discurs -concluzie , 6 mart ' 34.....	69

Notă * Aici va fi plasată soarta lui sub dictatura comunistă.....	69
▣ Cauzele înfrângerii PNȚ în alegeri.....	70
▣ Declarația PNȚ.....	70
Reformă constituțională.....	70
Politica economică.....	70
▣ Administrația PNȚ.....	70
▣ Regiile autonome.....	70
▣ Administrația PNȚ.....	71
▣ Finanțele publice.....	71
▣ PNȚ : Armata - industria "parazitară".....	71
▣ Stat țărănesc ?.....	71
▣ Stat al armoniei sociale.....	71
▣ Apel la clarificare ideologică.....	72
▣ Apel la poliție etică.....	72
▣ Invitația la rotativă a PNȚ.....	72
▣ Declarația PNA - Goga.....	73
▣ Corporatismul.....	73
▣ Corporatismul Goga : monopartidocrația.....	73
▣ " Monopartidocrația " -Goga.....	74
▣ Cezarismul	74
▣ Regimul parlamenar.....	75
▣ Tradiții, virtuți, viabilitate.....	75
▣ Pedagogie parlamentară.....	75
▣ Luptă politică leală , adversari - nu inamici !.....	75
▣ Pierderea unui mit, a unei legende : Goga.....	75
▣ Ideea națională.....	76
▣ LANC - ACCuza.....	76
▣ PNL= partid național.....	77
▣ Destinderea	77
▣ Armistițiu politic.....	77
▣ Generația tânără.....	77
▣ PNL - burghezia - elitele.....	78
▣ Tineri - bătrâni.....	78
▣ Răspuns lui Gr.Iunian.....	78
20.) Ion Nistor * (ministru secretar de stat) , discurs final la Mesaj, 6 mart.'34.....	78
Notă * Aici va fi plasată soarta lui sub dictatura comunistă.....	79
▣ Monarhia.....	79
▣ Parlamentarismul.....	79
▣ Constituția.....	79
▣ Doctrina națională.....	80
▣ Doctrina naționalistă.....	80
▣ Doctrina liberală românească.....	80
▣ Destinderea politică.....	84
▣ Misiunea guvernării PNL.....	84
21.) Victor Iamandi (subsecretar Interne) , răspuns la interpelări, 10 mart.'34.....	84
22.) Proclamarea fuziunii dintre național-țărăniști și lupiști , 11 mart.'34.....	85
Ziarul / Reporter Al.Graur.....	85
▣ Atmosfera.....	85
▣ Delegația permanentă a PNȚ	86
▣ Adunarea fruntașilor PNȚ.....	86
23.) I .Mihalache , interview : importanța fuziunii PNȚ , 14 mart.'34.....	91
24.) <i>Legea stării de asediu</i> , în discuția Camerei , 13 martie '34.....	91
24 a) Gh.Cuza / 13 mart.'34.....	92
▣ " Extremismul " , în accepțiunea legii.....	92
24.b) C.Argetoianu.....	92

24.c) I.Petrovici (PNA-Goga) Pamfil Șeicaru - intervenții polemice.....	92
▣ Asasinarea lui Duca.....	93
▣ Garda de Fier.....	93
▣ Calea captării.....	93
24.d) H.Aznavorian * - concluzii ;.....	94
Notă . * Aici va fi cazul să dai soarta lui sub dictatura comunistă.....	94
▣ "Dreapta " - "Stânga".....	94
▣ Extrema " stânga" -extrema " dreapta".....	94
▣ Regimul democratic.....	94
▣ Libertatea opiniilor.....	94
▣ Pasiunile naționaliste,.....	95
▣ Violența	95
▣ Complicități oculte Replică lui Călinescu.....	95
▣ Mișcare naționalistă non violentă : LANC.....	95
▣ Mișcare naționalistă violentă : Garda de Fier.....	95
▣ Complicități, forțe oculte.....	95
▣ Garda de Fier - complicitățile și oculta.....	96
▣ Controlul parlamentar.....	96
▣ Intențiile guvernului	97
25.) Modificarea legii Organizarea administrației locale (1929) , 14 mart.'34.....	97
Gh.Vântu / 14 mart.'34.....	98
▣ Legea administrației locale.....	98
▣ Istoricul și evoluția legii : 1925, 1929.....	98
▣ Legislația liberală ,1923, 1925.....	98
▣ Legea administrativă PNT / 1929 , 1933.....	98
▣ Mentalitate regionalistă.....	98
▣ Multiplicarea organelor administrative.....	98
▣ Comitetul de revizuire.....	98
▣ Legea administrativă 1934.....	98
▣ Consilierii comunali : electivi și de drept.....	98
Concluzii la lege.....	98
26.) Grigore N.Filipescu , Arta de a face politică, 19 mart.'34.....	99
▣ Arta de a face politică.....	99
▣ Diletantism , fler, demagogie, aventurism, intrigi.....	99
27.) I. Th.Florescu ,5 ani de la înființarea Partidului liberal-democrat ,16 ? mart.'34.....	100
▣ Partidul liberal-democrat.....	101
28.) Ordonanța definitivă în procesul asasinatului de la Sinaia , 10 mart.'34.....	101
▣ Cercetările Consiliului de Război, Corp II Armată.....	101
▣ Planurile Gărzii de Fier.....	102
▣ Organizarea Gărzii de Fier.....	102
▣ Mijloacele de luptă ale Gărzii.....	103
▣ Atentate și acte de teroare.....	104
▣ Înarmările legionarilor.....	105
[Atenție !] C.Z.Codreanu a dizolvat cuibul de la Constanța , arestat de poliție,.....	105
▣ Echipele morții.....	105
▣ Intelectualii și Garda de Fier	105
▣"Sfătuitoarii" lui CZCodreanu.....	105
[LD : eu cred că lucrurile stau invers ! intelectualii și alte peroane au manipulat Garda !] .	105
▣ Campania electorală.....	106
▣ Primul complot : Câmpulung.....	106
▣ Dizolvarea Gărzii.....	106
▣ Graț Cantacuzino preia conducerea / 10 dec.'33.....	106
▣ Al doilea complot.....	107
▣ Corneliu Codreanu conduce Garda.....	107
▣ Declarațiile (I - V) ing .Virgil Ionescu ,.....	108

▣ Concluzia : complot !.....	108
▣ Concluzie : lovitură de stat.....	109
▣ Intelectuali în sprijinul Gărzii.....	109
▣ Ziarele " Cuvântul " și "Calendarul ".....	109
▣ Nae Ionescu , Nichifor Crainic.....	109
29) Procesul asasinării lui IGDuca , 19 mart- 6 aprilie mart.'34.....	111

Vezi fișierul următor

Guvern IGDuca , 14 nov.'34

Alegeri .

Asasinarea lui Duca , **29 dec.'33**

Guvern C.Angelescu / Gh.Tătăărăscu , 5 ian.'34

A. Programul de guvernare -Guv.I.G.Duca

("Universul",3 oct.1933) [Documentar ISISP]

Respectarea Constituției.

1,Aplicarea sincera a **regimului constitutional-parlamentar**,prin respectarea prerogativelor tuturor puterilor ,cu eliminarea exceselor,care au coborât prestigiul parlamentului.

Întărirea ideii de autoritate.

2.Întărirea ideii de autoritate,macinată azi printr-o guvernare lipsită de prestigiu, și de simțămîntul de ordine.**Combaterea** fără șovăire a tuturor curentelor răzimate pe **ura de clasă și de rasă** , care **pot primejdui** unitatea statului,pacea socială,libertățile publice.

Apărarea averii statului .

3.Pedepsirea ,potrivit unei proceduri accelerate ,a celor care au păgubit prin fraudă și abuz ,Statul,județul,comuna,și crearea unei atmosfere morale,care să facă imposibilă reîntoarcerea **practicilor abuzive în administrarea avutului public.**

Curmarea haosului legislativ.

4.Curmarea haosului de legiferare,care a dezorganizat viața Statului, și a creat haosul legislativ.

Comerțul și industria.

9.Refacerea industriilor naționale și a comerțului românesc, distruse de politica de nepricepere și de sistematică persecuție a guvernărilor național-țărăniste.

Dezvoltarea culturală.

13.Obligativitatea **înv.primar obligator**,amenințat de politica anticulturală a guv.naț.-țărăniste,care a oprit dezvoltarea școlii rurale și a sporit coeficientul analfabeților. Se va da mare dezvoltare înv.agricol și profesional,pentru a opri sporirea șomajului intelectual.etc,etc...

14.Consolidarea raporturilor de **armonie între bisericile naționale**, și asigurarea rolului precumpănitor al bisericii ortodoxe.

Unificarea legislativă.

15.Întărirea prestigiului magistraturii și al Justiției,care a apărat legalitatea de stat,în mijlocul anarhiei și incoerenței legislative dezlănțuite de guv.PNȚ.

O eră nouă.

PNL va reaseza statul român pe drumul consolidării din care a fost abatut. Incepe era politicii constructive și organizării de stat raionale, cu eliminarea preocupărilor de clasă, cu munca și disciplină.

▣ **Cuvîntarea lui Duca, la lansarea manifestului -program.**

/Prin lansarea Manifestului, a dat semnalul ultimei lupte pentru

răsturnarea regimului naț.-tărănesc.

/Textul este rezumatul **Programului de guvernare**, pregătit de PNL.

/Cere pregătirea și declanșarea adunărilor în diferite centre,

cu punct culminant în **marea adunare din Capitală**

PNL-Duca / oct '33

▣ **Dizolvarea Gărzii de Fier, 9 dec.'33**

Vezi fișier Guvern, Garda de Fier.

▣ **Aspecte din campania electorală .Rezultatul alegerilor , 20-22 dec.'34**

Vezi fișier Alegeri II

▣ **Asasinarea lui Duca. Reacții antiteroriste , antiextremiste , 29-30 dec.'33**

Vezi fișier Guvern, PNL

▣ **Dinu Brătianu - președinte PNL ; G.Tătărescu -șef guvern , 5 ian.'34**

Vezi fișier Guvern, PNL

B. Programul de guv.Gh.Tătărescu (6 ian.'34)

("Adevărul", 6 ian.'34, cf. ziarului "L'Intransigeant") [Documentar ISISP]

Urmașul lui IGDuca.

MSR i-a dat greua misiune **de a continua sarcina răposatului** președ. de Consiliu, I.G.Duca. A fost **colaboratorul intim** a lui IGD, și deși tânăr, a apreciat și admirat această minte largă și deschisă ideilor mari..

Stăvilirea agitațiilor sterile.

"Chemat să-i fiu urmaș, sînt ferm hotărît [...] **de a pune capăt agitațiilor sterile ale cîtorva tineri rătăciți**, sau îndemnați de dușmanii noștri. [...]

Tot ce ne poate despărți, tot ce poate fi germen de dezbinare în sînul națiunii,

trebuie socotit ca o trădare a marilor interese naționale.

Cu atît mai puțîn vom putea tolera apelurile la forță și violență."

/ Campaniile de ură slăbesc poziția internaț.a Rom.

Campaniile de ură, slăbesc poziția internațională, creează o atmosferă de suspiciune , care dăunează intereselor țării.

"Doctrina străină de mentalitatea acestui popor au încercat să se infiltreze în cîteva spirite .

Din fericire , acest curent n-a găsit răsunset în populația noastră blîndă și ospitalieră.

Dar agitațiunile violente trebuie oprite, căci violența atrage violență, și nu putem concepe

dezvoltarea unei țări civilizate, dacă toate partidele politice ar ține să-și impună ideologiile prin forță. Dimpotrivă, trebuie ca frăția să domnească între toate categoriile sociale, și toți cetățenii, fără deosebire. [...]

Guvernul este hotărât să restabilească și să mențină ordinea și disciplina și să redea țării liniștea de care are nevoie."

▣ Programul economic.

Credincios Programului trasat de predecesorul său...

▣ **Politica externă.** Continuitate.PNL-ian.'34 /

C.Mircea Vulcănescu , "Nae Ionescu așa cum l-am cunoscut",Ed.Humanitas,1992

Vulcănescu /

* Nae Ionescu -"eminență cenușie"

/Dar a ajuns să se convingă că **nici regele,nici "tehnicienii"**

nu sunt oamenii dezrobirii românești,s-a îndepărtat,treptat și de ei. (p.54-60)

[1933/ 34] Când opoziția capitalismului străin va sili pe rege să readucă pe liberali la putere,

Nae Ionescu se va despărți de rege tot mai mult,

apropiindu-se de extrema dreapta.(p.62-63) **Vezi fișier G de F**

Vulcănescu /:

*Garda de Fier - Axa

[LD:atenție ! f.aproape de concluziile mele !]

Legăturile germanilor cu G.de F. **puternice și permanente** (afinități ideologice și interese geostrategice).**Au mers crescând pînă în 1938**, devenind **principal obiectiv** ,

(cf.declarațiilor lui Codreanu ,că în 48 de ore...**Garda** va trece în **tabăra Axei.**)

/ **Nemții** au primit pe **gardisti** pentru **formare spirituală** ;le-au dat **directive de luptă**;

uneltiri directe ; le-au oferit **azil** (cînd au fost siliți la expatriere).

/ **Răsturnarea lui Carol** s-a organizat la **Legăția germană**, prin **manifestația de stradă** pusă la

cale de **300 de oameni ai agentului german Konradi.** (p.84)

Vulcănescu /:

*Garda de Fier - Carol

[LD:atenție ! f.aproape de concluziile mele !]

/ **Regele Carol a folosit-o**, pentru a-și dobândi **libertatea de acțiune**

împotriva lui Titulescu și I.G.Duca, printr-o "**ușoară dar persistentă sugestie** ,

pentruca **resentimentele să răbufnească în acte.**

Această **asmuțire** s-a făcut ,fără îndoială,din **inițiativă regală**,ori direct,ori din apropierea ei."

/ Se cunosc **răfuelile Codreanu-Stelescu** ,întemeiate pe învinuirile lui Stelescu

că **Codreanu s-ar fi lăsat ascuns** (după asasinarea lui Duca) de **Camarilă**;

că , astfel ,**Duca** a fost înlocuit de **Tătărescu "homo regius"**;

/ **Regele săvîrșea** ,astfel,**ruptura în tabăra liberală** , cum reușise să o producă la **averescani**

(**Goga**), la **țărăniști (Iunian,Călinescu**) , contra șefilor partidelor istorice.

/ **Tătărescu** a avut față de Gardă o atitudine de "**toleranță relativă**".(p.85-88)

Vulcănescu /

*Carol - asasinarea lui Duca

1933. **Nae Ionescu** , era,în acel moment ,un "**protagonist al culorilor regale**",

pe care le vedea apropiindu-se de liberali.

"Consider că **atmosfera morală** a acelei **campanii de presă**

a constituit **primul mobil** în sufletul celor care au săvârșit **atentatul din 29 decembrie** ; și **carența totală a Siguranței statului** (pe atunci în mâinile personale ale regelui) **spre a-l împiedica**,cu toate avertismentele generalului **Stîngaciu** (dat ulterior afară!), este ,dacă **nu o dovadă sigură**,cel puțin **o gravă prezumție de complicitate**.
Mai ales în lumina **scenelor** ce se povestesc că s-ar fi petrecut între **Rege și Titulescu** - venit din străinătate dinadins - **care i-ar fi cerut ,cu dovezi în mână**, bătând cu pumnul în masă (sau scuipând) **să fie îndepărtat șeful Siguranței și Puiu Dumitrescu, învinuiți că s-ar fi amestecat direct în urzilele crimei**. (de aici s-ar fi tras **ura și îndepărtarea lui Titulescu**,dela externe) (p.87-88) **Vulcănescu /**

***Regele și "caii troieni" din partide .**

"**Regele** se lăsase ,într-adevăr,sedus să practice **o politică de urzeli asemănătoare împrejurărilor tenebroase ale Renașterii italiene**.
[...] își pregătea **dictatura personală** ,transformând arbitrajul politic ipotetic , în **putere economică efectivă,creindu-și în toate partidele ,oamenii lui**, din **veleitarii nemulțumiți** că nu-și aveau asigurată succesiunea la șefie, făcînd din ei **niște cai troieni**,destinați ca,la ceasul hotărît, **să spargă cadrele partidelor** și să constituie ,cu sprijinatorii lor, **partidul lui,regal și unic**, **suprimînd din viața politică pe cei ce stăteau împotriva-i "** (p.88) **Vulcănescu / '33-38**

D.) C.Gr.C,Zotta,N.Tulceanu,

"Partidele politice din România.Istoricul și programele lor.", 1934

[**L.D.este atît de simplistă,de însăilată,un colaj incoerent**,
încât poate servi de exemplificare pentru un demers de diletanți .
Meritul lor este de a fi adunat programele dela partide dar nici acelea complete și ...
de aceea **cartea trebuie folosită cu mari rezerve.**]

Partid =o asociație liberă de cetățeni ,uniți în mod permanent prin interese și idei comune,cu caracter general,asociație ce urmărește ,în plină lumină publică ,a ajunge la puterea de a governa pentru realizarea unui ideal etic social " (D.Gusti)
camarilă =grup în jurul unui șef (de Stat,de partid ș.a.)cu ascendent în treburile publice,cărora îi lipsește caracterul publicității.

Soc.secrete =organizații cu scopul de a asigura un anumit ideal (în societățile absolutiste),social.politic,național,econom.

Ex.:junii turci / nihilisții ruși / carbonarii italieni /

maffia siciliană / camorra napolitană /

francmasoneria (inițial,anti- iezuiți)

clica = urmărește numai interese personale,egoiste.

Fracțiunea = grup rupt dintr-un partid,nemulțumit,care se separă

Coteria= fracțiune dintr-o fracțiune.

Zotta,Tulceanu/

1.)Blocul Cetățenesc pentru Mîntuirea Țării. (președ.**Gr.Forțu**)
(Fișier **Clasa mijlocie, Etica**)

Zotta,Tulniceanu /

2.)Liga Agrară (președ.**Const.Garoflid**)(p.11-16)
(Vezi fișier **Agrarism,Clasa mijlocie**)

Zotta,Tulceanu /

3)Liga Apărării Național-Creștine (președ.**A.C.Cuza**) (p.17-18)

(Vezi fișier **Naționalism**)

Zotta, Tulceanu/

4) Liga Național-Corporatistă (președ. **M. Manoilescu**) (p. 19-28)

(Vezi fișier **Corporatism**)

5) Partidul Conservator (președ. **Gr.N: Filipescu**) (p. 29-36)

(Vezi **P. Conservator**)

6) Partidul german (p. 37-39)

(Vezi **Partidul german, la Minorități**)

7) Partidul Liberal Democrat (președ. **I.Th. Florescu**) (p. 40-41)

(Vezi la fișier **PNL**)

8) Partidul maghiar (p. 42-43)

(Vezi fișier **Minorități**)

9) Partidul Național Agrar (Președ. **Oct. Goga**) (p. 44-49)

(Vezi fișier **PNA**)

10) Partidul Național Democrat (președ. **N. Iorga**) (p. 50-53)

(Vezi fișier **PND**)

11) Partidul Național Liberal (președ. **Const. I.C. Brătianu**) (p. 54-62)

(Vezi fișier **PNL**)

12) Partidul Național Liberal (președ. **Gh. Brătianu**) (p. 63-81)

(Vezi fișier **PNL-Gh. Brătianu**)

13) Partidul Național-Țărănesc (președ. **Ion Mihalache**) (p. 82-85)

(Vezi fișier **PNT**)

14) Partidul Poporului (președ. Mareșal **Al. Averescu**) (p. 86-89)

(Vezi fișier **P.P**)

15) Partidul Social-Democrat (p. 90-94)

(Vezi fișier **PSDR**)

16) Partidul Socialist -Unitar (președ. **L. Ghelerter**) (p. 95-96)

(vezi fișier **PSDR**)

17) Partidul Țărănesc (președ. **dr. N. Lupu**) (p. 97-98)

(vezi fișier **PNT**)

18) Partidul Țărănist -Radical (președ. **Gr. Iunian**) (p. 99-103)

(vezi fișier **PNT**)

19) Uniunea Agrară (președ. **C. Argetoianu**) (p. 104-108)

(vezi fișier **Agrarism**)

20) Uniunea Evreilor Români (președ. **dr. W. Filderman**) (p. 109-110)

(vezi fișier **Minorități**)

Zotta, Tulceanu/

Încheere

La cele 20 de formațiuni cu caracter politic ,ar mai fi fost de adăugat

Garda de Fier ,condusă de **Corneliu Zelea Codreanu** și **Partidul Comunist.**

Cele 2 formațiuni au fost **dizolvate** din cauza acțiunii întreprinse de ele,

"considerată prejudiciabilă intereselor țării.

De aceea nu sunt prezentate in lucrare

1.) Gh.Tătărăscu .Declarație de presă : propune armistițiul politic, 6 ian.'34

("Dimineața" , 7 ian.'34 ; ziarul "L'Intrasigean ")

Noul prim-ministru a dat a înțelege sau chiar s-a exprimat fățiș că are dorința de a stabili un **armistițiu politic cu partidele de opoziție.**

Această **dorință , legitimă la orice șef de guvern nou** , este cu atât mai explicabilă la d.Tătărăscu, a cărui guvernare începe în condițiuni care reclamă puterii executive eforturi serioase. **Dorința sa corspunde și sentimentului unanim al oamenilor de ordine** din această țară, **de a vedea guvernul**, oricare ar fi el, cât mai **stăpân pe mișcările lui.** Pentru ca acest armistițiu să se poată realiza, **este nevoie de asentimentul opoziției.**

Din nefericire, **din felul cum s-au pronunțat**, la cele mai multe dintre ele , **nu se vede o înclinare prea pronunțată în acest sens.**

Ele păstrează o prea proaspătă amintire despre ingerințele electorale recente, atmosfera de încordare din alegeri...

Tătărăscu / 6 ian.'34

2.a.)Reacția opoziției ; regruparea partidelor mici ,"agrariene " 7-20 ian.'34

Evoluția relațiilor PNT-PNL

// PȚ-Lupu // PRT-Lunian // Un.Agr.-Argetoianu // PP-Averescu // PNA-Goga //

("Dimineața " , 20 ian.'34 ; "Facla" , 21 ian.'34)

Guvernul a aruncat o lozincă : destindere politică.

Nu s-au produs elemente suficiente să se poată "profetiza" dacă guvernul va culege vreun rod de pe urma inițiativei sale laudabile. Lozincă pare să fi fost prinsă de partidele de opoziție pentru a o aplica ... spre propriul lor folos.

Dacă încă **nu se putea constata o destindere între guvern și partidele de opoziție**, se putea constata **o destindere între ele.** Între ele se constatau numeroase semne de apropiere . De mai bine de trei ani, **partidele trecuseră** , fără nici o excepție , **printr-un proces de descompunere și de fărâmițare.** Acum **partidele mici păreau a face calea înapoi.**

Cauzele revenirii , erau mai puternice decât cauzele fărâmițării :

/ Verdictul opiniei publice , la alegeri : **preferința spre partidele mari, puternice ;**

Și în opoziție, PNL și PNT au obținut între 4- 500.000 de voturi .

/ Preferința pentru guvernele de partid , **nu guverne de tehnicieni , de concentrare ; .**

/ **Imposibilitatea unui partid mic de a accede la putere .**

În alegerile din dec.'33 : **lupiștii** - cu 152.000 voturi ; **gogiștii** - cu 121.000 ;

lunianii - cu 82.000 ; **argetoianii** - cu 73.000 ; **averescanii** - cu 47.000 ,

la oaltă au obținut **475.000 voturi** , cu 50.000 mai mult ca PNT, singur !

iar ca mandate, aceste **5 partide, la oaltă, au 31 de deputați**, față de 29 a naș-țărăniștilor !

De aici , **dorința acestor partide mici de a se regrupa,**

de a forma **o "a treia forță de guvernământ"** , în jurul ideii "agrariene"

și a unei largi conversiuni . "Politica valutară" ... nu mai conta !

Lupu - Goga - Lunian -Stere - Argetoianu - Averescu ...**Dar :**

Lupu și lunian - se pronunțau , clar , pentru **democrație**, pentru o **politică de stânga** ;

Goga - trecuse în ultimele luni , spre lagărul de **extremă dreapta**, militând pentru un

naționalism extrem și **contra** formei de gov.**democratic-parlamentară** ;

lunian era pentru **fuziune** , **fără rezerve**, numai cu **lupiștii** și întâmpina unele dificultăți cu **Stere** , care nu a voia să renunțe la pronunțatul **caracter "țăranist"**

(lunian fusese la Bucov, unde a avut o lungă convorbire cu el)

și care dăduse ideeeea **șefiei anuale, prin rotație** ;

lunian - nu era pentru o fuziune imediată , ci pentru o colaborare în parlament

Lupu - voia o fuziune imediată

Averescu - voia fuziune, nu colaborare ; și el să fie șef de necontestat ;

Argetoianu - ar fi fost de acord cu o fuziune mai restrânsă (vorbise cu Averescu și...) ;

... Se vorbește de posibilitatea revenirii lui Goga și Argetoianu în PP ;
... Se vorbește de posibilitatea revenirii lui Gh.Brătianu în PNL ;
...Se vorbește de posibilitatea creerii unui consens , pe marile probleme de stat ,
între PNL, PNT și PP .
Dar totul era foarte discret , și nu depășea speculația și zvonul.

I-Mihalache / 19 ian.'34

▫ Biroul PNT

/ La clubul central PNT , ședință.Participă : **Mihalache, GGMironescu, N.Costăchescu, VirgilMadgearu, Ed.Mirto, Voicu Nițescu (singurul ardelean) , T.Sauciuc Săveanu .**
Mihalache a făcut o expunere privind **întrevederea sa cu Tătărașcu** .
Biroul a hotărât : să aștepte **să vadă guvernul la treabă** , să vadă ce voiește cu "**destinderea** "
a discutat **atitudinea PNT la validări** ;
/ **La Iași** , organizația PNT pregătea un număr special al zăului său , "**Mișcarea țărănească** "
cu material **privind alegerile** . **Cenzura a suprimat** , însă , toată partea polemică ,
și **N.Costăchescu** (șeful organiz.Iași) publicase un comunicat privind acest abuz .
/ **La București, Dobrescu** fusese **suspendat de la primărie**. Liberalii nu concepeau să fie la
putere , cu un primar PNT înfruntea Capitalei ! Ministrul de Interne **Inculeț îi oferise**
un post în străinătate , ca o condiție a stopării anchetei de la primărie.
Dobrescu respinsese oferta.În martie urmau alegerile comunale .
Dr.Costinescu, sprijinit de puternica organizație liberală , **spera primăria**.
Frământări la partide / 5- 20 ian.'34

2.b) **Vasile Marin** , Crez de generație, **Colecția " Europa, Munchen, 1977** ,
ediția a IV-a (reimprimare după ed.a II-a București, Tipografia "Bucovina" IETorouțiu)
V.Marin / probabil 6 mart.'34

I. Scrisoare către N.Iorga(p. 79-84)

[**LD** :este unul din cele mai **elocvente documente** de sorginte legionară,
privind **asasinarea lui Duca și represiunea ce a urmat** .
Este , de asemeni , expresia unei **stări psihologice** existente în lumea legionară ,
după asasinat , și înainte ca procesul să se fi judecat .]
" Onorate d-le profesor,
În zilele acestea , împletite din **neliniște și dezmaț de autoritate**,
când prestigiul statului românesc trebuie căutat undeva în trecut ,
dinapoia zidurilor pe care și le-a ridicat singur întru apărarea ființei sale fizice și morale,
înăuntrul unui stat în care ideile de justiție i s-a substituit
furia brutală a politicianismului răzbnător ,
iar **respectul demnității omenesti este zilnic strangulat de șbițul agentului polițienesc**,
vă scrie rândurile acestea un legionar al Gărzii de Fier,
fost **elev al dvs, între anii 1923-1924** , la Univ.din București ,
și **atent cercetător al cursurilor de la Vălenii de Munte** în vara anului **1927**.
" **Și mi-am permis să scriu rândurile acestea** ,
în numele meu și al tuturor camarazilor mei , închiși în fortul 7 ,
sau prizoniți ca fiarele între hotarele unei țări , care se pare că nu le mai aparține
, nu profesorului care mă onorase odinioară să comentez la seminar ,
acolo în odăița de la Liga Culturală , cronică latină a lui Orosius ;
ale cărui prolegomene la o istorie universală [-----] **mi-au deschis larg poarta**
înțelegerii către lumea de ieri și **mi-au pus la îndemână cheia** zăvorâtei uși a vremurilor
de mâine și care , cu fraza îmbibată de intuiție critică , **mi-a dat înlesnirea** ,
prin cele 3 vol.asupra istoriei literaturilor romanice , **să înțeleg** , pentru totdeauna ,
fondul autentic și comunitatea de spirit și de realizare a latinității întregi .
Nu profesorului și savantului Iorga - căruia , **în numele unei generații** care citea ,

și citea mult și bun, nu-mi îngădui să-i tulbur clipele de pace - îi scriem aceste rânduri , ci le îndreptăm către Nicolae Iorga , interpretul cel mai de seamă al gândirii și simțirii românești , temerar deschizător de drumuri largi pe ogorul naționalismului creator, către Nicolae Iorga ,scriitorul și consultătorul cu harapnic de foc în pană și în glas, omul de Stat care a încercat revoluționarea statului românesc, dar a fost întrerupt de răscoala ienicerilor fără Domn , fără Dumnezeu și fără Tară, îi scriem aceste rânduri lui Nicolae Iorga, profesorul de conștiință al țării întregi, așa cum nu i-a mai fost dat acesteia de la Eminescu încoace .

Aceluia care a iubit și împărțit dreptatea și a veștejit nedreptatea , de oriunde ar fi venit ea, aceluia pentru care ideea de omenie a însemnat însușirea cea mai dintâi a sufletului românesc, aceluia care a înțeles și a îmbrățișat pe omul de crez cu fapta și cu gândul, și căruia destinul tragic al omului împilat și prigonit pentru idee nu-i poate fi străin de suflet și de minte, către acela se îndreaptă acum , prin mine, o generație întreagă crucificată și spurcată de ploaia tuturor infamiiilor și care cere să fie ascultată în fața unei judecăți pe care o știe, înainte de toate, dreaptă.

Domnule profesor,

Nu ne plângem soarta , și nici nu solicităm nimănui îndurare.

Ne dăm prea bine seama de faptul că nu am fi putut coaliza atâta ură și atâta urgie împotriva-ne, dacă acțiunea noastră , îmbibată de crez și de simțire românească, nu ar fi găsit ecouri mai largi și mai profunde decât lasă să se înțeleagă prigonitorii noștri de azi .< Nimeni nu aruncă cu pietre în pomul fără roadă > scriați undeva , și noi suntem cei dintâi care am înțeles tâlcul acestei cugetări , culeasă în fagurile înțelepciunii dvs.

Știm de asemenea că istoria nu se scrie cu pana înmuiată în cerneală de roze , iar drumul victoriei mari nu se duce, nici o dată, pe sub arcade înghirlandate. Nu !

Ceea ce dorim să găsim , fie la adversari, fie la prieteni, este acea înțelegere a relității celei adevărate , este privirea răsădită în inima lucrurilor, este întâlnirea pe aceeași cale , punct de onoare pentru oamenii de onoare, calea interpretării cu bună credință .

Vă rugăm deci să binevoiți a paraleliza și dvs , onorate d-le profesor, situațiile respective.

Noi nu avem nici presă, nici post de radio, nici reprezentanți în sfatul țării , nici săli de conferințe, nici asociații de tot soiul,

a căror unică activitate de la o vreme încoace , se pare că o constituie numai continua comemorare a unui dispărut șef de partid [**I.G. Duca**]

Noi nu am mobilizat clientela străzii ,

noi n-am organizat lașitatea colectivă,

noi nu dispunem de clopotul cel mare de la Patriarhie,

noi nu am luat în antrepriză zăpăcirea opiniei publice conștiente,

noi nu avem la dispoziție rotativele calomniei din valea Sărindarului ,

noi nu ne tânguim șiret pe la colțuri de stradă ,

noi nu înțelegem ca pentru meschine interese de politicianism bizantin ,

să ne transformăm în exploatare de cadavre.

" **Mărturie stă discreția cu care am învăluit morții noștri. Și nesiguranța zilei de mâine**

o purtăm în noi, cu toții. Cu aceeași tărie , de oameni nevinovați,

sortiți să furnizeze figurația unui <complot >care n-a existat nici o dată și nicăeri,

Dacă nu în capul înfierbântaților și ipocriților de la conducere.

" **Zac deacum , înghețați sub pământ**, îngropați creștinește sau încinerați tâlhărește,

morții noștri anonimi : **studentul Virgil Teodorescu de la Constanța**, tânărul cu ovhii de cer , împușcat pe la spate de o brută polițienească în vreme ce lipea un afiș electoral al Gărzii ;

cu creerii împrăștiată pe haină și pe asfaltul străzii , **muncitorul Niță Constantin din Iași**, pentru că încercase să arunce o pâine camarazilor lui asediați în căminul de la Râpa Galbenă ;

gunoit **pe patul spitalului de la Giurgiu**, s-a stins în bătăi și schingiuri ,

săteanul Bălăianu, fruntaș dintre cei mai aleși ai comunei lui ;

împușcat noaptea, după sistemul Cekei, și svârliț în șanțul șoselei Pantelimon, adus apoi nu se știe unde , **Sterie Ciumette** , din familia istorică a Ciumeților macedoneni, cei care ,

împreună cu Badi Alexe , au dus acolo luptă crâncenă pentru cauza naționalismului românesc ,

împuşcat ca un câine turbat, acelaş Sterie Ciumetti care fusese purtat în lanţuri şi schingiuit pentru acţiunea naţională, de greci. **Şi alţii**, pe care nu-i ştim încă, dar despre care **se zvoneşte continuu că ar fi fost doborâţi în furia instinctelor deslănţuite** ale acelora chemaţi să fericească cu linişte ţara, în pragul anului acesta trist şi gol.

" **Noi ni-i plângem domol şi înecat** pe aceşti morţi ai noştri, fii ai pământului nostru, **aşa cum îi plâng şi familiile lor**, cari nu găsesc răspuns la nici o poartă unde bat.

Şi toţi flăcăii aceştia vrednici, nu plătesc încă victima unui atentat [IG Duca]

pe care **nimeni dintre noi nu l-a dorit şi nici unul dintre noi nu l-am recomandat.**

" **Pentru fapta unor tineri cari, în setea lor de dreptate, au împins fanatismul până la ridicarea vieţii aceluia pe care îl socoteau patron al nedreptăţilor, sunt prigonii, schingiuiţi, smulşi de la familie şi din activitate şi depuşi în fortăreţe umede, sute de fii ai neamului acestuia, care nu sunt şi cei mai de pe urmă.**

" **Setea de sânge** nu şi-au potolit-o încă **autorii măcelului în masă de la 1907.**

Orice se poate ierta în ţara aceasta, cum scria o dată marele meu prieten Nae Ionescu, orice, **afară de crima de a te fi atins** cumva de dreptul de proprietate, pe care şi l-a atribuit pe vecie, asupra statului românesc, **istoricul partid liberal.** Aceasta nu se poate ierta !

" Se prescriu crimele de **leşe-majestate** ; o, actul de la 4 ianuarie !

Se prescriu **jafurile din averea ţării**, se prescriu **asasinatele adversarilor politici**, chiar dacă sunt prim-miniştri,

se prescriu **măcelurile în gloata ţărănimii ori a muncitorimii,**

dar crima de a fi declarat antiliberal, nu se prescrie ! Niciodată!

" **De două luni de zile zac în cazematele fortului Jilava,**

slujitori dintre cei mai curaţi ai altarului, **intelectuali** cu faimă, **eroi distinşi** cu Mihai Viteazu - lui Stere i se acordă pensie ! - **oameni vrednici în breasla lor,**

tineri studioşi închinaţi cărţiişi faptei.

Se ştie de toată lumea că n-a existat parodie de justiţie represivă,

este o masivă înscenare, pusă **în serviciul răzbunării politice ;**

Se ştie că actul nenorocit de la Sinaia, nu a fost pus la cale **decât de cei 3 tineri,**

aşa cum au declarat-o ei înşişi, cu toate torturile ce li s-au administrat

şi pentru ferocitatea cărora inchiziţiua medievală s-ar fi felicitat,

că au făptuit singuri acest act, care, **aşa cum scria < conspiratorul > Nae Ionescu,**

se găsea înscris **în planul tragic al fatalităţii ;**

că erau convinşi că slujesc o cauză şi o idee,

răzbunând printr-un gest, un lanţ de nedreptăţi, ilegalităţi şi de neomenii,

lanţ care începea cu **verigile asasinatelor**

şi sfârşea cu **dizolvarea brutală a organizaţiei lor politice**

şi cu **încarcerarea gratuită a tuturor celor cari au candidat**

în numele aceleeaşi organizaţii.

Toate acestea sunt zadarnice

Ţara cea adevărată, merge sufleteşte alături de cei întemniţaţi.

Ţara aşteaptă o linişte, din care conducătorii de azi îşi făcuseră un program,

şi constată că nu o are.

Arcanul funcţionează încontinuu, judecata întârzie, sfârşitul cel bun nu se întrevede.

Guvernul continuă să organizeze exasperarea, să întreţină panica

şi să compromită câtă brumă a mai rămas din prestigiul autorităţii statale.

Toate acestea pentru că **setea de răzbunare a Molochului liberal nu e încă potolită."**

Vasile Marin /

"**Apărător al proceselor intentate Gărzii de Fier,**

şi care toate, pe tot cuprinsul ţării, indiferent de instanţe, de la Ocol, Tribunal,

Consiliu de Război sau Curţi de Apel, au fost câştigate,

membru al unui < cuib > de intelectuali care se străduiau să formuleze programul,

autor al unei serii de articole doctrinare - aşa m-a cunoscut Nae Ionescu -

am candidat pe listele Gărzii.

"**Dizolvarea m-a prins la Sighişoara, de unde am fost ridicat, şi de acolo, fără cea mai sumară cercetare, întemniţat la fortul Jilava. Deşi am sesizat instanţele de drept,**

pentru ilegala noastră detențiune, **deși am protestat** în presă , până la Rege, **nimic nu a fost luat în seamă.**

" **Eliberat de la Jilava** după 3 săptămâni de confiscare ,
în după amiaza zilei de 29 decembrie- ziua atentatului de la Sinaia -
bolnav de umezeala fortului, și slăbit de cele **5 zile de greva foamei**, declarată acolo ca suprem
protest , **am avut poate norocul să nu fiu găsit de poliție**
pentru a fi reconfiscat în aceeași noapte.

" **Am preferat să nu apar până acum**, nu de teama judecății , pe care o așteptăm cu toții,
oricare ar fi ea, competentă sau nu, dar **pentru a-mi evita noi și inutile suferinți.**

Atâta timp cât **sistemul confiscărilor abuzive** va continua,
și câtă vreme **perspectiva unei judecăți nu se întrevede**,
nu voi încerca, de sigur, **punerea mea la dispoziția unor autorități**
cari trăesc din încălcarea legii .

" **Și cazul meu este cazul tuturor acelor care stau închiși ,**

pe temeuriile **participării la un complot confecționat ad-hoc.**

Și nu este inutil, cred, **să se știe acestea de către Țară**, de către Țara cea adevărată,
care nu este numaidecât și oficială. **E bine să se știe că**,

în vreme ce **prin surle internaționale** , gras plătite din anemiatul buget al țării,
se celebrează prin banchete și ședințe < epocale>, cu **fotografi și radiodifuzare** ,
pactomania titulesciană,

din vina aceluiaș Titulescu , a cărui condiție de totdeauna a fost < *să nu se amestece în*
treburi interne >, **zac prin beciuri și forturi umede** , **sute de români tineri**,
voinici la minte și la trup.

" **Pentru țara cea adevărată am scris rândurile acestea.**

Și pentru aceea **le-am adresat lui N.Iorga** .Care, oricât s-ar fi supărat uneori pe unii din noi,
pentru mici mojiicii scrise cu impertinența vârstei și nu cu capul,

nu rămâne mai puțin dascălul cu autoritate , al nostru, al tuturor "

Vasile Marin / iarna 1934

Vasile Marin / 6 mart.'34

II. Scrisoare către Grigore Iunian (p. 85- 91)

[LD : 25 aug.2003 .Scrisoarea este , prin excelență, **pledoaria unui avocat**

-avocatul prin excelență a Gărzii de Fier , care a apărat Garda în nenumărate procese -
pentru o speță de proces în care trebuiau folosite **toate chichițele juridice** ,
pentru **a salva inculpații**. Că el îi scrie lui Iunian , **nimic de mirare.**

Departa de mine de a cunoaște justețea argumentelor strict juridice , dar ... mă gândesc
la **atâtea procese** care au debutat cu mare tam-tam, și **s-au soldat cu achitări spectaculoase**

.Unde a fost "**hiba**" ? Cum era **justiția** română ? Dar **aparatură represivă** ?

Cine să fi avut dreptate ? Cine deținea "**cântarul**" ?

E posibil să nu pot afla.Dar tocmai de aceea, eu nu voi da sentințe]

" Stimate d-le Iunian ,

" Am citit cu multă **emoție și deosebită plăcere intelectuală** , temeinicul și vigurosul discurs pe
care l-ați rostit la Cameră , cu ocazia discuției la mesaj. **O mărturisesc cu sinceritate** , pentru
că , mai presus de orice, acest discurs , prin **multele adevăruri**

pe care le conține, constituie **o lecție de înaltă etică politică** și **un catechism de civism**,
eroic în aceste vremuri de degradantă lașitate în simțire și cugetare.

" M-au impresionat deosebit atât **talentul** care a cinstit **expunerea cauzei noastre**,

cât și **argumentația strictă** în care **ați încleștat retorica de bâlci parlamentar** a unor oameni,
care și-au pierdut de mult măsura tuturor cuvintelor pe care le debitează ,

și a actelor pe care le comit. **Cu cele mai vii mulțumiri** , **ale mele și ale tuturor camarazilor**
mei , închiși sau prigoniți ca și mine, între hotarele unei țări care se pare că nu ne mai

aparține, îmi îngădui , în legătură cu aceeași chestiune , să fac apel la bunăvoința Dvs ,
de a lua în considerare unele lămuriri cari vor pune, cred , și mai multă lumină ,

masiva înscenare menită să anticipeze **sinistrul simulacru de judecată a Gărzii de Fier.**

Aceasta cu atât mai mult acum, când de nicăeri nu se rostește cuvântul acela adevărat .
" E necesar **să se cunoască de opinia conștientă** a țării acesteia,
câtă va mai fi rămas de pe urma valului de lichelim care a inundat strămoșeasca noastră
țarină , de la **instalarea la conducere a echipei exploatoare de cadavre**,
că **procesul acesta al nostru se judecă în fața poliției și nu înaintea justiției.**
Nu au fost <arestați >așa cum s-a vorbit la Cameră, cei **peste 5.000 de legionari** din toată
țara , **ci pur și simplu <confiscați >** , confiscați din ordinul ispravnicilor poliției,
și nu a parchetelor, fie civile , fie militare. **Proba** cea mai evidentă o constituie faptul că
arestările încep abia acum după două luni de la confiscare.

Comunicatele cenzurii Consiliului de Război stau măturie.

Așa zisele < trieri >, sunt praf în ochii mulțimii , căreia **i se creează iluzia** unor laborioase
cercetări , de pe urma cărora **rămân închiși doar cei <vinovați >** .
Ori planul a fost diabolic întreținut ; **se știa că se confiscă oameni** cu totul străini de cauză ,
dar erau **deținuți numai pentru a face figuratie** la cercetări : interesul era ca ,
o dată detașați din grupul **adevăraților membri ai Gărzii** , aceștia din urmă să apară cu toții ,
în fața lumii , **drept vinovați**. Operația e simplă și nu e lipsită de abilitate ;
pe de o parte, dai oarecare satisfacție opiniei publice, iar pe de alta ,
reții la dispoziția bunului tău plac pe toți **câți îți sunt indezirabili**.

"De altfel, **temeiurile legale ale acestor arestări nu există**.

Ca exemplu poate fi folosit chiar **cazul meu**. Casa în care locuiesc **a fost călcată**
de trei ori până acum, și de fiecare dată poliția, în număr de 5 la 10 persoane,
s-a prezentat **între orele 12-3 noaptea** . Și nici la cea mai recentă **<vizită >** ,
făcută acum 2 săptămâni, deși instrucția era într-o fază oarecum înaintată,
și deci ca posibilitățile de a proceda legal dechise, **oamenii poliției nu erau întăriți**
nici cu cea mai simplă formalitate judecătorească : nici mandat de aducere,
nici mandat de percheziționare, nici mandat de arestare .

Și acesta este cazul **tuturor camarazilor mei închiși sau prigonți**, deși justiția nu mă caută ,
arcanul polițienesc funcționează continuu , și , în deosebi, noaptea.

"Prin unele persoane devotate mie și cauzei, **am aflat că justiția militară n u n e caută**,
iar **comisarii regali sfătuiesc** pe cei ce se interesează de soarta urmăriților
< să se ferească de poliție > , **ei neavând nici un fel de probe** împotriva respectivilor.

" Cu aceste date, **fac apel la bunăvoința dvs** , rugându-vă să **urmăriți mecanismul**
presupusei instrucțiuni : justiția militară - competentă sau nu , nu interesează aici - nu te caută
: te caută în schimb **Poliția și Siguranța** și , odată ce ai ajuns acolo,
după 5-6 zile de <cercetări preliminare > , apar și **probele** , confectionate **< pro causa >**
și cari acestea, **dau temeinicie legală** a lansării mandatului de arestare ..

" **Iată** , onorate d-le Lunian, **cum se pregătește instrucția**

< odiosului atentat de la Sinaia > și iată cum devin **participanți ai < complotului >**
toți membrii mai de seamă ai organizației Garda de Fier.

"Trecând la alt capitol al penibilei înscenări, am cetit în **răspunsul subsecretarului de la Iași**
[**Vict.Iamandi**] la vigouroasa dvs comunicare , **că toate aceste măsuri** au fost determinate
de **< caracterul clandestin al mișcării Gărzii de Fier ,**
a cărei acțiune violentă e sintetizată în asasinatul de la Sinaia . >

Se găsește în pasagiul acesta , în **insinuarea aceasta infamă**, toată **ipocrizia mentalității**
liberale care, în disperare de cauză, **leagă acțiunea unei întregi organizații** , cu lupta
deschisă , în plină lumină, **de un act comis în urma unui proces de conștiință** , de către **3**

membri
ai acestei organizații , și numai de ei trei. Elaborat și executat numai de ei înșiși.

Dar insinuarea calculată de mai sus, implică și o altă față a problemei :

noi nu putem fi trimiși , cum afirmă sentențios în aplauzele miluțiilor urnei numitului domn,
< în fața justiției , pentru caracterul subversiv și clandestin . >

Dovada fără replică , o constituie toată **acea serie de procese** intentate Gărzii de Fier,
exact pentru **aceleași considerațiuni**, de către **guvernul d-lui Vaida** ,

< cel cu protecția și metoda persuasiunii > care **ne-a sângerat** , **ne-a frânt oasele**
și ne-a pus în lanțuri la Vișani, la Chier, la Teiuș, la Hârșova, și pe tot cuprinsul țării
și care, prin eternul Tilea, **ne-a înscenat și arestări**

pentru fabricație de bani falși la Rășinari.

"Ori, toate aceste procese, fie la Tribunale - Tighina, Rădăuți, Caransebeș, Arad, Alba Iulia, Cluj, Constanța - fie la Consiliul de Război - CIA 31 aug. 1933 - fie la Curtea de Apel - București, S III și Timișoara, 22 nov. '33 - și pe care am avut onoarea să le pledez eu pe toate, au fost câștigate de Garda de Fier .

Stau mărturie de aceasta, sentințele date pe tot cuprinsul țării .

Pentru licențiatul Facultății de Drept [LD : Victor Iamandi], cocoțat astăzi pe banca ministerială în calitate de procuror al intereselor antinaționaliste , reamintim dictonul de drept : *non bis in idem* .

"Pășind , cu binevoitoarea dvs îngăduință, la chestiunea faimosului complot, de pe urma căruia a răsărit nenorocitul atentat de la Sinaia, nu-mi pot stăvili indignarea care mă cuprinde când văd cum se țes firele rostuite să urzească formidabila înscenare .

Pentru cauza cea mare a dreptății, și pentru respectul adevărului , vă rugăm , onorate d-le Lunian , să continuați a-i demasca pe toți acești măsluitori de legi .

"În toată lupta angajată împotriva noastră de către guvernul forțelor oculte și al imbecilității interesate, atentatul de la Sinaia apare ca un nenorocit incident .

El nu este concluzia unei acțiuni pusă la cale de noi, fiindcă nimeni dintre noi nu l-a recomandat. N-a existat nici un complot , după cum țipă pe la toate răspântiile toți acei care sunt interesați să strivească mișcarea Gărzii de Fier.

De altfel, o știu prea bine toți acești domni , începând cu figuranții ministeriali și s fârșind cu presa în contact puțin cu lupta guvernului,

al cărui reprezentant autentic este d-Șeicaru, care declară între prieteni că <se face o mistificare , dar este necesară , fiind vorba de salvarea Siguranței Statului burghez și - horibile dictu ! - democrat > .

Mai ales când , salvând < siguranța > aceluia stat , salvezi și ferma de la Ciorogârla și cele multe milioane , adunate cu sudoarea a zece ani neodihnii....

" Din toate declarațiile celor 3 tineri cari au înfăptuit atentatul . și pentru a căror extorcare s-au utilizat metode de care Torquemada însuși s-ar fi felicitat , reese că numai ei , neîndemnați de nimeni , au pus la cale acest atentat și l-au făptuit , gândind că prin aceasta răzbună și repară o serie de nedreptăți și pedepsesc acțiunea antinațională a unui guvern angajat complet pe interese potrivnice românismului .

Ori, justiția represivă - în loc să urmărească numai pe aceia care au declarat , și din cercetări cinstite reiese că au comis un act , împinși fiind de propria lor convingere că servesc o cauză - la ordinele vindectei liberale ,

această justiție , caută să întindă rețeaua cât mai mult și speculând un fapt , împotriva tuturor probelor și în tăgada cea mai sfruntată a sfintei dreptăți, caută să angajeze în același proces o mișcare întregă pentru a o distruge , și , dacă se poate, și pe toți oamenii cari merg paralel sau concentric cu ea, cum ar fi cazul lui Nae Ionescu .

" Răspunsul subsecretarului de stat [Victor Iamandi] , monument de patimă și de inexactitate , mai conține în el și o sfruntată tăgadă a adevărului .

Ce afirmă d-sa ? Aceea că < la 29 dec. când s-a întâmplat asasinatul de la Sinaia , nu mai exista în închisorile din țară , nici un deținut .

Li se făcuse formele necesare și, în conformitate cu legile în vigoare erau să fie trimiși în fata instanțelor respective . >

Vasile Marin /

Dar bine, stimate d-le Lunian, eu sunt tocmai unul dintre ultimii deținuți la Jilava și am fost eliberat chiar în după amiaza zilei de 29 decembrie 1933, ora 3 jumătate .

În aceeași zi, am fost eliberați : Ion Moța , Sterie Ciumetti și subsemnatul .

Cum se pot afirma acele lucruri de pe banca ministerială , când

nouă nu ni s-a făcut nici cel mai elementar simulacru de cercetare ?

Ridicați cu forța, în noaptea dizolvării Gărzii , 9-10 decembrie , fiecare de pe unde ne găseam, cei mai mulți din casele lor, eu de la Sighișoara , unde candidam pentru Târnava Mare ,

cap de listă ; ridicat de poliție, **transportat cu agent la București**, trecut prin **beciurile poliției și depus la Jilava** , fără cea mai neînsemnată formă procedurală. **Deținuți la Jilava 19 zile**. Și aici intervine **paradoxul** : că tocmai **deținuții cereau cercetarea și judecarea** , iar **autoritățile refuzau**. **Am utilizat toate mijloacele** pentru a obține cercetări ori **emiterea unor mandate de arestare** : am declarat **greva foamei** , am **protestat prin ziare** , până la Rege, iar în cele din urmă **am cerut Prim-Procurorului Trib.Ilfov** , să se sesizeze de ilegală detențiune a unor cetățeni.

Acesta nu numai că **a refuzat să-și îndeplinească datoria**, dar ne-a făcut cunoscut , prin a treia persoană , că nu poate lua cunoștință de starea noastră , fiindcă **altfel și-ar risca postul**.

Față de acest nemaiîntâlnit abuz de putere, **pe cale de petiție**, publicată și în ziarul "**Cuvântul**" , am cerut **Procurorului general al Curtii de Apel**, pe de o parte, **să se sesizeze de situația noastră** , iar pe de alta, **să ceară darea în judecată a Primului Procuror** , pentru tăgadă de dreptate. **Această nouă cerere** , făcută pentru aceleași motive, **a avut** , din aceleași considerațiuni, **nul efect** .

Fapt care ne-a determinat **să cerem Procurorului General al Curtii de Casație** , darea în judecată **și a Procurorului Curtii de Apel**.

" Iată , onorate dle Lunian, care era la **29 decembrie** situația juridică a acelora cărora **< li se făcuseră formele necesare etc etc... >** .

" **Toată acea detențiune** se reducea la **o confiscare de fapt** , iar singurul nostru paznic, **colonelul Izet** , **comandantul închisorii militare Jilava**, **spunea** unora dintre noi , că dacă ar trebui să interpreteze litera legii și dacă nu s-ar teme pentru existența sa și a familiei sale, **el ar trebui să ne deschidă porțile fortului și să spună :**

< Poftiți ! Eu nu vă pot deține un minut mai mult ! >

Ceva mai mult . **La plecare** , **ne-a eliberat dovezi de ilegala noastră detențiune**, pe cari le păstrăm , și de care , a doua zi , înțelegeam **să ne servim ca probe în justiție** în acțiunea pe care am fi intentat-o , atât **pentru daune** cât și pentru **pedepsirea funcționarilor abuzivi , care ne confiscaseră**.

" **A intervenit** , însă, în aceeași seară, **nefericitul act de la Sinaia**, și , odată cu aceasta, **s-a deschis guvernării** cu metode de bandiți chinezi, **ocazia de a spăla toate rușinile cu care se acoperise până atunci**.

" **Vă spunem toate acestea**, stimate dle Lunian, ca **să le știți dvs** , și astfel **să le știe țara** cea adevărată , care nu este numai decît și cea oficială .

[lipsă 2 file din scrisoare- n.ed.] [-----]

" De pe urma confuziei, permanent întreținute,

deși **lega dispariția unui om politic de soarta și existența însăși a Statului**, **justiția domnilor de la guvern** a însemnat confiscări , schingiuri , **întemnițări și sechestrări de femei**, de femei care **n-aveau vreun amestec în mișcare**.

" **Soții sau logodnice** , luate ca **zălog** , după sistemul bandiților, și **torturate pentru a obține informații asupra soților ori logodnicilor lor** : cazul **d-nei Codreanu ș.a.**

"**Se vorbește de complot, de siguranța Statului , de violență** , etc.

Vă întreb pe dvs , și pe toată lumea bună credință din țara aceasta , **chiar dacă printr-o ipoteză** cu totul absurdă ,

am admite ca adevăruri toate acele alambicate de **declarațiile ministeriale** ,

vă întreb : **ce rost are arestarea dr-lui Nicolae Roșu, ziarist**,

care nici măcar **nu era membru al Gărzii de Fier** ? **Vina ?**

Acea că, **în calitate de medic legist**, și cu simțăminte de bun român,

a ajutat **să se facă lumină în cazul Ciumetti**. **Dr.Roșu, conspiratorul**,

poartă vina de a fi **identificat și fotografiat cadavrul unui < oarecare >** ,

cadavru **adus la morgă** și care din întâmplare aparținea unui **oarcare Sterie Ciumetti** .

Iată marea vină și iată culpa aceluia **implicat** în cercetările unui **proces** care este,

în aceeași măsură , **penibil și monstruos**.

"Sunt aici lucruri despre cari poate că aveți și dvs cunoștință, **d-le Lunian**, și cu a căror înșiruire eu v-am luat din prețiosul dvs timp .Veți ierta totuși aceasta, unui om care a trăit tot ceea ce

vă expune, și **pe al cărui credit** , vă rog, **să-i faceți onoarea a vă întemeia**.

De aici de unde mă găsec, caut să contribui cu puținătatea mea , la **luminarea unor lucruri**

care nu pot dăinui la infinit, nici chiar în țara noastră plină de răbdare, și, ași îndrăzni să spun, contagiată de lașitate.

Împotriva guvernului care organizează sistematic exasperarea, împotriva guvernului sgâlțâit de furia instinctelor primare, împotriva campionilor ipocriziei și a răzbunării lor, cuvântul dvs autorizat va cădea ca o sabie a răzbunării justiției ultragiate.

Cuvântul dvs pus în slujba adevărului și al sincerității, va fi un proiector de lumină.

Descoperiți-i și arătați-i, așa cum sânt, țării și făcând aceasta

veți fi servit cauza cea mare a justiției și vă veți câștiga recunoștința celor mai buni din fiii ai țării acesteia."

Vasile Marin / 6 mart.'34

2.c.) Lotar Rădăceanu " După asasinat " [IGDuca] , 7 ian.'34

("Lumea Nouă" , an XXVIII, nr.2, 7 ian.1934)

" A fost asasinat de o mână de bandit fascist , Ion G.Duca [-----]

Banetele pe care o vinovată politică de diversiune le-a tolerat , ba încurajat fățiș, sub toate guvernele , au dovedit astfel până și celor orbi și surzi, că sunt capabile de orice.

Focurile de revolver care au răsunat în gara Sinaia , au dat, în sfârșit, o alarmă tardivă.

" **Mișcarea muncitorească este , principal ,**

potrivnică actelor de violență individuală,

pe care anarhismului de pe vremuri și fascismul de azi ,

le-a ridicat , într-o nebunească deviere , la rangul de metode tactice.[-----]

Rădăceanu / 7 ian.'34

▣ Fascismul

" Dar mișcarea muncitorească nu se deosebește de mișcarea fascistă

numai prin respingerea netă a tacticii atentatelor asasine.

Noi vrem ca deciziile politice ale unui popor , să fie rezultatul unei lupte libere de idei,

și ca poporul însuși, fără presiunea autorităților, dar și fără teroarea bătăușilor ,

să hotărască asupra destinului marii țări .

Fascismul s-a plasat pe un punct de vedere diametral opus.

El detestă democrația care cuprinde în ea, ca idee de căpetenie, libertatea poporului de a

hotărâ el însuși asupra soartei lui. **Violența este metoda pe care o predică fascismul.**

În locul ideii și argumentului - băta și teroarea ;

în locul concurenței libere a ideilor - dictatura lipsei de idei [.....]

Rădăceanu / 7 ian.'34

▣ Vinovăția guvernelor

Dar **cine este vinovat dacă fascismul codrenist** (și cel cuzist care este de aceeași stofă)

a putut să ia în România dezvoltarea la care am asistat în ultimul timp ?

Și **cine e vinovat** că el a cuprins , mai ales , o mare parte a tinerelor generații de intelectuali ?

Mișcările fascisto-antisemite au fost , totdeauna și sub toate guvernele , tolerate și

stipendiate .[-----] **Gestul lui Corneliu Zelea Codranu , care a curmat viața lui Manciuc,**

odiosul asasinat săvârșit de Totu, și atâtea alte acte de netăgăduită gravitate ,

n-au avut darul să deschidă ochii guvernanților și să le demonstreze că o nouă orientare ,

primejdioasă chiar pentru ei, își face loc în mișcarea "naționalistă" , rămasă până atunci în

făgașul unui vag sentimentalism șovin și antisemit.[-----] **asasinul Constantinescu**

se mai plimba liber la Sinaia deși, cu câteva săptămâni înainte , **înjunghiase un primar în**

județul Făgăraș ? Toate actele de violență, toate crimele au rămas fără sancțiuni.[-----]

Rădăceanu / 7 ian.'34

▣ Partide burgheze - partide fasciste

Partidul liberal se găsește în plină și strașnică acțiune de exterminare a Gărzii de Fier ;

el își răzbună cumplit șeful ucis. Și, după cât se pare, partidul liberal a înțeles în sfârșit

că **fascismul** [-----] implică și un **dezavantaj decisiv pentru partidele burgheze : le înlătură , le desființează** și se înscăunează în locul lor .

În Italia, **Mussolini** n-a călcat la pământ numai mișcarea muncitorească , ci **a dizolvat și toate partidele burgheze**. [-----]

În Germanaiiii **Hitler** a procedat la fel. El a masacrat social-democrația, și a umplut taberele de concentrare cu militanți proletari.

Dar, totodată, el **a interzis toate partidele burgheze** .

Partidul național-socialist e singura organizație politică permisă în Germania.

Se vede așa dar că e vorba de **o luptă de concurență** .

Sistemul capitalist rămâne în picioare , așa și așa.

Dacă partidele burgheze apără **parlamentarismul și constituția** , ele apără , în fond, **dominația burgheziei prin partide**, adică în forma ei tradițională, de până acum.

Dacă fascismul declară **statul total și monopolul politic al dictaturii** , el nu face altceva decât să propovăduiască **o nouă formă de dominație a burgheziei** . [-----]]

Iată de ce , simpla acțiune de represiune nu înseamnă, în fond, decât un act de înlăturare a acelora care se ating de **monopolul de guvernare a partidelor burgheze** . [-----]]

Rădăceanu / 7 ian.'34

▣ **Democrația socialistă**

[LD Cum vorbea Rădăceanu în 1934! Cunoaștem acum democrația socialistă , pe care a slujit-o și el după ' 44 ...Va trebui să scrii desprea ea, aici, câteva rânduri]

"**Ceea ce se impune** din punct de vedere al intereselor bine înțelese ale națiunii , este mai mult , este **cucerirea adevăratei democrații** , care nu poate fi decât democrația imensei majorități a poporului, adică **a muncitorilor și țăranilor** .

Și această **democrație , socialistă**, abia **va face să dispară tot ce ne revoltă azi** și ne îndeamnă să acuzăm societatea.

Va face să dispară **ilegalitatea, exploatarea, mizeria , corupția**, și, ca o logică urmare, **rătăcirile ideologice** de azi. Aici , în lupta pentru această prefacere a întregii societăți ,

nu într-o ceartă pentru ciolan, rezidă cu adevărat lupta contra fascismului ,

pe care **istoria ne-a încredințat-o nouă, socialistilor** ,

ca o misiune pe care trebuie s-o îndeplinim cu prețul multor jertfe"

Lot.Rădăceanu / 7 ian.'34

3.) **Gh.Tătărăscu** , Programul guvernului // **expunere radio** // , **21 ian.'34**

("Adevărul" , an 48, nr. 15.354, 23 ian.'34)

[-----]

Gh.Tătărăscu / 21 ian.'34

▣ **Programul guvernului Tătărăscu = Programul de guvernare " Duca"**

" **Ion Duca a căzut** . Destinul a voit să fiu omul menit **să ridic dintr-un lac de sânge**

programul pe care **voia să-l înfăptuiască** pentru întărirea țării.

L-am ridicat , **cinstit de încrederea suveranului și susținut de încrederea unui partid**,

care astăzi reprezintă o nouă nădejde supremă și, împreună cu toți colaboratorii mei ,

ne înfățișăm țării , **hotărâți să ducem mai departe marea operă începută.**

Nu ne ascundem și nu ascundem țării nici una din dificultățile care stau în fața noastră."

[-----]

Gh.Tătărăscu / 21 ian.'34

▣ **Liniște !**

▣ **Armistițiu politic !**

[LD : Da ! era nevoie de liniște ! Dar de liniștea aceasta , **ar fi avut nevoie și ultima guvernare PNȚ !**

Și la toate apelurile , nu a putut obține această liniște !

Și unul care i-a refuzat-o cu consecvență , a fost PNL. Acesta este adevărul. Pe de o parte .

Pe de altă parte, **apelul acesta direct la Garda de Fier** , a fost **oportun ? !**

Trebuie să tranșezi arma cu două tăișuri a **dizolvării Gărzii de Fier** .]

" Pentru a putea înfăptui acest program , **avem nevoie de liniște** .

Liniștea aceasta - o cerem poruncitor, țării .

Agitațiile sterpe , campaniile de ură, frământările pătimase,

sunt astăzi crime împotriva acțiunii de consolidare pe care o pornim ,
sunt crime împotriva țării.

De aceea, noi strigăm către toți cei care au **altă credință decât noi** :

< Ridicați flamura păcii ! Ne-am bătut destul între noi .

Azi e ceasul reculegerii .

Vom răfui în zile mai fericite socotelile noastre mărunte -

azi, lăsați guvernul țării să-și îndeplinească misiunea !>

" În numele țării , **cerem această dezarmare a sufletelor.**

O cerem mai ales acelor care s-au lăsat până azi să fie otrăviți de ură și de dorul răzbunării
, și care au creat atmosfera cea grea, **prielnică dezordinii și destrămării.**

Nu prin lupte fratricide și nu prin acte de violență , se va consolida statul nostru ;

Și nu pregătirea anarhiei

e soluția care va tămădui suferințele ce chinuie azi o țară întregă .

" **Guvernul crede - nădăjduiește - că glasul lui va fi ascultat ."**

Gh.Tătărăscu / 21 ian.'34

▣ **Avertisment către Garda de Fier**

▣ **Hotărârea "mâinii de fer "**

[**LD : Vei urmări cum a funcționat acțiunea acestei mâini de fier !**

Vei urmări "declicul" ... slăbirea șurubului ... Și vei aprecia dacă a fost mânuit bine]

"Față de cei cari , conștient sau inconștient,

pregătesc slăbirea țării prin campanii de ură și ațâțare,

acei cari vor continua să ridice o tagmă contra altei tagme și o credință altei credințe ,

acei cari vor năzui să arunce discreditul și disprețul asupra așezămintelor

pe care se reazemă statul nostru,

acei cari vor să abată tineretul nostru de la adevărata lui menire -

toți semănătorii de ură și toți semănătorii de anarhie ,

se vor lovi de mâna de fer a guvernului.

"Nu putem tolera și nu vom tolera , ca o mână de oameni fără răspundere ,

să turbure viața statului și să primejduiască ceea ce s-a dobândit prin jertfele

și cu sângele generațiilor."

Gh.Tătărăscu / 21 ian.'34

▣ **În slujba comandamentelor naționale**

"În atitudinea aceasta neșovăitoare , guvernul se așază pe linia comandamentelor naționale ;

apărând ordinea , viața constituțională și libertățile publice

- apărăm frontierele noastre și existența însăși a statului nostru.

" În această acțiune , suntem convinși că **avem cu noi întreaga suflare românească.**

De aceea, cu **sprijinul ei și susținuți de încrederea Suveranului** , noi am pornit la luptă pentru
scăparea țării. **Conștiința marilor răspunderi** multiplică forțele noastre , sporesc puterile noastre
de realizare și amplifică hotărârea noastră de rezistență în fața nevoilor.

Am cercetat toate dificultățile cari ne stau împotriva, dar și toate rezervele sufletești cari ne
susțin , și după această revizuire , în care nu am uitat nimic , și nu am subestimat nimic,

noi putem striga țării : vom învinge !"

Gh.Tătărăscu / Programul guvernului / 21 ian.'34

4.) **N.Iorga, Expozeu -program, șed.Com.Executiv P.N .D , 22 ian.'34**

("Adevărul " , an 48, nr. 15.354, 23 ian.'34)

[LD : este un scurt reportaj; rezumat .Ori reportajul a fost făcut cu reavoință sau în bătaie de joc, sau ... Iorga este într-o stare sufletească și mentală ... obosită. Este penibil, este logoreic, ininteligibil, și, din când în când, respiră supărare pe toți și pe toate . Notez cu conștiinciozitate reportajul ca pe o mostră.]

Comit.Executiv al partidului naționalist - democrat de sub conducerea prof.Iorga , s-a întrunit , sub președinția **prof.univ.D.Pompeiu** (fost președ.Camerei) .
Iorga / 22 ian.'34

▫ Regruparea partidelor politice ?

Critică sistemul de a se perinda prin fața țăranilor , **zeci de programe politice** , " cari de cari mai extraordinare " ;

Se pot face **regrupări de partide** , dar ... "nu se pot aduna decât cantități cari sunt de același fel [----] nu cred să existe o relativitate a aritmeticii , chiar și în domeniul aritmeticii politice .

Se vor aduna deci la un loc , cu câteva voturi mai multe, și cu mai puțin obraz.

"Noi suntem **gata să întindem o mână** de prietenie **cui lucrează pentru interesele statului român.**" [?!?]

Iorga / 22ian.'34

▫ PND - tradiție și valoare

[LD : din păcate ... nu prea se înțelege ce a vrut să le spună Iorga ; sau , se înțelege dar ceea ce le cere copartizanilor lui... nu este specific muncii și țelurilor unui partid ! definiți sui - generis ... metafore specifice limbajului lui ... un orgoliu bosumflat ... aluzii răutăcioase ... Ce mai ! o logoree care mi-a dat fiori...]

" Vă îndemn **să lucrați** , nu pentru a înscrie oameni la alegeri, nu pentru a zădărnici de a cerși voturi , la sate.Dar , mai ales, nu amenințând, crezând că cu sprijinul străinătății se poate îndrepta ceva.

Atâta vreme cât în țara asta se găsesc atâtea bogății , cu oameni de toată isprava , vor fi învinse toate greutățile.Noi suntem pentru alegerea valorilor iar valorile se impun prin muncă . Răspâdiți cultura și deveniți un centru luminos și cald pentru concetățenii dvs. **Oameni de ispravă prea vrednici , se strâng în jurul meu .**

" Sunteți partid în sensul că **reprezentați anumite idei.**

Am avut programe din care s-au hrănit multe partide .[**asta e adevărat !**]

Noi **am scos rădăcini politice** [!?!] din acest popor și am coborât sămânța roditoare O generoasă operă românească , o altă atmosferă.

Cu cât veți fi oameni mai de seamă , cu atât veți câștiga mai multe inimi

[**dar voturi ?**] Evident ne găsim în fața unor mari greutăți .

Dar omul cu socoteală nu-și închipuie că se dărâmă țara .

Greutățile se pot birui de multe ori foarte ușor .

Să nu ne închipuim că țara asta este la sfârșitul destinului ei.[-----]

Iorga / 22 ian.'34

5.) **Ion Mihalache : Declarații , inaugurarea sediului Ploești, 25 ian.'34**

("Dimineața" , an 30, nr. 9.729, 27 ian.'34 + **foto Mihalache** ; Reportaj-rezumat - I.Vermont ; "Lupta " , an XIII, nr.3.676, 27 ian.'34)

[-----]

I.Mihalache / 25 ian.'34

Amatorii de dictatură

[**Din nou senzația penibilă că Mihalache era un lider cu o slabă cultură politică .**

Dar , poate, tocmai în acest stil simplu , populist , de învățător sfătos de țară , stătea secretul popularității sale. Întrebarea este ... cum receptau intelectualii din partid ... discursul său politic ?! De ce le convenea un asemenea șef ?

Este și el fascinat , oarecum , de dictaturile din Germania și Italia.]

Astăzi,trecem printr-o **zodie periculoasă**.Dacă PNȚ nu-și reface vloga de altădată , **primejdia ce amenință** , după apropiatul faliment liberal, este **dictatura** care , la noi , se confundă cu aventura .S-au ivit pe piața politică "**amatorii de dictatură** "

Oameni care au ieșut la guvernare , care au fost , pe rând , pentru partide și contra partidelor ,pentru refacerea partidelor și pentru fărâmițarea lor , "trag cu urchea" și "fac cu ochiul" la dictatură. Au auzit de **inițiativa lui Argetoianu !**

[**LD : vezi desmințirea lui Argetoianu ,doc.următor**]

Și la **liberali se "bâzâie"** după dictatură !

Ori cu ei, ori cu ceilalți, ori cu armata amestecată direct în politică, ori la olaltă, **un astfel de regim ar aduce grele primejdii.**

Căci, **în înțelesul lor , dictatură este numai în Rusia** , unde un pumn de oameni impun voința țării . **Alceva e dictatura în Germania și Italia .Acolo însăși națiunea este solidară cu dictatorul.** din pricini pe care nu are rost să fie discutate.

I.Mihalache / 25 ian.'34

Democrația

Cele **trei caracteristici** ale democrației din orice țară , au fost date de

cele **trei idei ale revoluției franceze** : **libertate, egalitate și fraternitate .**

Ultima poruncă a fost scoasă din circulație și înlocuită cu **dreptul de control.**

Egalitatea - nu înseamnă uniformizarea tuturor, însăși natura face diferențierea individuală.

Ea înseamnă dreptul fiecărui individ de a porni în viață în condiții egale.

Fraternitatea - cel bogat să facă niște sacrificii , pentru a da și săracului dreptul să-și dezvolte însușirile.

Libertatea - nu înseamnă anarhie, și nu exclude disciplina severă.

I.Mihalache / 25 ian.'34

6.) C.Argetoianu , replică la zvonuri : Partid agrar ? Dictatură ? , 27 ian.'34

("Dimineața" , 27 ian.'34)

Discuțiile în vederea **constituirii unui al treilea partid , agrar, continuă.**

După afirmațiile celor care tratează, **șansele constituirii unui "bloc parlamentar "**

sunt destul de mari. În ultimele zile **s-au făcut și declarații publice** , de către cei în cauză.

Astfel, **C.Argetoianu** , într-o scrisoare trimisă "Adevărului" ,

prin care **respinge afirmațiile "Agenției Sud-Est"**

relativ la pretinsa sa tendință de a forma un "guvern de dictatură " ,

arată că **n-a fost vorba de tratative cu d-nii mareșal Averescu și Gh.Brătianu ,**

ci numai de tendința partidelor agrare de a se uni pe baza unui program comun.

Au mai făcut declarații publice **dr Lupu** , care a confirmat

că **este partizanul unei fuziuni imediate cu Gr.Iunian ,**

care, însă, **crede că deosebirile de vederi sunt prea mari** , pentru a putea fi înlăturate .

De altfel, **Iunian** a spus de la început că , deocamdată,

dorește doar luptă comună parlamentară .

Ramura basarabeană a PȚR - steriștii - este pentru fuziune .

C.Argetoianu / 26 ian.'34

▀ Scrisoarea - către "Adevărul"

Ca urmare la **Notița** pe care ați binevoit a o publica în ziarul dvs. ,

și **pentru a pune la punct informațiile Agenției Sud-Est ,**

apărute în ziarul " Le Temps" din 20 ian.1934 ,

vă rog să **bine-voiți a-mi acorda ospitalitatea "Adevărului" .**

Agenția telegrafică Sud -Est afirmă că ași fi luat inițiativa alcătuirii unui " al treilea partid de guvernământ " , și că ași fi făcut "oferte" d-lor Goga, dr.Lupu, Iunian și Gh.Brătianu .

În realitate, eu nu am luat nici o inițiativă , și, prin urmare, nu am putut face nici o "ofertă".

Inițiativa tratatelor pentru unirea grupărilor agrare , a fost luată simultan de diferite persoane din cele patru grupări.

Proiectul de unire fiind limitat la partidele agrare , tratativele între noi și partidele mareșalului Averescu și Gh.Brătianu , nu puteau fi încercate și n-au fost.

Scopul urmărit prin unirea partidelor agrare , nu poate fi altul decât alcătuirea unui instrument mai puternic pentru realizarea unui program comun.

Atât și nimic mai mult.

Tot materialul informativ debitat de Agenția Sud-Est este de domeniul fanteziei; trebuie să fie cineva lipsit de bun-simț ca să invente un guvern de dictatură , prezidat de gral Averescu , și compus din d-nii Goga, dr.Lupu, Iunian , Gh.Brătianu și subsemnatul, plus câțiva generali desemnați de Rege ."

C.Argetoianu / 26 ian.'34

▫ **Politica externă.**

Dacă " Sud-Estul " , atât de scump d-lui Titulescu , s-ar fi mărginit la asemena fleacuri , nu m-aș fi gândit nici un moment să intervin.

Nu pot lăsa, însă, fără o energică protestare , insinuațiunile părții finale din informația oficinei pseudo-pariziene.

Atât eu , cât și prietenii mei , suntem prezentați ca protagoniștii anulării datoriilor

(pentru cetitorii francezi , nu ar fi vorba decât de datoriile externe ale statului) -

o prostie peste care trec, dar, mai ales,

ca reprezentanții unei politici externe opuse celei de azi.

Aici nu mai este vorba de prostie, ci de rea credință.

Ne întrebăm **ce interese slujește Agenția Sud-est și patronii ei, încercând**

să prezinte pe conducătorii a 6 partide din România ,

ca ostili sistemului nostru de alianțe ?

Prieteniile și alianțele noastre de după război, începând cu Mica Înțelegere ,

sunt patrimoniul nației întregi, iar nu poatrimoniul particular al unuia sau altuia.

Politica noastră externă este bine fixată și determinările ei

nu depind de prezența sau de absența nimănui din guvernul Țării.

Aceasta trebuie să se știe, și pentru ca să se știe lămurit,

vom aduce chestiunea înaintea parlamentului.

Primiți vă rog ... C.Argetoianu "

C.Argetoianu / protest -desmnițire / 26 ian.'34

Guvern Gh.Tătărescu .Legislatura I .Sesiunea ordinară .1 febr.'34

7.) Fenomene politice noi în spectrul politic partidist . febr.'34

// PNTJ -PNL - partide mari, de răspundere , de ordine //

// Schimbări în clasa politică : cele trei generații ; schimbare de ștafetă //

Buletin parlamentar : comunicări, confruntări, **Cameră și Senat** ,8 - 9 febr.'34

// **Validări** , episoade: Prahova, Lăpușna, Sălaj , Suceava , Mehedinți ș.a

Vezi [fișier Alegeri II](#)

// **Preludii** la asasinarea lui IG Duca ; campania electorală; Vezi [fișier G de Fier](#)

Polemici : [I.Inculeț](#) , [Vict.Iamandi](#)- [Armd.Călinescu](#) , [MGhelmegeanu](#) , [DRIoanițescu](#) , [MMManoilescu](#) , [C.Argetoianu](#) , ș.a. ș.a.

("Lupta" , an XIII, nr.3.687 , 9 febr.'34 + foto Călinescu, Iamandi) (DAD, MO 7, 9 febr.'34)

[LD : sunt pline de informații, dar f.greu de sistematizat ; este o stare de încordare insuportabilă ; curg învinuirile reciproce ; se plătesc polițe ; se fac procese de intenție și abundă calomniile ;

"reculegerea " din ședința comemorării lui Duca ... s-a dus !

Apare evidentă " **primenirea** " **clasei politice** , în care , treptat ,

"**generația istorică**" - **Regele Ferdinand**, **Ion, Vintilă, IG Duca, Dinu Brătianu , Iorga ,**

Averescu , Maniu, Vaida , Cicio Pop, ACCuza , ș.a. - își rărește rândurile, cedând prim-planul

"**generației de mijloc** " - **Regele Carol II, Tătărașcu, Gh.Brătianu, Vict.Iamandi ,**

Armd.Călinescu, M.Manoilescu, O.Goga ș.a. Concomitent , bate la porțile afirmării

" **generația tânără** " : **Eug.Titeanu, Aurelian Benteoiu, Gr.Gafencu** ș.a., ș.a.

Această confruntare este foarte interesantă , din toate punctele de vedere .

De aceste firești **conflicte de generație** , **va profita Carol al II-lea** , atrăgându-și din ce în ce mai mulți colaboratori, încât , va ajunge , **în 1938, să modifice întreg sistemul politic.**

Deocamdată, **adversarii din 1933**, nu bănuiau că vor deveni "**colaboratorii**" de mâine , și, apoi , **victimele mișcărilor extremiste.**

Ca istoric care cunosc evoluțiile ulterioare , nu-mi pot reprimă tentația de a privi evoluțiile din acest p.d.v.]

"Lupta " / 9 febr.'34

Armand Călinescu , M.Ghelmegeanu , cei doi tineri național-țărăniști au relatat cu talent, cu vioiciune, cu ironie dar cu urbanitate, despre **isprăvile electorale** din județele Prahova și Lăpușna. **Petre Bejan** , tânărul liberal, a replicat .

S-a încins un **duel** între fostul - **Călinescu** - și actualul - **Iamandi** - subsecretar de stat la Interne , privind **responsabilitatea față de curentele extremiste** .

Vict.Iamandi - Armd.Călinescu / Cameră / 8 febr.'34

▫ **PNL- PNȚ - și ... poliția**

- **Iamandi** : " **Dvs, național-țărăniști**, ar trebui să fiți mai prudenți în această direcțiune.

Sunt pentru **raporturi cât mai civilizate între noi** ,

care reprezentăm un mare partid de guvernământ , și dvs ,

care reprezentați alt mare partid de guvernământ.

Dar dați-ne voie să restabilim echilibrul firesc de care are nevoie țara ca să meargă înainte ."

-**Călinescu** : "**Eu nu vă contest dreptul de a veni cu o lege de modificare a polițiilor.**

[-----] **Nu este exact că în poliție am pus oameni din partidul nostru.**

Ei au fost numiți funcționari numai pe bază de examen.[-----]

Eu recunosc un lucru : organele polițienești , cele de la periferii, sunt slabe astăzi.

Am făcut tot ce am putut pentru a remedia situația. Dar dvs **de ce nu așteptați să aduceți legea**

și apoi să faceți schimbările de funcționari ? Afirmăți că o parte din funcționari are o

coloratură de partid. Este pentru mine o surprindere .Acum aflu întâi."

-**Iamandi** : "**De ce am făcut noi anume schimbări în poliție ? Pentru a putea guverna.**

Noi ne-am găsit în primele zile de guvernare în imposibilitatea de a ne mișca ,

din cauza aparatului de stat care a fost complet schimbat ."

Vict.Iamandi - Armd.Călinescu / 8 febr.'34

▫ **PNL- PNȚ - și ... mișcările anarhice**

Eu personal **am pentru dvs , dle Călinescu, toată considerațiunea și**

vă aduc omagiul meu pentru felul **cum v-ați comportat la ministerul de Interne .**

Dar să-mi dați voie să viu și să **vă aduc și învinuirea gravă** care planează asupra dvs,

ca partid de guvernământ.Dacă astăzi ne găsim în situația cunoscută ,

care se zbate între anarhie și siguranța zilei de mâine,

În bună măsură se datorește lipsei dvs de perspicacitate și înțelegere a vremilor. Eu vă cunosc personal, dar nu dvs erați conducătorul guvernului de atunci, și întreaga dezorganizare a țării, și toată mișcarea anarhică care ne-a dus la atentatul de la Sinaia , nu s-ar fi întâmplat , dacă guvernarea dvs de un an și ceva

- Călinescu : " Sunt dator să relev și să protestez cu toată energia împotriva unei insinuații pe care ați făcut-o. Ați spus că ar fi fost cineva în guvernul nostru care n-a avut perspicacitatea necesară să stăpânească mișcările la care asistăm astăzi. Vom răspunde la aceasta și nu vom rămâne datori. Tin însă să constat că , atâta timp cât am fost la guvern ordinea publică n-a fost turburată , și că sub dvs ați ajuns la asasinatul cunoscut ."

-Iamandi : "Eu înțeleg solidaritatea cu guvernul din care ați făcut parte. Declar însă și acum : conducerea guvernului dvs.nu a avut perspicacitatea necesară să vadă adevărata primejdie pe care o înfățișau anumite mișcări, pentru a lua la timp măsurile necesare. [-----]Până vom discuta cu obiectivitate, cu actele în mână, țin să vă amintesc că ați menținut ordinea cu toleranță excesivă a mișcării de extremă dreapta și în special a acelei mișcări care a dus la asasinarea de la Sinaia. Și ați vrut să faceți un joc politic din această mișcare , dar nu v-ați dat seama , cum am impresia că nu vă dați seama nici astăzi, că vă poate fi fatal și d-voastră și regimului pe baza căruia ne găsim cu toții aici " (aplauze prelungite la majoritate)

-G.Cuza (LANC) : " Nu știm dacă suntem înglobați și noi în această mișcare de extremă dreapta ? Protestăm dacă e vorba de noi ."

Petre Andrei , Ion Mihalache - Victor Iamandi / Camera , 9 febr.'34

▫ Atitudinea față de Garda de Fier .

-C.Argetoianu (Un.Agrară) : La noi , alegeri " libere" , ca în occident, nu se pot face ! Singurul regim parlamentar "realist" este cel ce se practică : "oarecari îndrumări inteligente " ; un control " delicat și discret" al urnelor. Numai așa se pot face . La noi, masele electorale nu sunt educate libertatea absolută nu poate fi folosită cu "discernământ" .

-Petre Andrei (PNT) : La noi nu poate fi "occidentalizat" parlamentarismul - cum spune Argetoianu ?! Dar ... ultimele idei antidemocratice , antiparlamentare , tot din occident vin Parlamentarismul are virtuțile sale incontestabile. Preferă " violența care poate înfiera de la tribună " , decât violența " împotriva căreia nu pot deschide gura " . Preferă să izbucnească în Parlament toate nemulțumirile , decât " să se canalizeze pe calea conspirațiilor care, Dumnezeu știe unde pot duce țara noastră " De aceea, indiferent de luptele din parlament, " partidele de ordine să rămână la sfânta idee a constituționalismului și a parlamentarismului." Consideră o jignire adusă PNT , aluziile și insinuarea că PNT ar fi încurajat Garda de Fier , pe asasinii lui Duca !

-Victor Iamandi : PNT a avut două atitudini : o parte a guvernului a vrut să facă ordine , o parte a guvernului a încurajat pe cei ce au făcut asasinatul de la Sinaia.

Tilea și Vaida au contracarat tot ce a vrut să facă Petre Andrei la Iași !

-Petre Andrei :PNL a încurajat Garda de Fier :

În 1923, când a fost ucis Mănciu, dvs nu ați luat măsuri .Singurul care s-a revoltat a fost George Mârzescu ! Universitatea a eliminat pe cei ce contribuiseră la asasinare ; ministrul Învățământului le-a înmânat ... diplome !

Când s-a votat Constituția , PNL a încurajat mișcările antisemite .

În 1927, cu dureroasele fapte de la Oradea, ce măsuri s-au luat ?

Să citească pe Albert Landres, să vadă cum studenții români sunt prezentați ca niște " instinctuali" , "aculturali " , "animalici" .

-Vict.Iamandi : În timpul guvernării Vaida a fost o "totală toleranță" a mișcării

de extremă dreapta , mai ales a Gărzii de Fier. **Din această încurajarea a ieșit asasinatul. Vaida spunea :< Niște băieți! Să-i lăsăm în pace ! >**

"---În ceea ce vă privește [----] nu puteți să nu rămâneți , în fața opiniei publice și a parlamentului, **responsabili de desmățul și anarhizarea țării** , în timpul din urmă .

- I.Mihalache : **Ca ministru de Interne , el a dizolvat Legiunea Arhanghelului Mihail , pentru că era o organizație anarhică , clandestină , pentru a o sili să se legalizeze sub formă de partid de guvernământ.**

Dacă învinuiți , direct sau indirect , guvernul Vaida de complicitate cu Garda de Fier , va trebui să facem istoricul , de la obârșie , de când fondurile de ajutorare a studențimii au trecut de la Ministerul Învățământului la ... Ministerul de Interne , "cu un anumit rost " "Ați semănat vânt ca să culegeți furtună "

Între metoda dură a liberalilor , și metoda mai blândă a lui Vaida , care a căutat prin "persuasiune și metode blânde" să abată o mișcare de la țelurile și metodele sale anarhice , tinzând să o încadreze într-un regim de ordine legală , el preferă metoda Vaida.

Așa , cum a procedat guvernul PNL , această organizație nu a fost distrusă . "Nici un șef al ei nu a dezavuat asasinarea lui Duca ! "

-Iamandi : Cunoaște istoricul acestei organizații. Știe cum , în 1927 , a fost "Legiunea Arhanghelului Mihail " , apoi a devenit "Garda de Fier" .

Mihalache spune că a dizolvat Legiunea . În realitate , nu a izbutit .

"Ați făcut dizolvarea numai pe hârtie .Nu ați aplicat litera Jurnalului de dizolvare."

Arată **echivocul în care se complăce Mihalache** : pe de o parte , spune că a dizolvat Legiunea , pe de altă parte , aprobă "persuasiunea" lui Vaida.

Mihalache este simbolul democrației .Este el sincer când laudă metoda lui Vaida ?

În 1931 , sub guvernul Iorga- Argetoianu , Garda a întrunit 30.000 de voturi ; avea câteva cuiburi în câteva județe - la fel ca și comuniștii. În 1931 , CZCodreanu a reușit să se aleagă la Piatra Neamț !

În 1932 , sub guvernul PNT , Garda a obținut 70.000 de voturi , și a luat 4 mandate .Iar în curs de 1 an și 4 luni , Garda s-a întins în toată țara .

În 1933 , în ajun de alegeri , Garda avea liste electorale în 68 de județe !

"Mișcarea aceasta nu a prins la suprafață , însă este adâncită.

Adânciturile sunt izolate , dar sunt periculoase "

La baza mișcării legionare "Este o doză însemnată de misticism și fanatism , pe lângă o mare doză de șarlatanism și snobism ; șarlatanismul și snobismul rataților vieții politice , care au căutat să intre în cadrul acestei mișcări . (**aplauze în Parlament**) misticismul și fanatismul unui grup , nu prea numeros , de tineri care nu au izbutit să-și termine studiile și care își închipuie că au misiunea sfântă de a deschide țării acesteia alte drumuri decât acelea pe care **și dvs și noi** și înaintașii noștri , le- am urmat cu folos până acum .

Unul din șefii Gărzii a spus :

< cât timp este d.Vaida , nu este bine să facem nici o turburare , căci d-lui nu ne-a stânjenit în acțiunea pe care am desfășurat-o noi , dimpotrivă , ne-a încurajat .>

El , Iamandi , crede în democratism , **ca și PNT , ca și Mihalache , și nu ar trebui pe această temă să se încerce diversiuni.Face apel la solidaritatea tuturor.**

-Mihalache : Se vede silit să spună ce răspuns i-a dat IGDuca , la 9 dec.1933 , când , întâmplător , i s-a adus la cunoștință dizolvarea Gărzii de Fier :

< Toți trebuie să luptăm contra anarhiei , dar cu mijloace legale >

Dacă dvs veneați cu o lege care să trateze "excepțional" partidele teroriste , eram de acord. Dar metoda dvs nu a fost legală "

-Iamandi : Și dvs ați dizolvat-o tot prin Jurnal !

-Mihalache : Nicolae Titulescu a fost martor la discuția sa cu Duca.

Duca regreta că nu și-a adus aminte ca în " Jurnalul " să amintească că guvernul PNT a dizolvat " Liga" .I-am atras atenția că noi ne-am bazat pe o lege - care interzicea organizațiile clandestine - și pe baza ei am dizolvat "Liga Arhanghelului Mihail " , care , pe atunci , era clandestină .

Nici o lege , însă , nu permite dizolvarea unui partid politic - și Garda de Fier devenise un partid politic.

După metoda dlui Vaida, Garda avea 5 deputați , care au reușit să se compromită , partizanii lor părăsindu-i .

Acum , după aceeași metodă Vaida, Garda ar fi pătruns în parlament cu cca 15deputați.

" Ce ar fi fost ? S-ar fi cutremurat pământul dacă ar fi fost aici 15 reprezentanți ai Gărzii de Fier , care să arate superficialitatea și neseriozitatea lor în politica Țării Românești ? "

Dvs ați început represiunea , ați arestat niște fruntași , dar nu pe cei mai mari .

Pe șef nu l-ați arestat ! De aceea plutește echivocul !

"Sunt informat din surse foarte serioase că în ziua de 9 decembrie , prefectul Poliției Capitalei [Gabriel Marinescu] ar fi întrebat pe fostul șef de guvern [IGDuca] dacă consimte ca șeful Gărzii de Fier [CZCodreanu]

să ceară o audiență la Palat , dar d. Duca a interzis acest lucru."

Asta era pe 9 decembrie . Pe 10 decembrie a venit dizolvarea și arestările.

"Cum de poliția nu l-a găsit pe Codreanu ? este complicitate sau incapacitate ? "

-lamandi : Guvernul a procedat bine că a dizolvat Garda . Cei 5 deputați s-au făcut de râs , dar organizarea lor a crescut în toată țara . Să nu ne jucăm cu experiențele și formulele !

" Așa au început experiențele și aiurea [aluzie la Germania , la Hitler]

și știți foarte bine unde ajung experiențele lăsate în voia soartei,

atunci când sunt făcute de nechemăți și de aventurieri "

Dezmente că șeful Poliției ar fi cerut audiență pentru Codreanu .

Nu poate da amănunte de ce nu a fost arestat Codreanu, dar , nu va întârzia cu acest răspuns.

Validarea alegerilor / 8, 9 febr.'34

8.)Întrevederi Gh.Tătăărăscu -I.Mihalache : destindere ! 9 febr.'34

("Lupta " , 9 febr.'34)

Unele fapte care s-au produs par a indica faptul că **posibilitatea destinderii a fost definitiv abandonată. Atmosfera** în care se desfășuraseră **primele validări în Cameră**, unde s-au ridicat chestiuni foarte delicate, **a constituit un indiciu că cel puțin între cele două mari partide de guvernământ se poate duce o luptă civilizată.**

După cum se știe , Gh.Tătăărăscu a avut o serie de întrevederi cu șefii de partide , **în vederea unei " destinderi "**

Mihalache a condiționat destinderea de sancționarea exemplară a tuturor abuzurilor electorale din alegeri. Tătăărăscu a cerut dovezi , promițând sancționarea.

La recepția de la Peleş (vizita suveranilor bulgari) , Regele a avut o discuție animată cu Tătăărăscu și Mihalache . În cercurile politice a "transpirat" **dorința Regelui de destindere.** La întrevederea ultimă (acasă la Tătăărăscu) , **Mihalache a predat Tabloul funcționarilor, magistraților, ofițerilor , jandarmilor, vinovați de abuzuri și fraude electorale.**

Întrevederi Mihalache - Tătăărăscu / febr.'34

9.) Petre Andrei , Ion Mihalache - Victor lamandi , la validări : Garda de Fier , 9 febr.'34

("Universul" , an 51, nr.40, 11 febr.'34 ; DAD, MO 7, 9 febr.'34, fișe)

Petre Andrei , Ion Mihalache - Victor lamandi / Camera , 9 febr.'34

▫ **Atitudinea față de Garda de Fier .**

[LD : la validările alegerilor de la Roman]

-Petre Andrei (PNT) : La noi nu poate fi "occidentalizat" parlamentarismul - cum spune Argetoianu ?! Dar ... ultimele idei antidemocratice , antiparlamentare ,

tot din occident vin Parlamentarismul are virtuțile sale incontestabile.
Preferă " violența care poate înfiera de la tribună " , **decât violența " împotriva căreia nu pot deschide gura "** . Preferă să izbucnească în Parlament toate nemulțumirile ,
decât " să se canalizeze pe calea conspirațiilor care, Dumnezeu știe unde pot duce țara noastră " De aceea, **indiferent de luptele din parlament,**
" partidele de ordine să rămână la sfânta idee a constituționalismului și a parlamentarismului."

Consideră **o jignire adusă PNT** , aluziile și insinuarea că **PNT ar fi încurajat Garda de Fier , pe asasinii lui Duca ! "**

-**Victor Iamandi** (subsecretar Interne) : " Domnule Andrei, îmi pare foarte rău că mă puneți în discuție și **faceți foarte rău că vorbiți de insinuare.**
Eu n-am insinuat nimic.Eu nu vreau să aduc aici, la tribuna Camerei, conversațiunile particulare cu dvs., pentru a vă dovedi că **dvs înșivă , când spuneți că eu insinuez, afirmați un neadevăr.**
Dvs sunteți mai în măsură decât oricare dintre foștii miniștri din guvernul PNT , să știți că **partidul dvs.a avut două atitudini :**

a fost **o parte** din guvernul dvs. **care a vrut să facă ordine și altă parte , care a încurajat pe aceia cari au comis asasinatul de la Sinaia.**

-**Petre Andrei** : "Noi suntem cunoștințe vechi și cred că și d.subsecretar de stat , care cunoaște **atitudinea mea** în această direcțiune, **totdeauna fermă și rectilinie,** nu va contesta adevărul celor spuse de mine "

-**Iamandi** : "Vedeți deosebirea dintre mine și dvs ? **Eu nu vă contest atitudinea dvs ,** pe când dvs îmi spuneți că am insinuat.Vă amintesc un fapt, n-am să-l numesc, nu se poate aduce în fața Camerei. Înainte de plecarea dvs de la guvern, în **octombrie,** în timpul **serbărilor de la Iași, când a venit MS Regele acolo,** știți ce s-a întâmplat acolo, știți ce **ați avut de luptat cu unii membri ai guvernului,** **pentru a înlătura unele manifestații** care trebuiau să aibă loc.

-**Petre Andrei** : Era vorba de **o vizită la Iași,** la care era în joc **Fundația Regală și Universitatea** , și era firesc ca Ministerul instrucțiunii să aibă cuvânt la alcătuirea programului. **Au venit însă, lăaturalnic, câțiva** care l-au îndemnat pe prim-ministrul Vaida să meargă și în altă parte **Era conducătorul Ligii Creștine a studenților din Iași.**

-**Iamandi** : **Nu spuneți tot adevărul .**Cel care a venit cu această propunere era **dl.Viorel Tilea , subsecretar la președinție** [-----]
atitudinea dlor Vaida și Tilea a contracarat tot ceea ce dvs ați voit să faceți pentru apărarea ordinii .

-**Petre Andrei** :Să nu uitați că **aceia care au încurajat aceste mișcări au fost membrii PNL.**Vă aduceți aminte că în anul1923 , **unul din aceeași grupare** - atunci nu era încă separată de gruparea d-lui profesor Cuza - **același personajiu [CZCodreanu] , ucide pe prefectul Poliției din Iași,** dvs fiind la putere ,**și nu luați nici o măsură .** Se revoltă un om de suflet , răposatul **Georgel Mârzescu** un om întreg , dar este **singur în întreg guvernul.**

Puteți spune că noi am pregătit atmosfera asasinatului ?

-**Iamandi** : Vreau să pun la punct afirmațiile dvs.Dle Andrei, **eu nu am spus că dvs ați pregătit atmosfera morală a asasinatului.**

Vom vorbi la timp despre asta , și **vom arăta cine a pregătit-o.**
În ce privește pregătirea atmosferei morale, **care a încurajat pe cei cari socot că în țara aceasta , viața politică trebuie să fie schimbată cu revolvere și bombe,** **despre aceasta nu v-am acuzat pe dvs.** Sunt alte grupări politice care au creat, din motive de interes electoral, această atmosferă morală, și despre acestea vom vorbi la timp.
Dvs v-am reproșat un singur lucru că, în special guvernarea Vaida , a fost o guvernare de "completă toleranță a mișcărilor de extremă dreaptă, și în special a " Gărzii de Fier " .
Din această încurajarea a ieșit asasinatul.

Dvs faceți rău că vă refugiați în trecut.Chiar dacă unele din afirmațiile dvs sunt adevărate, **asta nu justifică greșelile dvs de mai târziu.**Nu încercați zadarnic să faceți o deosebire între ceea ce a făcut **Georgel Mârzescu , care era factor hotărâtor în acea guvernare ,** și acțiunea PNL.PNL a fost de acord cu tot guvernul și toată politica sa.

Degeaba încercați să faceți o diversiune dincolo de mormânt.

În politica lui Mârzescu , în ce privește Universitatea , dta - care pe atunci nu erai în PNT - ai sprijinit politica sa la lași .

-Petre Andrei : Da, în politica universitară am fost de acord. Alături de Georget Mârzescu , alături de lamandi, față de atitudinea de la Universitate și de studenți, la lași.

Atunci toată Universitatea și toți profesorii aprobau și erau alături de Georget Mârzescu.

-lamandi : Unii dintre dvs au crezut că, încurajând și tolerând mișcările de extremă dreapta , întrebuițând cuvântul d-lui Vaida < niște băieți, să-i lăsam în pace ! > ,

ați crezut că veți putea clădi pe acțiunea aceasta a tineretului o nouă acțiune politică .

De aceea sunteți responsabili de ceea ce s-a întâmplat în ultima vreme.

" în ceea ce vă privește [-----] nu puteți să nu rămâneți , în fața opiniei publice și a parlamentului, responsabili de desmățul și anarhizarea țării , în timpul din urmă .

(aplauze prelungite la majoritatea PNL)

-I.Mihalache : " Die subsecretar de stat, permiteți-mi să arăt părerea că nu este prudent ca pe o cale de întrerupere , să aduceți în discuție , în mod fărâmițat , o problemă așa de importantă.Va veni vremea să discutăm în largul ei , până atunci , însă, fiindcă dvs ați adus-o în discuție, sunt nevoit să fac câteva observațiuni.

" Ca ministru de Interne , am dizolvat Legiunea Arhanghelului Mihail ,

pentru că era o organizație și anarhică , și clandestină,

pentru a o sili să se legalizeze, sub formă de partid de guvernământ.

Dacă dvs , însă, învinuiți , direct sau indirect , guvernul Vaida de complicitate cu Garda de Fier, va trebui să facem istoricul ceva mai vechi , de la obârșie ,și anume

de când fondurile de ajutorare a studențimii au trecut de la Ministerul Învățământului la ...

Ministerul de Interne . Atunci s-a semănat sămânța anarhiei .

Ați semănat vânt ca să culegeți furtună "

Între metoda dvs , așa cum ați aplicat-o , care a costat decapitarea unui primministru ,

și metoda d-lui Vaida , care a căutat ca , prin persuasiune și metode mai blânde ,

să abată o mișcare de la țelurile și metodele ei anarhice ,

tinzând să o încadreze într-un regim de ordine legală ,

dați-mi voie, repet , să-mi arăt , între aceste două metode ,

preferința mea pentru metoda d-lui Vaida , și nu pentru metoda dvs.[-----]

M-aș fi înclinat în cazul când această metodă a dvs, cu consecințele ei așa de dureroase ,

ar fi dus la distrugerea acestei organizații anarhice.

Nu ați distrus-o , nu s-a simțit acest lucru până acum .

-Voce PNL : Poate că știi dta ceva !

-Mihalache : "Iată ce știu eu și vreau să-ți spun și d-tale , ca să știi și d-ta.

Ceea ce este îngrijorător , pentru noi toți, este că, din sânul acestei organizații ,

nu am văzut până acum nici o dezavuare a atentatului , din partea șefilor.

Ceva mai mult, am durerea să o spun aici, că , din nenorocire, nu toată lumea înfierează cu

convingerea cu care o facem noi, acest odios atentat. Aceasta este și mai îngrijorător.

Când șefii acestei mișcări anarhice vor fi puși în libertate , ei vor aduce,

pe lângă îndrăzneala de până acum, și un atribut de mucenicie ,

și atunci primejdia este și mai mare.

Prin urmare, metoda dvs a fost așa de costisitoare , așa de dureroasă, și nu a ajuns la

rezultat.Dacă nu a ajuns la rezultat, permiteți-mi ca , față de metoda dvs.,

să consider superioară metoda Vaida "

-lamandi : " Intervenția dlui Mihalache , nu poate rămâne fără răspuns.

Eu recunosc, d.Mihalache, ca ministru de Interne, a încercat să dizolve Garda de Fier.

-Mihalache : Am dizolvat Legiunea " Arhanghelului Mihail"

-lamandi : Este același lucru .

-Mihalache : Dvs aveți dosarele Siguranței. Atunci descopeream cuiburile legionare

cu ajutorul Siguranței, pe câtă vreme astăzi Garda este partid politic cu cluburi.

-lamandi : Eu cunosc și dosarele la care vă referiți și cunosc foarte bine și

evoluția acestei grupări, de la început și până astăzi.

Într-adevăr, această legiune, Arhanghelii Mihail și Gavril, a fost până în 1927 și pe urmă,

ca **organ politic de luptă și de acțiune**, s-a transformat în **Garda de Fier**.
Dar legiunea Arhanghelii Gavril și Mihail și partidul politic Garda de Fier, **sunt același lucru.**"
[-----] **Dizolvarea a făcut-o pe hârtie**.
Ce înseamnă a dizolva o organizație subversivă ? Însemnează a face un simplu Jurnal al Consiliului de miniștri ? Sau înseamnă a trece la aplicarea acelui jurnal în practică ? [-----]
Mihalache a apărut pe d.Vaida și metoda d-sale, pe care a numit-o "**metoda persuasiunii**."
Făcând aceasta, **Mihalache s-a repudiat pe el**: pe de o parte, se laudă cu dizolvarea, pe de altă parte, preamărește metoda Vaida ! Cunoscându-l pe Mihalache din 1911, știind credința sa democratică, îl întreabă: "**sunteți dvs sincer atunci când spuneți că d.Vaida, prin metoda persuasiunii, a ajuns la bun rezultat ?**"
"Metoda persuasiunii se întrebuițează față de **oamenii care lucrează la lumina zilei**, a căror **doctrină este bine precizată**, al căror **program este așezat în cadrul legilor existente**, și a căror **metodă de lucru** nu poate îngădui să se facă **apel la forța brutală, la revolver și la bombă**."(apaluze prelungite la majoritate) [-----]
O scurtă privire retrospectivă asupra Gărzii de Fier, poate fi edificatoare :
Vict.Iamandi /
" **La 1931**, la alegerile prezidate de d Iorga și Argetoianu, **Garda de Fier** n-a izbutit să întrunească în toată țara, decât **30.000 de voturi**; iar organizarea ei în țară, **se rezuma la câteva cuiburi în câteva județe. Organizarea Gărzii se aseamăna cu cea comunistă.**
Corneliu Zelea Codreanu, conducătorul acestei grupări, a izbutit să se aleagă la **Neamț**. În alegerile de sub dvs, în anul **1932**, **Garda de Fier a obținut 70.000 de voturi și luat 4 mandate**. Va să zică, în curs de un an și patru luni, de unde această organizație nu era fixată decât 5-6 județe, și începuse să ia contact cu încă 10 județe, **a ajuns să se întindă în toată țara**.
Înainte actualelor alegeri, [**nov.'33**] la începutul campaniei electorale, **listele Gărzii de Fier erau gata în 68 de județe**.
" Îmi dau seama de răspunderea ce o am, și nu voi veni să fac aici declarațiuni care ar trebui să ne îngrijorez mai mult decât trebuie. **Mișcarea aceasta nu a prins în suprafață, însă este adâncită. Aceste adâncituri sunt izolate, dar sunt primejdioase.**"
Va să zică într-un an și jumătate, **sub regimul dvs de persuasiune**, această organizație și-a atins aripile ei **în toate părțile țării**, și, orice mi-ați spune dvs, **cunoașteți bine ce stă la baza acestei mișcări**, este o însemnată **doză de misticism și fanatism**, pe lângă o foarte mare doză de **șarlatanism și snobism**.
Șarlatanismul și snobismul rataților vieții politice,
care au căutat să intre în cadrul acestei mișcări,
misticismul și fanatismul unui grup, nu prea numeros, **de tineri** cari n-au izbutit să-și termine studiile și cari își închipuiau **că au misiunea sfântă de a deschide țării acesteia alte drumuri** decât acelea pe care **și dvs și noi și înaintașii noștri**, le-au urmat cu folos până acum " (**apaluze la PNL**)
Este Garda de Fier și **când este grefată pe asemenea mentalități**, oricât ați spune dvs, **că persuasiunea dlui Vaida a fost un mijloc de a o aduce la simțul realității**, **vă înșelați**.
Știți dvs, dle Mihalache, **de ce au cruțat guvernarea dvs de turburări ?**
Vă vom da dovezi scrise la timpul oportun. Au cruțat-o tocmai pentru că **unul din conducătorii Gărzii de Fier a spus : < Cât timp este d.Vaida, nu este bine să facem nici o turburare, căci d-lui nu ne-a stânjenit în acțiunea pe care am desfășurat-o noi, dimpotrivă, ne-a încurajat .>**
Eu nu aș putea să vă dau răspunsul întreg astăzi [-----]
cred că **aveți o răspundere cel puțin egală cu a noastră**, ca să faceți tot ce se poate face pentru ca **regimul de astăzi să-l consolidăm** și să-i dăm posibilitatea unei dezvoltări serioase în viitor. Eu nu cred, și sunt convins că și dvs., aveți aceeași credință ca și noi,
nu cred că regimul actual al democrației constituționale, în cadrul căruia trăește statul nostru, **se va prăbuși. Cred, dimpotrivă, cu toată tăria, în trumful final al ideilor democratice.**
Cred că ne găsim în fața unei **epoci tranzitorii** care va înceta, dar pentru ca să înceteze cât mai curând, **trebuie să înțeleagă toată lumea** că nu este permis, în momentul când ne găsim la acest post de răspundere pe care l-am plătit cu sacrificiul sângeros al conducătorului nostru, **nu este permis nimănui să facă diversiuni** de un fel sau altul, așa cum s-a întâmplat în

campania electorală [.....]

fac apel la dvs , până când vom dezbate acest proces aici, în toată întregimea lui, să aveți încredere în noi , cari nu apărăm în momentul de față interesele trecătoare ale unui guvern, ci apărăm însăși temeiurile pe care se sprijină existența regimului democratic , în mijlocul căruia trăim "

A doua intervenție /

-Mihalache : Se vede silit să spună ce răspuns i-a dat lui IG Duca , la 9 dec.1933, când , întâmplător , i s-a adus la cunoștință dizolvarea Gărzii de Fier :

< Toți trebuie să luptăm contra anarhiei, dar cu mijloace legale >

Dacă dvs veneați cu o lege care să trateze "excepțional" partidele teroriste, eram de acord. Dar metoda dvs nu a fost legală "

-Iamandi : Și dvs ați dizolvat-o tot prin Jurnal !

-Mihalache : Nicolae Titulescu a fost martor la discuția sa cu Duca.

Duca regreta că nu și-a adus aminte ca în " Jurnal " să amintească că guvernul PNȚ a dizolvat " Liga " .I-am atras atenția că noi ne-am bazat pe o lege - care interzicea organizațiile clandestine - și pe baza ei am dizolvat "Liga Arhanghelului Mihail " , care , pe atunci, era clandestină .

Nici o lege , însă, nu permite dizolvarea unui partid politic - și Garda de Fier devenise un partid politic.

După metoda dlui Vaida, Garda a avut 5 deputați , care au reușit să se compromită, partizanii lor părăsindu-i . La Neamț, unde în alegerile cealalte s-a ales CZCodreanu , când s-a văzut că însuși șeful, CZCodreanu, și-a dovedit aici incapacitatea lui, cei dintâi care l-au părăsit au fost partizanii lui, trecând la alte partide.

Chiar acum , după metoda Vaida , ar fi pătruns în Parlament ,

după însăși calculele lor că ar fi luat 100.000 de voturi , încă 15 reprezentanți ai Gărzii .

" Ce ar fi fost ? S-ar fi cutremurat pământul dacă ar fi fost aici 15 reprezentanți ai Gărzii de Fier , care să arate superficialitatea și neseriozitatea lor în politica Țării Românești ? "

A doua observație. " Dvs ați început represiunea , ați arestat niște fruntași ,

dar nu pe fruntașii fruntașilor. Pe unul [Moța] am citit în gazetă ,

că l-ați găsit după 30 de zile , stătea nederanjat acasă la el

iar pe șeful organizației [CZCodreanu] nu l-ați arestat !

De aceea plutește echivocul !

"Sunt informat din surse foarte serioase că în ziua de 9 decembrie , prefectul Poliției Capitalei [Gabriel Marinescu] ar fi întrebat pe fostul șef de guvern [IG Duca] dacă consimte ca șeful Gărzii de Fier [CZCodreanu]

să ceară o audiență la Palat , dar d. Duca a interzis acest lucru."

Asta era pe 9 decembrie . Pe 10 decembrie a venit dizolvarea și arestările.

"Cum se poate ca , de atunci până acum , să nu-l găsească ?

Din două, una : sau este complice sau este incapabil.

Și într-un caz și în altul, trebuia să tragă consecințele .

Și trebuie să-și tragă consecințele însuși ministrul de Interne. Este dator cu un răspuns.

Vă rog să răspundeți , pentru ce șeful poliției care a intervenit pentru audiență .

I-a pierdut din mână ? Este incapabil sau este complice ? "

A doua replică

- Iamandi : Cu privire la metoda folosită la dizolvarea Gărzii , va răspunde la timpul potrivit.

Îi va servi lui Mihalache - căruia nu-l pune la îndoială buna credință - argumentele și actele care vor dovedi că "bine am făcut când am dizolvat Garda de Fier. "

" Cine își închipuie că au făcut această dizolvare din motive electorale, se înșela amar.

Ce ne putea strica un număr de 10 sau chiar 15 deputați , în acest Parlament, aparținând acestei grupări ?[-----] am făcut dizolvarea pentru că pretindem a fi prevăzut consecințele grave ale metinerii acestei grupări.

Mihalache a spus că cei 5 deputați gardiști s-au făcut de răs. Îi cunoaște și el , le cunoaște valoarea, **dar ... deși s-au făcut de răs la tribună , "organizația lor a crecut în țară și cunosc metodele pe care vor să le transforme în sistem de guvernare.**

[LD : previziune ? presentiment ? Viitorul îi va da dreptate] Măine, sunt sigur că ar fi constituit o primejdie mult mai mare , pe care nu știu dacă am fi plătit-o numai cu un singur asasinat . "Dle Mihalache, să nu ne jucăm cu formulele și cu experiențele , așa au început experiențele și aiurea **[aluzie la Hitler]**

și dvs știți foarte bine unde ajung experiențele lăsate în voia soartei , atunci când sunt făcute de nechemăți și de aventurieri. [-----]

[LD : care să fie adevărul cu ascunsul lui CZCodreanu de Lupeasca ? de Gabriel Marinescu ? Sau Mihalache, ranchiunos pe Marinescu ; sau lamandi naiv și credul !]

DI Mihalache a ridicat chestiunea felului cum și-a făcut datoria organele de poliție, mergând până acolo încât **parcă știe mai multe decât noi.**

Vorbește de intervenția făcută de șeful poliției Capitalei [Marinescu !] ,

de intervenția acestuia **ca Regele să-l primească pe Codreanu în audiență ...**

"Dați-mi voie să desmint această aserțiune a dvs. Ea poate fi produsul imaginației multor intriganți , multor colportori de la diferitele răspântii ale străzilor din București sau din diferite localuri , **nu corespund însă adevărului,** fiindcă trebuie să fiți convins de un lucru :

atunci **când guvernul s-a oprit la soluția dizolvării, nu mai era posibil să se încerce o revenire** asupra unei hotărâri luate și, în orice caz, nu mai era posibil să se încerce **ca acela [CZCodreanu] care trebuia dizolvat** peste câteva ceasuri,

să se ducă în fața Majestății Sale să se explice asupra unei chestiuni care nu mai avea nici un rost de a fi discutată și explicată în acel moment.

Mihalache se întreabă **de ce nu a fost arestat , până acum Corneliu Codreanu ?**

"N-a fost arestat .Nu vă pot da detaliile acestei chestiuni [-----] sunteți în măsură să cunoașteți **peripețiile unei urmăriri** și care sunt **dificultățile** care se ivesc în fața unei asemenea acțiuni polițienești .[-----] Vom da satisfacție completă opiniei publice ,

pentru ca și **conducătorul Gărzii de Fier nu va mai scăpa nici vigilentei și nici sancțiunii legii.** [-----]

Nu vreau să termin cu un nou reproș la adresa dvs., dar , **orice aș face eu, în fața opiniei publice dvs ați prefațat evenimentele de ieri. Dați-ne și dvs astăzi concursul ,**

pentru a repune lucrurile în stare normală " (**apaluze prelungite și repetate la PNL)**

IonTotu , prim-redactor la "Viitorul" , proaspăt deputat , scria după ședința asta :

" Nu ! hotărât lucru , n-am învățat nimic din tragicul eveniment de la Sinaia !!

Nu numai noi - și prin asta înțelegem **partidele și grupările politice - nici burghezia și democrația românească.** Având mentalitatea copilului mic , căruia oricât i-ai spune că a pune mâna pe soba fierbinte este sigur că se arde , nu te crede până nu se va fi fript singur -

oamenii noștri politici păstrând , in nefericire, această **mentalitate,** dovedesc că **n-au măcar simțul elementar de conservare** al animalelor inferioare.

De ce o fi așa , nu știm. Constatăm și atâta tot .

" Burghezia și democrația românească trec prin **convulsiuni grele** care le pot fi fatale.

Fapte precise arată că **forțe anarhice , inconștiente, le subminează.**

Și primejdia este cu atât mai mare cu cât **conducătorii dizolvatei " Gărzi de Fier "** n-aveau **nimic de pierdut** și

nu cunoșteau nici ce se cheamă , pentru un om civilizată , **scrupulul.**

" Totuși , cu toate **pericolele mari** , care prin dezvoltarea acestei "Gărzi"

erau de **prevăzută din alte experiențe de aiurea ,**

persistă o nepermisă ușurință de judecare a situației , până și la elementele cele mai fruntașe. Așa de pildă, **d.Ion Mihalache , șeful PNT** , ponderat prin fire și educație,

spune candid , **în duelul cu d. Victor lamandi :**

<Ei , și ce ? Care ar fi fost primejdia dacă 15 deputați gardiști intrau în Cameră ? >

Și mai adaugă tot d-sa :

< Iată pentru ce , metoda persuasiunii , întrebuintată de Vaida ,era cea mai bună .>

Nu voim să șicanăm pe d.Ion Mihalache. Onestitatea d-sale și stima pe care i-o datorăm , ne împiedică. Vom remarca însă că "persuasiunea" nu a fost străină de tragicele evenimente.

Dar l-am întrebat : **Nu cumva în Germania , țară de burghezie tradiționalistă,**

cu o mișcare socialistă puternică, s-a început de la 4 deputați hitleriști, apoi la 10, etc ?
Cu atât mai mult la noi, unde curențele se formează cu iuțea vertiginoasă ,
explicabilă popoarelor înapoiate culturalicește,
și unde **mistica se creează fără să-ți dai seama**.

Dovada : în 1932 s-au ales **5 deputați**, iar mișcarea avea simpatii în **6-7 județe**,
după un an de "persuasiune" vaidistă , Garda număra **organizații în toate cele 71 de județe!**
Cum a fost posibil ca d.Mihalache să răspundă , cum a răspuns ? "
(Rev."Parlamentul românesc " , an V, nr. 133, 12 febr.'33)
Validarea alegerilor / 9 febr.'34

10.) **NNSăveanu**, **președ.Camerei**, **16 febr.'34**

(DAD, MO 10, șed. din 16 febr.'34,)
NNSăveanu / 16 febr.'34

▣ **Consolidarea regimului monarhic constituțional**

▣ **Respectarea parlamentarismului**

▣ **Apel la solidaritate**

" [-----]Ființele omenesti : se nasc, trăesc și mor.

Nu putem rămâne stane împietrite în credințe vechi , care s-au dus ;

Trebuie să ne adaptăm la nevoile cele noi, ele sunt un imperativ categoric al zilei ce trăim.

"România de azi are nu numai alte hotare , dar și alte probleme de rezolvat ;

să fim la înălțimea chemării ce avem - numai astfel ne vom îndeplini datoria .

" D-lor deputați, între toți cei care se perindă pe suprafața globului **există o solidaritate ;**

ea leagă nu numai pe cei din generația de astăzi , dar ea este un lanț ,

care ne unește cu trecutul și viitorul.

"Solidaritatea aceasta este mult mai strânsă între toți fiii acestei țări , căci,

după cum spune scriitorul : **< Patria este cel mai dintâi și cel mai de apoi cuvânt al omului ;**

într-însa se cuprind toate bucuriile lui ; simțirea ei se naște odată cu noi

și e nemărginită și veșnică ca și Dumnezeu .>

" Cei de ieri , ne-au lăsat o monarhie cu regim constituțional ,

în care **se încadrează o viață parlamentară.**

Să o continuăm și să întărim această moștenire ;

să fim **slujitori credincioși ai regimului constituțional .**

să nu coborâm regimul parlamentar .

Astfel vom **desăvârși opera** pentru care **s-au jertfit înaintașii noștri**

și vom lăsa , celor ce vin după noi, nu numai o țară mare , dar și pe deplin consolidată "

(aplauze unanime, repetate, îndelung prelungite)

NNSăveanu / 16 febr.'34

11.) **Oct.Goga**, **discurs la mesaj : // România prerevoluționară // , 24 febr.'34**

(DAD, MO 11, șed. din 24 febr.'34, p. 422- 425)

[LD : foarte ininteresant discurs ! Cu o primă parte în care predomină ironia și stilul

opoziționistului"de serviciu" - care a și fost aprobat de toată opoziția ! -

apoi, un **atac de substanță la adresa democrației , a principiilor sale sacrosante,**

a instituțiilor sale, într-un cuvânt la negarea regimului politic în care evoluase România

după Unire , culminând cu **diagnosticul demonstrației : România prerevoluționară .**

Discursul marchează , fără echivoc, convertirea lui Goga

la **o doctrină autoritaristă, antidemocratică, naționalistă, xenofobă ,**

având ca stindard deloc original, **deviza : "România , Românilor ! "**]

Goga / 24 febr.'34 [Vezi pe larg și context la fișier PNA](#)

▣ Mesajul Regal

▣ Răspunsul la Mesajul Regal

[-----]

" În loc de a se privi realitatea în față și a se trage concluziuni din ea, într-un mod simplu , sincer și drept, printr-o **mărturisire de pocăință** , pe urma atâtor nenorociri și, printr-un cuget eroic, hotărât să remedieze răul ,

Mesajul afirmă cu seninătate mulțumiri inexistente și lansează făgăduinți de mult răsuflete , ca și când o fericire biblică ar stăpâni biata noastră țară.

" Dacă ar mai fi fost nevoie să se mai dovedească încă o dată ceea ce se știe de obște , că **organismele politice perimate** în concepțiunea și structura lor **sunt inadapabile** , atunci **această predoslovie liberală** ar putea servi ca **un prețios document** , pe seama **oricărui analist de istorie contemporană** . "

[LD : este un obicei al lui Goga de a invoca analistul de istorie , nu ?]

Oct.Goga / 24 febr.'34

▣ Armonie și solidaritate !? Destindere !?

▣ Respectarea libertăților publice !? Regim constituțional !?

[LD : Ironie, ... răstălmăcire de mesaj ...ocheade spre legionarii hăituiți ... speculație politicianistă ... răutate și ură . Chiar atunci când spune adevăruri]

[-----]

" **Nu știu** , dlor deputați , dacă există cineva în această Adunare care să fi visat cândva **o mai admirabilă și mai precisă definiție a stării de asediu** , cu toate atributele ei !

(**aplauze la opoziție**) Distinsul autor merge mai departe în zugrăvirea vieții noastre de astăzi, când pronunță o sentință nu tocmai nouă , dar de o netăgăduită valoare morală :

[-----]

" Prin această **adâncă axiomă** , el vizează desigur **opera de pacificare a închisorilor** în care **se dospește armonia de mâine**, cu tot cortegiul fatal al **destinderilor viitoare** . (**aplauze la opoziție**) În acest chip, cam sumar, **crede guvernul**

că trebuie să netezească drumul înfrățirii . " [-----]

Goga / 24 febr.34

▣ Criza morală : psihologie turbure ; cutremur molecular ; fierbere revoltată ;

[LD : Goga se oprește cu analiza Mesajului, trecând la **analiza crudei realități a țării**]

[-----]

Vom spune deci tuturor , care vor să ne audă, de jos de tot , până sus de tot , că , **de ani de zile**, mergând din rău în mai rău ,

asistăm la un penibil proces de decompoziție al prestigiului nostru de stat .

Mai mare și mai gravă decât mizeria materială , care țipă din toate colțurile și sapă toate clasele sociale , **este criza morală** , căzută peste noi în anii din urmă.

" **Sufletul românesc este stăpânit astăzi de o fierbere vecină cu revolta.**

Pretutindeni, pe toată întinderea țării, pe întreaga scară a societății noastre, se înregistrează **acest cutremur molecular** , care angajează un organism sleit în forța lui de rezistență.

Oriunde privești împrejur, întâlnești **ecoul unei psihologii turburi** , **proprie unor vremuri de destrămare** .

Sau suntem descurajați dintr-un criticism anahilant, **care distruge inițiativa și paralizează acțiunea**,

sau simțim împrejur **o volbură plină de amenințări** , **care anunță protestarea și rebeliunea**."

Goga / 24 febr.'34

▣ Diminuarea autorității de stat

" **Stăm pe un vulcan** al cărui clocot , din adâncime, urechile pricepute îl deslușesc deabinelea.
Ce ar putea să-i stăvilească , să-i comprime tendința eruptivă ?

Desigur că **autoritatea ideii noastre de stat** , respectul pe care îl inspiră

însăși **temeliile așezării acestei țări** .[-----]

noi ne vom coborâ la origina situației deplorabile de astăzi,

accecându , în câteva cuvinte ,**concepțiunea profund greșită** ,

cu care s-a inaugurat și în care a persistat viața noastră de stat de la Unire încoace.

Cincisprezece ani sunt deajuns ca să constituie o experiență

și să ne dea o persepctivă de apreciere. "

Goga / 24 febr.'34

▣ Prematura acordare a votului universal

▣ Democrația viciată

[LD : atenție ! fără prejudecăți, fără ipocrizii și complexe, va trebui să-ți spui părerea în această chestiune. Între timp ai experiența de aproape 50 de ani de dictatură comunistă , tot sub " vot universal" , și , mai elocvent, ai experiența de după 1989 , a acestui vot.

De ce trebuie să sărim în sus , să considerăm neapărat "reacționar" ,

luciditatea unor oameni privin acest "vot universal" ?

" Egalitatea" și "votul universal " ... utopie ? demagogie ?]

[-----]

"Așa zisa democrație, însă, instalata la baza noului stat ,

ne-a prăvălit într-o dislocare haotică.

Votul universal, în forma lui actuală, exercitat de o populațiune fără pregătire ,

a devenit un obstacol pentru dezvoltarea și întărirea țării ; (exclamări la PNL și PNT)

concepțiunea națională a fost înlocuită cu preocupările sociale și cu lupta de clasă

spiritul public , năvălit de revendicări pur materiale , a pierdut din vedere însuși scopul

care s-a dus lupta noastră de veacuri ; **demagogia**, din ce în ce mai trivială , **gonind de pe**

arena vieții publice , elita intelectuală , prin concesiile ei interesate , **a anarhizat masele** ,

pentru a căror înfrânare , **fiecare guvern s-a folosit** de cele două atribute constante ale

democratismului începător : corupția și teroarea." [-----]

Goga / 24 febr.'34

▣ Politicianism periferic, provincial

" **România s-a politicianizat** , împărțindu-și **rezervorul de forțe**

într-**un mare număr de categorii politice** , care se stânjenesc reciproc în străduințele lor,

într-**o vreme când teritoriul nostru** , brăzdat de infiltrații etnice disparate, ca civilizații și ca

tradiții de Stat , **ar cere utilizarea integrală și metodică a energiilor naționale.**

Provinciile, lipsite astfel de o îndrumare luminoasă și de ocrotirea centrului,

căzând pe mâna conducătorilor de periferie, au apucat pe **calea piezișă**

a unui politicianism local , rău interpretat , cu toate consecințele distructive. "

Goga / 24 febr.'34

▣ Parlamentarism - caricatural

Parlamentarismul , născut din **fără de legi** și practicat prin **incompetență** ,

a devenit **o caricatură lămuritoare și costisitoare** , **o mașină de legi grăbite** ;

unele fără consistență și fără efect, slăbind respectul cetățenilor pentru ideea de legalitate ;

alte, prin demagogia lor, **direct păgubitoare oricărei consolidări ."**

Goga / 24 febr.'34

▣ România prerevoluționară : Românism eclipsat ! Străinii ! Evreii ! Bolșevicii !

[**Atingând și această latură**, Goga culege **aprobarea entuziastă a cuziștilor**,

care se va manifesta până la sfârșitul discursului.]

" Negreșit , d-lor , că prin o astfel de oblăduire , nu numai că s-a slăbit vigoarea inițială a acestui popor , dar , încetul cu încetul , o dată cu scăderea noastră de prestigiu , **străinii au ridicat capul** , s-au transformat în **exploatare elementului băștiaș** , și au început să privească peste graniță .

Minoritățile s-au reconfortat și unele au adoptat atitudini disprețuitoare la adresa țării .

Oameni de import , fără rădăcini aici , **s-au înfipt în aparatul de Stat** , pe care , în mare parte , **l-au acaparat** dând impresia că **suntem o așezare polietică** , cu rolul de **stăpânire a românismului** , din ce în ce mai **eclipsat** .

Tineretul nostru , imobilizat de mizerie , stă cu brațele încrucișate și cu buzele strânse , în vreme ce **indivizi de contrabandă** afixează o **zgomotoasă satisfacție** , trezind amărăciune și răspândind nesiguranța ."(**aplauze la PNA și LANC**)

"Răscoliți pretutindeni de un sentiment de largă nemulțumire , rezultanta unui complex de motive , **noi avem în față România pre-revoluționară** a ultimilor ani , de care am amintit la această tribună .

" Paralel cu procesul destrămării noastre , **continentul întreg s-a resimțit** de pe urmele războiului de **o efervescentă a masselor** , prinse în **mreaja lozincilor dizolvante** .

Au fost destule prilejuri , când **s-a crezut că triumfă steagul roșu** ,

pe care **vântul nebuniei de peste Nistru l-a fluturat neconținut peste capul Europei** .

S-au debitat **teoriile unui patriotism continental** , pe deasupra fruntariilor dintre popoare ,

și s-au găsit **mulți călători fără țară** , poștiți cam în tot locul ,

cari au început să țese **rețeaua unei umanități fără criterii de diferențiere** .

-Nichifor Robu : Umanitatea cu perciuni !

-Goga : Aceste manifestări , însă , **morbide sau programatice** , au atins o țintă cu totul protivnică . Pretutindeni s-a pornit **o recrudescență a ideii naționale** , **biciuite până la paroxism** , tocmai de uneltirile detractorilor ei."

Goga / 24 febr.'34

▣ **Noua concepție de Stat : autoritarism și naționalism integral**

▣ **Modelul : Mussolini !**

▣ **Monopartidocrația productivă .**

" La lumina fulgerelor care amenințau noțiunea patriei ,

s-a întrezărit o nouă concepțiune de Stat ,

grefată de **principiile autorității și ale naționalismului integral** .

Mussolini a fost **creatorul** care a plămădit , mai întâi într-un **sistem de cugetare politică** , recentul **reviriment de redeșteptare universală** .

Rând pe rând , **au căzut alcătuirile lumii vechi** , înfrânse de **valul acestei ideologii** proaspete și cotropitoare .**Mulțimea însăși** , cu intuiția ei , **deslușind o salvare în noul curent** , s-a pornit să elaboreze ca percepțiile din vecini ."

" Ca un lucru de la sine înțeles , s-a fixat în opinia publică din toate părțile ,

că **nu poate fi vorba de un import tale quale** ,

ci de **o adaptare a ideilor fundamentale , la împrejurările și tradițiunile locale** .

Setea de autoritate , însă , nevoia unui **comandament unic** , ridicată pe ruinele agitațiilor sterpe ,

închegarea tuturor forțelor națiunii într-o monopartidocrație productivă ,

după atâta amar de desbinare distrugătoare , toate aceste îndemnuri **preocupă astăzi**

psihologia masselor și au început **de jos în sus , să se afirme** cu o tărie neobișnuită .

" Este firesc că **și la noi au pătruns** , găsind un teren prielnic în pustiirile sufletești și materiale , pricinuite de specificul regim parlamentar al țării noastre .

Lumea cere o primenire , lumea aruncă la fier vechi toate vorbele mari

cari s-au plimbat până acum , recoltând voturi și semănând nenorociri.[-----]

Goga / 24 nov.'34

▣ Liberalismul

▣ PNL , Guvernul

[LD : neobosit și șantajând ,chiar și după asasinarea lui Duca, poziția PNL la Restaurație, **Goga atacă cele două mari partide democratice** , din unghiul noii profesii de credință . Pentru aceasta nu-și pierde timpul cu vreo analiză doctrinară , ci , pur și simplu , speculează știri gazetărești, culise, **pentru a întține zăzania dintre cele două partide** ... Din păcate , Madgearu a căzut în capcană ...]

[-----]

Partidul Liberal nu-l vedem în posibilitatea de a stăpâni evenimentele.

Partidul Liberal **este doar autorul dărăpănării de astăzi**, știut fiind că cea mai mare parte din **osatura organizării noastre de stat** , care a dat greș , s-a înjghebat sub îndrumările lui .

Mai mult, **se poate afirma** , cu drept cuvânt, că **ideologia liberală a dominat cei 15 ani** după Unire , **Partidul Național -Țărănesc** nefăcând **decât să copieze un încercat sistem de exploatare** . Vom avea ocazia , în cursul dezbaterilor din Parlament, să lămurim, cu unele amănunte, **această teză** ,

a similitudinii de concepție între cele două tabere politice , care , **prin intențiilor lor rotative** , manifestate de curând, și-au recunoscut în mod public, **o intimă înrudire organică.** "[-----după polemica cu Madgearu -----]

Doctrina liberală, însă , **lichidată pretutindeni pe glob**, prin nota ei anarho- liberală, **nu rezistă unui examen serios** , în contact cu exigențele prezentului.

Ca să-i putem cântări sinceritatea, e destul să ne gândim la **alegerile din care s-au zămislit și la silnicia prin care se mențin**.

De o parte , **urne mincinoase**, de altă parte , **starea de asediu**. [-----]

Cele două corective sunt suficiente ca să ilustreze

postura hibridă a democrației românești.

Lipsită de o justificare etică, această **mixtură hibridă**

cu fațade de occident avansat și cu conținut de năravuri politice asiatice , **nu poate constitui o platformă** pentru întinerirea și purificarea vieții noastre .

La toate acestea, **se adaugă și actuala eclipsă a valorilor personale** , în ciudata **compoziție a P.L.** care, după pierderea lui IGDuca ,

s-a resemnat pentru regimul de conducere bicefală , **detestat de el în cursul anilor, cu mult prisos de ironii și diatribe.** [-----]

Goga / 24 febr.'34

▣ Partidul Național -Agrar

[LD : la sfârșitul discursului, s-a văzut ținta urmărită de Goga : atragerea către partidul său a mișcărilor naționaliste, inclusiv a Gărzii de Fier , pentru realizarea unei coagulări capabile să ceară și să cucerească puterea. El va persevera în acest autointitulat "apostolat" , în ani ce vor urma ...]

"Partidul Național-Agrar , conștient că **numai o largă primenire** ,

având la temelie ideia națională și principiul de autoritate ,cu toate consecințele lor logice , **poate să ne scape de pe marginea prăpastiei** , **se dedică acestui apostolat** ,

având ca țintă **redeșteptarea neamului și noua lui organizare politică** , **prin toate mijloacele compatibile cu căile onoarei** [LD : atenție ! Nu a constituției !]

Această concepție , preconizată de noi cu mulți ani înainte, îi este perfect familiară , astăzi când **românismul** , prin instinctul său de conservare ,

și-a decretat mobilizarea lui sufletească.

" PNA , **înțelegând necesitatea istorică a raliei tuturor mișcărilor sincer naționale**

într-un mănunchi , **cu scopul de a lua conducerea țării în timp apropiat**

(**întreruperi pe băncile majorității**) știind că , sub tăcerea de astăzi , se plămădesc forțele tumultuoase de mâine ,

face apel la toată suflarea , liberă sau încarcerată , [Garda de Fier]

să se miște ascultând lozinca :< România a Românilor ! >

O.Goga / 24 febr.'34

12.) Gh.Brătianu (PNL) , discurs la mesaj, 24 febr.'34

(DAD, MO 11, șed. din 24 febr.'34, p. 425- 428)

G.Brătianu / 24 febr.'34

▣ Mesajul Regal

▣ Adresa de răspuns

Discuția Mesajului înseamnă examinarea situației generale politice și definirea atitudinii partidelor opozante față de concepția și metodele guvernului .

" În pragul activității legislative, a acestei Adunări, discuția trebuie să constituie mai ales prilejul unei reculegeri necesare , care adâncește în noi sentimentul răspunderii față de țară și ne îndeamnă mai mult decât la critica oamenilor și a faptelor, la un examen de conștiință."

În ce privește partidul pe care-l conduce , care s-a prezentat până acum, ca partid opozant, la trei alegeri , se poate înfățișa acestei judecăți cu încredere și cu mândrie .

G.Brătianu / 24 febr.'34

▣ Asasinarea lui Duca Vezi pe larg la fișier PNL-2

▣ Dizolvarea Gărzii de Fier.

[-----]

"Nu vreau să folosesc acest prilej , nici să cobor această discuție , pentru a răspunde calomniilor ce ni s-au aruncat deunăzi de pe unele bănci ale acestei Adunări. Va veni momentul - și noi îl vom și-l cerem apropiat - ca să examinăm chestiunea răspunderilor și a complicităților morale și materiale ale atentatului de la Sinaia , cu toate dedesubturile și cu toate răspunderile lor.

"Ceea ce țin să lămuresc de pe acum , este că gestul disperat , pe care l-am reprobat și-l reprobăm cu toții ,

a fost o tragică confirmare a unor prevederi și a unor temeri

ce nu le aveam nici de azi nici de ieri. [-----]

"De aceea, când i s-a sugerat sau i s-a impus [de către cine ?]

hotărârea de dizolvare a Gărzii de Fier ,

consecințe grave se puteau întrevădea din prima clipă.

Îndiferent de credințele acestei grupări , hotărârea de la 9 decembrie , prin momentul în care a fost luată

- lovitură de surprindere în preajma alegerilor -

prin precedentul atât de periculos ce l-a creat , și care se poate întoarce, mâine, împotriva oricărui partid politic , a celui mai înaintat , ca și a celui mai cumpănit , a celor din opoziție , ca și a aceluia de la guvern,

constituie o greșală din cele mai grave și a deschis în viața noastră de stat o paranteză sinistră de abuz și violențe " (aplauze la PNL-georgist)

[-----]

Gh.Brătianu / 24 febr.'34

▣ Guvern liberal ?!

[L D: Gh.Brătianu înfățișează fizionomia ideala a unui guvern liberal.

Poate fi expusă în ghilimele la orice capitol de doctrină liberală, ca o chintezență a valorilor liberalismului : libertate , democrație, constituționalism, parlamentarism , legalitate , ordine morală.

Faptul că , din figurile românești ale liberalismului , el invocă doar pe cei din familia Brătianu , pe **Ion și Vintilă Brătianu** - tatăl și fratele mare -
(spre deosebire de Dinu care vorbea și de Sturdza și a admis excelența lui Duca)
poartă pecetea "complexului" fratelui bastard care ,
pornit în dizidență pe tema Restaurației - cu speranța că Regele ,
pentru care a făcut ruptura , va vedea în el pe liberalul demn de guvernare -
se vedea înșelat în așteptările lui.

Altfel, însă, **crediința sa liberală este fără cusur**,
singura nedreptate , făcând-o fraților lui.

Știu că această opinie poate fi vulnerabilă ,ca venind de la un "istoric" dar...
cum eu nu țin să fiu atât de ortodoxă, voi risca această abordare .

Lecuit de "carlism" , trecând treptat chiar în tabere anticarliste,
lui Gh.Brătianu îi va trebui încă 5 ani de tribulații politice laterale ,
până să revină în familie ! Cum ași putea aborda altfel chestiunea ?

" **Ea [tragedia de la Sinaia] ridică** , în toată întinderea și în toată gravitatea ei ,
problema respectării libertăților constituționale și a principiilor
pe care trebuie să le reprezinte prin concepția , ca și prin acțiunea sa ,
orice guvern, dar mai ales un guvern al partidului liberal.
Strămoșii noștri ne-au deprins cu gândul că **un guvern liberal**
este **un guvern cu prestigiu și autoritate desăvârșită** ,
cu mână liberă [?!?] în conducerea statului,
fără ipoteca nici unei știrbiri și nici unei transacțiuni ."
(**apluze la PNL-georgist**)

Un guvern cu depline puteri , pentru a avea și **deplină răspundere**
și a menține astfel la adăpost de orice zguduiri , **rolul normal al factorilor**
care alcătuiesc **structura permanentă a vieții noastre constituționale.**

Un guvern care, prin propriile sale forțe politice și morale ,
să poată cârmui fără siluiri , rezolvând problemele și îndrumând curente de opinie,
în cadrul vieții democratice și parlamentare ,
de care **noțiunea liberalismului nu trebuie despărțită** ,
un astfel de guvern **nu se poate sprijini ca formulă și practică de guvernământ,**
pe un sistem de represiune , de teroare și de delațiune,
suprimând libertățile individuale ,stânjenind în afară de incinta Parlamentului
orice viață politică normală .

Un guvern liberal , prin însăși constituirea sa ,
trebuie să cuprindă în sânul său **forțele politice reale ale partidului** ,
pentru că **un guvern liberal nu trebuie să întărească** , printr-un nou exemplu,
teoria pe atât de greșită , pe cât de **tendențioasă** ,
a incapacității regimului parlamentar ,

ce se înfiripează tot mai mult ca o concluzie a ultimelor guvernări de partid .

Nu este adevărat că a dat greș un regim întemeiat pe Constituție și Parlament ,
atâta vreme cât **aceste instituții nu au fost și nu sunt lăsate**
să-și exercite , prin reprezentanții și conducătorii lor,
întreaga lor răspundere și întreaga lor acțiune . (**apluze PNL-georgist**)

Nu este deajuns să amintim de Constituție numai cu prilejul solemnităților ,
iar **ideea de ordine** , nu poate fi **o acoperire a abuzului.**

Ordinea se sprijină pe lege. Tirania pregătește anarhia.

Noi înțelegem respectul legii de sus în jos, ca și de jos în sus !

(**apaluze la PNL-georgist**)

Noi n-am conceput **o guvernare liberală** altfel,

decât ar fi însemnat ea astăzi, pentru **Ion și Vintilă Brătianu**
(**apaluze la PNL-georgist**) , iar **dacă** țara a voit o guvernare liberală ,
pe aceasta a voit-o , și nu pe aceea pe care o înfățișează

formațiunea de guvern pe care **partidul acestei majorități [Dinu Brătianu !]**
a acceptat-o . Această concluzie se desprinde și din

examinarea programului pe care ni-l prezintă Mesajul "

[trece la critica programului economic] [-----]

Gh.Brătianu / 24 febr.'34

▫ Programul economic

[-----]

"Ceea ce reține însă, de pe acum, **întreaga noastră atenție**, atunci când se amintește cu atâta grijă **împlinirea a trei sferturi de veac de la înfăptuirea Unirii**, este **apărarea constantă a independenței economice și politice a statului național**, moștenire pe care generațiile a căror amintire o slăvim, **ne-au lăsat- o întreagă și neștirbită.** (**Aplauze la PNL-georgist**) [-----]

Nu s-a încheiat anul de când, **în Camera trecută**, **vorbind împotriva Acordului de colaborare tehnică** a statului român cu Societatea Națiunilor, **întruneam aplauzele reprezentanților acestei majorități**, din care, cei mai mulți se află **astăzi pe banca ministerială**, atunci când **afirmam că :**
< Oricât s-ar fi accentuat, în ultimii ani, internaționalizarea vieții statului, oricât de mult s-ar fi strâns legăturile de interdependență economică, de la un capăt la altul celălalt al globului, sunt margini înlăuntrul cărora voința națiunii nu poate fi îngrădită de nimeni . >

(**Aplauze la PNL-georgist**)

Ea are datoria să-și apere acest patrimoniu moral, cu aceeași stăruință cu care își menține hotarul ! " [-----]

Gh.Brătianu / 24 febr.'34

▫ Politica externă

▫ Decalaj economic : țări agrare - țări industriale

[**LD : este interesant cum, în toate dezbaterile politice, erau sesizate diverse aspecte deficitare ale politicii externe românești, dar ... în concluzii se vorbea de unanimitatea aprobării acestei politici !]**

" **Problemele economice se leagă strâns de acelea ale politicii noastre externe.**

Nu este locul să examinăm aici pe larg această politică,

deși Mesajul înșiră cu un lux deosebit de date, de localități, de amănunte, diferitele **pacte de alianță și de neagresiune**, încheiate în ultimul timp.

"De sigur, **alianțele și înțelegerile internaționale**, care ne garantează hotarele în toată întinderea teritoriului României, **sunt binevenite**, atunci când **adaugă o nouă cheazășie de stabilitate și de liniște** dezvoltării viitoare a țării și ordinei noi a Europei.

Dincolo de formele protocolare, alianțele au, însă, de obicei,

un îndoit conținut : militar și economic.[-----]

Dacă însă este vorba să examinăm **foloasele pe care aceste acorduri le aduc economiei naționale**, nu putem să nu relevăm **contrazicerea gravă** în care se află, de câțiva ani, **politica externă a acestei țări.** [-----]

Gh.Brătianu / 24 febr.'34

▫ Controlul financiar străin.

" **Am acceptat acum cinci ani [1929],** introducând un anumit regim de stabilizare al monedei, **o serie de măsuri de control** asupra activității noastre economice și financiare.

Se dovedește astăzi, în mod limpede, după zguduirile grozave ale crizei,

că **concursul ce ni s-a dat din afară a fost insuficient și sarcina ce ni s-a impus, prea grea.** [-----]

Gh.Brătianu / 24 febr.'34

▫ Tradiția națională a PNL

" Răspunsul la această întrebare , ni-l dă tradiția politică a acestui stat național și unitar și directiva însăși a întemeietorilor săi.

Liberali prin crezul lor politic , ca și prin concepțiile economice ale timpului lor, ei au știut să rămână naționali, în împrejurări hotărâtoare .

"Nici pentru **generația Congresului din Berlin,**nici pentru cea a **Conferinței din Versailles,** **ambitiția de a fi socotit un < mare european > ,**

n-a precumpănit o singură clipă asupra **grijei statornice de a apăra ,** în orice împrejurare , **interesele românești "**

(aplauze la PNL-georgist)

" Din vicisitudinile istoriei, **noi am rămas ca un stat național și**

nu putem trăi decât ca stat național. Partidul Național Liberal, al cărui putere covârșitoare

în aceste înfăptuiri este mai presus de orice ură și orice controversă,

nu poate rupe , în această privință , **legătura sa cu tradiția**

ce stă la temelia existenței sale, care astăzi se afirmă ca **principala sa rațiune de a fi.**

Ideea națională, care a fost **forța spirituală a întemeierii acestui stat,** **rămâne și forța consolidării sale."**

Gh.Brătianu / 24 febr.'34

▣ Problema generației tinere

▣ Profilaxia anarhiei

▣ Pedepsirea vinovaților

[LD : **luciditate , realism , generozitate** sau demagogie politicianistă ?

naționalism "liberal" sau..... accente naționaliste xenofobe ?

"Proportionalismul " , soluție necesară protectoare sau .. contaminare naționalistă ?

În funcție de răspunsul la aceste dileme, și Gh.Brătianu va primi o " etichetă" ...

Altfel, în tot discursul, **nu nominalizează Garda de Fier,** vestejește crima - ca act de luptă politică - dar eu consider că , abia acum **își justifică suspectata sa atitudine** pentru care a fost **incriminat și de "complicitate morală " .**]Vezi pe larg la **fișier PNL-2**

" **Ideea națională,** care a fost **forța spirituală a întemeierii acestui stat,** **rămâne și forța consolidării sale.**

Ea se afirmă cu deosebire în problema atât de grea a **generației tinere ,**

a existenței și a dezvoltării sale. [-----]

Strivită sub greutatele unei vieți, căreia condițiile actuale ale statului și

ale economiei naționale , îi impun **privațiuni și suferinți** de tot felul ;

lipsită de orice perspective de viitor , până și de speranța ce îndeamnă la luptă ;

martoră desamăgită și desnădăjduită a unor cârmuiri în care , prea deosea,

lipsa de orice prevedere , se alătură de lipsa de orice scrupul;

răsvrătită de ocolirea **sistematică a unor sancțiuni ,**

promise de toți și neaplicte de nimeni ;

suflete lipsite de avântul luptătorilor războiului de întregire ,

înfrânte înainte de a fi trăit, punându-și **chinuitoarea întrebare** dacă marea lor vină

e de a se fi născut Români , într-o Românie generoasă și prielnică tuturor elementelor străine ,

această tinerime ostenită de a mai aștepta , de acolo de unde trebuie să vină și îndreptările

cerute de sentimentul național și râvnite de instinctul însuși de conservare al neamului ,

își caută astăzi , cu toate rătăcirile inerente disperării și lipsei de experiență,

căile proprii ale mântuirii sale." [-----]

"Față de **această stare** , într-adevăr **încărcată de primejdii,**

noi socotim că **profilaxia contra anarhiei** de care se vorbește,

cu atâta stăruință și atâta emfază , **nu poate reprezenta**

nici perpetuarea stării de asediu,

nici stabilizarea unui regim de ilegalitate ,

nici ridicarea la rangul de principiu de guvernământ , a suspiciunii și a prigoanei.
S-a comis delict și crime ? Ele trebuie instruite și, mai ales, judecate .
S-a dovedit vinovăția cuiva ? Trebuie pedepsit ! (aplauze la PNL-georgist)

**"Dar a face din procesul lui , procesul întregii generații
nu înseamnă a pune capăt anarhiei ,
ci, dimpotrivă, o menține și a o răspândi " (aplauze la PNL-georgist)**

Nu prin violență și abuz poate lua ființă < climatul politic și moral > ,
prielnic unei activități de solidaritate și reconstruire națională."

Gh.Brătianu / 24 febr.'34 [Vezi pe larg la fișier PNL-2](#)

▣ **Politica față de minorități**

▣ **Naționalizarea cu românii de peste graniță.**

▣ **Numerus proportionalis**

"Nici altădată , nici acum, **naționalismul nostru nu se ridică împotriva acelor locuitori de altă limbă și de altă lege , cari trăesc printre noi, unii de veacuri, alții de decenii,**
a căror **credință către statul național s-a dovedit statornică** , cari au împărțit cu noi,
în zile grele ca și în vremuri une , necazurile , suferințele și bucuriile noastre.

-**prof.ACCuza** : " Vă felicit pentru naționalismul dvs ! "

-**Gh.Brătianu**"**În anii din urmă** însă, după sfârșitul războiului, **orașe și multe părți de margineime ale țării au fost năpădite de străini**, care nu au legătură nici cu trecutul , nici cu viitorul acestei țări. [-----]

Gh.Brătianu / 24 febr.'34

▣ **Solidaritate națională !**

▣ **Crez patriotic**

▣ **"Prin noi înșine !"**

[LD : este impresionant cum acești politicieni nu ezitau să aibă un **discurs patriotic** ,
fără să cadă în demagogie sau penibil. În gura lui Gh.Brătianu,
răspunderea generațiilor față de destinul neamului românesc,
nu are nimic emfatic, este motivată cu **modestie umană și responsabilitate asumată.**]

" În fața acestor mari probleme, **nu a venit însă timpul să înlăturăm dezbinările și dușmăniile sterile** din luptele care **au împărțit și au învrăjbit**

atât de mult și de aprig toate **forțele politice românești** ? [-----]

"Examenul de conștiință la care am pornit , **se încheie cu această grijă,**

ce ar trebui să fie pururi **vie în fiecare dintre noi : aceea de a feri partidele și conducătorii lor de ispite periculoase și înșelătoare** , aceea de a-și aminti că, **deasupra oamenilor și împrejurărilor există interesele permanente ale națiunii**,

prin care trece - dincolo de noi - spre vremurile viitoare , firul urzit din adâncimile cele mai depărtate ale trecutului.

" **Înaintașii** noștri ne-au lăsat moștenire **România Întregită** , încununare a luptelor și jertfelor de veacuri. **Nouă , deținătorilor vremelnici ai destinelor care depășesc viața noastră trecătoare**

, ne revine **sarcina nu numai de a păstra neatinse roadele** minunate ale izbândeii, **ci de a da socoteala** , în fața istoriei și a popoarelor ce ne înconjoară ,

de stăpânirea pe care am revendicat-o și am cucerit-o ,

de dreptul acestui neam la independență și

liberă folosire a izvoarelor de bogăție ale sufletului său.

" Acum, ca și altă dată, dar azi mai mult ca oricând, **PNL vede drumul de viitor și chează de mântuire în lupta fără preget , fără îndoială și fără teamă ,**

pentru țară și prin noi înșine "(aplauze la PNL-georgist)

13.) **Virgil Madgearu** , **Declarația PNT** la mesaj, 24 febr.

(DAD, MO 11, șed. din 23 febr.'34, p. 428- 431)

[LD : Ca de obicei, acordul cu trei puncte : Coroana, Armata și politica externă.

În rest, Madgearu lansează același **atac nenuanțat la adresa PNL**, amestecând criticile justificate cu negarea oricăror merite ale acestui partid.

De altfel, **Declarația** dă impresia unui **produs neelaborat** , încropit, mai mult ca să arate **greutățile guvernării național-țărăniște** , decât dezbaterile la Mesaj ,**criticile la adresa programului liberal fiind disproportionate** .]Vezi pe larg **fișier PNT**

Virgil Madgearu / 24 febr.'34

▣ Coroana

[**LD** : Este al treilea la cuvânt în acel debut al dezbaterilor la Mesaj.

Înainte de el, **Goga și GH.Brătianu nu făcuseră această formalitate de închinăciune la Tron** .]

Virgil Madgearu / 24 febr.'34

▣ Alegerile dec.'33

▣ Distrugerea prestigiului parlamentar

[**LD** : este adevărat că PNT - Maniu, Vaida -a făcut alegeri libere .

Dar **propaganda și acțiunile pentru adjudecarea puterii** , în 1928 și 1932 , apoi propaganda electorală în toate campaniile electorale ,

este foarte departe de a fi dată ca exemplu de comportament democratic .

Radicalismul PNT este , și de data asta , exacerbat :

PNT cere invalidarea alegerilor , și este supărat că PNL nu-i dă curs !]

" **Un regim politic** nu poate fi mai **grav compromis**

decât prin **falsificarea lui** de cei care pretind că îl susțin. [-----]

"Discuțiunile la validări au făcut dovada deplină că **tristele moravuri de odinioară** , **caracteristice regimului pseudo constituțional și parlamentar** ,

instaurat în țară de Partidul Național-Liberal , nu au fost stârpite.

"**Exemplul dat de PNT** , în alegerile generale din **1928** - adevărat plebiscit național - în cele din **1932**, precum și în **alegerile administrative** , **nu a fost urmat** ."

" **Într-o astfel de atmosferă** s-au produs **evenimente neobișnuite în viața și moravurile**

noastre politice : o grupare politică [Garda de Fier] a fost scoasă din lupta

electorală , în mod ilegal. Ea s-a manifestat , în urmă , ca **partid terorist** , propagând și aplicând **metodele de luptă politică inadmisibile** , care impun **sanctiuni drepte și legale**.

Primul ministru , cade ucis de gloanțele răzbunătoare ale acestui partid,

iar **tineretul înrolat în cadrele sale nu face gestul de dezavuare** și - ceea ce este mai îngrijorător - **nu se vede până acum nici o spontană splidarizare a masselor** ,

într-o mișcare de reacțiune sănătoasă .[-----]

"**Am cerut zadarnic guvernului** pedepsirea vinovaților și anularea actelor lor , prin **invalidarea alegerilor pătate de violență și fraudă** "

Virgil Madgearu / 24 febr.'34

▣ Destindere politică ?!

" Drept orice răspuns , **guvernul a lansat lozinca destinderii dintre partide**.

Noi repetăm : este nevoie de destindere , însă **între guvern și națiune**,

care a fost **umilită în alegeri** și care continuă să fie **ținută în afară de lege** ,

prin abuzurile ce se comit , **la adăpostul stării de asediu** " (**aplauze pe băncile PNT**)

Virgil Madgearu / 24 febr.'34

▣ Democrația rurală

[LD : Madgearu face un artificiu lingvistic , pentru a salva ceva din compromisa formulă a " statului țărănesc " . În rest, această "democrație rurală " ...vehiculează lozincile conceptului general de democrație , încât nu prea înțeleg de ce trebuia să primească acest calificativ. Este însă păstrată , astfel, opoziția rural - urban , agricultură - industrie și celelalte "țărănisme" ale doctrinei . În rest, reia inventarul dezideratelor țărăniste , de la Constituția din 1923 ... la zi, cu foarte mici modificări.]

" Partidul Național -Țărănesc , are adâncă convingere că ridicarea Țării Românești , nu se poate face într-un stat agricol-țărănesc , decât prin democrația rurală .

El afirmă cu tărie că **democrația , bazată pe disciplina muncii , presupune neapărat o autoritate cinstită și bine organizată , care respectă mai întâi, ea însăși , drepturile cetățenilor și impune , apoi, tuturor , respectul legii .**
(aplauze pe băncile PNT)

"Chiar de la apariția aceste democrații țărănești , am înțeles să nu copiem metodele străine , ci să adaptăm constituționalismul și parlamentarismul structurii noastre naționale , sociale și economice a statului nostru "

Madgearu / 24 febr.'34

▣ Reformă constituțională !

[LD : Dacă textul nu ar fi atât de eclectic, poate aș putea să-l analizez mai ușor.

Așa cum este ... mă mărginesc să ridic doar câteva semne de întrebare , pe care urmează să le clarificăm ceva mai târziu :

-De ce trebuia modificarea constituției pentru reforma administrativă și descentralizare ?

- "Primatul muncii " și "interesul colectiv " , opus "intereselor private " , ascunde lupta de clasă ?

-Întru cât constituția existentă putea duce la dictatură , încât trebuia schimabarea ei , pentru a se evita dictatura , asta Madgearu nu o spune .

" Oricine a urmărit cu atenție împrejurările din ultimii zece ani, s-a putut convinge de necesitatea unei reforme constituționale .

În **Manifestul nostru , program din 1933 ,am afirmat că această reformă trebuie să fie astfel întocmită , încât voința națională se devie o realitate ,**

în măsură de a înlătura orice piedică

și în stare de a supravghea toate organele chemate să acționeze în numele ei.

(aplauze pe băncile PNT)

Ea trebuie să creeze un cadru legal , care să permită reforme administrative largi,

potrivite **caracterului statului român , nevoilor și dezvoltării normale a țării,**

menite să cheazășuiască , **pe baza unei reale descentralizări .**

o gospodărie locală la sate și orașe cât mai intensă și cu cheltuieli de personal

cât mai puține (Aplauze bășcălioase la PNL , întreruperi la PNT ;

Madgearu le promite că PNT nu vă va rămâne dator cu aceste întreruperi)

... reforme economice sociale și politice cerute de transformările adânci ,

produse de criza generală , și , **pe baza primatului muncii și interesului colectiv**

să libereze statul de ipotecile puse asupra lui , în Constituția de astăzi ,

pentru a înlesni astfel **apărarea statului împotriva unor interese private .**

(aplauze la PNT)

"Avem convingerea că numai printr-o asemenea reformă constituțională

se poate realiza o **temeinică organizare a statului ,**

în cadrul regimului parlamentar și constituțional , înlăturându-se primejdia dictaturii ,

care la noi , ar însemna **aventura și catastrofa " (aplauze la PNT)**

Virgil Madgearu / 24 febr.'34

14.) C.Argetoianu , tratative pentru un partid agrarian, 24 febr.'34

("Facla" , an.XIII, nr.923, 24 febr.'34 + foto C.Argetoianu)

[LD : în aceeași zi, luând cuvântul la Mesaj, a spus că nu participă la dezbateri, pe care le consideră inutile] Vezi fișier Uniunea Agrară

C.Argetoianu nu a renunțat la ideea de a forma **cel de-al III-lea partid de guvernământ.**

D-sa **crede că va găsi partizani** chiar printre oamenii care , astăzi,o consideră "o fantezie "

...în ianuarie, **Argetoianu** a vizitat pe mareșalul Averescu , căruia i-a explicat necesitatea creării acestui partid.

Averescu a fost de acord cu ideea, dar a avut rezerve privind "formula " propusă și programul.

Aceste condițiuni , nu prea au fost pe placul lui Argetoianu ;

/ Partizan al creerii unui nou partid , este **dr.Lupu**, care , însă,

consideră că Argetoianu sporește "babilonia" .

/ Adversari ai formulei Averescu sunt **O.Goga** și **Gr.Iunian**,

care consideră că **nu se poate face nici un acord cu șeful PP.**

Ziarul conchide că **străduințele lui Argetoianu sunt zadarnice .**

Partid agrarian ? / 24 febr.'34

15.) Oct.Goga , comunicare : Garda de Fier și represiunea guvernului, 27 febr.'34

Victor Iamandi (subsecretar Interne) -răspunde

("Adevărul " an 48, nr.15.384, 28 febr.'34 , reporter H.Soreanu

"Lupta" 28 febr.'34 + foto **Vict.Iamandi**)

Vezi obligatoriu polemica integrală la **fișier PNA-Goga**

LD: reproduc documentul - polemica celor doi, **prezentat selectiv de cele două ziare ;**

reportajul lui Soreanu din "Adevărul" ... cu rezervele de rigoare .

Buletinul parlamentar din "Lupta" , mai complet,

dar uneori ai senzația că au participat la ședințe diferite.

În aceeași zi , cu comunicarea lui Goga, **cer anchetă parlamentară privind represiunea Gărzii**

și **Constantinesc-Bordeni** (georgist) și **Gr.Iunian** .

Mă gândesc la felul cum Iamandi și-a atras pas cu pas

ura și răzbunarea Gărzii și încerc să fiu corectă .

ministrul de Interne , Inculeț, prezent în Cameră , nu intervine.

Îmi lipsește , însă, pentru asta un glas în direct, în confruntare : cel al Gărzii de Fier.]

H.Soreanu / 27 febr.'34

▣ " O execuție la Cameră .

D.Iamandi despre trecutul și acțiunea politică a d-lui Goga "

Goga a avut **regretabila imprudență** de a-și încrușișa spada cu Iamandi.

Temerar, Goga a **atăcat chestia " Gărzii de Fier"** și a **măsurilor luate după crima tragică de**

la Sinaia . Vorbitorul - preparat de acasă cu o mică compoziție literară - s-a antrenat,

fără să bănuiască , pe **un drum presărat cu pericole.**

Căci **a avut nenorocul să se întâlnească cu D.Iamandi** care , cu toată aparența sa amabilă,

nu știe ce-i mila și nu cunoaște generozitatea în politică. Este în rolul de pedepsitor.

Iamandi fixează fără menajamente partea de răspundere a interpelatorului

în asasinatul de la Sinaia . [-----]

Toate băncile consimt prin tăcere la execuție .

D.Goga se ridică, în sfârșit , să răspundă . **Replica d-sale ?**

O diversivone neizbutită pe o temă personală. **O resemnare dureroasă** în fața faptelor amintite.

O ridicare din umeri neputiincioasă , o mină uimită, **o tânguială deplasată** a soartei unui biet

om străns din toate colțurile, **o adăpostire stângace** îndărătul ... unor fraze

care și-au pierdut de mult efectul .[-----]

Octavian Goga / 27 febr.'34

▫ Interpelarea

[LD : eu nu sunt așa de scandalizată de întrebarea , de argumentele , de pledoaria lui Goga . Este mult patetism în comunicarea lui. Probabil și exagerare .probabil și oportunism politic. Dar cu privire la consecințele represiunii , timpul îi va da dreptate , și vorbele lui vor căpăta valențe profetice . Numai că el, în 1940 , nu mai era...]

"Sub pretextul [?!?] că are de apărut ordinea publică amenințată, guvernul a săvârșit până astăzi o serie de fapte care , examinate după criteriile principiilor de drept, apar ca niște vădite călcări de lege, și, judecate din punct de vedere politic, sunt tot atâtea greșeli fatale.

" Rezervându-ne deci dreptul de a reveni asupra acestei penibile greșeli, cu urmări profund regretabile, pentru moment ne preocupă o altă chestiune de actualitate : Nu reușim să pricepem rostul acțiunii represive ,

pe care guvernul a deslănțuit-o , după gestul necugetat de la Sinaia ,

după răpunerea regretatului IG Duca , în împrejurări atât de tragice.

Nu mai încape nici o îndoială că **autorii crimei vor trebui să-și ia pedeapsa meritată.**

Se înțelege că **sanctiunea legii se cuvine să lovească pe cei vinovați**

- pe toți cei vinovați și numai pe cei vinovați ! [-----]

-Goga : Își închipuie guvernul că poate liniști spiritele , transformând țara

într-o vastă pușcărie ? Nu știe că închisoarea a fost totdeauna o școală

de întărire a voinței, de verificare a credințelor și de oțelire a celor șovăitori ?

Înmulțind, fără să-și dea seama , numărul martirilor unei mișcări fanatice,

nu pregătește singur, între zidurile temnițelor , fierberea revoltelor de mâine ?

[-----]

De aceea, întreb : **nu găsește guvernul că a sosit vremea să redea societății românești ,**

pe toți cei arestați , aceștia au fost arestați pe temeiul unor grăbite suspiciuni ,

sau , ceea ce este și mai grav, pentru satisfacerea unor rachiune personale

ale puternicilor zilei ? Nu se teme că acest sistem al prigoanei și al vindictei politice s-ar putea întoarce odată împotriva celor ce-l practică astăzi ?"

Victor Iamandi / 27 febr-'34

▫ Primul răspuns

" Dle președinte, dlor deputați, **comunicarea pe care a făcut-o dl deputat Goga**

îmbrățișează, de sigur, întreaga problemă a acelei mișcări extremiste ,

care astăzi se găsește , pentru caracterul ei subversiv și clandestin, în fața justiției.

Nu cred că este momentul să intrăm într-o discuție complexă , nici astăzi asupra acestei

chestiuni.Mă surprinde , însă , temeritatea cu care dl Octavian Goga ,

astăzi protagonistul unui naționalism integral în România întregită,

mă surprinde temeritatea cu care d-sa încearcă să deschidă procesul unei mișcări

a cărei acțiune violentă , sintetizată în asasinatul de la Sinaia,

cel puțin indirect a fost susținută de d-sa .

(**aplauze prelungite, îndelung repetate pe băncile majorității**)

Mă surprinde această intervenție a d.lui Goga , pentru că , dacă ne întoarcem cu mintea puțin

îndărăt, și străbatem întreaga colecțiune a oficiosului său de partid, "Tara Noastră " ,

vom vedea că zi de zi, atmosfera care a dus la asasinat

a fost sprijinită prin coloanele acestui ziar . [-----]

[**Atenție LD !**]

Or, domnilor deputați , **avem mai multă autoritate de a vorbi în numele naționalismului**

în această țară , decât dvs d-le Goga, și, tocmai pentru că avem această autoritate ,

tocmai de aceea suntem convinși că în viața unei țări este bine ca toate mișcările ,

începând de la extrema dreapta și mergând până la extrema stânga ,

să-și aibă posibilitatea unei libere manifestări.

Acolo însă unde începe răspunderea noastră, ca oameni care avem conducerea acestei țări în

momentul de față, în ce privește metodele întrebuințate , noi nu putem admite decât **metode la lumina zilei** , metode **pe care să le putem urmări** . "Dvs , pentru **ca să impresionați această incintă și pentru ca să vă clădiți** - căci acesta este scopul pe care-l urmăriți - **un nou pedestal , pentru polarizarea tuturor ereziilor naționale** , asupra cărora vă ațintiți privirile , în lipsa oricăror altor posibilități în momentul de față , **ați venit și ați vorbit de mii de arestați."**

Victor Iamandi / 27 febr.'34

▫ Extremismul de stânga și de dreapta

D-lor , iată, foarte pe scurt , cum stau lucrurile . În prima fază a acestei acțiuni de guvernământ , a dizolvării Gărzii de Fier, **au fost arestați** - vă dau cifra exactă, cu toate exagerările , care au putut să aibă loc în unele comune și în unele județe îndepărtate , și am să vă explic imediat de ce au putut să fie exagerări - **au fost arestați 1.700 de inși** între 9 și 19 decembrie 1933. Pentru ce am arestat și pentru ce am procedat așa este **un act de guvernământ , a cărui răspundere o luăm întreaga** . Am procedat , după aceea, cum era și firesc-așa s-a procedat și **cu măsurile ce s-au luat împotriva mișcărilor comuniste** în anii din urmă - **și să nu faceți nici un fel de distinguo între mișcările comuniste și aceste mișcări** , pentru că **metodele celor două mișcări sunt aceleași** , iar din punctul de vedere al primejdiei , **eu socot mai primejdioasă** - și-mi dau seama de gravitatea cuvântului - **mișcarea de extremă dreapta** - o socot mai primejdioasă, pentru că **această mișcare de extremă dreapta se sprijină pe specularea naționalismului, în formă, a religiei,** care are o priză atât de însemnată în conștiințele simple, ale masselor, și **se sprijină pe ceea ce constituie însăși temelia situațiunii reale a statului nostru de astăzi , fără ca la bază să existe un singur moment de sinceritate , [LD : !?]** este singurul mijloc de a capta bunăvoințele nemulțumiților. Pe câtă vreme mișcările extremiste de stânga se sprijină pe realități economice și sociale , cari **nu justifică o creștere așa de mare a acestei primejdii**. De aceea am spus că eu văd **mai mult primejdia la dreapta , decât la stânga** , în momentul de față , mai ales că **această mișcare , de dreapta , este coroborată cu o întreagă serie de mișcări similare din alte părți** , cari pot avea acolo unele justificări , dar care , la noi , nu pot avea nici o justificare " (**apluaze la PNL**) [-----]

-Iamandi :
" D-le Goga, **asasinarea unui prim-ministru** , oricare ar fi fost el, **nu este o bagatelă** peste care se poate trece ușor. **Din punct de vedere judecătoresc** , nu suntem noi chemați să vă dăm vreun răspuns. **Întreagă crimă de la Sinaia , este încadrată** - din informațiile pe care le avem - **într-un complot** , Pentru că , **d-le Goga**, te asigur că **dacă dta te-ai fi găsit pe această bancă** în locul nostru, cu temperamentul pe care îl ai , și cu metodele pe care le-ai pus în practică în 1926 , **ai fi scos mitralierele pe stradă** . (**apluaze la PNL**)
-Goga : **Nu s-ar fi întâmplat atunci, ceea ce s-a întâmplat acum !**
-Iamandi : "Această acțiune teroristă **se găsește în fața instanțelor judecătorești;** **Aceste instanțe își vor face datoria și vor sancționa ceea ce vor găsi că merită sancționat.** [-----]

Iamandi / 27 febr.'34

▫ Generația Iamandi -Goga

▫ Profil moral -politic Goga

[LD : lamandi se năpustește și-l "execută " pe Goga. Nu-mi place cum o face.

Și nu știu dacă o merita. Spusese deja ce trebuia]

" Domnule Goga, dvs, **beneficiind de un mare credit**, care vi s-a acordat din vremuri îndepărtate în **viața națională a acestui stat**, **beneficiind de prietenia** care, nu a-rare ori, v-a fost **dăruită cu îmbelșugare**, de către **diferiți mari oameni politici** ai acestei țări, și de pe urma căreia **ați tras necontestate foloase politice**, **beneficiind de o îngăduință** pe care marele dvs talent literar v-o da, **v-ați erijat**, în ultima vreme, **într-un mare cenzor moral și național al vieții noastre publice**.

" Eu nu știu în ce măsură **rolul pe care dvs vi-l luați azi**,

când **începeți a scobori dincolo de linia vieții**, va fi poate atins.

Dar noi, în țara aceasta, **ne cunoaștem cu toții**. **Noi nu suntem** din nenorocire, **azi, mulți**; **știm de unde am plecat**, **pe ce drumuri am mers și unde am ajuns**, și ne cunoaștem în special **vârtoșenia aceea morală**, pe care dvs o fluturați neconținut. (**aplauze la PNL**)

" **Nu știu**, dle Goga, **dacă lupta dvs națională**, la care ați chemat și chemați cu **strigăt de apostol**, de vreo doi-trei ani, pe toată lumea acesta, care nu vă răspunde - pentru că nu vă răspunde, dle Goga! - **dvs ați beneficiat**,

și sunt **și alții alături de dvs** care au beneficiat în ultimele alegeri, și **de aceea vă faceți ecoul acțiunii aceleia** pe care noi o condamnăm; **ați beneficiat de voturile** care nu sunt ale dvs, **și de aceea vă găsiți aici**.

"**Dvs, dle Goga, care vă erijați într-un mare apostol al românismului,**

eu nu știu ce ați fi făcut dacă împrejurările politice v-ar fi fost mai favorabile și **dacă** cumva - o veți spune la Mesaj destul de pe larg și veți răspunde în toată chestiunea aceasta - **când s-a provocat criza de guvern**, **se dădea vreo soluție șchioapă și anormală** acestei crize de guvern;

pentru că **numai în cadrul soluțiilor anormale dvs ați fi putut veni la putere**.

(**aplauze la PNL ; protestări la PNA ; întreruperi, zgomot**)

Domnilor deputați, **dl Goga și-a luat în ultima vreme aere care-l devansează** - să mă ierte că l-o spun. **Și-a luat ca directivă drumuri pe care vrea să le dea drept originale**, dar care sunt **împrumutate de aiurea și care nu se potrivesc nici cu solul nostru național, nici cu viața de la noi**, (**aplauze la PNL ; protestări la PNA ; întreruperi, zgomot**)

DI Goga a devenit, în ultima vreme, **amenințător**.

-Goga : **Nu eu, țara !**

-lamandi : **Dvs fluturați anumite broșuri verzi înaintea noastră !**

-Goga : **Acesta este reflexul trecutului !**

-lamandi : **"Pe vremuri încercai cu bariere și cu aranjamente de culise**, pe care le știți dta, dle Goga. **Vrei să faci pe Mussolini**, după ce noi te-am ales la Reședința Săsesc !

Noi nu ne intimidăm de amenințările d-tale. Dta, de 15 ani, dle Goga, în Ardeal, acolo unde lumea te cunoaște mai bine, încerci să rupi un echilibru, și nu-l poți rupe.

Ai venit dincoace și încerci să faci educația masselor.

În special, **te crezi în momentul de față, o extraordinară personalitate**,

către care se îndreaptă aspirațiile întregului neam.

Zădarnice eforturi ! Țara aceasta, în momentul de față, nu se uită ...

(**Majoritatea, în picioare, aplaudă pe lamandi**)

Octavian Goga / 27 febr.'34

▀ **Replică lui lamandi**

[LD : din păcate, "Adevărul" nu dă textul în citat, ci în rezumat, și eu nu-l am din DAD

Oricum, mie nu mi se pare **deloc intimidat sau rușinat !**

Și nici nu renunță la **întrebarea inițială** :

de ce sunt menținuți în închisoare oameni nevinovați ?]

El n-a făcut atmosferă pentru asasinarea lui Duca,

ci a făcut atmosferă contra guvernului Duca,

fapt explicabil, deoarece Duca i-a refuzat participarea la guvernare,

din pricina deosebirilor de principii.

" Regretatul Duca venise la mine , în timpul tratativilor pentru formarea guvernului, și mi-a propus să intru în cabinetul pe care îl va forma.

Condițiunea pe care mi-a pus-o a fost : să renunț la ideile și concepțiile mele.

N-am primit propunerea. El a format guvernul iar eu am rămas în opoziție,

continuând să merg pe drumul drept

pe care mi-l indică dragostea mea pentru neamul nostru.[-----]

Gr.lamandi / 27 febr.'34

▫ **Replică la replică**

[LD :de data aceasta , nu mai dau eu cuvânt cu cuvânt din discursul lui lamandi. iar o ia de la meritele naționale dint trecut. Consemnez numai pasajele semnificative]

[-----]

-lamandi : " Nu veniți să aruncați această formulă : România a Românilor :

Noi o cunoaștem de mult, nu vă aparține paternitatea.

-Goga : Vom vedea sâmbăta aceasta ... [oare credea că face fuziunea cu ACCuza ?]

[-----]

▫ **Garda de Fier**

[LD :tare ași fi vrut să cunosc **listele de candidați ale Gărzii**, care au fost retrase la **alegerile din '33** .Oare se mai păstrează la vreo arhivă ?]

-Goga : Dacă eram vinovat de asasinat , nu erai în drept să-mi întindeți mâna !

[apropo de reconciliere]

-lamandi : Dvs ați mers mai departe decât intențiunile mele. Eu am sus că, indirect, dvs ați contribuit la crearea atmosferei morale , care a înarmat pe aceia în care dvs.vedeți astăzi sufletul națiunii . [-----]

; credeți dvs că materialul omenesc ,care reprezintă curentul terorist al Gărzii de Fier, poate să colaboreze chiar cu un om politic genial , așa cum vă considerați dvs ?

Aveți de-a-face , credeți, cu elemente cu care se poate sta de vorbă ?

Dacă erau elemente cu care se putea sta de vorbă,

astfel de elemente nu ar fi recurs la crimă.

Am spus că **vom face discriminările necesare** , la timp.

Sunt , desigur, foarte mulți de bună-credință ; desigur că sunt mulți șarlatani, care speculează situația ;s-au strecurat acolo oameni cu intenția de a-și reface cariera politică ,

oameni chiar din societatea noastră înaltă, s-au dus toți acolo, tot ce a fost epavă a societății, care nu mai putea găsi nimic ce spera în țara asta , s-au dus cu toții acolo

ca să se facă deputați (aplauze la PNL) [-----]

Printre beneficiari suneți și dvs., care acum anticipați asupra recoltării sufrajiilor acestei mișcări, care credeți, încă , în posibilitatea de a se reintegra.

Dvs nu sunteți sinceri , când veniți ca să vorbiți aici astfel,

pentru că mâine, **dacă veți fi în locul nostru aici și dacă ar reapare această mișcare ,**

veți întrebuița contra ei măsuri mai drastice decât am întrebuițat noi.

(aplauze la PNL) Între noi și dvs este o mare deosebire :

noi suntem sinceri ,vorbim deschis și fără retințe ;

dvs , dle Goga , veniți în disperare de cauză , pentru că , ori ce ați spune, că aveți unde,

fiindcă nimeni nu se mai uită la dvs.

-Goga : S-au uitat cele 150.000 de voturi !

-lamandi : 150.000 de voturi , după 15 ani de activitate

Goga -lamandi / 27 febr.'34

16.) I.Mihalache , Ședința Comit.Executiv PNT , 26 febr.'34

// Noul program = programul de la Câmpulung , I.Mihalache, 11 oct.'33 //

// Revizuirea **statutelor PNT** /

("Adevărul" , 27 febr.'34 : rezumat și comentariu "Scrutator " [Blumenfeld]

"Dimineața " 27 febr.'34 : text -rezumat) **Vezi pe larg la fișier PNT**

[**LD** : Mihalache trăește intens **sentimentul responsabilității** într-o ierarhizare greu de departajat , care mai mult se ghicește , decât se argumentează :

/ soarta **partidului** - amenințat de **indisciplină, orgolii și pierderea popularității** ;

/ soarta **țăranilor** - cuprinși de **duhul răsvrătirii , amăgiți de mișcări anarhice, mistice** ;

/ soarta **democrației** - amenințată de **amatorii de dictatură , de experimente de aiurea** ;

Aceste îngrijorări sunt acut alimentate de **compromiterea crezului personal** :

/ **compromiterea ideii și programului** de " stat țărănesc " ;

/ **eșecul ministeriabil personal - sacrificat de Carol** , în favoarea unui polițai ;

/ **pierderea guvernării** - într-o manieră lamentabilă ;

Aceste două componente politice , amplificate de **desamăgiri profund omenesti** :

/ **dificultatea colaborării cu Iuliu Maniu** - "semnalele " greu de înțeles ale **Bădăcinului** ;

/ **incompatibilitate cu caracterul lui Al.Vaida Vorvod** - "semnalele" primite de la **Valea Seacă**

/ **pierderea succesivă** a unor "tovarăși" de drum : **Stere, Lupu, Iunian** ;

/ **desamăgirea profundă față de ingratitudinea lui Carol** ;

Acest complicat amalgam de responsabilitate , crez și desamăgiri ,

la Mihalache se transformă într-un **combustibil propulsor de acțiune**,

ceea ce a reprezentat , **pentru PNT , norocul, șansa, supraviețuirii .**

Fără el, după părerea mea, partidul ar fi avut altă soartă .

NB 1 : să nu uit : tăcut și discret , **Maniu îl secondează** ; se ține de promisiunea făcută la

acceptarea președinției de către Mihalache ; poate îl și consiliază ; poate îl și influențează ;

Dar asta istoricul nu are de unde să o știe . Pentru posteritate , **Maniu tace !**

Dar pe această **simbioză , Mihalache - Maniu** , se va sprijini continuitatea ,lupta, forța, istoria PNT , și în deceniul ce va urma.

NB 2 : apropo de "**schimbul de generație**" ... la PNT încă "**veteranii conduc partidul**

și politica lui, de unde și persistența **ideologiei conservatoare , inițiale.**

Nu apare la PNT un "**neo-naționalism-țărănism** " , ci doar o cosmetizare de termeni .

Scrutator / 27 febr.'34

▣ **Șefia lui Ion Mihalache**

La clubul central din str.Clemanceau. Au luat parte numai cei **43 de membri ai C.Ex.**

printre care **I.Mihalache și Iuliu Maniu . Al.Vaida** - absent .

Alți frunțași și presa - nu au fost admiși .

La deschiderea ședinței, se comemorează **membrii partidului decedați** din viață în ultimul timp :

Ștefan Cicio Pop, dr.Coltor, Vasile Toncescu și Dobrescu -Argeș.

Vorbesc :Mihalache, Madgearu, Răducanu,

Apoi s-a intrat în ordinea de zi , prezentată și condusă de I.Mihalache .

Este vorba de **opera de reorganizare a PNT**. Câteva concluzii :

/Se face tot mai mult dovada că **șefia lui I.Mihalache nu este un provizorat,**

înțelege să fie șef. Cine ar căuta o **diminuare sau înlăturarea sa de la șefie,**

riscă să ducă la o gravă ruptură în partid.

/I.Mihalache înțelege șefia **cu toate răspunderile și cu toate drepturile.**

/**Șefia lui Mihalache exclude ca la spatele său să aibă ființă , cu aspect neliniștitor ,**

fie Bădăcinul, fie Valea Seacă . Totul trebuie să fie la București ,

când e vorba de conducere și de răspundere .

/ I. Mihalache vrea ca **șefia sa să marcheze o operă reală de epurație ,**

stabilirea unei **ierarhii sănătoase** , cu **valorile reale pe locuri de conducere,**

cu un **program clar** , adaptat noilor condițiuni de viață politică,

în cadrul unui **regim de democrație , parlamentar.**

I. Mihalache / 26 febr. 34

▣ Reorganizarea PNT

Evenimentele pe care le trăim, ne impun o **revizuire** nu numai a **Statutelor** ci și a **Programului** . Nu mai putem să mergem înainte cu un program care nu mai corespunde nevoilor timpului.

Cade în sacina Congresului , care trebuie convocat în timp scurt, cel mult 2-3 luni, **să statornicească programul nostru.**

Vă amintiți că **dvs ați admis ca bază de discuție Programul expus de mine la Câmpulung** și , de asemenea , vă amintiți că **am condiționat alegerea mea ca șef al partidului , de adoptarea acestui program.**

Până la congres, **Comisiunile noastre de studii** , care sunt organele vii, **vor pune la punct proiectul definitiv.**

Obiectul principal al discuțiilor de azi , este **discutarea Statutului viitor al partidului.**

Nu trebuie să ne lăsăm surprinși de evenimente , astfel că vom hotărâ apliacrea statutului încă înainte de congres, spre a putea să-l aducem îmbunătățiri la congres.

Trăim azi alte vremuri decât cele pe care le trăiam la alcătuirea programului , pe baza căruia ne-am condus până azi.

Este necesară intensificarea **propagandei prin presă și adunări populare.**

I.Mihalache / 26 febr.'34

▣ Realitatea politică românească.

▣ Anomaliile de "sus" și de "jos"

▣ Pericolul dictaturii

Statutul român trebuie organizat pe baze morale și materiale noi.

Aceasta trebuie să constituie o **obsesie** , când veți proceda la examinarea statutului.

Împrejurările politice sunt astăzi **extrem de critice** . În aparență trăim o epocă normală.

Dar în realitate, **ne aflăm între două anomalii : de sus și de jos.**

Anomalia de sus se afirmă cotidian ; cea de jos, mocnește încă.

Legile noastre , elaborate cu considerarea tuturor factorilor în stat , sunt pur și simplu **înlăturate printr-un ordin telefonic** al oricărui pretor.

Între noi și masse s-au născut escrescențe cari, **sub înfățișarea unui misticism,** [aluzie Garda de Fier] **gândesc la răsturnare ordinei firești a lucrurilor .**

Massele n-au reprobato unele fapte petrecute în ultimul timp.

Iar la răspântie, pândeste dictatura . Oameni cari au pierdut rosturile în organismele politice prin care au trecut, nemaicontând pe forțe proprii ,

cred că pot să conteze pe **exploatarea unor idei nesocotite** .[aluzie Goga] .

Garda de Fier se datorește , între altele, și **lipsei noastre de acțiune.**

I.Mihalache / 26 febr.'34

▣ Înapoia la masse !

▣ Aerisirea partidului !

În aceste împrejurări, nu este **altă speranță decât în forțele virgine** [!?] ale națiunii , cari să ducă la **asigurarea ordinei de stat pe căi normale.**

Trebuie să ne facem un **program ajustat pe nevoile acestor masse.**

Cred că și acei care s-au abătut un moment de la deologia noastră, se vor înapoia lângă noi.

Pentru ca să reușim însă **să recâștigăm pe de-a -ntregul massele,** trebuie **să înlăturăm tot ce este putred** în organizația noastră și să procedăm la o vie acțiune.

Așa dar , să pornim la lucru , și , înainte de aceasta, **să deschidem larg ferestrele , pentru aerisirea partidului** . Să asigurăm o **circulație liberă a ideilor , selecția valorilor,** și circulația forțelor vii , **dar în cadrul unității partidului.**

I.Mihalache / 26 febr.'34

17.b) ICCătuneanu (LANC) , discurs la mesaj, 1 martie '34

(DAD, MO 15, șed. din 1 mart.'34, p. 522- 530)

[LD :discurs nexeroxat . Larga extrase problematice . Supratitluri, sublinieri , îmi aparțin]

/ **PNȚ** și guvernările sale

/ "**Prin noi înșine ?!**" - problema evreească /

/ **Minorități** asimilabile și neasimilabile (evreii)

/ **Naționalismul românesc** : toleranță religioasă, toleranță rasială /

/ "**Statul miniatural evreesc**" - jidanii din orice țară /

/ **Acapararea economică** jidănească /

/ **Kogălniceanu** și problema jidănească (1869)

/ **Profil psiho - moral -politic** pentru jidani : perfidie, dedublare /

/ "**Apărarea națională**" - paternitate : Ion Brătianu !/

/ **Puterea iudaismului : finanțe, presă, masonerie, comunism** /

/ **Doctrina și acțiunea LANC** - chestia jidovească /

/ **Antisemitismul LANC** : non ură, non brutalitate, non agresivitate , legalitate /

/ **Soluția** problemei jidănești : **eliminarea măsurilor economice !**

Text integral -**fișier LANC**

[-----]

Cătuneanu / 1 mart.'34

▣ Fărâmițarea partidelor

▣ Dispariția partidelor

"Pentru orice spirit obiectiv , o constatare se impune : **partidele politice** sunt astăzi **în declin**, fie că **s-au fărâmițat** , fie că într-unele fracțiuni politice a intrat **vrajba** , cu atâta virulență , încât stau **descurajate** și **dezorientate** în fața marilor probleme ce se pun .

Sbătându-se în asemenea condițiuni, **evoluția firească** le va duce **acolo unde merită ele** : le va duce la **deznodământul fatal**.

Cătuneanu / 1 mart.'34

▣ PNȚ și guvernările sale

" **Partidul Liberal** [-----] a trebuit să ia în mod fatal asupra sa **sucesiunea oneroasă** , ca să nu zică mai mult, a **guvernării țărăniste** .

PNȚ a avut o guvernare " cu termen impropriu " ,

pentru că "**nu a fost nici națională nici țărănistă**" (**aplauze LANC , PNL**)

Nu a fost națională , pentru că națiunea românească , cu bunul ei simț cunoscut ,

nu poate fi servită prin cele două idei de bază cu care acest partid a intrat , zgomotos și

pretențios, în viața publică ; cele două idei sunt : **lupta de clasă și regionalismul**"

(**aplauze LANC , PNL**)

Aceste idei, care , **aplicate , ar însemna destrămarea - și socială și politică - a României**

Întregite , aceste idei nu pot izvorâ din conștiința omnească și din substratul sufletului național ,

ci sunt **împrumutate din alte părți , de la dușmanii țării noastre**" (**aplauze LANC**)

Și dacă **această guvernare nu a fost " națională "** , nu putea fi nici "**țărănistă**" ,

pentru că **80% din națiunea noastră sunt țărani**.

" **Atunci ce a fost ?** A fost o **experimentare a regimului așa- zisei democrații integrale "**

Dar, PNȚ, pe lângă că **i-a lipsit priceperea** acestei caracteristici negative,

i s-a adăugat **incorectitudinea** .(**aplauze LANC , PNL**)

Aceste **însușiri negative**, uneori au lucrat **separat** , alteori **combinat** ,

primind " o înviorare specială prin **foamea milenară a politicianilor de peste munți**,

și **lăcomia tuturor nesățioșilor postbelici** , de pe întreg cuprinsul țării .

a răsărit **flora exuberantă a " regiilor autonome "** , cu care s-au căpătuit partizanii ;

au dus la perfecțiune **metoda " comisioanelor"** , ocazionate de concesiuni :

chibrituri, telefoane, șosele, furnituri ,

comandate în străinătate, deși puteau fi făcute în țară , dar nu ieșea șperțul ;

s- **au aruncat asupra bugetului țării** și au numit cca **50.000 de funcționari** ,

recrutați din gloata cluburilor PNȚ
De aceea, PNL are o sarcină foarte grea
Cătuneanu / 1 mart.'34

▣ " Prin noi înșine " ?!

Formularea din Mesaj : **< A fi noi înșine în cadrul lumii este deviza care împacă , în chipul cel mai fericit , necesitatea de a respecta scrupulos obligațiile noastre , cu datoria de a avea credință neclintită în dreptul nostru . >**

" Ca să fim **noi înșine** în cadrul lumii , se cere **împlinirea unei condițiuni primordiale** : se cere să fim **noi înșine mai întâi la noi acasă** , să fim **noi înșine în căminul strămoșesc al nației noastre . "**

" Ca să fim **noi înșine** la noi acasă , trebuie **să stăpânim toate ramurile de activitate** , toate **izvoarele de bogăție ale nației** . Prin această stăpânire se concretizează acel **specific național**, acea **notă caracteristică românească**, care ne deosebește de ceilalți și care **ne impune în concertul civilizației** .

" Putem noi să fim noi înșine , înăuntrul granițelor noastre , când **suntem subminați sau chiar substituiți** , în acele pozițiuni cari, prin consecință logică, și prin dreptul istoric, **ni se cuvin numai nouă** , pentru că **noi suntem elementul alcătuitoare de stat și acest stat trebuie să aibă caracterul național românesc ? "**

[-----]

Cătuneanu / 1 mart.'34

▣ Minoritățile : asimilabile - neasimilabile

▣ Jidanii !

[-----]

noi, LANC, facem deosebire între minorități ,

care sunt **productive** și, în același timp , cu vremea, și **asimilabile** ;

și între **acea minoritate care nu este nici productivă, nici asimilabilă, ci parazitară** , și pe care, după cuvântul adevărat, izvorât din expresiunea populară seculară, **ii numim jidani** "

[-----]

Nu înțeleg colaborare cu puzderia de politicieni care trăesc foarte bine cu jidanii , într-o armonioasă conlucrare , **în consilii de administrații la diferite societăți :**

la bănci, fabrici, păduri . (aplauze LANC) [-----]

Toleranța religioasă a români ...

" Cred că **sunt în asentimentul tuturor bunilor români din această țară când resping**, împreună cu dvs, **calomnia ce ni se face că noi suntem o țară de intoleranță religioasă**.

Cine face această afirmație, nu cunoaște istoria , pentru că istoria știe a ne povesti că, **pe vremea când Europaera cufundată în foc și sânge pentru confesiuni religioase, principatele noastre constituiau azilul care dădea adăpost celor persecutați pentru credința lor.**

Încât **afirmația aceasta** , cum am spus , este **o bârfie pe care cu toții o respingem . "**

[-----]

Cătuneanu / 1 mart.'34

▣ "Statul miniatural evreesc "

▣ Mărturisire iudaică

Abordează doar chestiunea colaborării .

" **O colaborare** ca să fie rodnică , trebuie să fie **durabilă** , trebuie să fie **dreaptă și constructivă**.

Este posibil să existe între noi, românii și această rassă jidovească pe care istoria ne-o arată - nu este vorba de judecată subiectivă -

ca cea mai exclusivistă din lume ?

Acest exclusivism se bazează pe un sistem de legi , îmbrăcat în haina religiei , ca să dobândească un caracter de dogmă intangibilă , și aceste legi se aplică și astăzi.

[-----]

Cătuneanu / 1 mart.'34

▫ Acapararea economică evrească

[-----]

" Acest popor este cel mai acaparator din lume.

Iar la noi, au acaparat toate pozițiunile dominante din viața noastră economică.

Le- au acaparat profitând de neînțelegerea, slăbiciunile,

lipsa de experiență a poporului român.

Iar acapararea bogățiilor, duce la posedarea , la subsistuirea autohtonului ,

de către venetic. [-----]

Acest proces de substituire se întâmplă sub ochii noștri , dacă vrem să-l privim,

se întâmplă în nordul țării , față de populația rurală. [-----]

Mai grav, se produce și față de populația urbană , pentru că ne-au acaparat orașele .

[-----]

Cătuneanu / 1 mart.'34

▫ Jidanii

[LD : din câtă literatură antisemită am citit, nu cred că am găsit , sub formă atât de sistematizată și antitetică , expusă doctrina antisemită de la noi.]

" V-ați preocupat dvs ,dlor guvernanți, care ați cârmuit țara întregită ,

în această chestiune ? Nu !

" Ați planat în atmosfera democrației integrale și, de acolo, nu v-ați uitat în jos ,

către acest pământ strămoșesc, cu sărmanii lui locuitori băștinași .[-----]

V-au interesat alternanțele la putere , ca să vă puteți căpăta partizanii .[-----]

Cum recomandați dvs o colaborare , care să fie constructivă, cu un element care ,

prin tradiția lui, prin istoria lui, prin etica lui, este profund distructiv ? "

Ei caută să distrugă " capitalul uman " , prin "plaga alcoolismului " ;

În Maramureș, fiecare casă de jidan, este o crâșmă !

Ei au corupt, de jos în sus, de la ultimul reprezentant al ministerului de Finanțe, până sus,

întreg aparatul administrativ !(afacerea cu spiritul negru ; afacerea Skoda)

Ei au promovat destrăbălarea morală , la tineret , prin literatură desmățată și pornografică

desfrâu cinematografic. Să nu ne surprindă !

În "Protocoloalele înțelepților de la Sion " ei fac această mărturisire prețioasă :

< noi avem interesul ca rasa creștină să degenereze .>

Ei spun că sunt socialiști, că vor desființarea capitalului , la alții ,

dar ei rămân cei dintâi capitaliști ai lumii.

Ei propagă lupta de clasă la alții,

dar păstrează cea mai strânsă coeziune de solidaritate a rasei lor .

Ei sunt comuniști , la proprietatea altora,

dar sunt individualiști la proprietatea lor.

Ei sunt antinaționaliști pentru alții,

dar își păstrează cu sfințenie , legată prin cătușele religiei , naționalitatea lor .

Ei sunt antimilitariști la alții,

dar apreciază și cer sprijinul armatei britanice , ca să-l scape de furia arabilor.

Ei sunt ateii și liber-cugetători,

dar habotnici -credincioși în religia lor .

"Cu această rasă stigmatizată prin atâta perfidie , cum voiți dvs să colaborăm ? "

[-----]

Cătuneanu / 1 mart.'34

▫ Puterea iudaismului

"Și se constată că această smerită plecăciune se accentuează din ce în ce, pe măsură ce crește puterea iudaismului.

" Puterea iudaismului a crescut enorm după război.

Ea se întemeiază pe câteva coloane pe care o să le indic :

I . **Finanța internațională** (amestecul " experților " , a bancherilor)

II. **Presa mondială** (citează date, exemple, subliniind rolul ei în România)

III. **Francmasoneria** (a III-a coloană puternică și internațională a iudaismului)

IV. **Comunismul** (elaborat de Karl Marx , care a stârnit proletariatul mondial , Pe baza luptei de clasă , pentru schimbarea ordinii sociale.

-**dr.M:Macavescu**(PNL) :La dărâmarea capitalismului , care ,cum spuneți dvs, este evreesc ?

-**Cătuneanu** : Jidanii vor să desființeze capitalismul la alții , dar ei să rămână cei dintâi capitaliști ai lumii . Ce este în URSS ? De ce nu se află nimic de crimele , de ilegalitățile , de sălbătăciile de acolo ?

Pentru că acolo conduc jidanii , iar presa mondială este jidovească !

[-----]

Cătuneanu / 1 mart.'34

▫ **Doctrina și acțiunea LANC**

▫ **"Chestiunea jidovească "**

" Pentru motive de ordin european și național, avem dreptul și datoria de a rezolva chestiunea jidovească . "

Rezolvarea nu este ușoară , este spinoasă , cu ramificații și repercusiuni , dar absolut necesară . Dar în istoria țării noastre, s-au rezolvat și chestiuni mai grele.

" Vom rezolvi și chestiunea jidovească !" Cine o va rezolva ?

" Partidele politice nu, pentru că în această chestiune păstrează o diplomatie searbădă și pusilanimă "

-**N.Mavrodi** (subsecretar de stat la președinția Consil de miniștri) :

" Nu pentru aceasta , ci pentru că a fost rezolvată la 1878 , în Congresul de la Berlin, și, din punctul de vedere al unui guvern al țării , ea este o chestiune rezolvată. "

-**Cătuneanu** : " Aici este marea prăpastie dintre noi și dvs. "

-**ACCuza** : " La 1877 am avut art. 7 , și acest articol a fost desființat [1923] , și , de atunci, datează apărarea națională "

-**Cătuneanu** : Atunci cine o va rezolva ? **Se poate că noi să fim precursori.**

" O vor rezolva cei care vor îmbrățișa fără rezerve și reticențe doctrina , programul și admirabila consecvență ale lui ACCuza (aplauze LANC)

" El a întemeiat-o , el este ctitorul Ligii Apărării Național Creștine " (aplauze LANC)

-**ACCuza** : Dvs, din majoritate, sunteți de altă părere ? Vă rog să o spuneți ! "

[-----]

Cătuneanu / 1 mart.'34

▫ **Soluția problemei : eliminarea !**

Cum să facem consolidarea statului național , colaborând cu jidanii ?

" Asimilarea ? Nu se poate , pentru că a dovedit-o istoria .

" Colaborarea ? Nu se poate , pentru că o dovedește realitatea în care ne aflăm

" Atunci ce mai rămâne ? Spun un cuvânt dar de care

vă rog să nu vă înpăimântați :eliminarea " ! (aplauze LANC)

El nu intenționează să dezvolte programul LANC ; o va face ACCuza ;

Dar vrea să explice, sub formă " populară " ... o soluție economică ,

izvorâtă din "bunul simț al națiunii" , care dovedește și " spiritul de umanitate bine înțeleasă "

și " spiritul de omenie al națiunii noastre " , și o " pătrundere specială , în ce privește dzlegarea problemelor de ordin superior "

Țăranii ardeleni spun : **< Nu-l bate , că duce-s-a , numai de mâncat nu-i da ! >**

Care a fost politica dvs ? **I-ați dat de mâncare prea mult , și s-a îngrășat în detrimentul nostru , că noi am rămas săraci la noi acasă, și ei sunt bogați și ne sfidează .**
Ați făcut o greșală enormă : la banchetul vieții românești , i-ați pus în fruntea mesei încărcată de toate bunătățile , și de acolo, din când în când,
acești venetici se mai îndură să arunce autohtonilor din fărâmurile ospățului unde națiunea românească nu i-a pofțit . "
Această situație nu mai poate dura. [-----] **nu este vorba de ambiția mărunță a unei organizații , care vrea să atingă un scop meschin, ci de avântul unei națiuni , care vrea să fie stăpână la ea acasă "**
ICCătuneanu / 1 mart.'34

17.b) ACCuza , discurs la mesaj, 2 mart.'34

(DAD, MO 16, șed. de vineri, 2 mart.'34 , p. 543 - 553)

LD : discurs foarte lung. Pentru sistematizare , am dat titluri , subtitluri problematice :
// autoportret parlamentar // Apărarea ordinii în stat ? //Interesele superioare naționale //
// parlament , parlamentarism // doctrina naționalistă - doctr.conserv. retro'1860 //
//doctrina naționalistă - doctr.liberală , retro' 1889 // Doctrina naționa-creștină -LANC //
// Guvern ,PNL, Mesaj //Solidarit.naț = stat naț //Polit.Externă //Apărare naț - jidanii ! //
// Art 7 Constit.1879 // Art.7 Constit.1923 // Generații naționaliste - PND //
// Meritele LANC : tineret, minoritari, provincii, anticomunism, antisemitism //
// Program LANC : reforma constituțională ; reforma financiară,
rezolvarea problemei evreești, politca externă alături de Germania //
// Sistem de partide : ipoteze // fuziuni // LANC - PNA -Goga //
// Previziuni : stat naț.românesc - revoluție // Vezi obligatoriu la fișier LANC
ACCuza / 2 mart.'34

[LD : dintr-un doc. din această ședință, am aflat **adresa de atunci a lui ACCuza sau a LANC : str. Codrescu, nr.5 , Iași .** Oare mai este ?]

▣ **11 legislaturi , în opoziție (din 1892)**

▣ **Continuitatea unui crez.**

" Dle președinte, d-lor deputați, vin la această tribună copleșit de **amintirile mele politice .** Eu reprezint 11 legislaturi , dar nu alături de guvern , cum le aveți dvs, ci **11 legislaturi de opoziție .** (**aplauze LANC**) [-----]
ACCuza / 2 mart.'34

▣ **Apărarea ordinii în stat ?**

" D-lor se spune **prin culise că dvs ați avea intenția** , văzând că nu ne puteți îndruma pe altă cale ,**să veniți cu o lege specială** - căci atât v-ar rămâne - **îndreptată împotriva Ligii Apărării Național Creștine , sub cuvânt de a apăra statul.**
" Țin de pe acum să vă spun că **statul, dacă este stat , se apără el singur** , prin mijloacele lui , și că **nici o lege din lume nu-l poate apăra atunci când nu-și îndeplinește datoria.**
(**aplauze la LANC**)
În lunga mea experiență , am ajuns la constatarea că sunt **cerințe esențiale ale oricărei guvernări** a unei națiuni : **doctrină, program, caracter.** " [-----]
ACCuza / 2 mart.'34

▣ **Parlamentul = tribună de confruntare .**

" Veți zice dvs : **dar cine hotărăște în materia aceasta ?**
Zici dta "doctrină " , zici "caracter" ; dar **cine stabilește normele lor ?**
Aici venim la **această instituție** , care ne interesează în grad așa de înalt și pe care , cu toată grija , **trebuie s-o păstrăm** așa cum este , **instituția parlamentară "**
(**aplauze la LANC**)

**"În fața instituției parlamentare se valorifică doctrinele ,
programele adevărate și caracterele.**

Fiecare este supus aici unei critici severe .

Pe cât este mai severă critica , pe atât este mai utilă.

**De aceea formulăm critici severe și caracterelor ,
și acelor care au pretenția să conducă destinele țării,
și a mijloacelor cu care aceștia pretind să le conducă."**

[-----]

ACCuza / 2 mart.'34 / retro ' 1860

▣ Doctrina naționalistă **Doctrina conservatoare**

▣ Simion Bărnuțiu **Titu Maiorescu**

ACCuza / 2 mart.'34 / retro' 1889

▣ Doctrina naționalistă - **Doctrina liberală**

▣ ACCuza - **"bătrânii " - "tinerii "**

ACCuza / 3 mart.'34

▣ Doctrina național - creștină.

" Prin urmare , **lucru esențial este doctrina** . În ce mă privește , fiindcă eminentul meu coleg , dl **prof.Cătuneanu** , în strălucita sa cuvântare de ieri [**LD : regret mult, lipsă din arhiva mea**] care poate vă va servi ca un model de discuțiune parlamentară , fiindcă d-sa, în această cuvântare , **a arătat că eu aș fi autorul doctrinei noastre**, țin să vă spun astăzi, cu toată modestia , că în adevăr - deși sunt un om care roșesc ori de câte ori se vorbește de mine - dar , în sfârșit, **cu toată modestia , într-adevăr sunt autorul doctrinei național-creștine.**

Am onoarea să fiu **creatorul acestei doctrine**

și n-a fost ușor s-o creez și s-o impun ca mișcare politică a acestei țări ,

și care astăzi este reprezentată în Cameră prin 9 membri aleși,

adevărați reprezentanți ai "Ligii Apărării Național Creștine " .

Când am creat eu această doctrină ?

S-au găsit unii , dintre acei care visează , cari nu se uită în jurul lor,

și nu caută să cerceteze lucrurile, **s-au găsit unii care au spus :**

< dl Cuza imită pe Hitler ! >

"Ei bine , dlor, **prima mea scriere politică , în care eu am afirmat această doctrină ,**

pe care o afirm și astăzi, a fost scrisă în primăvara anului 1889 ,

când tocmai Hitler s-a născut în 20 aprilie 1889 ! (ilaritate) [-----]

ACCuza / 2 mart.'32

▣ Apărarea națională

▣ Jidanii !

" Dlor , s-a vorbit de Liga Apărării Național Creștine , și onoratul meu coleg , **dl Cătuneanu** , să-mi dați voie să observ aici, **spunea :**

< Apărarea națională nu a fost rostită numai de dl Cuza , ci întâi de Ion Brătianu. >

Da, în adevăr, ICBrătianu , ca și alți oameni politici ai noștri, au luat măsuri de apărarea națiunii. Însă noi am spus mai mult : apărarea națională este o doctrină.

-G.Bota : Mai bună este fapta decât doctrina .

-ACCuza :Apoi , dle, fapta fără doctrină, te duce la rezuultatul la care s-a ajuns că orașele sunt copleșite de jidani. (aplauze LANC)

Dvs ați spus : totdeauna Partidul Liberal a apărat interesle naționale.

Le-ați apărat în așa fel încât toată industria, comerțul și mare parte din funcțiuni

- la Căile Ferate aveți 70% străini - au ajuns în mâinile străinilor .
Și atunci vă întreb : ar fi fost aceasta cu puțință dacă ar fi fost o doctrină ?
Ar fi aceasta cu puțință la noi, care avem doctrina pe care o avem ? NU.
La dvs este cu puțință , pentru că **vă ziceți pur și simplu naționali-liberali și pe urmă - pace !**
Nu vă mai ocupați de ceea ce se întâmplă cu interesele naționale ...

[-----]

ACCuza / 2 mart.'34

▣ Mertitele LANC

▣ Curentul naționalist-creștin

[LD : AC Cuza nu-și asumă gratuit aceste merite . Indiferent de evoluții ulterioare,
în România **curentul naționalist a fost cultivat de PND, apoi de LANC** ,
separațiile având, și ele, explicația lor.

Foarte interesantă mi se pare **remarca privind minoritățile câștigate la acest curent]**

"Această organizație , întemeiată în 1923, ce a făcut până azi ?

A fost ea utilă sau nu a fost ? Aceasta este întrebarea.

Ce pretinde Liga Apărării Național Creștine că a realizat până azi ?

ACCuza / 2 mart.'34

▣ Merit LANC -

▣ Educația naționalist -creștină a tineretului

Pretinde că a dat o îndrumare tinerimii românești ,

în conformitate cu **ordinea statului și cu interesele naționale .**

Căci , pe când tinerimea universitară înainte

era sub stăpânirea ideilor comunisto -anarhice ,

azi domină în tinerimea universitară , în mod covârșitor,

curentul ideilor naționaliste creștine , de ordine.

Este acesta un rău pentru stat , sau este un bine ?

ACCuza / 2 mart.'34

▣ Merit LANC -

▣ Înraurirea minorităților etnice

LANC - și sunt fapte pe care nu le puteți tăgădui - pe lângă că a educat tinerimea ,
a avut o înraurire puternică asupra minorităților etnice.

Noi am fost aceia cari **am putut să câștigăm voturile și ale Rușilor,**

și ale **Basarabenilor români** înstrăinați de noi la un moment dat,

și ale **Bucovenenilor**, și ale **Rutenilor**, și ale **Ungurilor**, și ale **Germanilor.**

Prin urmare am lucrat la unificarea tuturor acestor elemente din țara aceasta .

Am făcut noi rău și puteați dvs să ne înlocuiți pe noi ?

Nu, pentru că ați învrăjbit aceste elemente , prin mijloacele dvs .

ACCuza / 2 mart.'34

▣ Merit LANC -

▣ Câștigarea provinciilor românești

Când am venit noi , cu ordinea românească cea adevărată și cu ideile românești ,
s-a văzut faptul că **Rușii din Basarabia**, și nu mai vorbesc de **Românii din Basarabia**,
cari erau înstrăinați, **au venit cu drag la noi**, atât de **înflăcărați pentru ideile noastre .**

Deși noi nu avem mijloace , nu avem bani și nu avem tipărituri , cu toate acestea,
până astăzi **oamenii aceștia țin cu noi.**

Este o onoare pentru dâșii și noi suntem mândri că am putut ajunge la această situație.

Avem aici doi reprezentanți adevărați din Basarabia : dl Ciolac și dl Gheorghe Cuza

Cine a făcut să ne voteze Basarabienii ?

Dacă nu eram noi să le aducem speranța unei îndreptări, reale, creștine, ce deveneau acești oameni , decât se duceau pe căi rătăcite ?

Prin urmare, am contribuit într-un grad înalt la întărirea Nației Românești, și la stabilirea liniștii în această țară ."

ACCuza / 2 mart.'34

▣ Merit LANC -

▣ Combaterea comunismului

" Propaganda noastră a servit în deosebi la înlăturarea comunismului.

Ca dovadă, de îndată ce au văzut aceste elemente că noi suntem prizoniți

- și protestăm contra acestor prigoniri , atrăgând atenția asupra primejdiei pe care o conține pentru țară această prigonire ; deci nu ne jucăm

- imediat după ce s-au luat anumite măsuri și am fost împiedicați

de către fostul meu elev, dl Victor Iamndi și întreaga administrație ce o reprezintă , că suntem prizoniți și împiedicați în propaganda noastră, arestați, bătuiți, schingiuiți și martirizați ;

imediat au și început agitațiile comuniste .

-ACCuza : Dle ministru, să nu credeți că am altă părere de dumnealor , care stau acolo(Arătând spre băncile PNȚ) , cum este dl Armand Călinescu .

-Armand Călinescu : " Eu sunt fericit că nu am fost elevul dvs."

-ACCuza : O să mai vorbim noi, dle Călinescu .

D-lor , de îndată ce s-a văzut că se luau măsuri de prigoană contra noastră,

comunismul și-a ridicat capul și iată ce broșuri au început să se răspândească acolo .

Iată câteva puncte din programul comunist , înșirat în această tipăritură roșie, purtând emblema sovietică , secera și ciocanul :

< Nici un ban impozit guvernului burghez al cametei , teroarei și războiului ; exproprierea fără plată a pământurilor boierești , mănăstirești și regești , și împărțirea lor fără plată , împreună cu inventarul , țaranului fără pământ sau cu pământ puțin ;

autodeterminarea poporului subjugat până la despărțirea de statul Român ; România Sovietică !>

"Iată programul comunist , iată consecințele măsurilor luate de dvs ,

căci îndată ce ați pornit cu măsuri în contra noastră singurii care putem păzi și garanta ordinea prin însăși propaganda noastră , de sigur că **acești comuniști și-au ridicat capul , amenințând și primejduind viața statului.**

Și atunci, se vede că este un interes superior de stat ca Liga Apărării Naționale Creștine să fie lăsată liberă. Dvs sunteți stăpâni să nu o lăsați liberă , dacă voiți ;

dar aceasta pe răspunderea dvs " (aplauze LANC)

-Victor Iamndi : Ați avut toată libertatea

-Nichifor Robu : Liberi, cu jandarmi și cu lanțuri !

-Iamndi : Dle profesor, dvs ați fost în măsură să apreciați singur această libertate .

ACCuza / 2 mart.'34

▣ Merit LANC -

▣ Refacerea statului național românesc

-ACCuza : Dle subsecretar de stat , ultimul nostru folos , ultimul nostru aport la viața economică și socială a acestei țări, știți care este ? - și aici este marea problemă.

Noi lucrăm conștient la refacerea statului național românesc

- așa cum îl prevede Constituția -idee care a căzut în desuetudine ,

pentru ca toți străinii , și în deosebi jidanii,
să se ridice deasupra și să tindă la desființarea caracterului statului național român ,
pentru ca noi, apoi, să luptăm cu sacrificiul vieților noastre pentru a-l restabili.

Dar , dlor deputați, ce spune Constituția ? Constituția zice :

< Art.1 Regatul României este un stat național , unitar și indivizibil >

Vă întreb și eu pe dvs : oare este astăzi România un stat național , unitar și indivizibil ?

Comparați ceea ce este cu ceea ce zice Constituția mai departe :

< Art.3. Teritoriul României nu se poate coloniza cu populațiuni de gintă străină >

Vă întreb eu pe dvs :cum s-a colonizat teritoriul României

cu populațiunea de gintă străină a jidanilor ?

"Prin urmare , noi suntem amenințați în însăși existența noastră și
suntem datori să apărăm existența acestei națiuni."

[-----]

Programul LANC

" Cu aceasta ajung la expunerea programului Ligii Apărării Naționale Creștine ,
în care vom arăta măsurile pe care le considerăm absolut necesare pentru
restabilirea suveranității națiunii românești , pe pământul ei , România .

[LD : nici nu știu ce nume să dau acestei teorii a lui Cuza .

Conservatorism (apropo de forme fără fond) ?

Antidemocratism , antipartidism (apropo de curentele autoritariste) ?

Diversiune interesată (apropo de faptul că LANC nu era partid) ?

Speculație pro-monarhistă (pentru a veni în întâmpinarea dorințe manifeste a lui Carol) ?

Obsesie maniacală (dacă putea fi diagnosticată), de om bătrân ?

Se întoarce la evenimente cu , 75 de ani în urmă ...la detronarea lui Cuza ,

la venirea lui Carol ... pe care dorea să le "corijeze " .

Dar : este șeful unei formații politice parlamentare, cu influență la populație ;

este consecvent ; și-a elaborat teoria ;avea argumente , etc etc ...

iar argumentele lui erau pe placul lui Carol al II-lea ...

Trebuia, oare , să fie tratat cu "indulgență " sau răsete .]

ACCuza / 2 mart.'34

▣ Reforma constituțională

▣ Reforma financiară

▣ Rezolvarea problemei jidănești

▣ Politica externă- alături de Germania

ACCuza / 2 mart.'34

▣ Fuziunile dintre partide .

▣ PNA-Goga

[LD : foarte interesant ! Părea că între Cuza și Goga nu putea să existe puntea fuziunii]

"Procedurile dvs de politicieni noi le suspectăm , căci suntem victimele lor. Și aici, fiindcă a fost
vorba de o colaborare ,fiindcă s-a răspândit anume acest zvon, de către unele cercuri cari sunt
în primul rând **oculta jidanilor**, care se amestecă în toate combinațiile

-că Liga Apărării Național Creștine va colabora cu dl Octavian Goga ,

acestui zvon , eu sunt dator să dau cea mai categorică desmintire. (aplauze LANC)

și , în același timp, să ridic aici **cel mai energic protest în contra politicianismului dvs,**

care nu are rațiunea de a fi în organizarea statului. (aplauze LANC)

-I.Hudiță : Este vorba de d.Goga ?

-ACCuza : Și de dl Goga, și de dvs (**ilaritate**)

Ce însemnează că, deodată , dl **dr Lupu se trezește să se despartă de țărăniști ?**

N-a rămas tot țărănist ? care este deosebirea ? (ilaritate)

Ești țărănist ? Mergi de conlucrează cu țărăniștii .

Ești liberal ? Mergi de lucrează cu ei . Numai așa se poate duce o acțiune constructivă.

Dar dvs faceți ceva și mai rău : fiind în concurență pentru câștigarea voturilor , întrebuințați mijloace care nu sunt conforme cu cerințele corectitudinii politice elementare .

[-----]

Ei bine, în aceste condiții noi nu putem să colaborăm cu nimeni și aceasta să se știe , ca să nu se mai facă nici o confuziune. Nu colaborăm cu nimeni decât cu singura condiție și anume, aceea a intrării în cadrele Ligii Apărării Național Creștine .

Să vie cu toții **dacă consideră programul nostru realizabil și util,**

să conlucrăm la realizarea lui " (**Aplauze LANC**) [-----]

ACCuza / 2 mart.'34

▣ **Concluzie, previziuni .**

Dacă nici una din variantele expuse de el nu se va realiza,

"Statul național românesc se va realiza prin el însuși ."

"Ei bine, de această ipoteză trebuie să vă temeți .

[-----]

Și dacă dvs nu luați mâine măsuri ,

pentru a preîntâmpina acest mod de a guverna și administra țara ,

să știți că statul național român se va realiza cum am zis, prin el însuși,

ceea ce însemnează că **se va realiza prin violență, prin revoluțiune. "**

(**aplauze LANC**)

ACCuza / 2 mart.'34

18 a) **Gr.Iunian (PTR) , discurs la Mesaj, 2 mart.'34**

(DAD, MO 16, șed. de vineri, 2 mart.'34 , p. 553- 561)

[LD : Ciudat destin politic și-a făurit Grigore Iunian.

/A fost membru al PNL ,simpatizând cu generoșii , până în 1918 , și , cunoscându- l dinăuntru, lovește în el pentru 1914-1918 , folosindu-se de o broșură a lui Tătăărăscu , scoasă la lași, " Răspunderile " ;

/ Când se credea în punctul culminant al demonstrației , cineva aruncă numele lui Stre (cu care el acum era fuzionat !) și atunci se oprește din acuze și ... deviază spre 1932 .

/ Intrând în PT ,apoi PNT , pe care îl cunoaște și pe acesta dinăuntru, devenind unul din adersarii necruțători ai săi ,făcând tot felul de destăinuiiri , printre care faptul că el a susținut preluarea guvernării de către PNL , încă din 1931.

În acest context, lovește în Eug.Titeanu (pe atunci lider PNT) ,

/ A fost apoi membru marcant al PNT, ajungând ministru ,

cu rolul cunoscut în **Restaurația lui Carol II.** Se face că nu nu știe de "ocultă" ,

de "aranjamente" la rotativă, dar lovește în PNL , cu un text " neștiut" ,

din cuvântarea lui Carol la instalarea lui Duca .

/ Condamnă categoric PNL pentru dizolvarea Gărzii dar ...combate cu înverșunare naționalismul extremist de dreapta , servind argumente pentru reprimare , nu pentru cruțare ;

/ După demonstrația anti-naționalistă, anti -dictatorială (defavorizând Garda !) ,

face o extraordinară speculație , prin care susține că Garda este , pur și simplu, doar o mișcare anti-liberală , radicală, cu legitimitate din 1918 .

/ Este foarte generos apărător al minorităților naționale , cu accentuat filo-semitism,

dar ...**adversar înverșunat al clasei politice românești , al partidelor democratice ,**

al vechilor tovarăși.

/ Se declară parlamentarist incurabil, crede în regimul parlamentar, dar declară, otova,

că el nu a funcționat, până acum, în România . Pledoaria lui , este demnă de atenție.

/ Nu vorbește despre PRT, ci doar despre el .

/Acum , după ce cca **2 ore atacă PNL din toate direcțiile**,
termină cu un **apel la solidaritate și patriotism !**

Concluzie LD : ori este un om democrat la care primează libertatea (de opinie, de acțiune)
ori ... este un avocat de tribună , demagog și oportunist , cu mare talent oratoric.

Indiferent de ipostază, mie nu -mi place , dar asta nu trebuie să influențeze
cu nimic prezentarea lui obiectivă] Supratitluri, sublinieri etc , îmi aparțin .

Doc. integral - **fișier PRT**

// PNL // Garda de Fier -dizolvarea -procesul // Minorități -Naționalism -Antisemitism //

// regim parlamentar -regim dictatorial // Valurile răzvrătirilor antiliberales //

// PNT // autoportret // Apel la solidaritate //

Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ Adresa de Răspuns la Mesaj

[LD : Este al IX- lea Parlament , al IX-lea Mesaj regal, după marea Unire .]

Revezi rolul lui **Gr.lunian la Restaurație** . Gândește-te la reverența acestuia
față de Carol și încearcă să vezi cât exprimă loialitate , cât perseverență șantajistă
la adresa PNL, cât amărăciune de a se simți "abandonat " .

Încearcă s-o acorzi cu celelate **concepții radicale** ale lui.

Asta dacă , într-adevăr , această denotație avea corespondență doctrinară
în curentul "radicalist" , sau era o distanțare formală de PNT .]

" Din Adresa de Răspuns la Mesaj, rămâne **o singură realitate** :prilejul manifestării
sentimentelor de devotament al membrilor Adunării **față de Suveran** ,

și **sunt împrejurări** în care cu adevărat **o asemenea manifestare este utilă** ,
sunt momente în care **îndoială asupra sentimentelor ar putea să existe** .

De aceea **ne bucurăm** când în adresa de răspuns la Mesaj citim fraza :

**<Solidaritatea în jurul Coroanei este simbolul suprem
al solidarității naționale , pe care jertfele de ieri ne-o dictează
ca o poruncă , iar împrejurările de azi , ni-o impun ca o datorie.>**

Suntem bucuroși că împrejurările de astăzi au impus ca o datorie a tuturor membrilor acestei
Adunări o **solidaritate în jurul Coroanei**.

Am vrea să putem spera că , printre împrejurări, care au impus această datorie,

nu figurează întru nimic **împrejurarea că Partidul Liberal se află la guvern** ,
pentru că **să nu vedem în viitor modificări cumva această atitudine de solidaritate , care a
avut pe vremuri unele absențe** ,

și **să ferim** pe viitor **Țara , de manifestări** care sunt întotdeauna de natură să facă rău.

În ceea ce mă privește [**asta era !**] îmi dați voie să **mă gădesc dispensat** de a face
asemenea protestări de devotament ; **le-am făcut în alte vremuri** ,

când aceasta implica un risc. [-----]

Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ Partidul Național Liberal

"Să-mi dați vie ca , în primul rând , să stabilesc **ce sunteți , ce reprezentați**

și **dacă** , față de ceea ce sunteți și reprezentați,

se poate pune temei pe afirmarea din Adresă cuprinzând :

**< Adunarea Deputaților își începe activitatea cu sentimentul precis
al grelelor împrejurări ce trebuie biruite și cu hotărârea fermă de a le birui . >**

Evocă discursul lui **Eug.Titeanu** , de la dezbaterile la Mesaj din 1932 ,

când (apaludat și felicitat apoi de colegi) spusese :

< dvs [PNT] ați reprezentat ieri o mistică [a mirajului, a utopiei]

și că , în felul nostru , pe lângă realitățile politice pe care le înfățișăm ,

reprezentăm - acesta este adevărul - și **pentru elitele de la orașe** ,

și pentru elitele de muncă de la sate - cu o altă explicațiune și cu o altă

substanță- o mistică liberală . >

"**Reprezentați**, prin urmare , **o mistică liberală** și **o reprezentați pentru elite** ; sunteți
reprezentații elitelor , al elitelor de la orașe și ai elitelor de la țară "

Chiar dvs afirmați că aceasta reprezentați și atunci să vedem întrucât mistica ce o reprezentați dvs, în deosebire de cealaltă mistică, a posibilităților de viitor , **vă dă dreptul să înfățișați în mod serios azi** **garanția rezolvării problemelor** pe care situația gravă , prin care trece țara aceasta , le-a pus.

" **Prima dvs bază , prima dvs îndreptățire de a reclama încrederea , este opera pe care ați săvârșit-o în trecut.**

Eu nu voi tăgădui că trecutul își are marile lui foloase .Evident, un partid care a dovedit în trecut însușiri deosebite - oferea chiar și prin acestea unele garanții.

Și nu eu voi contesta meritele pe care PNL le are în multe acte din trecutul nostru, bine înțeles , **nu voi cădea în exagerare , nu voi merge până a contesta orice merit altora , cum a făcut dl Iamandi,** care a contestat meritele preponderente ale elementelor din provinciile unite , **în pregătirea sufletească pentru realizarea unității naționale.**

[-----gâlceava cu pregătirea războiului -----]

"Să examinăm mai departe **caracterizarea** ce dădea Partidului Liberal , **dl Titeanu :** < **Noi reprezentăm** , prin tot ce am durat în această țară , **mistica unui întreg trecut de verificări permanente ; noi reprezentăm mistica înfăptuirilor noastre** și a chezășiei lor . [-----] **Reprezentăm mistica prosperității de altă dată ; reprezentăm nu mistica bancară , noi reprezentăm ceva din ordinea aceasta , cu toate că dvs folosiți cuvântul în sens peiorativ ; eu voi avea curajul să spun aici că reprezentăm în adevăr în linia acestei preocupări , ceva :**

reprezentăm, pentru masele burgheze de la sate și orașe ,din această țară, mistica proprietății , pe care am asigurat-o printr-o bună gospodărire . >

" Va să zică **reprezentați mistica prosperității , această mistică a prosperității pentru masele burgheze de la sate și orașe , și pentru elita de la orașe și de la sate** **-Leon Pșepelinschi : Când stau bine elitele, totul merge bine .**

-Iunian : " În această caracterizare a **structurii dvs ,**

în această caracterizare a **concepțiilor dvs ,**

a rostului pe care singuri vi-l rânduiți și vi-l precizați, în viața noastră politică,

în aceasta stau și izvorul tuturor greșelilor trecute

și imposibilitatea de realizare a măsurilor care sunt așteptate azi pentru o reală îndreptare a situațiunii economice , **pentru lecuirea crizei economice și morale "**

[-----]

Gr.Iunian / 2 mart.'34

▣ **Dizolvarea Gărzii de Fier .**

[LD : ține cont că era jurist, că fusese ministru la Justiție !]

" În această caracterizare a **structurii dvs [burgheze] ,**

în această caracterizare a **concepțiilor dvs [prosperitatea, proprietatea] ,**

a rostului pe care singuri vi-l rânduiți și vi-l precizați, în viața noastră politică,

în aceasta stau și izvorul tuturor greșelilor trecute

și imposibilitatea de realizare a măsurilor care sunt așteptate azi pentru o reală îndreptare a situațiunii economice , **pentru lecuirea crizei economice și morale .**

"Și , d-lor, **s-au învederat aceste greșeli** , de îndată ce ați venit la guvern.

Cum ați venit la guvern, ați procedat în prim rând la o măsură menită

- credeți dvs - **să stabilească ordinea .**

Primul act real pe care l-ați făcut a fost dizolvarea Gărzii de Fier,

prin decretul din **9 decembrie 1933.**

Gr.Iunian /Garda de Fier

" Aici , vă rog să-mi dați voie o **precizare** , pentru că **nu vreau să se producă**

nici o confuziune. Nu am venit să iau apărarea nimănui ,

am venit să apăr unele principii , a căror păzire o consider neapărat necesară ,

pentru dezvoltarea normală a statutului nostru.

Nu am nimic comun cu Garda de Fier. Nu numai atât , am mărturisit-o regulat sunt adversar și **al concepțiilor ce afirmă și al metodelor pe care această grupare le folosește.**

" În programul acestei grupări politice sunt două puncte , cu privire la care suntem adversari hotărâți :

este modul cum Garda de Fier înțelege **politica naționalistă** și modul cum Garda de Fier înțelege **organizarea statului.**

Acestea ne pun în pozițiuni cu totul opuse."

[-----naționalism, antisemitism, dictatură -----]

Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ Regim parlamentar

[LD : Este capitolul unde opinia lui Lunian este exemplară , sincer democratică, nedemagogică, deschisă , nuanțată .]

" Un alt punct al Gărzii de Fier : **dictatura.**

Voi rămâne un întârziat și poate naiv sprijinitor al regimului parlamentar .

(aplauze PȚR și PȚ -Lupu) **Cred în durabilitatea acestui regim**

și în posibilitatea lui de reintegrare , chiar acolo unde alte experiențe s-au făcut , dar cred în necesitatea lui neapărată la noi . [-----]

A înlătura regimul parlamentar ,

înseamnă a împiedica mijlocul acestei închegări sufletești.

Aici , această închegare se poate face în mod normal, **aici** unde se oferă posibilitatea **contribuției fiecărei provincii** , a contribuției **fiecărei naționalități**, în raport cu ceea ce ea reprezintă , și a contribuției chiar **a fiecărei opinii și a fiecărei concepții politice .**

Prin urmare , **cred în necesitatea acestui regim parlamentar**

și mă înscriu categoric **împotriva oricăror tendințe de dictatură. "**

[-----]

Gr.lunian / 2 mart'34

▣ Valul de răzvrătiri contra PNL

este nemulțumirea împotriva unui **anume regim care se prelungește ,**

este această **tendință de răzvrătire** în contra unei anumite înțelegeri ,

cu privire la **alcătuirile noastre politice și economice ,**

este un **sentiment de răzvrătire** , pe care nu l-ați întâlnit prima oară acum,

pe care l-ați mai întâlnit în fața dvs în trecut . Pe care l-ați întâlnit permanent .

"Pentru că ați dăruit votul universal , **ați crezut că veți putea fi beneficiarii acestei**

reformelor .Ați primit cu nedumerire cum , la **alegerile din 1919 ,**

nu ați fost beneficiari și s-a ales altă grupare.

Era **prima manifestare a acestui spirit de răzvrătire**

în contra a ceea ce reprezentați dvs : **lumea de gândire veche .**

Era **prima manifestare a dorinței și a nevoii de înstăpânire a unei alte politici ,**

întemeiată pe altă înțelegere .. (aplauze la opoziție)

" Și ați avut , apoi, o **nouă manifestare de răzvrătire ,**

în **popularitatea d-lui general Averescu . Ea nu a avut lungă durată .Pentru ce ?**

Pentru că atunci când **Partidul Poporului** a fost chemat să analizeze programul ,

care avusese încrederea țării, **n-a răspuns așteptărilor,**

" Și atunci , **acest spirit de răzvrătire , care a rămas, totuși , permanent ,**

s-a canalizat aiurea și ați avut **începuturile Partidului Țărănesc .**

" **N-ați întâmpinat** dvs această mișcare cu aceleași invective ;

Nu ați îndreptat dvs aceleași fulgere nu ați legiferat împotriva Partidului Țărănesc ?

Nu ați împiedicat , cu toate mijloacele dvs de apărare , ca PNTJ să devină acea forță formidabilă

care la 1928 a reclamat , întemeiat pe spiritul aproape unanim de încredere a țării, dreptul de

guvernare ? " [-----creșterea și descreșterea credibilității PNTJ ----]

"Față de această nouă decepție ,creată de PNT , în forma în care evoluase ,
tendința de împotrivire la dănuirea a ceea ce a fost , [adică contra PNL]
își caută o nouă canalizare și a crezut la un moment dat că o poate găsi
în această mișcare a Gărzii de Fier . Aceasta este ce nu ați înțeles dvs "
[-----]

Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ **Partidul Național Țărănesc .**

[LD : în cadrul unei tirade formidabile contra PNL, ajunge și la PNT]

" N-ați întâmpinat dvs această mișcare cu aceleași invective ;
Nu ați îndreptat dvs aceleași fulgere nu ați legiferat împotriva Partidului Țărănesc ?
Nu ați împiedicat , cu toate mijloacele dvs de apărare , **ca PNT să devină acea forță**
formidabilă care la 1928 a reclamat , întemeiat pe spiritul aproape unanim de încredere a țării,
dreptul de guvernare ?

N-ați împiedicat-o pentrucă înfățișa mistică posibilităților de viitor.

Și dacă această mistică a posibilităților de viitor n-a rămas mai departe baza forței din trecut
a PNT și n-a putut să reprezinte mai departe baza de posibilități de realizare a partidului, **este**
pentru motivele pe care le-am examinat deja , de la această tribună

și pe care mi-a dureros să le repet din nou , pentru că **este prea curând de când m-am**
depărțit de acest partid în care am stat și **am lucrat în credință și cu nădejde** , aceste cauze
asupra cărora nu vreau să insist , **se pot rezuma astfel :**

PNT n-a înțeles să rămână credincios programului său și credincios făgăduielilor
date și așteptărilor trezite ."(aplauze la PȚR)

Se produce acum o acțiune de reînviore în sânul PNT .

Eu doresc acelora cari încearcă **s-o poată realiza** - nu vreau să fiu nici sceptic
nici încrezător - dar doresc din tot sufletul ca, împotriva a ceea ce eu am crezut ,

să reușească să-și recapete fața pe care o avea în trecut și
să reușească să canalizeze acele aspirații , care se văd tot atât de vii ,
dar care astăzi se canalizează aiurea .

-N.C.Popescu : Nu vă lasă dl Stere, că v-ați întoarce . "

Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ **Autoprofil moral-politic.**

▣ **Sensul părăsirii PNL, PNT**

-Gr.lunian : " Eu rămân la locul meu, indiferent de ceea ce se va întâmpla în PNT.

-Voci : Cu Stere !

-lunian : " Rămân cu el ; rămân cu înțelegerea mea ; rămân cu credințele mele ,

pe care **le-am apărât** cu aceeași statornicie și în mijlocul dvs [PNL] ,

și în mijlocul PNT ; rămân un răzvrătit permanent ,

care **am luptat alături de generoși , din partidul dvs** ,

în epoca aceea care prezenta reale posibilități de îndreptare și de făuriri .

Am plecat din din partidul dvs , când aveai credința că sunteți în culmea puterii ;

am plecat pentru o neînțelegere de ordin principial .

Am luptat în PNT și **am plecat din sânul PNT** , când el era abia venit la guvern,

iarăși pentru deosebiri de ordin principial .

N-am urmărit în viața mea politică , **nici favoruri personale, nici situații personale** .

Am rămas bogat doar cu credințele mele politice și voi rămâne până la urmă apărătorul
fervent al acestor credințe , oriunde m-aș afla . " (aplauze la PȚR)

- "Față de această nouă decepție ,creată de PNT , în forma în care evoluase ,

tendința de împotrivire la dănuirea a ceea ce a fost , [adică contra PNL]

își caută o nouă canalizare și a crezut la un moment dat că o poate găsi

în această mișcare a Gărzii de Fier ."

Gr.lunian / 2 mart.'34

18.b) Ecouri, comentarii, reacții, înainte și după reîntregirea PNT, 1 - 14 mart.'34

I. Mihalache - interview ; **Maniu** - la Bădăcin ; **Vaida** (Cluj) ; **Lupu** (București)

("Parlamentul românesc" , 8 mart ; "Facla " , 14 mart.'34)

[**LD** : Preiau cu toată rezerva , pentru informații , itinerariile și intențiile puse pe seama frunțașilor național-țărăniști . Uneori , însă , în aceste cioburi ... se găsesc începuturi ... se găsesc sâmburii evoluțiilor viitoare . Articolul lui Boldur este un pamflet .

Pe acest dl Boldur , l-am cunoscut în redacția "Magazinului Istoric" , bătrân sărăcit , gârbovit , jovial , preocupat de " cauza Basarabiei "]

8 mart.'34 : "Hârjoana Vaida -Lupu " - dr. I.Boldur

Boldur /

▣ **Vaida : Numerus Valachicus**

" **Respins de organizația oficială a partidului**, din care până acum , cel puțin oficial , mai face parte - **dl Vaida** și-a înfășat cu grijă de dădacă **țâncul adoptiv** , spre a nu i se recunoaște originea [???] , i-a dat numele de **Numerus Valachicus**, l-a pus în brațele de leliță ale **viorelnicului Inutilea** , și **a plecat la Cluj**.

"**Aici** , într-o sală din apropierea birourilor Renner , **a desfășurat** , în fața unui public numeros, **povestea fătului fără noroc** , la a cărui guriță asudată d. Garabet Aslan ținea un biberone ce mirosea puțin a acru.

"**Partidul**, a spus d. Vaida, **nu vrea să-mi recunoască meritul de a-l face părinte al micului Numerus Valachicus** . **Partidul nu înțelege că elementul național trebuie ocrotit.**

[-----]

"În vreme ce **d. Vaida vorbea**, un zurbagiu a aruncat în sală un maldăr de **fițuici** în care întreba pe conferențiar **câți români a plasat în întreprinderile Renner**, **al cărui președinte de Consiliu este**, cu tot mirosul de toval pe care trebuie să-l respire .

Și , stranie coincidență , tot atunci factorul poștal îi înmâna **știrea că d. doftor a fost ales în Consiliu la o mare societate petroliferă străină**." [-----]

"Noi credem că **Numerus Clausus** , sau **Valachicus**, sau **Nullus**, este chestie de **educație**.

De educație națională, pe care **partidul d-lui Vaida** , dornic de popularitatea pe care au disprețuit-o toate spiritele creatoare , **n-a făcut-o** .

Să nu uite dl doftor transpunerea, pentru circumstanță , **a cântecului lui Kossuth** , la faimoasa adunare de la Alba Iulia , în 1928 !

Să nu uite izgonirea limbei românești din școlile bucovinene [**cartelul cu ucrainenii**] , și **alegera rusnacilor din Basarabia** [**carteluri cu minoritarii**]

Și să nu uite magnificul exemplu de educație națională , dat de către pompieri , [**represiuni**] invalizilor și văduvelor care prin jertfa lor ne-au dat această Românie "

Boldur /

▣ **Dr.Lupu : Statul țărănesc**

"Jelaniei d-lui Vaida , i-a răspuns **doftorul Lupu**, inimosul doftor Lupu, care , pe vremuri , **expunea coca de cenușe cu care arendașii ovrei hrăneau pe muncitorii țărani** .

Era cel mai indicat , mai ales după amnezia pe care a suferit-o după interpelarea în chestiunea Skoda. D-sa găsește altă plâsmuire salvatoare : **statul țărănesc**.

<**Acest stat** - spune el - o dată realizat , **va pune capăt crizei**, **va reduce mortalitatea infantilă**, **va face să dispară malaria**, **oftica**, și toate boalele sociale, **va reduce sărăcia**, **va tempera brutalitatea**, **va sătura pe flămânzi**, și **va întoli pe golani** .

Realizați **statul țărănesc** și **vor curge râuri de lapte și miere** !

< **Numerus Valachicus** ? ! Ne expune la bănuiele că ne-am apropiat de **acel odios Hitler** > care a dat țării sale prestigiul ce nu l-a avut sub oblăduirea Kaiserilor ...

< **România democrată stă cu mândrie alături de Franța** >...

și Franța se simte fericită că elementul autohton moare de foame , sfidat de gunoiul adus de vânturi din toate col'urile pământului !

Boldur /

▣ Naționalismul sănătos !

"Ne aflăm în fața a doi doftori antagoniști . Și unde sunt doi doftori, **se știe, soarta pacientului** , care de data asta este **soarta noastră ticăloșită**, de care râde tot gozul galițian și balcanic.

O spunem hotărât.

Nu dragostea de a vedea înflorind o viață nouă a adus pe acești debateri față în față.

Anumite calcule politice le-a dezlegat graiul.

Unuia , pentru a canaliza curentul naționalist ,

altuia spre a se asigura de voturile de la Chișinău, Cernăuți și din cartierul Dudeștilor.

Se acuză unul pe altul de diversiune. Și , spră durerea noastră și spre stânjenirea adevăratei vieți naționale, amândoi au dreptate.[-----]

Ar putea să nu se mai agite .Căci nu-i credem.

" Curentul naționalist își va urma cursul lui

fără ajutorul brațului d-lui Vaida ,obișnuit să se întindă la emoilentele venite de la străini .

" Curentul naționalist își va urma cursul ,

fără să țină cont de considerațiile de ordin internațional ale dr.Lupu .

" Se desprimăvărează .În natură și în viața noastră românească.

Fiii acestui popor vor și trebuie să poată trăi pe pământul țării lor.

Și pentru a putea trăi , **vor proceda cum îi va tăia capul.**

Iar **instinctul de conservare** al poporului românesc **a găsit totdeauna calea de mântuire,**

fără să aibă nevoie de dădacele cari, de dragul teoriei importate , sau de dragul interesului,

au la activul lor atâta rău. Atâta inconsecvență. Atâta fals apostolat ...

și nimic din Prometeu ...ca să cităm dintr-un poet pe care d.Vaida îl detestă "

I.Boldur / 6 mart.'34

19.) Eug.Titeanu * (raportor Răspuns la Mesaj) , discurs -concluzie , 6 mart ' 34

(DAD, MO 18, șed. din 6 mart.'34, p. 619 - 629 - lipsă fraza de început)

[LD : procedează metodic și argumentat la radiografia regimului politic și al mecanismelor prin care acesta se realizează :

sistem de partid, parlamentarism, guvernare .

O face cu un bagaj redutabil de **idei economice , sociale și politice ,**

susținute de un **naționalism cu nuanțe noi** (față de generația unionistă) ,

pe care-l contrapune naționalismului legionar, cuzist, goghist.

Două sunt elementele de noutate conjuncturală : "**rotativa "și "destinderea" ,**

prin care s-ar fi putut realiza **consensul național** și stoparea **tendențelor spre dictatură**

(monopartidocrația, cezarismul, corporatismul)

Interesantă mi se pare succesiunea temporal-calitativă cu care el anunța sosirea **noii generații**

- a nu se confunda cu accepțiunea biologică !- al cărui exponent era ,

la **posturi de răspundere în partid și guvernare .**

Fără echivoc , elevat și clar , Titeanu vorbește de o "**elită" ,**

cu dragoste de țară și onestitate politică, crescută sub "**semnul cărții " ,**

călită sub "**semnul focului" , gata să-și întregească datoria prin muncă ,**

care să ducă la instaurarea unui nou regim de viață : **stat al armoniei și solidarității sociale]**

Subtitluri, comentarii și semne , îmi aparțin :

// PNȚ // concurența part mici agrariene;concurența part. naționaliste //

// Guvernarea PNȚ //stat țărănesc //

// PNA-Goga : corporatism // monopartidocrație // cezarism /

// LANC : ideea naț // parlamentarism ; // Garda de Fier - aluziv //

// PNL : democratism ; parlamentarism ; naționalism ; burghezie ; elite ; generații ,

// destindere , armistițiu polit. // Vezi pe larg **fișier PNL**

Notă *Aici va fi plasată soarta lui sub dictatura comunistă.

Eug.Titeanu /

▣ Cauzele înfrângerii PNT în alegeri

"A fost înfrântă , întâi de toate , politica echivocului .

Vedeți, d-lor, în Ardealul aceasta unde biruința național-liberală reprezintă incontestabil un efort de unificare , dvs ați înscăunat o ciudată politică de echivoc și , aș putea spune, o ciudată politică de absenteism politic. [-----]

Dar, d-lor, în partidul dvs din Ardeal totdeauna este cineva absent :

când dl Maniu este la Bădăcin, dl Vaida este la partid ; când dl Maniu apare la partid, dl Vaida este la Valea Seacă . (ilaritate , aplauze la PNL)

Vedeți dvs , acest gandhism politic , această permanentă politică de absență .

Încurcă puțin sufletul clar al românului, fiindcă românul , mai presus de toate, peste toate iezuitismele și abilitățile, este latin : îi place claritatea și atitudinea răspicată ; românul nu înțelege nimic din ceea ce se întâmplă la dvs .

"A doua explicație . A fost înfrânt - și aceasta este mai interesant -

principiul regionalismului , eroarea aceea funestă pe care ați reprezentat-o atâta vreme .

(aplauze la PNL) Peste tot ce poate însemna ostilitate de partid, noi știm ce înseamnă ca diversitate , ca posibilitate de demagogie și de activitate politică , ramura dvs țărănistă , cu care ne vom întâlni în bătălii , poate, serioase .

Totuși, cu desăvârșire loial, dar mai presus de toate pe linia națională,

aplaud înfrângerea ramuri ardeleni pentru eroarea regionalistă pe care a reprezentat-o , intoxicând viața publică a acestei țări . (aplauze prelungite la PNL)

[-----]

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

▣ Declarația PNT

" Declarația PNT , la prima lectură , în afară de partea electorală, poate să surprindă , și surprinde nu prin îndrăzneală , surprinde prin candoarea ei.

" PNT face o declarație , compusă din două părți : o parte politică și una economică.

Reformă constituțională

"În partea politică se eșafodează câteva vagi considerații de ordin constituțional și se vorbește de anumite cerințe de ajustare a textului constituțional .

[-----]

" Declarația partidului, declarația oficială , vorbește vag de necesitatea de a aduce o reajustare a Constituției fără însă să indice nici deziderate , nici formulele .

Și atunci , vedeți, nu se poate discuta aprofundat această problemă , fiindcă se pune o chestiune prealabilă; aceea de a ști , dacă partidul , în totalitatea sa - mai ales când știm ce frământări au fost pentru redactarea acestei declarații - se găsește sau nu de acord cu șeful său.

O întrebare firească când e vorba de acest partid ! [-----]

Politica economică

" Dar se mai găsește încă ceva în această declarație : se mai găsește o apărare caldă a politicii economice practicate de PNT .

Obiceiul a fost în Parlament că, de câte ori un partid citea declarația , acela care o citea să fie șeful partidului. Dl Mihalache se găsea pe acele bănci , dar dl. Mihalache n-a venit să citească această apărare a politicii economice ; și, ca să aibă mai multă siguranță , că într-adevăr va fi citită, am văzut venind aici la tribună pe secretarul general al partidului , pe fostul ministru Madgearu. D.Madgearu a găsit că este , poate , mai prudent, să vină să citească d-sa acest pasajiu de auto-apărare ! [-----]

Eug.Titeanu /

▣ Administrația PNT

▣ Regiile autonome

[LD : mare bucluc cu regiile astea autonome. Cred că pe atunci ... acestea realmente

erau printre puținele vaci de muls. Așa că ... nu știu dacă nu se reduce totul la punerea mâinilor pe ele. Poate greșesc, dar cred că ... acestea erau "fiefurile" pentru clientela politică. sau poate nu, și erau doar speculații politicianiste . Învinuirile sunt atât de reciproce, atât de perpetuie, încât... eu doar le voi consemna]

"Cred că este interesant să-l citim . **Conține o apărare a regiilor autonome.**

Vedeți , o apărare a regiilor autonome ! Deosebirea dintre noi și d.Madgearu este aceasta :

orice este bun în creația unui guvern , poate să fie menținut de noi sau adoptat ;

tot ce este greșit , tot ce reprezintă risipă, va fi dărâmat .

Dar noi nu dărâmăm cu idei preconceptuate și nu practicăm acea politică a "târnăcopului" , așa că ,**această apărare inoportună a regiilor autonome era de prisos,**

pentru că **politica noastră** în materie de Regii autonome va fi, mai întâi, **o politică de atentă examinare a lor și a gestiunii lor,** și numai în cadrul experiențelor nefaste care s-au făcut, ele vor fi , într-adevăr , **dărâmate sau reorganizate .**

Războiul nostru nu este un război de principii , este mai ales **un război de practică.**

[-----]

De aici, **grija constantă a statului de a despoliticiza acest sistem parazitar**

și de a face raclajul general al clientelei electorale pe care ați plasat-o

în aceste odioase consilii de administrație " (aplauze prelungite la PNL)

Eug.Titeanu / 6 art.'34

▣ **Administrația PNȚ**

▣ **Finanțele publice**

[LD : întru totul de acord cu Titeanu , înainte de a-l citi concluziile, comentariul meu a fost similar . Știind ce "capacitate" era Titeanu, m-am autoflatat pentru flerul meu, mai ales în chestiunile economice]

" Dar partea economică din **declarația PNȚ** cuprinde și o notă cu totul deosebită , care merită să fie relevată, pentru **redactarea ei stilistică** și pentru **abilitatea politică** pe care o cuprinde . **D.Madgearu vorbește de ce a făcut ;**

dar mai mult de trei sferturi din acest fragment de declarație economică , **cuprinde ce avea de gând să facă .**

"La prima lectură a acestei declarații , ai impresia că **PNȚ a consolidat toată economia națională și a consolidat definitiv finanțele statului .**

Făcând puțină analiză a textului, vezi însă că **totul se reduce la abilități stilistice.**

[-----]

Tot fragmentul acesta de declarație economică din **declarația PNȚ** , oscilează între **"pregăteam" , "prevedeam" , "voiam" , "doream" , "plănuiam" , "concepeam" .**

"Dar noi avem dreptul să întrebăm : **în cinci ani , cât timp PNȚ a guvernat** aproape fără întrerupere această țară, **doctrinarul și gânditorul dvs economic**

nu putea să iasă din faza aceasta a lui "plănuiam" , "concepeam" , "doream" ?

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

▣ **PNȚ : Armata - industria "parazitară"**

Ați declarat război acestei politici , ați dezarticulat și dărâmat tot ceea ce reprezenta posibilitatea noastră de apărare națională. [-----]

"Iată de ce , d-lor, **sectarismul dvs îngust , elocința aceasta facilă și electorală**

a " industriei parazitare " , noi o considerăm literatură de manifest electoral,

dar **refuzăm d-lui Madgearu** insulta de a crede că este elaborarea cugetării d-sale politice "

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

▣ **Stat țărănesc ?**

▣ **Stat al armoniei sociale**

" Dincolo de această politică [**sectaristă , antiindustrialistă**] imediată însă,

se pune și o **problemă de ideologie** .

" Dvs , dlor , **ați lansat formula demagogică a statutului țărănesc** .

Desigur, poate să prezinte această formulă anumite **avantaje electorale**.

Nu prea s-a văzut recolta voturilor, însă.

" **Noi**, în această privință, ne mulțumim cu contingentele electorale pe care le avem, și, conștienți de rolul nostru în acest stat , **refuzăm orice demagogie**.

Ne proclamăm și rămânem un partid de armonie socială , care înglobează, **integrează și armonizează interesele tuturor claselor**. (aplauze la PNL)

Noi **nu vom asmuți** niciodată , **nu vom determina mersul stelor împotriva orașelor**, după cum **nu vom impune tirania orașelor asupra satelor**. [-----]

"Dar mai întâi, **este o eroare capitală** , chiar pentru o zi.

Noi nu suntem stat exclusiv agrar, și țara "**eminamente**" agricolă , de care vorbiți.

Evident, **suntem o țară de țărani** ; evident, populația acestei țări este compusă din **80% țărani**,

și **toți avem obârșie țărănească**.

Dar dincolo de această problemă , **este problema zilei de mâine**. [-----]

" **Dvs , dlor , faceți o politică sectară și demagogică** .

o politică eșalonată pe termen scurt, o politică de **miopie voluntară**

care , poate , evident , să corespundă anumitor necesități de moment,

dar nu o politică care îmbrățișează perspectiva largă a posibilităților de dezvoltare ale acestui stat . (aplauze la PNL)

Și este normal să fie așa. Este normal pentru că **dvs sunteți un produs al ultimilor ani**,

sunteți un produs care nu se știe încă în ce măsură nu este accidental.

dar noi, care avem în spate o **întregă tradiție** , noi care am făcut ceva, deceniu de deceniu,

în această țară, **cei tineri**, știm ce au făcut **cei bătrâni**,

și **purtăm comoara aceasta în sufletele noastre** (aplauze la PNL) ,

noi care **privim persepectiva aceasta dindărăt**, minunată și glorioasă **perspectivă de istorie**,

avem nu numai dreptul , dar **avem datoria să descifrăm perspectiva viitorului** ,

asigurând **linia normală de evoluțiune a acestei țări** (aplauze la PNL)

Eugen Titeanu / 6 mart.'34

▣ **Apel la clarificare ideologică**

▣ **Apel la poliție etică**

▣ **Invitația la rotativă a PNȚ**

[LD : este în acest demers " transparent" a lui Titeanu , o **mărturisire** , o **dorință**, o **decizie a**

PNL ... la reconcilierea cu PNȚ ? ; la acceptarea PNȚ ca partid demn de rotativă

guvernamentală ? ; la solidaritate democratică față de forțele extremiste ?

Era posibilă această reconciliere ? Eu știu ce a urmat . Întrebarea retorică

are doar scopul de a detecta eșecul acestei solidarități , cauzele, miopiile, vinovățiile .

Pe care eu trebuie să le urmăresc de la ivire și în evoluție .]

"După cum vedeți, **lucrurile ce ne separă** sunt **lucruri de modalitate**.

Sunt unele **chestiuni de program**, unele **adversități normale** ;

unele **metode condamnabile** , pe care **noi vi le reproșăm** și pe care , poate ,

pe nedrept, **ni le reproșați dvs.**, nouă.

Ca mare partid de masse, noi nu numai că **nu vă refuzăm dreptul de a guverna** această

țară, dar , mai mult decât atât, **vă dorim o revenire de la erorile capitale și nefaste**

în care plutiți acum și o **lămurire utilă** , o **lămurire ideologică**, o **lămurire de echivoc**,

o **lămurire de personal politic**.

De ce spun aceasta ? **Vă spun aceasta cu toată seninătatea și fără nici o ostilitate**.

O **lămurire** în ce privește **cadrele dvs. politice**, fiindcă am convingerea că, în această țară ,

cu toții am fi vinovați , dacă nu am avea tăria , dacă nu am avea îndărătnicia de a duce ,

cu neclintită intzransigență , o **politică de poliție proprie** , în organizațiile noastre .

(apaluze la PNL)

"Mă refer , d-lor, **la acele nume** pe care le-am calificat și le voi califica , invariabil, până la obsesie "**nume de rezonanță penitenciară** "

Numele acestea **care au împodobit viața noastră publică** din ultima vreme.

lată ce macină, în primul rând , **marele forțe de guvernământ și prestigiul partidelor.**

Ceea ce trebuie **să scoatem din convingerea opiniei publice,**

este **infama legendă care se multiplică și se amplifică** de către cei interesați ,

că politica de rotație sau **politica acelor care servesc cauza constituțională** ,

nu ar fi altceva decât **o morișcă a complicităților și a reciprocei toleranțe** . (apaluze la PNL)

Împotriva acestui lucru, noi vă cerem , de aceea, **să faceți întâi poliția propriului dvs partid,** pentru că acela care nu știe să o facă singur , **va fi silit să o accepte pe a adversarului ."**

(aplauze la PNL)

Eugen Titeanu / 6 mart.'34

▣ Declarația PNA - Goga

"Dlor, există o **delarațiune a Partidului Național-Agrar** .

A cetit-o aici , cu oarecare **hiatusuri în voce**, unde aș vrea să deslușesc **o lipsă de**

convingere, d.Octavian Goga . Zic cu oarecari hiatusuri în voce, și aceasta nu este o necuviință sau o observațiune deplasată , **eu subliniez propria d-sale mărturisire** ,

că această declarație n-ar fi scris-o personal. [!?] [-----]

-Titeanu : Am luat-o în serios, pentru menajarea d-lui Goga,

pentru că eu refuz să cred că **d-sa scrie și gândește astfel.** [-----]

Această declarație are în unele părți **unele profesii de credință** desigur, **interesante.**

Nu o împărtășim .O combatem .

Dar în alte părți , are **un ton atât de ușor**, atât de **pamfletăresc** ,

în sensul unei **gazetării cotidiene** și a unei **discuții prea ieftine a ideilor**,

încât refuz să cred că **șeful unui partid** , **care vrea să provoace o întregă metamorfoză**

a vieții noastre publice, ar putea să aducă **atâta ușurință în judecarea unor capitole**

hotărâtoare ale vieții noastre publice, cum ar fi **viața parlamentară** sau însăși linia noastră de **politică externă.**

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

▣ Corporatismul

▣ Corporatismul Goga : monopartidocrația

[LD : este deosebit de interesanta **exceza lui Titeanu**, care vorbește **dinăuntru doctrinei corporatiste** ,pe care a susținut-o în tinerețe, convertindu-se apoi la **virtuțile parlamentarismului democratic partidist** . Argumentarea este exemplară , sau , vine pe.... ceea ce cred eu despre parlamentarism.

Pe de altă parte , prin acest discurs , Titeanu se situează în **galeria marilor parlamentari** , **a marilor oratori** care trec de la **analiza poilitică serioasă** , la **pamfletul ucigător** contra adversarilor .]

" Ce vrea dl Goga ? **DI Goga** face mai întâi **o critică parlamentarismului**. Ideea nu-i aparține.

Este, **nu o dogmă curentă**, mai mult **o modă** , aș putea să spun că este

mai mult **un snobism** al vremurilor noastre. [-----]

-Eug.Titeanu : **Ce face dl Goga ?** Un proces al parlamentarismului.

Nu am să recitesc aici toată **frazeologia acestei declarații** , dar **metoda de a înfățișa**

Parlamentul acesta ca ceva desuet, ca o instituție decăzută și decrepită ,

metoda de a prezenta , mai cu seamă, în optica noii generații , instituția aceasta,

ca o arenă a corupției, a lipsei de valori, a răsturnării oricărei ierarhii de cugetare ,

când eu cred , alături de cei mai reacționari de aici, și alături chiatr de dl profesor Cuza ,

că tribuna Parlamentului și lucrările comisiunilor noastre , permit, poate ,

una din cele mai normale selecții ,

Înseamnă a face **o operă de discredit**, împotriva căreia noi **ne ridicăm cu toată tăria.**

O operă de discredit care merită , poate, o analiză ceva mai amănunțită , fiindcă ,

a dărâma este ușor ; dar eu întreb pe dl Goga , ce pune în loc ?

" Este o întrebare pe care mi-o puneam și eu când dărâmam și , sincer vorbind, nu prea găseam soluția. "

"**DI Goga a găsit-o . D-sa pune ceva nou și foarte complicat , ceva care ar merita o disertație în secția constituțională a " Institutul Social " unde, pe vremuri , alături de dl profesor Gusti, făceau nesfârșite lucrări de bibliografie .**"

"**D-sa dărâmă totul și substituie un sistem nou : " monopartidocrația " .**

Așa o numește în declarație.

Ce este "monopartidocrația " ? este ceva lung ca și Nabucudonosor , care îmi aduc aminte că se cita în școală ca exemplu a numelor foarte lungi. Acest sistem mai lung decât un alexandrin întreg, această minune, acest panaceu, care ni se oferă, merită o analiză și un popas pe calea disecărilor.

Ce este "monopartidocrația " ? Am citit declarația, dar, vedeți, dl Goga este prudent : păstrează ca un soi de rețetă magică , ca un fel de formulă secretă , tibetană, acest sistem, și nu dă nici o explicație .**D-sa spune simplu : vom face "monopartidocrație " (ilaritate)**

"Am căutat și eu să disec formula, cu puțină filologie, cu puțină citire a ziarului d-sale, cu puțină informație luată din anturajul de cugetători care-l urmează.

" **Întâi mi-am spus așa : "monopartidocrația" , poate să fie , dat fiind rezultatul și înfrângerile dvs succesive , partidul omului care rămâne singur cu ideea lui . (mare ilaritate)**

Această interpretare o dădeam mai ales fiindcă citeam în fiecare zi un buletin medical privitor la **situația politică din Partidul Agrar**. Zic medical , fiindcă mă vor ierta tribunalele , fiindcă constat o adevărată hemoragie politică :

Într-o zi citeam că pleacă dl **g-ral Iancovescu** , a doua zi citeam că pleacă dl **Cudablu**, a treia zi citeam că pleacă **cugetătorul politic și omul de condei Jenică Atanasiu**.

Am vrut să văd importanța acestor plecări și, luând gazeta dvs , am văzut că

la înființarea Partidului Agrar , acela care , ca secretar general, a dat înalta investiție de șef d-lui Goga , a fost dl Jenică Atanasiu .

Și, dlor, acum până și el aplecat !

"Atunci mi -am spus : **în această izolare completă, în care dl Goga nu se poate consola decât cu crisparea zigomatică a d-lui Tilică Ioanid, poate "monopartidocrația" va fi însemnând omul care a rămas singur " (ilaritate)**

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

▣ " Monopartidocrația " -Goga

▣ Cezarismul .

[LD : dacă în 1934 Titeanu nu vedea posibil "**cezarismul**" și "**monopartidocrația**" , dacă nu Goga va fi acela care să-l realizeze , în 1938 , **Carol al II-lea , acest regim îl va instaura** .Și , printre sprijinitorii săi, se vor găsi **toți acei străluciți "democrați " , care au apărut cu strășnicie regimul parlamentar pluripartidist**

Ei bine - vorba lui Titeanu - evoluția aceasta va trebui să o urmărești ...

Ea apare odată cu guvernul de "tehnicieni" a lui Iorga , din 1931 ,

și în 7 ani se va impune.De ce ? Cum ?]

"**Dar am mai căutat o altă explicație** . Mi-am spus că -și explicația aceasta este în contradicție cu un pasaj foarte important din declarația d-lui Goga -

"**monopartidocrația**" se referă , poate , la **monomania** din ultima vreme

de a forma oricum și cu orice preț, partide.

" **DI Goga a fost unul dintre aceia care au alimentat această frenezie de creare a partidelor mici** , ceea ce mă îndreaptă să dau această explicație .

Dar , cu surprindere , am citit mai jos , în aceeași declarație, că dl Goga se ridică împotriva principiului fărâmitării forțelor politice . Se ridică împotriva acestei pulverizări a organelor civice din țara noastră și devine partizanul regimului pe care-l indică :

"**monopartidocrația " adică teoria unui singur partid pe întreaga țară.**

"Ei bine , dlor , un singur partid ? Mai întâi, **logic, nu se poate ,**

fiindcă sunt **opiniuni diverse** , fiindcă există și **metode și programe și ideologii**

și curente și mesianisme diverse, fiindcă fiecare caută de la individ la colectivitate ,
într-o ideologie - o formulă magică - mai binele la care are dreptul.
Dar , în orice caz, **dacă se poate teoretic închipui**, măcar o clipă , **crearea unei forțe unitare** ,
care să creeze această "monopartidocrație" pe care o visează dl Goga,
lucrul nu poate fi făcut decât de o mișcare cezariană ,
de o mișcare într-adevăr **plebiscitară** , care să măture totul și care să substituie tuturor
luptelor secundare , **voința unitară a unei națiuni întregi**.
"Să-mi dați voie , însă , să caut în **statisticile electorale** , în **posibilitățile dvs** de acțiune , în
răușita dvs de până acum , în **speranțele dvs** de ieri , pe care le aveați și în **deziluziile** de
astăzi , pe care le recoltați , să **caut zădarnic** și - mă iertați - **marea forță plebiscitară** și
mesianică care să întroneze în această țară , printr-un curent de masivitate impunătoare ,
acea "monopartidocrație" pe care o visează dl Goga . Caut forța și n-o văd.
(**ilaritate , aplauze**) [-----]
Eug.Titeanu / 6 mart.'34

▣ Regimul parlamentar

▣ Tradiții, virtuți, viabilitate

▣ Pedagogie parlamentară

"D-lor, trecând peste această **erezie [monopartidismul]** , în care , evident,
se regăsește frumusețea sufletului de poet , voi reveni la tot **discreditul pe care dl Goga**
îl aruncă asupra instituției parlamentare .

" În țara aceasta , în care se zguduie atâtea forțe de echilibru,
în care **atâtea așezăminte sunt amenințate** în dezvoltarea lor,
în care **luptele politice au luat un caracter violent**, care depășește omenia românului,
nu cred că este bine ca un om de răspundere să vină și **să arunce discreditul**
asupra unei instituții care , nu numai că **a reprezentat**
punctul arhimedic de sprijin în ridicarea acestei națiuni ,
dar a reprezentat , aș putea spune , **actul de fundație al acestui stat** .

[-----]

" Parlamentul acesta , credeți-mă , nu este numai o morișcă de insulte
și o arenă de devalorizare personală ,
Parlamentul acesta , care își justifică suficient existența numai prin acest fapt,
Parlamentul acesta **a fost laboratorul** în care , deceniu cu deceniu ,
s-a elaborat tot ce a fost bun și înălțător , tot ce a dus la
crearea și la consolidarea acestui stat !

[-----]

Sunt convins că , **dincolo de hotarele național-liberale**,
toate forțele politice care stau pe acest tărâm , se vor înscrie deopotrivă !
Pentru menținerea regimului constituțional și regimului parlamentar ,
să știe șeful PNA , care face apel la < conștiințele încercate > ,
că va găsi într-o singură linie și într-un singur front aliniat , toate forțele politice
democratice , sprijinite pe **voința populară și libertățile constituționale** ."

(**aplauze la PNL**) [-----]

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

▣ Luptă politică leală , adversari - nu inamici !

▣ Pierderea unui mit, a unei legende : Goga

[-----]

convingerea mea , care este **convingerea unei întregi generații**
și care este însăși **convingerea de bază a partidului nostru** :

noi credem că avem o criză de oameni ;

când țara aceasta - și o repet - are nevoie și de menținerea unor legende și a unor mituri conducătoare ; cu sufletul frânt am pășit deci la mutilarea parțială a unui mit [mitul Goga] , dar credeți -mă că noi nu facem politică canibalică și nu urmărim distrugerea nimănui .

Sunt alții care au vrut să facă politică de <Vendetta > [Garda de Fier] , în această țară (aplauze la PNL) și noi știm până unde pot merge acele imponderabile de acuzare , pentru anumite complicități ; dar nici odată nu veți găsi la noi spirite de ură.

Noi nu cunoaștem inamici în politică ; cunoaștem doar adversari și cunoaștem doar o singură metodă : metoda luptei loiale . (aplauze prelungite la PNL)

[-----]

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

▣ Ideea națională

▣ LANC - ACCuza

[LD : este evident că Titeanu are o slăbiciune pentru Cuza, în fond, pentru ideea națională.

Îi admite prioritate în lupta pentru idee. Admite rolul mișcării de "avertisment"

Dar am rezerve în ce privește contestarea drepturilor lui Goga de a vorbi în aceeași prblemă.

S-ar putea să fie și chestie de tactică politică, vizând să-i îndepărteze pe cei doi , de la o previzibilă apropiere . Până la un punct, chiar reușește.

Cuza când este flatat , devine foarte cooperativ. Dar ...]

" S-a vorbit mult aici și nu de toți aceia cari aveau dreptul să vorbească , de ideea națională .

Zic nu de toți aceia cari aveau dreptul să vorbească , fiindcă există unii calificați.

Eu socotesc calificat pe un om să vorbească de ideea națională , atunci când el nu a avut , într-o carieră politică , în această privință nici un zig-zag.

Și chiar când e vorba de o grupare , cum este Liga Apărării Național Creștine,

de care ne desparte o sumă întregă de modalități și o sumă întregă de practici, noi nu putem să nu recunoaștem acestei grupări trei lucruri :

Întâi, că există și că , existând , corespunde unei realități politice , ceva mai serioasă, vă asigur, d-lor, decât toate aceste înjghebări hibride ... [-----]

- Titeanu : Prin urmare , recunosc că LANC există,

dar că nu este o forță de guvernământ, căci programul său , în unele părți ,

este inaplicabil. Dar , d-lor, această grupare politică are un rol determinat , precizat :

este rolul de avertisment. Dvs sunteți dătătorii de alarmă .

Se poate ca noi, în angrenajul vieții politice, să ne lăsăm târâți de problemele fragmentare și cotidiene, să pierdem , câteodată , perspectiva mare a desfășurării românești, și nu știu dacă nu e bine ca,

chiar cu anumite exagerări unilaterale, împinse până la monomanie,

să nu vedem oscilând acul acela al statisticii demografice ,

care întrece câteodată linia roșie a limitelor îngăduite .

O grupare de avertisment, prin urmare, cu rol determinat, și mai recunosc un lucru ,

o grupare care are meritul consecvenței și care înțelege să rămână

în cadrele luptei parlamentare și ale vieții constituționale.

[-----]

Goga ... Garda de Fier ... Cuza

Atunci când naționalismul acesta , pe de o parte , este speculat de politicienii fără scrupule

[aluzie la Goga] , cari au pactizat cu inamicii milenari ai nației noastre ,

[pactul de la Ciucea] și care caută să-și confecționeze o nouă demagogie ,

iar , pe de altă parte, de violența asasină [apărarea Gărzii de Fier]

căreia îi refuz meritul unei discuții politice , fiindcă eu nu discut aici ideologia lui Brandabura

și a lui Terente (aplauze la PNL) dați-mi voie , peste tot ceea ce ar putea , eventual , să ne

despartă , să fac pentru bătrânețea și consecvența sa ... [.....] acest act profund

creștinesc , să dau < Cezarului ce este al Cezarului > " (aplauze la PNL)

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

▣ PNL= partid național

" Odată cu **problema ideii naționale** , s-a mai pus aici, sub **forma facilă a unor demagogii de ultimă oră** [Goga] însăși problema **naționalismului Partidului Național Liberal**.

"Dlor, suntem la largul nostru să discutăm oricând problema aceasta a naționalismului nostru .
Incidental, când am ridicat această problemă cu ocazia interpelării asupra muncii naționale, în legătură cu PNL , **am arătat documentat care a fost spiritul legislației liberale**.

Dar **trebuie să mai reamintesc** aici ce a fost **lupta de fiecare zi a lui Vintilă Brătianu**, acest **apostol al rezistenței și al promovării economiei românești ?**

Dar trebuie **să mai reamintesc** luptele grozave , pe care a trebuit să le ducem , **împotriva celor cari ne acuzau de xenofobie ?**

Dar trebuie **să mai relev** ce a fost **critica de fiecare zi și fără scrupule** , dusă **împotriva lozincei de vitalitate românească** , care era : **< prin noi înșine ? >**

Noi , în această chestiune a **liniei naționale** , pe care o urmăm, **răspundem cu tradiția de ieri** și fiți siguri că **astăzi, la guvern**, în situația nouă, vom răspunde cu faptele, **vom reajusta legislația**

la realitățile amenințate ale statutului național,

pentru a da națiunii majoritare dreptul de viață nestânjenită pe teritoriul ei.

(**aplauze la PNL**) Nu avem decât **un singur lucru de făcut** ,

să dăm **întâlnire tuturor bărfitorilor și tuturor politicianilor fără scrupule**,

cari și-au confecționat demagogia dintr-un naționalism de ultimă oră,

și care **nu le aparține** , nici ca ideologie, nici ca suflet ,

și **să restabilim** , de **sub zgura acestor calomnii** , care s-au așternut asupra noastră, **adevărata fizionomie națională a partidului**. O vom restabili."

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

▣ Destinderea .

▣ Armistițiu politic.

▣ Generația tânără.

[**LD : Titeanu evită să spună pe nume **Gărzii de Fier**. Ca o superstiție, ca un blestem. **Brandabura sau Terente** ... nu știu paternitatea acestor epitete ...]**

(**să restabilim** , de **sub zgura acestor calomnii**, care s-au așternut asupra noastră, **adevărata fizionomie națională a partidului**. O vom restabili.")

" Dar metoda ? **Metoda noastră de lucru a fost indicată de șeful guvernului**, care a spus : **destindere** .Destinderea aceasta cu toți **adversarii loiali și cu toți acei care**

nu-și găsesec afinitate cu ideologia lui Brandabura sau a lui Terente ,

destindere cu toți **acei adversari loiali** cari înțeleg **să-și aducă contribuția lor constructivă de soluții și de critică** , destinderea aceasta este posibilă.

" **Tara aceasta are nevoie de un armistițiu politic**, fiindcănumai în cadrul unui armistițiu politic se poate într.adevăr clădi.

Prea multă politică și prea multă controversă doctrinară sterilă .

Tara aceasta nu mai vrea stăzi, peste toate doctrinele și peste toate discuțiile inutile, **decât un singur program și o singură doctrină :**

programul faptelor concrete și doctrina faptei creatoare . (aplauze PNL)

"**Tara aceasta trebuie transformată într-un șantier**.

Noi nu avem decât **o singură dorință** , mai cu seamă **cei din generația nouă** .

De ce spun cei din generația nouă ? **Fiindcă noi cunoaștem îngrijorările** acestei generații

și știm **ce pradă facilă poate fi o plastilină moale în mâna oricărui turburător** .

Credem că această generație , în onestitatea ei de suflet, nu dorește decât un singur lucru :

să vadă guvernul la lucru, cu sapa în mână . [**LD : chiar așa ? acesta nu-i populism ?**]

La logoreia critică a tuturor partidelor rămase în opoziție, fiindcă nu au înțeles să aducă un aport constructiv în politica de stat, să se răspundă cu sapa și cu mistria , printr-o muncă constructivă de fiacre zi. [-----] Prea multă politică și prea puțină administrație .[-----]

Ne trebuie , cum am spus în conferințele de tineret , o revizuire a valorilor , o scoatere din rezervă a materialului omenesc bun și onest în această țară. "

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

▣ **PNL - burghezia - elitele**

▣ **Tineri - bătrâni**

▣ **Răspuns lui Gr.Iunian**

" Când **dl Iunian a venit aici** și mi-a luat **partea finală a discursului de la Mesaj** , pe care l-am pronunțat **ca parlamentar de opoziție** și purtător de cuvânt al minorității liberale în această Cameră și l-a citat , **crezând că este vorba de o fantezie doctinară personală** , atunci când am vorbit de **< mistica elitelor de cugetare și muncă >** , **s-a înșelat**.

" Da , există o mistică a elitelor de cugetare și de muncă .

Noi suntem un partid de mase , dar avem convingerea că **democrația nu este ceva inorganic**,că există o **democrație** care înseamnă **baza reală de selecțiune, egală pentru toți** , dar cu o **ierarhizare de utilizări**.

Avem convingerea că **democrația nu este o masă amorfă** ,

că **democrația își are cadrele și elitele ei de cugetare și de muncă manuală**.

Avem convingerea că **există cadre de națiune** , brătară de fier , care conservă corpul social românesc. Și fără nici o prezumție de partid , **avem convingerea că partidul acesta** , care există de 70 de ani , **rezemat pe principiul de armonie socială și care s-a silit** ,

atât la sate , cât și la orașe , să creeze o burghezie , un corp selecționat ,

reprezintă în toate tagmele , în masa amorfă , **cadrele ei de conducere reală** ,

însăși cadrele națiunii !" (**aplauze la PNL**) [-----]

Acesta este spiritul nou . Fiindcă **s-a vorbit aici de cei tineri și de cei bătrâni**,

regret , dle Cuza , regret că nu ne-ați **vizitat clubul : ați fi văzut busturile și portretele**

glorioase care ar fi fost **cel mai bun răspuns** ușoarei glume pe care ați făcut-o -

și ați fi văzut acolo **continuitatea minunată și organică dintre generații** ;

ați fi văzut cum **mitologica, mistica și simbolica torță, trece din mână în mână** ,

din generație în generație.

"Generația aceasta nouă , născută din frământarea războiului , generația aceasta nouă

venită în PNL , **cu mintea mlădiată** , mă iertați , **sub semnul cărții** ,

și cu **sufletul călit sub semnul focului**,

înțelege **să întregească prin muncă** tot ceea **ce este patrimoniul înaintașilor**

și **să-și dea întreaga contribuție** , pentru a instaura **un regim nou de viață în acest stat** ,

un regim în care **să triumfe dragostea de țară și onestitate politică**.

Vă rog , dl or deputați , să votați Adresa de Răspuns la Mesaj "

(**aplauze îndelung repetate , strigăte de bravo , la PNL**)

Eug .Titeanu / 6 mart.'34

20.) Ion Nistor * (**ministru secretar de stat**) , discurs final la Mesaj , **6 mart.'34**

(DAD, MO 18, șed. din 6 mart.'34, pag. 627 - 634) **Vezi discurs integral, fișier PNL**

[LD : După ce rezuma atitudinea quai-consensuală față de parlament , armată și politică extenă ,

- exceptând pe Goga și Cuza - constata că era firesc ca , în problemele de politică internă ,

opiniile să fie mai diversificate. **Ideologia , doctrina și programul** fiecărei grupări erau prea

deosebite unele de altele , încât să se ajungă la un deplin acord.

Cele mai multe grupări - **PNL, PNT, PT, PNL.g, PRT , Liga agr. -**

stăteau pe **temelia regimului democrat - parlamentar** , deosebindu-se doar prin concepțiunile social -economice și metodele de aplicare .

În opoziție cu ele , propovăduiesc un **naționalism extremist** : integral (Goga) ,

sau antisemit (LANC) .Face apoi analiza diverselor laturi ale politicii interne.

Exponent al **generației unioniste** și al marilor reforme democratice săvârșite în

România Întregită, la care se adaugă profesia lui de istoric, argumentele lui se legitimează din acest trecut.

Notă * Aici va fi plasată soarta lui sub dictatura comunistă

Discurs clasic, sobru , sistematizat , argumentat , ponderat .]
/ Doctrină constituțional -parlamentară /Monarhia / Constituția /
// Ideea națională : naționalismul liberal ; greșeli în politica PNȚ /
// PNA - O.Goga : naționalism integral ; LANC ACCuza : naționalism antisemit
// compromiterea partidelor // Doctrina PNL : liberalismul ; naționalismul //
// Partidele minoritare : Maghiar , German, Ucrainean // // Destinderea

I.Nistor / 6 mart.'34

▣ Monarhia

[LD : în realitate, nu a fost o unanimitate declarată formal. Unii oratori au omis să aibă formula .
Cu sau fără intenție. Este adevărat că , nu au existat declarații de adversitate .

Dar , pieziș, au existat insinuări privind rolul pe care Monarhia ar fi trebuit să-l joace
în mecanismele puterii . Din acest p.d.v., reforma constituțională cerută de unii
avea chiar această intenție. Încât ... eu cred că aprecierea lui Ion Nistor sunt ... "diplomatice "]

"Partidele din Cameră , în unanimitate, și-au exprimat simțămintele lor de **credință** ,
dragoste și lealitate față de M.S.Regele, simbolul vizibil al **suveranității naționale**,
ocroitorul țării și purtătorul ei de grijă. Din vremurile vechi ale încheșării noastre ,
forma de guvernământ monarhică a călăuzit neamul nostru , prin toate răspântiile istoriei,
până la deplina ei consolidare de astăzi. (**aplauze prelungite, îndelung repetate**)

" **Monarhia constituțională a fost, este și trebuie să rămână**

forma de stat națională a neamului românesc.

Această temelie trebuie **să o întărim și să o consolidăm**, pentru a o transmite tare și viguroasă
generațiilor ce se vor succede. "

I.Nistor / 6 mart.'34

▣ Parlamentarismul

[-----]

" Dar, dacă pentru regimul monarhic s-au pronunțat , în armonioasă unanimitate ,
toate grupările din Cameră, **contra regimului parlamenar s-au ridicat obiecțiuni**
din partea unor grupări.[-----]

" **Departa de noi de a ne identifica cu ideologia antiparlamentaristă** ,
trebuie însă să recunoaștem că aplicarea actualului sistem parlamentar ,
este **susceptibilă de anumite reforme** , în vederea asigurării unei cât mai bune funcționări
a apartului legislativ. **Sistemul parlamentar trebuie , desigur, îmbunătățit**, dar **nicidecum**
sugrumat , cum par să ceară unii ." (**aplauze la PNL**) [-----]

C.Argetoianu , a fost în **notă justă** , când a dectat categoric că

< țara cere soluții nu discuții > [LD : **nefericit exemplu !**]

Madgearu, G.Brătianu, Grigore Iunian , dr Isăcescu (dr. Lupu) - au declarat
adeziunea lor la regimul parlamentar și democratic , considerându-l cel mai potrivit
pentru dezvoltarea politică normală a României .

DI Goga , în concertul acestor păreri, **a adus o notă discordantă** , susținând că
parlamentarismul de la noi n-ar fi decât < o caricatură costisitoare > [-----] .

I.Nistor / 6 mart.'34

▣ Constituția

"Unii oratori au mai preconizat și **modificarea Constituției** , în sensul programului lor politic.

[-----] **Deviza guvernului nostru este : legi puține** , dar **bine studiate**
și **prompt aplicate** . În condițiile acestea , este firesc să **nu ne gândim serios**
la modificarea Constituției . **Constituția** , ca orice operă omenească, **ar putea fi și ea**
modificată , **dacă** nevoile de dezvoltare ale națiunii ar cere-o imperios.

" Pentru moment, aceste nevoi nu se evidențiază . De aceea, planuri de modificare nu intră în preocupările guvernului ." (Aplauze prelungite la PNL)

I.Nistor / 6 mart.'34

▫ Doctrina națională

▫ Doctrina naționalistă

Cele mai multe grupări din Cameră, stau , **ca și noi**, pe temelia regimului democratic-parlamentar și se deosebesc de noi **doar** prin concepțiunile lor social-economice și prin metodele de aplicare a acestor concepțiuni.

Așa , PNT, PT a dr.Lupu, gruparea dlui Gh.Brătianu, gruparea d-lui Iunian, și Liga Agrară a lui Argetoianu .

"În opoziție cu aceste concepțiuni, stau în Cameră două grupări politice : Partidul Național Agrar al dlui Goga și Liga Apărării Național Creștine.

DI Octavian Goga se complace în propovăduirea unui naționalism integral, grefat pe principiile de autoritate dictatorială ,

iar dl ACCuza este autorul cunoscutei doctrine antisemite ,

expusă pe larg de dnii deputați Cătuneanu și Cuza " [-----]

I.Nistor / Agitațiile naționaliste

" Din nenorocire , starea aceasta de spirit a fost mereu alimentată de agitatori de profesie , care umblau să o exploateze în folosul ambițiilor lor politice și al visurilor lor dictatoriale .

Agitațiunile se deslănțuiau sub ochii guvernului , care avea datoria să le potolească prin combaterea exagerărilor și a denigrărilor ce se colportau pe o scară foarte întinsă , în dauna prestigiului guvernului și a autorității de stat .

Dar opera de lămuriri și liniștire a opiniei publice nu s-a făcut.

Și de aceea s-a putut încetățeni credința

că în statutul acesta totul este putred și vândut străinilor și că, prin urmare , totul trebuie dărâmat , pentru ca o nouă viață să răsară din ruine.

Starea aceasta de surescitare a sufletului românesc a ispitit pe mulți

la o rentabilă exploatare politică .

Nici volbura plină de amenințări, și nici clocotul vulcanului ce amenință cu erupția , n-a speriat pe nimeni de a revendica conducerea țării , sub egida dictatorială.

I.Nistor / Redeșteptarea națională

" Numai că redeșteptarea neamului și organizarea lui națională s-au făcut și fără mesianică intervenție a celor ce căutau să o exploateze în folosul lor .

Instinctul de conservare al poporului român i-a arătat acum , ca și în trecut , calea cea dreaptă ! (aplauze la PNL) Tristele experiențe și dureroasele decepții , îndurate în anii din urmă , au produs astăzi o redresare și însănătoșire a sufletului românesc, care, de la război încoace , aproape că nu-și putea găsi echilibrul și stabilitatea .

Compromiterea partidelor

Multă vreme el a fost impresionat de agitațiunile sterile contra partidelor vechi, pentru ca , mai apoi, să se îndrepte împotriva partidelor , în genere.

Un slab ecoul îl distingem încă și astăzi din cuvântările d-lor Cuza și Cătuneanu , care se ridică împotriva partidelor , ca și cum organizațiunea d-neilor politică , după formă și structură , n-ar fi și ea ca un partid politic.

" Frământările acestea n-au rămas fără folos . După experiența cu guvernul de tehnicieni, lumea s-a convins că tot numai partidele serioase și bine închegate pot satisface exigenele politice ale țării ." [-----]

I.Nistor / 6 mart.'34

▫ Doctrina liberală românească

" Și de aceea **nu este de mirare** , dacă în efervescenta aceasta sufletească , **instinctul sănătos al națiunii s-a reântors cu încredere spre PNL** , care constituie majoritatea acestei Camere . (**aplauze prelungite la PNL**)

Și era firesc să fie așa , fiindcă nici un partid politic din țară , nu putea satisface mai bine cerințele naționale ale timpului de față .

În stadiul de recrudescență a naționalismului românesc , toate privirile rămâneau îndreptate asupra partidului nostru care a ridicat cultul naționalismului la doctrină politică

și ale cărei mari și istorice realizări politice , ca Unirea și Independența poartă - pentru toate vremurile - nimbul naționalismului celui mai limpede și mai avântat !

(**aplauze prelungite la PNL**)

De aceea , **pe nedrept doctrina liberală este considerată de dl Goga ca< lichidată pe glob , fiindcă nu ar mai putea rezista unui examen serios în raport cu exigențele actuale . >**

Realitatea este alta ! După experiențe nenorocite de 5 ani ,

țara se îndreaptă cu încredere spre PNL , care se întemeiază pe această doctrină .

Doctrina liberală poate fi lichidată aiurea , pe globul românesc ea este în floare ,

fiindcă ea n-a fost marfă de import , ci o credință sinceră ,

izvorâtă din structura sufletească a neamului nostru și adaptată nevoilor sale firești .

" Ca doctrină politică , ea este cea mai largă și mai potrivită cu interesele și aspirațiile poporului nostru . În esența ei , doctrina liberală exprimă un aspect etern al firei omenești , cum a arătat așa de bine dl deputat Alexandru Leșan [LD : regret , lipsă discurs] , în substanțiala sa cuvântare la Mesaj .

" Ea asigură desfășurarea liberă a facultăților umane , precum și respectul dreptului fiecăruia , în cadrul legilor liber consimțite , dintr-o disciplină internă .

" Inspirat de doctrina armoniei sociale ,

PNL a asigurat mai întâi independența statutului și l-a lărgit în hotarele sale etnice și istorice , pentru a trece , apoi , la reforme care asigură independența politică a a individului .

" Pentru asigurarea educației politice , el a acordat votul universal ,

resortul esențial al unei democrații sincere și cinștite .

" Apărător al proprietății individuale , el a decretat exproprierea într-o măsură mai largă ca în orice alt stat burghez , fiindcă își dădea seama că statutul român are nevoie de întărirea țărâniei , fundamentul cel mai larg al țării și rezervorul cel mai cuprinzător pentru zămislirea elementelor sale conducătoare " (**aplauze prelungite la PNL)**

" PNL concepe democrația ca o continuă creație , susceptibilă la orice îndemn la progres și la îmbunătățire . Principiul ei fundamental este ca în cursul evoluției să ție mereu pasul cu timpul .

Condițiunile economice și culturale sunt și trebuie să rămână cele hotărâtoare .

"De altfel , în vremurile grele de astăzi , când omenirea este roasă de nevoi și frământată de pizmă și ură socială , doctrinele - oricât de frumoase ar fi ele - rămân pe al doilea plan . Lumea cere fapte și realizări grabnice .

Iar în această privință , nici o grupare politică din această Cameră

nu poate da o **chezășie mai sigură ca PNL , cu experiența sa bogată din trecut ,**

cu naționalismul său încercat și cu competența oamenilor care îl conduc și îl alcătuiesc "

(**aplauze frenetice la PNL**) **Suntem un partid mare , activ și creator ,**

și desigur cel mai chemat să facă față față greutăților vremurilor de astăzi .

Ca exponent al conștiinței naționale trează și activă ,

el va urma imperativului categoric ce pornește din această conștiință .

Iar pentru aceasta , nu trebuie nici noi organizațiuni politice ,

nici schimbări de Constituție , ci simț de jertfă și de disciplină ,

precum și inimă și hotărâre românească ! (aplauze frenetice la PNL)

" PNL , prin ideologia și structura sa sufletească , este "național" .

Întreaga sa operă realizată , poartă pecetea celui mai sincer naționalism .

aplicat totdeauna fără afișaj și reclamă răsunătoare.

Între ideea națională românească și partidul nostru a existat cea mai desăvârșită identificare, și de aceea noi, **coreligionarii crezului politic național din provinciile alipite**, îndată după unire, **ne-am contopit sufletește cu doctrina, ideologia și programul PNL**, pentru ca, prin eforturi comune, **să-i asigurăm izbânda**. (aplauze frenetice la PNL)

[-----]

I.Nistor / **România Întregită**

"Iar astăzi când, prin eforturi comune, această luptă seculară s-a terminat cu izbânda dreptei cauze românești, **ar fi mai preferabil să ne bucurăm de ea, decât să ne adâncim în neputința unui criticism anihilant,**

care distruge inițiativa și paralizează orice acțiune vie și creatoare." (aplauze la PNL)

"Ziceam că unirea provinciilor s-a făcut de bună voie, fără condiții și pentru totdeauna.

O revenire, sub orice formă, fie chiar numai de autonomie, **ar fi o anomalie**

și ne-ar pune în desacord cu ritmul timpului." [-----]

"Din toate aceste considerațiuni, rezultă că suntem în ritmul vremii,

și că politica preconizată de PNL de la Unire încoace,

în sensul unității politice și administrative a țării,

a fost o politică bine chibzuită și, mai presus de toate, în spiritul vremii și

al interesului și aspirațiilor naționale românești" (aplauze la PNL)

[-----]

I.Nistor / **Românii din provinciile unite**

[LD : Da, cred că și la acest capitol, **Nistor vedește obiectivitate, echilibru, curaj și responsabilitate**.]

"Situățiunea nesatisfăcătoare a elementului românesc din provinciile unite,

a fost supusă aici unor aprecieri, pe cât de dureroase, pe atât de adevărate.

DI deputat **Seișanu** [LD : lipsă discursul, dar am scrieri de ale lui], și, după d-sa

dnii **Goga** și **Titeanu**, ne-au citit cifre impresionante, care arătau procentajul așa de redus al elementului românesc din instituțiile publice și întreprinderile industriale,

față de cel minoritar. [-----]

"La 1918, când s-a făcut unirea, procentajul personalului românesc la serviciile instituțiilor publice din Ardeal, Basarabia și Bucovina, nu atingea pe alocurea **nici 1%**.

De atunci încoace, s-a putut realiza o ușoară sporire, la 10%, la 20%, ba chiar la 36% un coeficient care, evident că nu poate satisface,

dar care indică **progresul elementului românesc în lupta de recucerire**

a pozițiilor din care fusese izgonit de vitregia vremurilor trecute.

"Și este, d-ilor, în adevăr, un progres, în comparație cu vremea când românul din Ardeal

nici nu avea acces la orașele și târgurile de acolo. [-----]

"**Relele acumulate de veacuri se pot repara numai cu timpul**

și nimeni nu va putea contesta că un prim început de reparare s-a făcut "

(aplauze frenetice la PNL) [-----]

I.Nistor / **Românizarea orașelor**

-I.Nistor : "Am dat și vom mai da dovezi de energie.

Prin aceasta însă nu înțelegem să redeschidem procesul secular cu **foștii stăpânitori**

de până ieri, **proces** pe care **neamul nostru l-a câștigat** întreg și definitiv la 1918.

Ceea ce ne rămâne de făcut este să ne folosim cu ponderanță, cu pricepere și cu hotărâre, de toate avantajele pe care acest proces ni le dă.

"Românizarea orașelor, de care au amintit aici mai mulți domni oratori,

nu se poate face **decât** prin **crearea laborioasă a unei clase de mijloc românești.**

[-----]

I.Nistor / **Minoritățile naționale**

[LD : iată naționalismul liberal. Ce lecție extraordinară le dă Nistor ! Subscriu.]

"Oratorii care s-au perindat la această tribună, mi-au arătat îngrijorarea lor.

O împărțăm și noi și ne vom strădui să o împrăștiem. **Aceasta nu se poate face decât cu răbdare**, și, mai presus de toate, **cu muncă creatoare și încordată.**

Dnii Cuza și Cătuneanu recomandă asimilare pentru unii și eliminare pentru alții.

Soluția pare prea simplistă , ca ea , în condițiuni normale, să poată fi aplicabilă.
" Drepturile garantate fiecărui cetățean român prin Constituție și legile țării ,
nu pot fi desconsiderate cu nici un preț." [-----]
"Același apel [al lui Cavour] îl fecem și noi tuturor cetățenilor acestei țări :
să simțească românește și să devină Români ! "
Unirea politică a fost înfăptuită prin **acte și proclamațiuni spontane ;**
unirea și contopirea sufletească cer timp pentru trainica lor încheiere.
Să evităm , deci, tot ce ne dezbină și să cultivăm tot ce ne leagă și ne apropie "
[-----]

I.Nistor / [Partidele minoritarilor](#)

"Dar fiindcă am atins chestiunea apropierii și colaborării cu populațiile minoritare de la noi,
să ne fie îngăduit să ne oprim puțin și asupra **declarațiunilor**
care s-au rostit la această tribună **din partea reprezentanților partidelor minoritare .**
[-----]

I.Nistor / [P.Maghiar](#)

" Dl deputat Bethlen , în declarațiunea sa , în numele Partidului Național-Maghiar,
cere aplicarea integrală a **tratatului minorităților** și în deosebi
executarea dispozițiunilor din **art. 11 al aceluși tratat.**

[Statutul minorităților](#)

Tratatul cu privire la scutul minorităților ,
prevede **egalitatea de drepturi civile și politice** pentru populațiile minoritare .

Or, această egalitate este acordată tuturor minorităților ,
deci și celei maghiare , prin art. 5 și 7 din Constituția din 1923 .
[-----]

" Iar cât privește **Statutul minoritar** , pe care reprezentanții minoritarilor îl reclamă ,
nu pot decât să declar că **PNL** , după cum îmi este cunoscut , **n-a luat niciodată un**
asemenea angajament.

Era deci bine dacă , pentru obținerea acestui pretins **statut** , dl Bethlen pune mai multă
stăruință pe lângă **cei ce-i făgăduiseră un asemenea statut ,fără să-l poată da.[PNT]**
Guvernul stă pe punctul de vedere că cetățenii români , egali în drepturi și datorii ,
nu pot fi divizați în două categorii : cetățeni cu statut și cetățeni fără statut.
Constituția prevede egalitate pentru toți cetățenii , fără deosebire de limbă și confesiune.
Cererile echitabile ale minorităților au fost satisfăcute prin legiurile speciale , cum sunt :
legea pentru regimul cultelor, legea învățământului minoritar și legea persoanelor juridice.
În cadrul acestor legi, se pot satisface revendicările drepte ale minorităților etnice .
[-----]

Guvernul nu poate legifera , însă ,numai pentru aceste grupuri de cetățeni ,
fără a impieta asupra unității sale și a desconsidera Constituția țării " (aplauze)
Însuflețit de aceste sentimente , **guvernul dorește ca toți cetățenii acestei țări ,**
de **orice limbă și de orice credință** ar fi ei, **să trăiască în pace și armonie,**
conlucrând sincer la **propășirea statutului** și la îndeplinirea înaltelor sale misiuni civilizatoare
în această parte a lumii , **ce poartă pecetea culturii materiale și intelectuale românești.**

I.Nistor / [P.German](#)

" În numele Partidului German , s-a rostit aici d-l deputat **Hans Otto Roth** , care ,
în declarațiunea sa , a **atins și problemele economice** , ceea ce dovedește că
Partidul German mai are și alte preocupări **decât** acele cu caracter pur minoritar.
[-----]

Nistor / [P.N.Ucrainean - Zalozieckyj](#)

[LD : nu uita, fracțiune în cartel cu PRT] -Gr.Iunian]

" Dl Vladimir Zalozieckyj a citit o declarațiune în numele **Partidului său Național Ucrainean.**
Declarațiunea sa cuprinde , însă, atâtea inexactități , exagerări și denaturări,
încât mă dispensează de a mai intra în examinarea ei mai amănunțită .

[LD : nu am discursul lui] [-----]

Din partea mea, dl Zalozieckyj ar fi aflat că **vajnice temeuri politice, istorice și naționale**
împun imperios neamului românesc să recunoască o Ucraină

numai dincolo de Nistru ." (aplauze prelungite la PNL) [-----]
Nistor / 6 mart.'34

▫ Destinderea politică

▫ Misiunea guvernării PNL

Destinderea

Mai mulți oratori din opoziție au amintit **destinderea** dintre **partidele politice cu răspundere** .
"Carastrofa de la Sinaia, a produs, după cum vă aduceți aminte,
o zguduire profundă în opinia publică a țării.

Sub impresiunea acestei tragice întâmplări,

a cărei jertfă a fost șeful guvernului și al partidului nostru,

președintele Consiliului, d-l G.Tătăreanu, a crezut că este în interesul țării

să meargă și **să propună tuturor șefilor de partide o destindere** a raporturilor încordate .

Era bine să se procedeze astfel, fiindcă în clipele acelea ,

ordinea publică și liniștea țării păreau serios amenințate.

Regretăm că gestul acela patriotic al șefului guvernului

n-a fost înțeles de toată lumea , așa cum a fost el intenționat.

Destinderea dintre guvern și națiune , de care dl Madgearu făcea mențiune în declarația sa , se produsese în clipa în care PNL fusese chemat la cârma țării.

Semnificația gestului d-lui prim -ministru era evidentă pentru toți oamenii de bună -credință.

În clipe de grea cumpănă pentru țară, **adevărații patrioți trebuie să se ridice mai presus de**

preocupările de partid și, în unire , să-și întindă mâna pentru salvarea și apărarea ei. "

(aplauze prelungite la PNL) [-----]

Sarcinile guvernării

De aceea, încrezători în patriotismul luminat al tuturor oamenilor cu răspundere în această

Cameră, **așteptăm să nu ni se mai pună piedici** în calea guvernării nopastre.

Am primit răspunderea guvernării pentru **a pacifica spiritele**

și pentru **a redresa simțământul național**, așa de grav jignit și ultragiat în timpul din urmă.

Nu se poate refuza încrederea unui guvern

care a venit **să stărpească relele și să reînstăpânească spiritul de dreptate.**

Nu se poate refuza unui guvern , care a venit cu misiunea de **a restabili creditul moral și**

material al țării și a-i ridica prestigiul și autoritatea așa de știrbită sub guvernarea din urmă.

Am venit **să înlăturăm criza economică și**

să punem în aplicare **largul nostru program economic și social.**

Am venit **să întărim unitatea națională, să ridicăm țara din mizeria economică** în care se

zbate, și **să-i deschidem largi perspective de dezvoltare ,**

pe toate țărmurile vieții noastre publice și particulare .

I.Nistor / 6 mart '34

21.) Victor Iamandi (subsecretar Interne) , răspuns la interpelări, 10 mart.'34

//**protecția muncii naționale**//

O.Goga : pericolul străin // naționalism integral //

ACCuza : pericolul evreesc // xenofobie antisemită //

Gh.Brătianu (PNL-g) : pericolul străinilor // naționalism moderat //

("Universul " , an 51, nr.69, 12 mart.'34 ;

DAD, MO 21, șed. din 10 mart.'34, p. 710- 718)

[LD : subiect de prim -ordin în dezbaterile din sesiune ;

în discursurile la Mesaj , care au atins problema : **Cuza, Goga, Iunian** , ș.a.

în interpelările lui **Octavian Goga** (Cameră, 3 mart.) și **Nicolae Iorga** (Senat , 9 dec.) ;

în interpelările lui **ACCuza și Gh.Brătianu** (Cameră, 10 dec.')

Tratase pe larg problema **Ion Nistor** , în discursul -concluzie la Mesaj

Iamandi ține un discurs remarcabil. Exceptând pe Gh.Brătianu (căruia nu-i acordă nici un

semn de aprobare sau respingere) el **demontează și respinge** toate ideile naționaliste emise de **Goga, ACCuza, Manoilescu, și naționaliștii extremiști - monopartidocrație, corporatism , autoritarism - reformatori** care au început acțiunea lor pe două tărâmurii : pe tărâmul teoretic , **cerând reformarea statului**, și pe tărâmul violenței - **al revolverelor și al bombei** .

Foarte interesante opiniile lui privind **intelectualii** și îmbrățișarea teoriilor diverse.

Discursul : mostră de argumentare a tuturor problemelor prin prisma

doctrinei naționale , democratice și liberale a PNL]

Vezi texte integrale ale interpelatorilor la fișierele **PNA, LANC,PNL-g , PNL**

// interpelările / ACCuza : LANC ; rasismul ; antisemitismul ; /

// O.Goga : legea administr.'25 ; Constituția '23 ; politica școlară ; statisticile ; minoritățile ; satele și orașele ardelenene ; naționalism integral versus toleranță și legalitate //

// PNȚ : guvernare ; erori ; liberalizare // Curente naționalist extremiste //

// Tineretul ; anarhia ; violența //democrație versus dictatură // guvernare PNL //

Vict.Iamandi / 10 mart.'34

22.) Proclamarea fuziunii dintre **național-tărăniști și lupiști**, 11 mart.'34

("Dimineața" , an 30, nr. 9.774, 12 mart.'34 + foto mulțimea în fața clubului PNȚ)

LD : Nici un cuvânt de la mine. Totul este consemnat de ziar. Reproduc aici cuvintele , pentru a evoca și înțelege nu un episod , ci **un fenomen politic** , evident dorit de mase , pe care l-aș putea numi "**euforia împăcării**" . În toate spaimele care stăpâneau sufletele românilor , la trecerea cumpenei anilor 1933/ 1934 - criza , înverșunarea luptelor politice , asasinatelor , zvonurile , calomniile , ciocnirile de stradă , arestările , amenințările cu dictatura - **se întâmpla și un lucru bun , purtând pecetea iertării , a frăției** .

Prinși de vraja acestui duh ... **conducătorii s-au comportat pe placul mulțimei**.

Păstrând proporțiile , **duminea aceea de 11 martie 1934** , parcă încheia **un ciclu**

- **ce încheia în el eșecul guvernărilor , eșecul țărănismului** - marcând un **nou ciclu** .

Botezat "**democrația rurală**" , era numele **neoțărănismului** căruia i se adaugă , ca element de nouitate , **forța " țărănescă și muncitorească "** ,

și lupta contra **tendențelor dictatoriale " de stânga sau de dreapta" ,**

plasând PNȚ la centru , la stânga PNL.

De altfel, ziua pare a marca renunțarea PNȚ -ului de a îndrepta atacul principal contra PNL.

După 7 ani de adversități ... venise ziua împăcării .Piesa împăcării (nu o spun peiorativ)

se desfășoară în 5 acte : **Club PNȚ - Club PT - Club PNȚ - Balcon - Banchet**

Protagoniștii - **Mihalache, Lupu , Maniu, Madgearu ș.a.** - și-au jucat rolurile perfect .]

Vezi texte integrale **la fișier PNT**

Ziarul / Reporter Al.Graur

▣ **Atmosfera**

Fuziunea PNȚ - PT -Lupu s-a făcut într-o **atmosfera de mare entuziasm** .

În fața **clubului din str.Clemanceau** , staționa o mare mulțime.

Dr.Lupu și amicii au fost primiți în **urale nesfârșite** .

Sălile clubului, neîncăpătoare , mare parte din asistență a rămas în stradă.

Fruntașii au ieșit în balcon și au vorbit mulțimii .

Maniu, Mihalache , dr. Lupu și alți frunțași , **au apărut în balcon și au rostit discursuri** ,

în mijlocul ovațiunilor generale. Toți oratorii au accentuat că reîntregirea forțelor țărăniste este o demonstrație hotărâtă **pentru un regim democratic, opus oricărei încercări de aventură dictatorială**. **Dr.Lupu** a accentuat hotărârea luptei pentru democrație .

Regimul democratic și libertățile cetățenești vor fi apărate cu toată vigoarea.

Fără să recurgă la atacuri personale, **I.Mihalache a criticat liberalismul** ,

care nu mai corespunde vremurilor , accentuând **caracterul țărănesc al statutului și**

trebuința de a se realiza statul țărănesc.

Demonstrația are ,deci, două semnificații : **democrația și statul țărănesc.**

[-----]

Actul I - clubul PNT

▫ **Delegația permanentă a PNT .**

▫ **Adunarea fruntașilor PNT**

Membrii delegației s-au adunat în sala de sus a clubului , unde , sub președinția lui Mihalache, au pus la punct ultimele formalități , în vederea proclamării fuziunii .

I.) La ora 11 jum., membrii Delgației permanente au coborât în sala mare a clubului , unde se aflau parlamentarii și ceilalți fruntași PNT . Mihalache și Maniu , primiți cu ovații.

-Ion Mihalache : "Cunoașteți cu toții , desigur, obiectul principal al adunării noastre de astăzi : e vorba de a supune organelor conducerii centrale și a sfatului parlamentar , care au asentimentul prealabil al Comitetului Central , evenimentul despre care ați piutut afla cu toții , și anume acel al proclamării fuziunii Partidului Național-Țărănesc cu partidul d-lui dr.Lupu - sau mai exact - al contopirii , al reântregirii Partidului Național-Țărănesc. [-----]

" Țin de asemeni să vă aduc la cunoștință un fapt destul de important , pe care I-a hotărât Delegația Permanentă de azi, în urma convorbirilor pe care le-am avut cu fruntașii partidului care au răspunderea conducerii organizațiilor din Ardeal , și în special cu d-nii Iuliu Maniu și Vaida Voevod. E vorba de soluționarea chestiunii conducerii Ardealului.

Delegația Permanentă a votat următoarea **Moțiune:**

< Cu prilejul întâlnirii , care a avut loc la Cluj, între d-nii I.Mihalache , Iuliu Maniu și Al.Vaida Voevod, dl Vaida Voevod a propus ca dl Maniu să accepte președinția organizației PNT din Ardeal și Banat . D.Iuliu Maniu **neprimind această propunere** , d-l Vaida Voevod s-a arătat dispus de **a reveni asupra demisiei sale** din calitatea de președinte al organizației din Ardeal și Banat și președinte al organizației județului Caras . Delegația permanentă, luând act cu deplină satisfacție , roagă pe dl Al Vaida -Voevod să-și reia locul . >

Citirea Moțiunii a fost primită cu aplauze . Mihalache suspendă ședința

La ora 12 , ședința se reia. Apar în Sală dnii Mihalache și Maniu și cellalți fruntași ...

-Mihalache : "Sunt anunțat că în momentul acesta , la clubul Partidului Țărănesc de sub președinția dlui dr.Lupu, **s-a votat o moțiune** într-un text pe care Delegația Permanentă a PNT I-a votat , întocmai, azi dimineață.

Permiteți să vă aduc la cunoștință această **Moțiune :**

< **Considerând nevoia vitală pentru însăși existența statului român a unei puternice temeinic oraganizate democrații rurale ;**
Considerând situația creată în vremea din urmă vieții politice a țării , prin risipa energiilor ei active în diferite formațiuni ;
Considerând că , dacă până astăzi, o astfel de situație a putut dăinui fără prejudicii ireparabile pentru țară [guvernare național - țărănistă !] ,
continuarea acestei stări de lucruri - în actuala frământare atât dinlăuntru cât și din afara țării - ar putea periclita însăși liniștita și normala consolidare a statului român,
potrivit alcătuirii sale organice, economice , sociale și naționale ;
Considerând că , în aceste condițiuni , orice acțiune divergentă a democrației țărănești slăbește forța regimului constituțional parlamentar și încurajează tendințele de formațiuni dictatoriale ;
Constatănd apoi identitatea de structură, de origine și tendințe dintre partidul național-țărănesc și partidul țărănesc ;
Constatănd cu deosebire identitatea principiilor programatice și tactice dintre ambele partide , desăvârșită prin hotărârea Comitetutului Central Executiv de a revizui programul pe baza principiilor formulate în Manifestul -program al partidului național -țărănesc din alegerile generale trecute și care sunt identice cu ale partidului țărănesc ;

Constatănd , în sfârșit, preocuparea comună de organizare a partidului național-țărănesc

de jos în sus, potrivit încrederii maselor țărănești care au arătat constant dorința vie de contopire a ambelor partide ;
Conducerea centrală a celor două partide hotărăște contopirea lor,
prin încadrarea în rândurile partidului național țărănesc a organizațiilor
partidului țărănesc condus de d.dr.Nicolae Lupu .
Organe comune și o procedură asupra căreia am convenit de acum,
vor desăvârși fuziunea pe regiuni , județe și comune ,
paralel cu aplicarea statutului de reorganizare a partidului . >

[-----]

-I.Mihalache : "Cum nimeni nu ia cuvântul, consider hotărârile din **Moțiune aprobate cu unanimitate** de către forurile competente ale partidului național țărănesc , și în asentimentul partizanilor care au asistat la ședință.

Proclam reântregit Partidul Național -Țărănesc ,

prin încadrarea în rândurile sale a organizațiilor partidului d-lui dr.Lupu.

Adunarea, în picioare, aplaudă frenetic timp de câteva minute .

-I.Mihalache : Însoflețirea unanimă cu care ați primit această hotărâre mă face să cred că sunt în asentimentul dvs, al tuturor , manifestându-mi dorința ca d.dr.Nicolae Lupu să-și reocupe scaunul de vicepreședinte al Partidului Național-Țărănesc."

[-----]

Adunarea ovaționează îndelung.

I.Mihalache citește următoarea **telegramă trimisă de d.dr. Vaida Voevod :**

< Cluj . Primiți , vă rog , **felicități călduroase** , cu ocazia **succesului obținut prin reîntorcerea doctorului Lupu.**

Fie ca **pentru Țară și partid,să rezulte numai consolidare , progres și muncă rodnică .**

Rog exprimați **felicitățile mele și doctorului Lupu .(ss) Al.Vaida -Voevod .>**

Ședința se suspendă. O delegație în frunte cu d-nii I.Mihalache și V.Madgearu au plecat la clubul d-lui dr.Lupu spre a-l invita să participe la ședința solemnă.

Actul II : clubul P T

În timp ce național țărăniștii erau adunați la clubul lor , d.dr.Lupu a deschis la clubul Partidului Țărănesc **ședința Comitetului Executiv**, compus din președinții organizațiilor județene .

-dr.Lupu : "V-am chemat pe dvs, tovarășii mei de lupte grele , **ca să vă consult**

și **să vă rog să ratificați fuziunea cu partidul național-țărănesc.**

S-a pus , atunci, pentru mine, problema : **am dreptul să merg - singur - mai departe ?**

Nu am datoria să alătur forțele mele , altor forțe democratice ?

Dacă am trăi în Franța , unde pot exista **17 partide diferite** ,

dar unde aceleași 17 partide sunt **capabile să se unească**

într-**un guvern de uniune națională** , atunci când împrejurările cer o atare unire,

- **atunci da, aș fi mers mai departe** . Trăim , însă, în alte împrejurări.

Avem datoria **să privim realitatea în față.**

Când vântul de dreapta , care bate peste frontiere , **șueră și la noi -**

atunci trebuie să întărim baricadele democrației.

Mi s-au propus mai multe fuziuni. Singura logică, singura normală, era cu PNT

De ce ?

Întâiu, fiindcă **partidul acesta are** - în materie economică și financiară -

aceleși program , ca și al nostru .

Programul enunțat de d.Mihalache astă vară , la întrunirea de la CâmpuLung, nu se deosebește întru nimic de programul nostru.

În al doilea rând, cu PNT , noi avem , toți, **cele mai strânse legături sufletești .**

Vă văd pe toți în jurul meu. Ați stat atâția ani în lupta grea.M-am întrebat :

am dreptul să vă mai țin departe de orice posibilitate de afirmare în treburile publice ?

Am dreptul să vă mai țin în această luptă de opoziție ,

când conducerea publică o au oameni incapabili și adesea necinstiți ?

Am dreptul să lipsesc aparatul de stat de forțele dvs tinere , oneste și rodnice ?

De sigur că nu.

Am trecut peste mândria mea.Vă rog să treceți și dvs peste mândria dvs.

Ne întorcem în casa noastră veche , să luptăm laolaltă cu frații noștri, pentru democrație , împotriva forțelor dictatoriale , împotriva aventurierilor , cari pândesc momentul prielnic pentru împlinirea ambițiilor lor."

-prof.I.Borcea (fost ministru) : **cere votarea Motiunii de fuziune.**

Motiunea este votată prin aclamații [-----]

..... În momentul acesta sosesc d-nii **I.Mihalache, V.Madgearu și Pan Halippa care fuseseră anunțați că Motiunea este votată ...**

Adunarea îi primește cu aclamații îndelungi.... Mihalache și Lupu se îmbrățișează ...

-Dr.Lupu : anunță **votarea Motiunii** .

-I.Mihalache : anunță că și **PNT a votat Motiunea.**

dnii Mihalache , Lupu, Madgearu, Pan Halippa , pornesc , în fruntea mulțimii , spre clubul PNT

Actul III .La clubul PNT

La clubul național-țărănesc, **dr.Lupu este luat pe sus de mulțime și dus la masa prezidiului** .Aplauzele nu mai conținesc. **Strigăte de "Trăiască dr Lupu ! " "Trăiască PNT reântregit ! "**

dr Lupu îl îmbrățișează pe Maniu[-----]

Mihalache /Rostul PNT

" **Națiunea însăși** , din adâncurile sale, **își dă instrumentul politic** care știe ce vrea și ce poate. **Acest instrument este partidul național-țărănesc.** Toate elementele vieții, toți acei care trăesc cu sângele , cu inimile și cu capul lor , **știu ce așteaptă țara de la noi.**

Numai un astfel de organism , care își are **centrul de gravitate în masele largi ale țărănimii și muncitorimii** , și în care vibrează spiritul plămădit de veacuri , sufletul românesc, **poate rezolva problemele grele de astăzi.**

"Dacă în vremurile liniștite ne puteam permite luxul nuanțelor, al variantelor în simfonia țărănească, azi, în fața primejdiei dictaturii , cu toții, ca un comandament al națiunii, al celor care și-au pus speranțele în noi, **să ne dăm mâna, să ne-o strângem și să privim numai spre obiectivul comun.** Timpul trebuie câștigat .Numai vapoarele puternice , capabile să meargă în linie dreaptă și să spargă valurile, sunt cele de care țara are nevoie.

[-----]

Mihalache / Tratatul PNT-PT : refacerea PNT

"Pătrunși de această **responsabilitate comună** , de acest **simțământ comun, am purces la contopirea într- o singură forță a celor două partide democratice.**

A fost pentru multă lume inexplicabil cum , **într-o singură ședință** , am putut să punem la punct **tot ce este esențial și să stabilim procedura comună** asupra cea ce este secundar.

Iată de ce vă spuneam că **sunt copleșit de simțământul acestei fapte**, la care am contribuit cu toții, la care **am contribuit și eu și fratele dr.Lupu.**

Dar bucuria noastră e și mai mare pentru altceva. **Noi suntem un partid de program,**

un partid de crez. Zace ceva aici în capetele noastre.

Nu misticismul care pune un semn de întrebare și **formează emblema unei mișcări anarhice , ci un program.**[-----]

-dr.N.Lupu : " Dacă Ion Mihalache, vechiul meu frate de cruce,

de care **atâta vreme am stat despărțit** , a spus că e mișcat, el pe care îl consider un spirit mai ponderat și pozitiv, veți înțelege de ce eu, care sunt sentimental, **sunt copleșit de o adâncă emoție.**

Dr.Lupu /Democrație rurală

Am săvârșit astăzi cel mai important act politic din ultimii zece ani .

Veți vedea mâine , poimâine, efectele puternice ale acestui act.

Am dat , prin înțelegerea frățească a mea cu dânsul, cheazășie țării că liniile pe care el a plecat spre democrația rurală , nu pot fi împiedicate de nici o forță , oricât de sus ar fi ea.

Dr.Lupu /Tratatul PT-PNT: refacerea PNT

[Șapte ani am stat despărțit de dvs. ; șapte ani am mers nu cu vasele noastre cu pânze, cum spunea d.Mihalache, ci cu remorchererele , pe Oceanul larg , având în vedere binele țării

noastre ; **când am văzut că pe dedesubt vin submarine și ne torpilează** , am spus : **halt ! Să ne unim fraților !** [-----]

La această hotărâre n-a contribuit puțin, **dragostea și respectul profund pe care îl am pentru frații noștri ardeleni** .**Maniu ...**

Față de d.luliu Maniu am o înțelegere profundă și o dragoste care nu s-a clintit.

Când i s-au dat lovituri , eu -instinctiv - **am tresărit cu spada** .

Mulți m-au întrebat **de ce nu pornesc împotriva lui Maniu ?**

Eu le-am răspuns : **va veni vremea când vom fi alături în luptă pentru democrație** , și **iată că vremea a venit.** **Vaida ...**

Aceeași dragoste o am și pentru celălalt bărbat de stat , care nu e aici, **d.Al.Vaida Voevod**, și atunci când lumea mă întreba **de ce nu-l atac mai violent pe d.Vaida** , eu am răspuns : **sufletul meu e alături de acela al lui Vaida Voevod.**

Lupu /Halippa ...

" Acum toți avem spade puternice **pentru apărarea democrației** .

Am venit aici, desigur, datorită înțelegerii tuturor.

Dar am venit aici și **printr-un puternic comandament al maselor.**

Înainte spectrului negru al dictaturii, care a apărut în unele țări, **e momentul să realizăm fuziunea**. Și am făcut-o . Nu avem dreptul ca **în seceta de oameni care e azi în țară** ,

să ținem mai departe **elementele curate pe care le avem** ,

de posturile de conducere ale țării.

Mă gândesc la d-ta , **dle Halippa**, mă gândesc la **Basarabia**.

Îți dau elemente de primul rang , cari să fie **folositoare pentru administrația țării** .

[-----]

IV Cuvântările de la balcon.

În tot timpul solemnității din sala cea mare a Clubului central al partidului, mulțimea care staționa pe strada Clemanceau cerea să-i vorbească conducătorii partidului național-țărănesc.

Fruntașii partidului au apărut în balcon și au fost obiectul unor manifestații delirante .

Primul a vorbit mulțimii Virgil Madgearu .

-Virgil Madgearu : " Vă aducem **vestea bună** că comitetele partidului național-țărănesc și al partidului țărănesc al d. dr. **Lupu au hotărât contopirea și întregirea partidului național-țărănesc** , **sub șefia d-lui Ion Mihalache.**

Prezența voastră aici , fără ca să fiți convocați , într-o adunare publică, **dovedește** că **întregirea partidului național-țărănesc era dorită** de masele populare din întreaga țară.

Acest fapt împlinit azi, într-un moment în care **din toate părțile se încearcă a se da lovituri**

[-----]

-Ion Mihalache : " După cum v-a spus secretarul general al partidului, **vă aducem azi bucuria mare care va încălzi țara de la un capăt la altul.**

Conducerea celor două partide democratice de până azi, **au hotărât contopirea într-o singură forță a democrației național-țărăniste.**

Mihalache / Pericolul dictaturii și anarhiei ...

În fața noastră se ivesc **perspective cari ne dau dreptul dreptul să ne îngrijorăm.**

Sunt oameni care au epuizat toate experiențele din tinerețe până la bătrânețe

[**aluzie: ACCuza, Goga, Iorga , ș.a.] și tineri care le surâde anarhia [aluzie Garda de Fier]**

Unii, roși de dorința de a domina , șerșesc pe la toate porțile și la toate ușile , de sus în jos, **ca să stăpânească această națiune.**

Rânjesc amatorii de dictatură pe la toate colțurile și printre ei sunt și **bătrânii cei răscopti** , dar și **copii precoci**, cari au pretenția să pună la punct **cu ajutorul gloanțelor** , dacă nu problemele , cel puțin **capetele oamenilor politici.**

Mihalache /Forța țărănească și muncitorească ...

"**Noi reprezentăm conștiințele ieșite din frământarea nevoilor de jos, din masele cari, timp de veacuri, au muncit spre a înfăptui visul secular, cari în timpul războiului, au împânzit tranșeele** , iar în timp de pace , **au ținut aparatul statutului.** [LD : **sesizează delimitarea de PNL (care a creat statul) și accentul pus pe forțele țărănești și muncitorești]**

Există aici **forța maselor țărănești și muncitorești** ; vigoarea acestor mase este

concentrată în partidul național-țărănesc.

Mihalache / Contra pericolelor de stânga și dreapta ...

Cele două partide democratice fuzionate azi, au mers paralel, și azi când se deslănțuie furtuna , nu mai trebuie corăbii cari să meargă încet și în ziczac, ci vapoare puternice cari să spargă valurile, să meargă drept și repede la țintă.

Cu astfel de sentimente, noi, care reprezentăm democrația țărănească , ne-am propus să înlăturăm obstacolele și uniți **să pornim împotriva tendințelor dictatoriale venite fie de la dreapta , fie de la stânga.** [-----]

Lupu / Pericolele de dictatură...

În momentul când reacțiunea neagră din afară , alimentată de bătrâni ramoliți [ACCuza] și tineri imberbi [CZCodreanu] își arată capul , în acel moment i-am spus lui Mihalache : dă-mi mâna încoace, ca să construim puternice baricade.

Azi se sărută Lupu cu Mihalache și mâine Maniu cu Vaida.
Galvanizăm spiritele adormite ale țării , cari vor dărâma orice dictatură."
[-----]

Mulțimea cere să-i vorbească d.Maniu . Iuliu Maniu își face apariția în balcon și rostește următoarele cuvinte :

-Iuliu Maniu : " Nu se cuvine să vorbească cei mai mici , când au vorbit cei mai mari.
Am auzit cuvintele celor mai mari ai noștri : Mihalache și Lupu.

Ne-au mișcat inimile și ne-au oțelit voința.[-----]

Când alături de Ion Mihalache , iubitul nostru președinte, se găsește la masa prezidențială Nicolae Lupu, acest mare suflet românesc și această minte luminată de bărbat de stat, sunt sigur de viitorul partidului nostru , de viitorul țării noastre . [-----]

Actul V : Banchetul

După ședința solemnă în care s-a proclamat fuziunea, a urmat un **banchet la restaurantul Enescu.** Au participat **cca 150 de persoane,** dintre fruntașii partidului reântregit.

Banchetul adepurs într-o atmosferă de mare însuflețire .S-au rostit toasturi :

[-----]

-D.R. Ioanițescu : fostul ministru al Muncii, a constatat că în viața politică românească , de câte ori un element de frunte s-a desprins și a încercat să-și constituie un partid, n-a izbutit. **Pentru prima oară , un om politic plecat cu câțiva prieteni , se întoarce cu un partid.Omul acesta este dr. Lupu .**

Din puținul pe care l-a luat , plecând dintre noi, a reușit să clădească un organism viu , cu care astăzi se integrează în marele organism politic care este PNT.

Dr.Lupu ne aduce o infuzie de sânge nou, care ne era necesar după cei patru ani de guvernare.

Dar bucuria noastră ar fi deplină dacă și dr Vaida -Voevod ar intra din nou în primele rânduri. Fac apel la dl Maniu și la toți luptătorii noștri din Ardeal

să restabilească unitatea sufletească a Ardealului." [-----]

Maniu / Supărările lui : "șefia" ...

"Țin să se știe că eu nu mă supăr decât atunci când vreau.

Nu uit niciodată și știu să aștept.

Îl felicit pe dr.Lupu mai ales pentru că a avut tăria să renunțe la o situația personală de care se face foarte mult caz în țara românească . E acum la modă în țara noastră că, dacă nu-ți dai aere de dictator, să fii cel puțin șef de partid.

Sunt puțini oameni cari, după ce au ajuns , renunță,

cu ușurința cu care a făcut-o d-rul Lupu, de dragul democrației .

M-am despărțit și eu de șefie , pentru ca să iau o atitudine.

Renunțarea am făcut-o de bună voie.Atitudinea am luat-o și declar că

mă voi ține de ea până ce voi învinge ."[-----]

De câtăva vreme **se vorbește de dictatură.** De câțiva ani s-a declarat război democrației.

Or, e vinovată democrația că în 3 ani și jumătate am avut 11 guverne ?

Care guvern a căzut la noi din cauză că parlamentul l-a dărâmat ? [vizat Carol II]

Mie nu mi-i teamă de democrație .Ea nu va ieși totdeauna învinsă.

Până la sfârșit totdeauna izbândește democrația.

Dar cu experimentările , se oprește progresul țării.

În loc să fim preocupați de mersul înainte al națiunii , noi trebuie să ne încordăm forțele , pentru a ține piept tentativelor de dărâmare a democrației .

Să știe toți că întru apărarea acestei idei sfinte , a democrației , ne vom găsi oricând uniți și cu puterile încordate .

Vrem să trăim în catedrala mare a țării românești , în religia libertăților publice și nu sub presiunea nesigurății. Vrem ca podul , care a unit toate provinciile surori, să nu se clatine sub picioarele noastre." [-----]

DI Maniu îl felicită pe dr Lupu pentru pasul făcut .

[-----]

-Mihalache : face elogiul dr-lui Lupu .

Spune că democrația țărănească este și revoluționară și constructivă.

Este revoluționară , fiindcă vrea să schimbe instituțiile factice , și e conservatoare , pentrucă ea păstrează ideea de patriotism luminat.

Face o violentă șarjă contra naționaliștilor de paradă , și declară că PNȚ este un adevărat un partid naționalist, deoarece se reazămă pe țărănimea creatoare , care nu face paradă de patriotism, dar știe oricând să se sacrifice pentru țară.

-dr.Lupu : Profund emoționat, spune că s-a întors în PNȚ , deoarece îi era dor de foștii săi tovarăși de luptă. În cei 7 ani , cât a stat departe de ei, nu i-a uitat .Erau prea durabile legăturile din trecutul de lupte comune, și de jertfe pe altarul crezului democratic .

Banchetul a luat sfârșit într-un mare entuziasm

Fuziunea PNȚ / 11 mart.'34

23.) **I .Mihalache** , interview : importanța fuziunii PNȚ , 14 mart.'34

// democrația țărănească // concentrarea forțelor democratice //

("Facla , 14 mart.'34)

/ Într-un ziar de seară, **I.Mihalache** acordă un interview . "Facla " preia :

- " Nu încapă îndoială că agitația acută a amatorilor de aventuri ,

a îmboldit conștiința pe care de mult o aveam, ca cele două partide să se regăsească și să se reântregească curând"[-----]

- " Mai cred că actul de ieri va contribui la limpezirea apelor plitice.

O lege electorală rea, precum și favorizarea anumitor speranțe cari, în astfel de împrejurări, nu lipsesc niciodată, amenință să producă în viața politică a țării

un fenomen de sciziparitate , care să multiplie la infinit formațiile politice , spre dezorientarea unei țări care se află la începutul vieții democratice sincere.

Instinctul de apărare al democrației sincere , impune înlăturarea nuanțelor și variantelor , și concentrarea forțelor asemănătoare , peste ambițiile personale.

Credem , deci, că s-a făcut un act important , nu numai pentru democrația țărănească ,

dar și pentru viața de stat , care nu poate fi asigurată

decât cu metode adecvate spiritului și voinței naționale "

Importanța fuziunii PNȚ / 12 - 14 mart.'34

24.) **Legea stării de asediu** , în discuția Camerei , 13 martie '34

Victor Antonescu (ministr.Justiției) ; **H.Aznavorian** (raportor)

Armand Călinescu (PNȚ) ;a) **GH.A.Cuza** (LANC) ; **P.Petrescu** (PRȚ -Iunian)

b) **C.Argetoiianu** (Un.Agrară) ; c) **I.Petrovici** (PNA-Goga)

d) **H.Aznavorian** - concluzii ; e) **Vict.Antonescu** - concluzii

(DAD, MO 23, ședința din 13 mart.'34 , p. 758 - 776)

24 a) Gh.Cuza / 13 mart.'34

▣ " **Extremismul** " , în accepțiunea legii

[LD : este vizibil efortul lui Gh.Cuza de a scoate LANC-ul de sub eticheta de "extremism" , pentru a-și menține statutul de partid " cuminte " , "legal " , și de a nu fi persecutat .]

" D-lor, dar ca să revenim la concepția termenului de < **extremiști** > , utilizat de dvs în expunerea de motive a legii, eu cred și nădăjduiesc că veți împărtăși punctul meu de vedere , **extremiști nu ar trebui să fie socotiți**, din punctul de vedere al luptelor duse în lăuntrul statelor de către diferitele categorii de cetățeni, **numai marxiștii** , cu lupta lor de clasă, sau **naționaliștii antisemiți**. Prin analogie, ar intra în rubrica < **extremismului absolut** > **toate organismele politice** , fiindcă ele **militează în numele unor interese particulare** , care provoacă inevitabile ciocniri în sânul familiei , împotriva intereselor cărora iau pozițiunea. Național-tărăniștii ...

D-lor, în această categorie , **ar intra și național-tărăniștii** , care au guvernat până ieri , care , la un moment dat, aveau în programul d-lor, **ca deziderat al statului d-neilor țărănesc, exproprierea fără de bani a marelui industriei** în folosul acestui stat țărănesc. Deci preconizarea luptei de clasă și învrăjbirea celor 85 % de țărani , împotriva unor anumite interese orășenești.

Conservatorii ...

" Urmând aceeași implacabilă logică, **extremiștii trebuiesc socotiți și conservatorii d-lui Filipescu** , care se pun într-o **situație antipodică față de țărăniști**, ei reprezentând vechile interese legate de privilegiu și tradițiuni perimate

Debitorii ...

"Și , d-lor, drept **extremiști ar trebui să fie priviți** și aceia care reprezintă **interesele debitorilor** , într-un număr atât de covârșitor , înspăimântător de numerar , **luând atitudine contra creditorilor lor ;**

Național- liberalii ...

Însfârșit, d-lor, **extremiștii ar trebui să fiți și dvs , liberalii**, care reprezentați astăzi **noțiunea intangibilității creditului , împotriva intereselor reale ale țării întregi îndatorate** , **învrăjbind astfel** categoria enormă a **debitorilor** , față de **câțiva creditori și bănci** , pe care le reprezentați dvs.

"Și atunci, așa judecând lucrurile , **noi protestăm împotriva acestui termen de < organizații extremiste >** , care **nu explică nimic**, care se complace într-o **formulă vagă**, cel puțin insolită, atunci când este vorba de o expunere de motive și care **deschide largi perspective abuzurilor** viitoare ale oricărui regim. Dați-mi voie să vă spun că, **judecând din punctul meu de vedere**, atunci **diferitele organizații politice** , fiind **toate susceptibile de extremism**, **împotriva lor se va ridica legea.**

Având la îndemână **o asemenea teribilă armă** , cum este **starea de asediu, oricare guvern** , care nu va simpatiza cutare sau cutare organizație politică, **o va nimici , suprimându-i dreptul la viață constituțională.**

Gh.Cuza / 13 mart.'34

24.b) C.Argetoianu

[LD : Un discurs logic, rațional , din partea unui om politic pledând pentru **creșterea puterii executive.**

Dincolo de ultima frază unde, cu ironie , respinge legea în numele "democrației " , în rest pledează și argumentează :

/ **Greșala Constituției 1923** , în materie de atribuții acordate Parlamentului și Guvernului ;
/ **Necesitatea de a acorda guvernului dreptul și răspunderea pentru măsurile represive**

Argetoianu / 13 mart.'34

24.c) I.Petrovici (PNA-Goga) Pamfil Şeicaru - intervenţii polemice

Vezi text integral la **fişier PNA**

// starea de asediu // raţiuni politice , raţiuni practice // asasinarea lui Duca //

// Garda de Fier : calea captării // impresia străinătăţii / Guvern fricos şi comod //

// respinge legea //

[LD : PNA fusese singurul partid parlamentar care apăruse deschis Garda de Fier ;

Petrovici amestecă credinţele lui " democratice" ...cu noul crez ...şi rezultatul este pe măsură :
argumente democratice , în slujba unei formaţiuni antidemocratice]

[-----]

Petrovici / 13 mart.'34

▣ Asasinarea lui Duca

" Aici [**Expunerea de motive**] nu se concretizează decât **un singur fapt** :
asasinatul mult regretatului Duca .

Dar acest fapt nenorocit **aparţine trecutului** , aparţine **primei părţi a legii** ,
care ne cere ratificarea trecutului.

-**Pamfil Şeicaru** : Dar trecutul acela **nu mai are continuitate în viitor ?**

Vedeţi, aici e boclucul.[-----]

Era un gest spontan sau un gest comandat ?

Aceasta era marea diferenţă.[-----]

Petrovici / 13 mart.'34

▣ Garda de Fier.

▣ Calea captării

" **Dvs veţi zice : asasinatul lui Duca a fost un tragic simptom de mişcări periculoase ,
iar situaţia turbure continuă.**

Dar una din două :

Or mişcarea este de suprafaţă şi atunci un guvern tare

trebuia să sfârşească cu ea până acum ;

sau este o mişcare de adâncime şi atunci dânsa nu se poate înăbuşi.

Pentru o mişcare de suprafaţă , înţeleg legi excepţionale ,

pentru o mişcare de adâncime, nu .

Legea excepţională este superfluă şi nu serveşte absolut la nimic.

Mişcarea de adâncime nu poate fi zdrobită,

ea trebuie captată , canalizată , corijată, cumintită, dacă vreţi, pentru că, recunosc,

că orice mişcare de aceasta , în explozia ei elemntară,

are şi părţi bune şi părţi rele, chiar şi părţi odioase.

- **Pamfil Şeicaru** : La muzeul Carnavalet există **o scrisoare , ordin de zi,**

a lui Ludovic al XVI-lea, care băga **gărzile elveţiene** şi le spunea **să stea în cazarmă.**

Ludovic al XVI-lea credea că poate capta mişcarea.

Vedeţi, istoria , de-a lungul ei, stabileşte o permanentă eroare ,

eroarea că pot fi captate mişcările care sapă la temelia statutului (aplauze la PNL)

-**I.Petrovici** :Dacă teoria d-tale ar fi perfect adevărată,

ar însemna că în societatea aceasta nu s-a mai produs nici o transformare ;

că aceleaşi idei , acelaşi fâgaş, aceleaşi cărări s-au menţinut constant ,

de la origine şi până acum. În realitate , însă, şi dvs ştiţi foarte bine că,

dacă sunt unele epoci de stabilitate , de linişte , în care viaţa se stabilizează,

există şi epoci dinamice, în care se sparg formele de organizaţie ale societăţii

şi se produce o năzuinţă pentru altă organizare a ei.

Atunci, **tendinţa de a zdrobi o mişcare care porneşte din adânc este ,**

nu numai o greşeală , fată de posibilităţi viitoare ,

dar socotesc că **este condamnată la un eşec desăvârşit .**

Repet , de altminteri, dilema : sau mişcarea este de suprafaţă

și atunci nu mi se poate cere starea de asediu pentru un an ,
or mișcarea pornește din adânc și atunci este o greșeală să o întâmpini cu măsuri excepționale.
În cazul acesta **nu este decât calea captării și aceasta se face în cadrul legilor obișnuite ,
nu cu legi excepționale**, pentru că **de acestea se uzează**
tocmai **când vrei să înăbuși și să tai din rădăcină . "**

I.Petrovici -----

24.d) H.Aznavorian * - concluzii ;

(DAD, MO 23, ședința din 13 mart.'34 , p. 758 - 776)

[LD : opiniile opoziției , vezi la fișierele respective și la fișierele problematice]

// Dreapta - stânga ; extrema dr. -extrema stg . //regim democrat - libertatea opiniilor //

// naționalism ; naționalism extremist ; incitare la violență ; complicități oculte //

// Garda de Fier : violență , crimă- LANC : ortodoxie //

// Sisteme (modele) străine: Hitler ; Mussolini ; respingerea doctrinelor de import //

// Starea de asediu în regim PNT și în regim PNL //

// Prevenția și represiunea // anarhia - violența - crima // listele G de F ; asasinarea lui Duca //

// CZCodreanu - Nae Ionescu // Necesitatea cenzurii //

Notă . * Aici va fi cazul să dai soarta lui sub dictatura comunistă

H.Aznavorian / 13 mart.'34

▣ "Dreapta " - "Stânga"

▣ Extrema " stânga" -extrema " dreapta"

Ține de la început, înainte de a intra în fondul chestiunii, să "liniștească" îngrijorarea
deputatului Gh.Cuza , care , pornind de la formula de " extremism " ,
și-a construit întreaga argumentare contra legii .

"Dior, până la război, vocabularul politic , european și românesc, a cunoscut expresii
mult mai simple , și anume expresiunile de <dreapta> și <stânga> ,
prin < dreapta > înțelegând în politică acele organizații politice

în care domina preocuparea națională ,

prin < stânga > înțelegând acele organizații politice în care domina elementul social .

" După război, este adevărat , s-au încetățenit aceste expresii noi :

< extrema dreaptă > și < extrema stângă > , sau < mișcările extremiste >

" Deosebirea vine nu atât din concepția acestor organizații politice ,

cât mai ales din metodele pe care le utilizează .

Și în acest sens înțelege și proiectul de lege să întrebuițeze aceste expresiuni ,

adică înțelege pe acelea care activează pe bază de violență organizată și premeditată."

H.Aznavorian / 13 mart.'34

▣ Regimul democratic

▣ Libertatea opiniilor

" În dezbaterile la această proiect de lege, ar trebui să domine o singură idee , o idee politică :
un regim politic dacă nu este în stare să domine anarhia

și să restabilească funcțiunile esențiale de stat ,

cu toate mijloacele pe care regimul politic i le pune la dispoziție,

înseamnă că nu se mai poate legitima și își dă singur verdictul de neputință.

**" În fața unui principiu de autoritate importat ,a unui principiu de autoritate bazat pe ideea
de forță , regimul politic care este astăzi și în baza căruia guvernul actual înțelege să-și**

exercite activitatea sa politică , **este serios amenințat** , în orice caz , **serios discutat.**

"Ei bine, nu este cu putință ca **acest regim politic**, care **înțelege să guverneze această țară,**

nu numai cu partidul care este la putere ,

ci și prin celelate partide care au guvernat și vor mai guverna,
să fie lăsat dezarmat nu în fața concepțiilor ,
pe care le tolerează și le discută totdeauna,
- căci acesta este esențialul regimului democratic : libertatea de discuție teoretică -
ci în fața acțiunii lor , în clipa în care acele organizațiuni de împrumut recurg la acte și
procedee de violență ; regimul se poate considera în legitimă apărare
și poate să ia măsurile sale , tot legale, firește, extreme și excepționale ,
ca să poată lucra în liniște , pentru a realiza programul său " (aplauze prelungite la PNL)
H.Aznavorian / 13 mart.'34

▣ Pasiunile naționaliste,

▣ Violența .

▣ Complicități oculte **Replică lui Călinescu**

" Acțiunile și violențele nu ar avea absolut nici o semnificație , oricât de impresionante ar fi ,
dacă mediul moral și mediul intelectual nu ar fi otrăvit în așa chip,
încât să numai ai cu cine sta de vorbă .

Actul de violență nu ne impresionează decât în măsura în care el,
utilizând în special pasiunile populare , cu rezonanțe de instinct
- și aici voi răspunde d-lui deputat Armand Călinescu ,
cu privire la deosebirea pe care o făcea d-sa -
suscită complicități oculte .

" Când organizațiile politice utilizează pasiunile populare , cu rezonanță de instinct,
și , în numele acestor pasiuni , provoacă agitațiuni violente ,
care merg până la minarea statutului ,
nu este ușor pentru un stat și pentru un guvern să se apere ,
după discuțiunile pe care le făcea dl Călinescu , care spunea :
< Noi ne apărăm cu starea de asediu , împotriva unei organizațiuni de mase [PCR] ,
pe când dvs aveți în fața dvs o organizație de cadre și,
dacă aceste cadre sunt cunoscute și demascate , nu aveți nici o teamă ;
i-ați închis , i-ați identificat , îi puteți urmări ,
prin urmare , este inutilă măsura pe care o luați .>

"Die Călinescu, cu inteligența dvs bine cunoscută și grație faptului că ați guvernat ,
vă dați bine seama - și trebuie să spunem lucrurilor pe față, cu toată sinceritatea -
că este foarte greu pentru un guvern
și într-o țară în care sentimentul național este împărtășit de întreaga societate ,
de sus până jos, cu foarte mici excepțiuni în ce privește pătura intelectuală ,
să te poți apăra împotriva mișcărilor violente , pe bază națională ,
mai ales când găsești complicități peste tot, în întreaga societate ,
și , mai ales, în întreaga structură a organizației de stat ,
care este chemată să te apere ."(aplauze prelungite la PNL)
H.Aznavorian

▣ Mișcare naționalistă non violentă : LANC

▣ Mișcare naționalistă violentă : Garda de Fier

▣ Complicități, forțe oculte

[LD : aici este pus **punctul pe i** . **Refuzul partidelor de a discuta pe față, serios ,**
această problemă. Precum struțul, ascunderea capului în nisip ,
exteriorizată prin **ironie și râsul creț.**

Am constatat acest fenomen și l-am semnalat tot timpul.

Unde cred eu că s-au înșelat politicienii timpului, este atunci când au încercat

să tragă o graniță între mișcarea cuzistă și cea legionară.

Am mai spus-o : **cuzismul și intelectualitatea - nu Garda ! - au creat atmosfera** , iar legionarii au fost.. doar prelungirea , concretizarea , acestui naționalism]

-H.Aznavorian : ... **când găsești complicități peste tot**, în întreaga societate , și , **mai ales, în întreaga structură a organizației de stat** , care este **chemată să te apere ."**

-Armand Călinescu : **Subscriu în întregime la cele spuse de dvs.** (aplauze la PNL)

-H.Aznavorian : De ce spun acest lucru ? Fiindcă are **o adâncă rezonanță în societatea românească** .

-Pamfil Șeicaru : " Dle raportor, **faceți foarte bine că subliniați dvs acest lucru**, pentru că înseamnă că **există o problemă permanentă a sentimentului și a necesității naționale , pe care toate partidele refuză să o discute . Ceea ce refuză partidele de răspundere să dezbată larg în Cameră , alunecă spre extremism.**

-H.Aznavorian : **Necontestat . [.....]**

Fără îndoială că **există de multă vreme o mișcare naționalistă la noi [LANC] , condusă de oameni** ale căror sentimente patriotice ,

concepțiune politică și autoritate , nu se pot contesta.

Cum este posibil că **această organizație politică continuă activitatea sa de atâta vreme , fără să recurgă la acte de violență ,**

iar o organizație desprinsă din ea [Garda de Fier] , să schimbe complet procedeul de acțiune în așa fel încât am rămas surprins și îndurerat când am auzit pe d.Robu povestind o scenă penibilă , când d-sa , împreună cu întraga sa familie , a fost amenințat cu armele , de un grup al Gărzii de Fier , pentru a fi împiedicat în acțiunea sa politică.

Vedeți **până unde a mers teroarea , încât pe însăși organizația de bază**

-ale cărei concepții și doctrină le-au luat d-nealor -

prin excesul procedeelor lor, au înțeles **să o scoată din acțiunea publică și din acțiunea politică , pe însăși această organizație de bază , reprezentată atât de bine în acest Parlament . Va să zică este o rătăcire . "**

[LD : Aznavorian, după părerea mea, confundă planurile : bătălia politică, mai ales cea electorală, a fost acompaniată tot timpul de atari episoade .

Așa s-au comportat lupiștii contra PNT; iunianiștii contra PNT; georgiștii contra duciștilor ; goghiștii contra averescanilor.Cât despre Nichifor Robu și "nonviolența" lui , ce să mai spun !?]

[-----]

H.Aznavorian / 18 mart.'34

▣ **Garda de Fier - complicitățile și oculta**

▣ **Controlul parlamentar**

-Gr.Lunian : " **Doar , de aceea avem Parlament , să aibă încredere în Guvern."**

-H.Aznavorian : " Este un omagiu adus și **Parlamentului** ,

care **are dreptul la un control minimal** , dle Lunian ;

d-ta știi foarte bine că **sunt acte făcute de guvern** , care , cu controlul Parlamentului,

nu puteți să cereți să fie divulgate , mai cu seamă în această chestiune ,

când știi foarte bine **ce anume complicități s-au dovedit în această mișcare , și până unde au mers aceste complicități.**

Căci , este ciudat, pe această **listă de condamnați [listele Gărzii de Fier]**

figurează oameni , cari , sub raportul activității și legăturilor lor internaționale,

au aproape aceeași colaratură și este suspect faptul că **numai acești oameni figurează , iar toți ceilalți sunt eliminați din preocuparea acestei mișcări.**

Prin urmare , **se poate cerceta interesul acesta ocult** , mai departe decât acele câteva nume , pe care le repetați dvs , în interes limitat de partid.

-Lunian : Dacă rămâne ocult, cum o să putem să-l cercetăm ?

-Aznavorian : Ocult în ce privește denunțarea lui, **noi bănuim însă în ce sens merge această mișcare** . Dar dle Lunian , lăsați aceste întreruperi de ironie,

care nu duc la nici un rezultat .

-I.Petrovici : Cât o să țineți starea de asediu ?

-Aznavorian : Este la aprecierea guvernului .[-----]

Aznavorian / 13 mart.'34

▣ **Intențiile guvernului .**

[**Atenție la disocierea dintre LANC și Garda de Fier !**]

" Atât **cere guvernul** , d-lor, garanția pentru viitor ,

guvernul nu vrea să suprimă libertatea de a gândi, și de a scrie în ziar .

Guvernul țării cere ca astfel de inexactități și astfel de provocări ,

cu titlul de < liniștea morții >și cu un limbaj vibrant și cu talent scrise ,

să nu se mai repete .Guvernul nu vă cere decât un calmant pentru această perioadă ,

în care există necesitatea unor **reforme mari**, în numele cărora acest guvern a revendicat

puterea , și pe care înțelege să le relizeze cu toată lealitatea . "

Agitațiunile există. Șefii de organizații vor fi liberi, vor continua ,

fiindcă d-lor, **complicitatea este mult mai adâncă** decât bănuți dvs ,

și în toate straturile sociale , fiindcă , în mod greșit,

s-a înțeles și s-a adoptat numai această doctrină ,

nu și cealaltă ortodoxă , pe care o reprezintă dl Cuza .

În fața acestei situațiuni , nu găsiți că este legitim din partea guvernului,

să vă solicite această măsură ?

Îmi aduc aminte de cuvintele unui **profesor de drept și sociolog [?]** în același timp :

< O societate poate să fie mare și prosperă , cu toate erorile pe care le-ar avea în domeniul

științelor fizice . Aceasta n-o împiedică să aibă anale glorioase .

Dar, în clipa în care **o țară este rătăcită în erori morale sau politice ,**

destinul acestei țări este pecetluit.

Dacă nu vrea un popor să accepte **disciplina principiilor ,**

mai curând sau mai târziu **va fi silit să accepte disciplina forței.**

Și o dată **forța justificată și legitimată , nu mai are nici o limită . >**

"D-lor, pentru viitorul și progresul acestei țări, vă rog să aveți încredere în acele instituțiuni și

organisme politice , care rezistă în fața tuturor tentațiilor,

care se importă din alte țări.

Este convingerea mea intimă, adâncă, ancorată în suflet : ca și în lumea fizică, și în cea

morală, nu te poți rezema decât pe ceea ce rezistă " (aplauze prelungite la PNL)

H Aznavorian / 13 mart.'34

Starea de asediu / 13 mart.'34

25.) Modificarea legii Organizarea administrației locale (1929) , 14 mart.'34

I.Inculeț (ministru Interne) **D.Luca** (subsecretar Interne)

Vârvoreanu , Gh.Vântu (în loc) (raportor)

(DAD, MO 24, 14 mart.'34., p. 815, -819) **Text integral la fișier Legislație**

// Legea administrației locale - istoric ; evoluție // legile (modif.,) 1925, 1929, 1933, 1934 //

// Principii naț.-țărăn .: regionalism ; multiplicarea organelor ; dublarea competențelor

// Principii liberale : descentralizare , simplificare , autoritate, economic, etic //

// Modificarea articolelor ; scop urmărit : naționalism constructiv ; competență ; continuitate //

// Minoritățile ; evreii // concluzii //

[LD : nu am xeroxat toate dezbaterile ; am xeroxat doar discursul conclusiv al raportorului.

Raportor la lege - Vârvoreanu ; susținut în parlament de Gh. Vântu

Mă interesează deosebirile dintre **concepția PNT și concepția PNL** la această lege.

Legea a venit a doua zi după votarea stării de asediu . Făcea parte din intențiile de schimbare ale PNL, avute în programul de guvernare . Este foarte interesantă argumentarea]

- **dr.M.Mărcuș** (vicepreșed.Camerei) . **cheamă la cuvânt** , în ordinea înscrierii :

Ict col Petrescu , C.Leanca , Tiberiu Moșoiu, Dinu Simian, Armand Călinescu,

Horia Bănescu, Emil Labonțiu, Gh.Urziceanu,

Iosif Willer, VIDumitrescu, D Topciu -care nu răspund la apel, nefiind în incintă.

-VTPrelipceanu : Vă rog să țineți seama că oratorii înscriși , neștiind că le va veni rândul lipsesc. Cred că dl subsecretar Luca, un elegant parlamentar , nu dorește ca în felul acesta să împiedice organizațiile politice să-și spună cuvântul.

-C.Bursan : domnii deputați lucrează în secții , încât nu pot să stea și în secții și în ședință plenară .

-dr.M.Mărcuș : Mi se raportează că adunarea este în număr. Vor putea lua cuvântul , pe articole. Dă cuvântul raportorului .

Gh.Vântu / 14 mart.'34

▣ **Legea administrației locale**

▣ **Istoricul și evoluția legii : 1925, 1929**

▣ **Legislația liberală ,1923, 1925**

▣ **Legea administrativă PNȚ / 1929 , 1933**

▣ **Mentalitate regionalistă**

▣ **Multiplicarea organelor administrative**

▣ **Comitetutul de revizuire**

▣ **Legea administrativă 1934**

- 1) Caracterul descentralizator
- 2.) Principiul simplificator
- 3) Principiul autorității
- 4) Principiul economic îmbinat cu cel etic

▣ **Consilierii comunali : electivi și de drept.**

Consilierii de drept și minoritarii

Naționalism constructiv.

Consilierii de drept și principiul competenței .

Naționalism românesc - problema evreească

[Gh.Vântu](#) / 14 mart.'34

Concluzii la lege

Aceasta este economia proiectului de față. Raportor la lege , era **dl Vârvoreanu** , dar nu mi-a fost greu să-l susțin , deoarece **la noi, în PNL , reforma administrativă nu reprezintă o improvizație , ci o încheiere de legalitate , de logică și de naționalism .**

Problema administrativă în **PNL se discută de 5 ani de zile** , încât a reușit ca , numai **în 24 de articole**, să stabilim **un fundament nou vieții administrative** , care demonstrează atât **spiritul nostru clar**, care străbate legea, cât și **cadru juridic** în care este îmbrăcată legea .

Prin urmare, eu, ca un umil partizan al acestui partid, căruia i s-a făcut onoarea de a susține legea, **recunosc tot sufletul care s-a pus aici, toată strădania și toate preocupările.**

Pe de altă parte , **acest proiect** intră în cadrul **principiilor generale de organizare**

administrativă și reprezintă , din acest p.d.v., **un proiect similar statelor civilizate ,**

un proiect democratic, care a fost experimentat și la noi, în oarecare măsură,

dar care a fost **foarte experimentat în Occident**, dând rezultate foarte bune în **Elveția**, în **Franța** și **Anglia**. Este ușor pentru noi, care **cunoaștem organizarea administrativă a altor state**, și **suntem în curent cu viața administrativă de la noi**, să vedem imediat **valoarea importantă a acestui proiect**.

De aceea, d-lor deputați, vă rog să binevoiți a vedea **în acest proiect de lege**, care cuprinde câteva articole, **un mijloc serios, efektiv și definitiv**, **de a naționaliza instituțiile administrative**, **de a simplifica viața administrativă**, **de a realiza economia în acțiunea administrativă** și, mai presus de toate, **de a realiza o autoritate administrativă**

care a fost uzată prin incompetență și necinste, în ultimul timp (aplauze la PNL), **pentru** ca, în acest mod, **descentralizarea să fie realitate evidentă**, înțelegând prin aceasta **o colaborare cât mai amplă și cât mai completă între administrație și administrați**.

Pentru noi, **autoritate înseamnă competență și moralitate**, iar **acțiune administrativă înseamnă colaborarea între administrator și administrați**, **pentru promovarea intereselor cu caracter local, național, moral**. (aplauze la PNL)

Pentru aceste motive, vă rog să dați aprobarea dvs acestui **proiect de lege**. (aplauze prelungite la PNL)

Gh.Vântu / Legea administrativă / 14 mart.'34

26.) Grigore N.Filipescu, Arta de a face politică, 19 mart.'34

("Lupta" 20 mart.'34)

[În aceea zi a început procesul asasinării lui IG Duca]

Conferință la sala Dalles.

Gr.Filipescu / 19 mart.'34

▣ Arta de a face politică

[**LD : Desigur, mai mult o conferință - șuetă politică, mondenă, expresie a conservatorismului nostalgic, transformată într-un scepticism radical, presărat cu principii de etică politică.**

Marginalizat, fără ecou sau succes electoral, așa putea spune chiar derutat și anacronic...

Gr.Filipescu mai poate avea "succes" doar ... într-o atare împrejurare mondenă.

Altfel, însă, fermecător și ... om politic cultivat]

"Prima condiție a acestei arte este reușita.

A nu reuși, înseamnă, în politică, a face politică în zadar.

Dar cine zice unu, trebuie să zică și doi : a reuși neapărat,

înseamnă a reuși cu orice mijloace.

Odată stabilită această definiție, subiectul pare a fi epuizat.

Se întâmplă, însă că, a reuși, e azi ceva cu totul deosebit de ceea ce a fost ieri.

Odinioară, **atmosfera de siguranță și încredere îndreptă multe din erorile provocate de robia electoralului**. Azi, după război, **lumea știe mai puțin ce vrea și sacrificiile consimțite electoratului nu mai sunt corectate de viguroasa încredere de altă dată.**

Arta de a face politică **se prezintă deci azi în condiții deosebite.** "

Gr.Filipescu / 19 mart.'34

▣ Diletantism, fler, demagogie, aventurism, intrigi,

" Pentru a izbuti **se cere să nu spui niciodată ce crezi,**

și să faci totdeauna, exact ceea ce nu crezi că trebuie făcut.

D.Rist, **solicitat o dată să ia portofoliul finanțelor, și-a motivat refuzul :**

< de ce vreți să mă obligați să fac tot ce mă străduiesc să-i învăț pe studenți să nu facă ? >

Ca să mai izbutești în politică, **trebuie să mai ai în bagajul tău, toate convingerile.**

Să vinzi fiecăruia marfa pe care o cere.

Apoi, ești condamnat, dacă vrei să aprofundezi ceva.

Îți trebuie doar un diletantism ușor care dă oricând posibilitatea câtorva formule vași.
Se mai cere în politică flerul evenimentelor și al persoanelor cari promit să parvină.
Flerul înlocuiește orice altă calitate sau pregătire.

A ști să făgăduiești cu mare convingere, este, iarăși, una dintre condițiile indispensabile artei politice. Lumea e atât de deprinsă cu făgăduelile politicianilor, încât nu-l poate închipui refuzând ceva.

Take Ionescu, despre care nu se poate spune că a izbândit în politică, îmi spunea:

<Cumînțenia în politică e o povară înăbușitoare .

Când ești cuminte, cea mai mică greșeală pe care o faci e exploatată grozav.

Dar, dacă ai reputația de nebun, greșelile cele mai mari, îți sunt privite cu bunăvoință. >

Ți se mai cere în politică să fii cât mai mult, **dacă nu complet**, lipsit de simțul ridicolului.

A fi aventurier în politică, însemnează a reuși sigur.

Altă armă, care a dat rezultate strălucite în politică, e să știi a te servi de intrigi."

Acesta fiind catehismul artei politice, d.Filipescu se întreabă

ce rost are d-sa în politică, știind bine că niciodată nu va putea învăța această artă și că niciodată nu va reuși. Și răspunde:

"Un glas de undeva, pe care-l aud bine, deși vine de foarte departe, din ceea ce au plămădit în mine mai multe generații deprinse să conducă și să izbutească, un glas pe care-l simt una cu șoapta de așteptare a unei nații întregi, care nu vrea să moară, îmi spune: **< N-ai dreptul să dezertezi ! >**"

Gr.Filipescu / 19 mart.'34

27.) I. Th.Florescu, 5 ani de la înființarea Partidului liberal-democrat, 16 ? mart.'34

("Lupta", 20 mart.'34) **Vezi text integral fișier PLD**

Sâmbătă seară, partizanii politici și amicii d-lui Ion Th.Florescu, senator, șeful partidului liberal-democratic, din inițiativa organizației Capitalei a partidului,

I-au sărbătorit pe șeful lor, printr-o agapă la restaurantul Enescu.

Sărbătorirea s-a făcut cu ocazia celor 5 ani de la înființarea PLD.

Au luat parte aproape 200 persoane, din Capitală și provincie,

- **col.Christea**: omagiu Regelui; devotament față de I.Th Florescu;

- **av. Iorgu Petrovici**: meritele și calitățile sărbătoritului; recunoștința avocaților pentru legiuirile făcute de I.Th, când a fost la Justiție.

- **prof.univ.Sipsom**: o elogiasă cuvântare în care relevă personalitatea lui I.Th; schițează linia democratică a partidului; pldează pentru competența profesională.

- **Leon Thevenin**: relevă propaganda pe care o face I.Th Florescu în străinătate prin revista "**La Roumnie Nouvelle**", de sub direcția sa.

I.Th.Florescu /

Aclamat de partizani, mulțumește organizației Capitalei pentru plăcuta surpriză, oferindu-i acest banchet.

"În vremile de ură, de invidie și de feroce egoism în care trăim,

o manifestație de afecțiune sinceră pe care mi-o oferiți, **mă întărește în credința**

pe care întotdeauna am avut-o, că ideile politice, oricât de importante ar fi,

fără cimentul iubirei dintre oameni, rămân teorii moarte în cercuri restrânse.

Pe lângă **sentimentul ce trebuie să te lege de oameni**,

în politică se mai cere **cunoștința întinsă a oamenilor cu care lucrezi.**

Un mare general care nu ar avea cunoștința trupei sale,

nu poate avea succesul unei bătălii.

"Din nenorocire, de câțiva ani, mai **toți cei care ne guvernează**,

nu cunosc masele cetățenești și aspirațiunile lor, mulțumindu-se, unii din ei,

să ajungă **miniștri sau conducători prin uneltiri** care-i fac să cadă de la putere,

cu aceeași repeziciune cu cari au venit.

Probabil că marele meu defect de a iubi independența și de a nu mă pleca în fața

mediocrităților, m-au îndepărtat de la putere.

Mai am, de sigur, și alte defecte, dar cel mai principal este că **nu mă pricep deloc la intriga**

politică , iar publicul, desgustat , nemaivăzând la conducere pe cel pe care l-a iubit, luându-i totdeauna apărarea intereselor, începe să se dezguste de politică , preferând combinațiunile secrete și comploturile tenebroase.

Iată toată psihologia de astăzi.

I.Th.Florescu / 16 mart.'34

▣ **Partidul liberal-democrat**

"Sunt **cinci ani** de când am înființat **partidul liberal-democrat** , împreună cu **câteva personalități de frunte** plecate din **partidul liberal** . Cauzele le cunoașteți și este inutil să le mai amintesc.

Guvernul actual, cerându-ne și nouă o atitudine mai conciliantă , în urma zguduirilor politice din ultimul timp, am acceptat din caldă iubire de țară , atât **în parlament, cât și la întruniri** , am păstrat **o atitudine obiectivă** .

" Credem că **a trecut curentul răufăcător** și , în curând , **luptele politice vor fi mai animate și mai energice**. Înțelegem **să rămânem credincioși ideii de colaborare , dar să fim chemați la o muncă efectivă** pentru țară, iar **să nu rămânem niște figuranți** pe care țara să-i trateze , într-o zi, drept complici ai greșelilor comise."

La sfârșitul banchetului s-a trimis o **telegramă de omagiu MSRegelui** .

I. Th.Florescu / 16 mart.'34

28.) Ordonanța definitivă în procesul asasinatului de la Sinaia , 10 mart.'34

(" Dimineața " , an III , nr. 9781, 20 mart.'34)

[LD : Pe baza acestui **Ordonanțe definitive (Referat)** și pe baza **Concluziilor Parchetului militar, Ministrul Apărării Naționale a semnat actul de dare în judecată și a stabilit data procesului**]

[LD : titlurile și subtitlurile nu aparțin documentului , fiind ale ziarelor și ale LD

Text integral fișier Garda de Fier,

/ Inculpații / complotiștii / complicii / Cercetări Tribunal Prahova - Tribunal Ilfov./

/ Cercetări Consiliul de Război Corp II Armată /

/ **Garda de Fier : program ; planuri ; organizare ; mijloace de luptă /**

/ **atentate ; acțiuni teroriste ; înarmare ; echipele morții / complot / lovitură de stat /**

/ **CZCodreanu : amicii ; sfătuitoarii ; intelectualii ; presa /**

/ Încadrarea faptelor : asasinii ; complotiștii ; complicii / Pedepsele /

/ Competența justiției militare /

Ordonanța definitivă în procesul asasinatului de la Sinaia

" Luna martie 1934.

Noi, **general Bădescu Ilie** , raportor special , și maiorul **Michail Vasile** raportor titular al cabinetului 3 instrucție de pe lângă Consiliul de război al Corpului II Armată .

Având în vedere **ordinul de urmărire nr. 5** din 25 ianuarie 1934,

al ministerului Apărării Naționale (dosar nr.... 1934 , fila...)

prin care **s-a deschis acțiune publică în contra :**

[-----]

Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ **Cercetările Consiliului de Război, Corp II Armată**

" Consiliul de Război, al Corpului II Armată , astfel sesizat , din studierea dosarelor , cu instrucția urmată până la această dată , constatând că din acete rezultă :

1. Că asasinatul primului ministru în seara zilei de 29 decembrie 1933 în Gara Sinaia, de către asasinii **Nicolae Constantinescu, Doru Belimace și Ion Caranica**

- primul ca autor material și ceilalți doi ca complici -

a fost săvârșit de aceștia **nu din considerațiuni de ordin pur personal,**

ci în calitate de membri ai "Gărzii de Fier" , în scopul arătat chiar de inculpați în declarațiile lor , de a se răzbuna nu în contra lui IG Duca , ci în contra primului ministru al țării , pentru a răzbuna "Garda de Fier" pentru măsura luată de dizolvarea acestei organizațiuni , și pentru a răzbuna omorârea și schingiuirea membrilor din "Garda de Fier " .

2. Că acest asasinat este urmarea unui complot , care a luat naștere din înțelegerea ce ar fi avut loc între diferiți membri conducători ai acestei organizații , după cum rezultă din declarațiile inginerului Virgil Ionescu și actele găsite la perchezeția făcută la domiciliul generalului Cantacuzino .

3. Că în cauză fiind implicat și un ofițer cu gradul de general [-----]
Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ Planurile Gărzii de Fier

Vom face un scurt istoric al organizației "Garda de Fier " - felul cum a evoluat această organizație - cât și a programului ei.Vom arăta apoi să arătăm tendințele prin care Garda de Fier plănuia ca, printr-o organizare militară și disciplinată , în mâinile unui conducător suprem - să răstoarne cu forța guvernul țării - să constituie un guvern legionar dictatorial , creând o Românie legionară - astfel cum era concepută de această organizație.

De asemenea , vom schița activitatea începută de " Garda de Fier" pentru aducerea la îndeplinire a acestui program , acțiunile violente de intimidare săvârșite cu ocazia campaniei electorale , complotând punerea la cale , pentru ca , prin teroare , să poată reuși să ajungă la scopul final și, în fine , complotul care a avut ca rezultat asasinarea primului ministru "

Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ Organizarea Gărzii de Fier

"Pentru atingerea acestui scop , "Garda de Fier" avea nevoie de misionari , pe care îi găsi în elevi și eleve de liceu , de studenți și studente , a căror sentimente entuziaste și tinere erau mai ușor de câștigat , cât și în categoria de cetățeni fără situație , și care găseau prilejul , prin aderare la această mișcare , să-și formeze o situație.

"Pentru realizarea scopului său, Corneliu Zelea Codreanu , procedează la organizarea cadrelor în chip milităresc , supunându-le la o disciplină severă și legându-le conștiința prin jurământ și legământ , în vederea schimbării actualului mecanism constituțional.

Astfel ei declară textual să se organizeze ca pentru război, dar ei nu știu că va trebui să meargă serios la luptă pentru dărâmarea unui regim care și-a trăit traiul.

"Astfel vedem apărând în organizația "Garda de Fier"

- cuibul , secția , grupul , compania , batalionul - fiecare cu șef, comandanți și ierarhie , cu comandament suprem legionar, organizații cu caracter militar foarte pronunțat, stimulați cu recompense și distincțiuni, prin diferite decorații ce se înființează, cu pedepse ce se aplică membrilor și grupărilor , toți încătușați în jurăminte solemne și mistice , ceea ce denotă caracterul ei de organizație absolutistă , fiecare membru , prin jurământ, legându-se că va urma orbește toate prescripțiunile și va executa toate ordinele primite .
Cuibul și legile legionarului

"Cuibul este baza organizației , el este cea mai mică unitate legionară, având de la 3 - 13 oameni. Aici se dau primele noțiuni asupra mișcării și activității.

Orice membru al Gărzii de Fier, trebuie să aparțină unui cuib, iar după un stagiul îndelungat, în care timp a făcut dovada credinței , a muncii, a persistenței și a vredniciei , va putea depune legământul, primind "săcușorul cu pământ" , devenind astfel legionar.

Înainte de legământ nu pot fi decât viitori legionari.

Cuibul se conduce după 5 legi fundamentale :

1 .Legea secretului . Nimeni nu trebuie să cunoască existența cuibului , nici numele celorlalți legați de cuib, nici locul de adunare , nici adresa.

< O armată care se apropie de inamic trebuie să fie cât mai acoperită .>

2. Legea educației . Fiecare legionar din cuib , trebuie să devină un fanatic , pentru că numai fanaticul poate aduce jertfe pe altarul patriei și pentru că este o utopie a spera la libertatea pământului românesc , fără jertfe.

3. Legea muncii . Fiecare legionar trebuie să muncească pentru legiune. De aceea, fiecare cuib are un consemn general și unul particular.

a.) **Consemnul general** :

- Cuiburi noi . Un cuib are datoria să formeze în regiunea sa , cuiburi noi .
- Contribuțiuni benevole . Fiecare va munci și va ajuta legiunea , dându-i a 14-a parte din munca zilnică.

b) **Consemnul particular** .

- Unele cuiburi pot primi însărcinarea de a studia o chestiune , de a urmări un fapt, de a se introduce într-o afacere , de a executa fără șovăire anumite însărcinări .

4. Legea disciplinei . Cuibul datorește legiunii **supunere necondiționată** și **executarea** întregă a **însărcinărilor** pe cari le primește . Această disciplină însă nu exclude inițiativa fiecăruia și libertatea de acțiune a legionarului în anumite momente , în cadrul mișcării Gărzii .

5. Legea ajutorului reciproc.

Cuiburile pot fi :

/ **" Frății de cruce "** - cuiburi formate din **elevi de școală**, indiferent de vârstă .

În ele se face școala naționalismului

/ **" Cetățui "** - cuiburi formate din **eleve și studenți** .

Aici se formează **femeia legionară de mâine**, mama ce va ști să dea copilului său educația unui **fiu perfect al României Noi**.

/ **" Milițiile "** - denumire generală a unităților legionare a **tinerilor sub 21 de ani**.

Milițiile vor fi instruite după **normele cuibului**, baza instrucției constând în

aplicarea disciplinei militare și a **exercițiilor cu teme de luptă**.

În acest fel, se pregătește **pregătirea preregimentară**.

Legionarul este, până la întronarea regimului "Gărzii de Fier" , în permanentă mobilizat , gata pentru orice luptă.

/ **" Batalionul de asalt "** . Este format din **milițiile dintr-un județ**.

Rolul batalionului de asalt este executiv, în sensul de a forma **forțe bine organizate** care , în anumite împrejurări, **să pună mâna pe conducerea țării** ,

într-ucât **Corneliu Codreanu nu speră să ajungă pe cale normală să conducă țara** .

/ **Distincțiile Gărzii** . Garda de Fier este o **organizație absolutistă** .

Fiecare membru se leagă prin jurământ că va urma orbește toate prescripțiunile și va executa toate ordinele primite . Legionarii merituosi primesc următoarele distincțiuni :

" Crucea Albă " și **" Săculețul cu pământ "**

/ **" Garda de Fier "** **nu posedă o evidență clară a cuiburilor și membrilor ei**.

Ordonanța defitivă / 10 mart.'34

▣ **Mijloacele de luptă ale Gărzii**

" Vom arăta în mod **cronologic activitatea** și **modul de acțiune** în trecut al " Gărzii de Fier, **mijloacele de luptă** întrebuintate de această organizațiune **pentru atingerea scopului final** - **guvern legionar dictatorial**.

" Încă din anul **1932**, **"Garda de Fier"** și-a organizat **cadrele** , inspirându-se , în parte , după **principiile de organizare hitleristă**.

Ea tinde să devină **o organizație națională pur militaristă** , pentru a putea elimina orice situație , mai ales **în timpuri tulburi**, pe care le socotea foarte apropiate .

Face continuu **fortări să înarmeze pe membrii săi** , atât cu **arme de foc** , **gaze** și cu **diferite unelte** contra pretinselor abuzuri ale autorității publice , constituind astfel

un permanent pericol pentru liniștea și ordinea publică .

" Prin noua organizare , tratată pe larg în " Cărticica șefului " , **distrage tineretul de la preocupările lui de ordin cultural** , inspirindu-i **spirit de agresivitate** în contra autorităților."

[Marșul asupra Capitalei ...](#)

" **Corneliu Zelea Codreanu** a conceput , în anul 1930 , planul unui **marș asupra Capitalei** și, **simultan, asupra tuturor capitalelor de județ**, pentru a pune stăpânire pe autorități , pe toate **legăturile de comunicație** și a institui dictatura fascistă , **după exemplul din Italia** . Această acțiune va urma să aibă loc în "**ZIUA CEA MARE** " , ce se va hotărâ de el, când va dispune în fiecare județ de câte un batalion bine încadrat și educat din punct de vedere politic și militar .

Propaganda legionară...

" În propaganda sa , "Garda de fier" a întrebuițat în mod foarte intens **manifeste** , de cele mai multe ori , **cu caracter instigator** , întocmite după **modelul dat de comandantul suprem** . Prin ele se exaltează sentimentul de nemulțumire și revoltă al mulțimii și **spiritul de vitejie** al legionarilor .

"Are , de asemenea, **multe ziare** , aproape în fiecare localitate unde are organizație .

Din cuprinsul lor, se desprinde **obiectivul final** al mișcării , anume :

de a pune stăpânire pe spiritul public, pe economia națională , pe toate directivele vieții noastre publice , ținzând la **o Românie Nouă**,

prin aplicarea unei **vaste reforme cu caracter fascist , în toate domeniile**.

/ **Un Manifest** răspândit la **Suceava , la 15 mai 1933**, confiscat de autorități,

Garda de Fier cere :

a) **Desființarea partidelor politice ;**

b) **Desăvârșirea educației tineretului la fel cu cea din Germania ,**

bazată pe **supunere și disciplină militară ;**

c) **Distrugerea ideii de stat democratic** , bazată pe **spiritul francez ;**

d) **Introducerea pedepsei cu moartea**, pentru defraudatorii bunului statutului ;

e) O riguroasă **lege a responsabilității ministeriale ;**

f) Introducerea în țară a **principiilor : cinstei, ordinei, muncii, dreptății și disciplinei** , după cum s-a făcut în Italia și Germania .

/ **Un Manifest** lansat la **Târgu Mureș , în ianuarie 1933 , de Corneliu Zelea Codreanu**, se poate vedea **spiritul călăuzitor al șefului " Gărzii de Fier"**

și **efectul** ce ar putea avea o asemenea propagandă în masele populare .

Este vorba în acest manifest de **omul politic îmbogățit prin specula naivității țaranului ;** într-un pasagiu , spune :

"**Când te-ai întors cu arma în mână la 1918 , te-ai închinat lui [omului politic? Bogatul ?] ,** văzându-l gras și frumos îmbrăcat , iar tu în niște zdrențe ;

de atunci **el te-a luat în arendă** , iar tu ai **căzut în stăpânire lui ,**

în loc să-i fi tras la mir cu patul armei , să fi făcut dreptate ,

și să fi luat în stăpânire țara , pe care tu ai creat-o pe câmpurile de bătaie "

Garda de "Fier " a căutat, de asemenea , în unele părți, **a-și câștiga simpatii** , printre **autoritățile administrative** . Astfel, unele **posturi de jandarmi din Basarabia** , au primit prin poștă , în mod cu totul gratuit , **revista " Pământul Strămoșesc "**

Adunări populare ...

" În afară de manifeste și ziare , **propaganda se făcea și prin adunări**.

În special la sate, **gardiștii intrau în grupuri** , cântând **imnuri legionare** .

Se opresc în centru și lumea se adună ascultându-i din curiozitate.

Ei merg , de obicei, **în uniformă** pentru a face mai multă impresie.

În mod obișnuit , se trimit în propagandă gardiști din cei mai **îndrăzneți și experimentați**

și se consideră în legalitate și **refuză să se legitimizeze** față de autorități.

Ne având fonduri suficiente de propagandă , ei uzează foarte adesea de **călătorii frauduloase** pe CFR , **provocând incidente cu autoritățile și ceilalți călători**.

Ordonanța defitivă / 10 mart.'34

▀ **Atentate și acte de teroare**

Prin **actele de violență** executate de "Garda de Fier" , în legătură cu programul ei de activitate , cităm în **ordinea cronologică** următoarele cazuri :

/ **Iovirea** inginerului Bejan , de la Iași ;

/ **actele de răzvrătire** de la Vama, Câmpulung, Borșa ;

/ **aruncarea petardelor** în Palatul de Justiție de la Iași ;
/ **atentatul** cu bomba de la Dorna - Câmpeni
/ organizarea marșului din Basarabia ;
/ **devastarea** Lojei Marelui Orient din str.Lipscani , în dec.'29
/ **demonstrațiile** de stradă și **agresiunile** de la 16 dec.1930 , din Capitală ;
/ **atentatul** comis asupra directorului de la "Adevărul "
/ **atentatul** comis asupra fostului subsecretar de stat de la Ineterne, C.Angelescu ;
/ **spargerea** sinagogii din Capitală , în 1932, de unde au luat sulurile sacre și au atacat forțele polițienești cu focuri de revolver și pietre , rănind un ofițer , și mai mulți jandarmi și gardieni .
/ **dezordinile** la depunerea crucii la mormântul soldatului necunoscut, în ian.'33 ;
/ **greva** de la Facultatea de Drept, din febr.mart.'33
/ **sechestrarea** și amenințarea cu moartea a organelor polițienești din Cluj, în mai '33 ,
cu ocazia unei descinderi făcută la sediul din localitate.
/ **împușcarea** lui Manciu , complotul Codreanu -Moța ;
/ **răzbuirea** contra lui Vernichescu , socotit trădător ;
/ **asasinarea** studentului Falik de către Nicolae Totu ;
Ordonanța defiitivă / 10 mart.'34

▣ **Înarmările legionarilor**

" Ca dovadă a **înarmărilor** efectuate de organizația "Gărzii de Fier" , **menționăm** mai jos după relațiile date de autorități **armele găsite** cu ocazia **perchezițiilor incidentale** ce s-au efectuat :
[-----]

[**Atenție !**] **C.Z.Codreanu a dizolvat cuibul de la Constanța , arestat de poliție,**

motivând că **legionarii** s-au lăsat prinși și arestați și **nu s-au apărat cu armele** .
/ La **sediul central al Gărzii**, fac de gardă **legionari înarmați**, care au ordin ca să nu lase autoritățile să intre în sediu noaptea, și să tragă în oricine, fără discuție.
Ordonanța defiitivă / 10 mart.'34

▣ **Echipele morții**

"De asemenea se constituiesc "Echipele morții" , **una condusă de criminalul N.Constantinescu** , **alta de preot Ion Dumitrescu** , alta la **Tecuci , condusă de Ion Păvăluță**, și altă echipă la **Iași , condusă de Nicolae Strugaru**, toate create să fie **echipe de sacrificiu**, urmând de a primi însărcinări speciale de la centru , și a fi întrebuințate în toată țara, oriunde se va simți nevoia. Toate aceste măsuri sunt luate de la centru și sunt comunicate secret celor însărcinați cu aducerea la îndeplinire. [-----]
Ordonanța defiitivă / 10 mart.'34

▣ **Intelectualii și Garda de Fier .**

▣ **"Sfătuitoarii" lui CZCodreanu**

[**LD : eu cred că lucrurile stau invers ! intelectualii și alte persoane au manipulat Garda !**]

Dându-și seama că organizația sa este lipsită de oameni de valoare , și de o poziție socială mai aleasă , **caută să atragă** prin diferite procedee , fie prin **invitarea intelectualilor** la construirea "**Casei Verde**" , fie la **alte solemnități** , reușind **să înscrie pe listele electorale persoane ca : G-ral Cantacuzino - Ion Nichifor Crainic - Vasiliu Cluj - Nae Ionescu - și alții** , înscriere în care nu a urmărit **decât ridicarea prestigiului organizației** .
"Acțiunea este condusă de **CZCodreanu**, care, pentru luarea acestei măsuri, **are un stat major** cu care se consultă - compus din membri pricepuți din această organizație , între care unii sunt **considerați ca sfătuitoari** :
Mihail Stelescu, Victor Silaghi, Ion Moța, Ion Z.Codreanu, Sterie Ciumeti, preot I.Dumitrescu, Virgil Ionescu -
și alți membri **care concură la executarea măsurilor** luate de centru ca :

Cristache Solomon, Ion Benea, Clime Gheorghe, Iașinski ș.a.

[-----]

Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ **Campania electorală**

▣ **Primul complot : Câmpulung**

" **Campania electorală** din toamna anului **1933**, întreprinsă de "Garda de Fier" , capătă **un caracter de o violență neobișnuită** în campaniile electorale din țară.

Autoritățile sunt atăcate sub motiv că săvârșesc acte abuzive.

Guvernul Duca venit la cârma țării este atăcat violent.

Garda de Fier este îndemnată să reacționeze .

Corneliu Codreanu publică manifestul **< La violențe , veți răspunde cu violențe ! >**

Cuvântările membrilor Gărzii de Fier, atâță lumea la **acțiuni teroriste** ,

după cum s-a întâmplat la adunarea de **la Adjud** , unde **Ion Zelea Codreanu** ,

în cuvântarea sa, făcând legătura situației de la noi cu cea din Austria, cu încercarea de asasinat asupra lui Dolfuss , spunea că : **< ... dacă acolo unui tânăr de 20 de ani i-a tremurat mâna**

când a vrut să împuște pe Dolfuss, la noi se vor găsi zece mii de legionari care să nu le tremure mâna > [Ds. Nr. 209 / 1934, declarația lui IZC]

Venirea la cârma țării a guvernului Duca, prin măsurile luate [**dizolvarea Gărzii**] , **împiedică mult** de a opri aceste manifestațiuni revoluționare , **acțiunea acestei organizații care spera să aibă un mare succes.**

[-----]

Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ **Dizolvarea Gărzii**

▣ **Gral Cantacuzino preia conducerea / 10 dec.'33**

"Față de **activitatea primejdioasă statutului** , prin acțiunea desfășurată **în mod violent** de această organizație , și constatându-se **intențiunile tendențioase cu caracter terorist**, cari puneau în primejdie siguranța statutului, liniștea și ordinea publică, **s-a luat măsura dizolvării acestei organizațiuni.**

Corneliu Zelea Codreanu , prin mijloace necunoscute , **află de dizolvarea Gărzii înainte** ca această măsură să se fi înlăptuit.

Față de **campania dusă** de unele ziare , în ziarul "**Cuvântul**" și "**Calendarul**"

- care **criticau guvernul Duca** și în special persoana lui Duca ca un **guvern trădător de neam** , și , în special , ca **autor moral al dizolvării Gărzii de Fier** -

spiritul revoluționar al acestei organizațiuni **se agită** și, **surprins de măsura dizolvării** , **caută prima scăpare** prin **a încredința conducerea g-ralului Cantacuzino**,

care , **prin poziția sa socială** - gradul său, activitatea sa în primul război -

va putea crea un pedestal pe care **să se sprijine activitatea acestei organizații.**

În noaptea de **9 / 10 decembrie 1933**, **Corneliu Codreanu**,

spre a se pune la adăpostul unei arestări, **doarme în casa generalului Cantacuzino** ,

căruia îi aduce la cunoștință ultimele evenimente în legătură cu dizolvarea ,

și-l **roagă a lua comanda Gărzii .**

Cu această ocazie se dă **Ordinul de zi nr 2** , din 10 decembrie 1933 (fila 36 , dosar acte percheziție general Cantacuzino) .

Ca urmare a acestui ordin de zi, gral Cantacuzino dă **Ordin de zi către legionari**

(fila 16, dosar percheziție) .Ca o consecință a celor discutate în seara de 9 decembrie 1933,

între **Corneliu Zelea Codreanu** și gral Cantacuzino și ceilalți membri ai Gărzii de Fier,

unde , desigur, **s-a discutat măsura luată de guvern** prin dizolvarea Gărzii ,

și unde s-a **făcut răspunzător** de acest act **primul ministru al țării**,

și s-a vorbit de suprimarea lui , **apar imediat** , a doua zi,

cele două scrisori ale generalului Cantacuzino , (fila 12 dosar percheziție)

în care scrie că atât Duca cât și Titulescu , și- au semnat sentința de moarte prin dizolvarea Gărzii de Fier. Astfel încolțește ideea suprimării , ca o răzbunare , ca o măsură salutară pentru organizație. [-----]
Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ Al doilea complot

"Astfel se pune din nou la cale asasinarea primului ministru Duca, și înarmarea celor trei criminali, după cum vom arăta detaliat la capitolul respectiv, al complotului din această ordonanță și din care ar rezulta că asasinarea primului ministru , nu poate fi considerată ca un gest propriu al celor trei criminali, ci ca rezultatul unui complot pus la cale de membrii conducători ai acestei organizațiuni."
[-----]

" Pentru a se vedea de asemenea care erau vederile conducătorilor "Gărzii de Fier" în acel moment, menționez în întregime scrisoarea domnului general Cantacuzino către Corneliu Codreanu, din 26 decembrie 1933 (fila 7)

< Dragă Corneliu,

Dau acestor rânduri un caracter cu totul particular.

Cred că activitatea legionară trebuie să fie nu numai constructivă , dar și pozitivă și imediată. Ca să aplici, trebuie să guvernezi , și, lucru esențial , să nu perzi momentul.

În orice caz, nu trebuie să dezarmăm până ce n-om avea complectă satisfacție : casarea alegerilor , casarea jurnalului de dizolvare .

Despăgubiri tuturor arestaților (cuvânt indescifrabil) și familiilor celor morți.

Pedepsirea exemplară a tuturor vinovaților sau dacă nu se ajunge la toate aceste obiective , spun atunci hotărât : răsturnarea guvernului.

Or, momentul este acum și legiunea este , după mine, în stare să dea , chiar acum , un guvern legionar. Nu trebuie să ne speriem. A guverna înseamnă a gospodări țara , cum gospodărești averea ta . Măsurile simple sunt cele mai sănătoase.

Experiențe pe seama statutului , nu mai trebuie.

Ne trebuie cinste, naționalism nițel bun simț și energie.

Factorii în joc sunt : Regele, Legiunea Gărzii de Fier și Guvernul legionar .

Primul act este răsturnarea guvernului prin violență și

dizolvarea Corpurilor legiuitoare , de unde nu facem parte pe nedrept

(detalii prin înțelegere verbală) , sub presiunea legiunii "Gărzii de Fier" , care se concentrează la București , cerem puterea .>

[-----]

Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ Corneliu Codreanu conduce Garda

" Corneliu Codreanu , din locurile unde se afla ascuns, continua activitatea și legătura prin bilete trimise , prin curierile arătate mai sus, care, la rândul lor, li aduceau de la generalul și ceilalți membri , răspunsurile și comunicările lor.

" Trimite de asemenea direct la ziarul "Cuvântul" și "Calendarul " , comunicate și anunțuri cari apărut în aceste ziare . Printre actele găsite și ridicate cu ocazia percheziției făcută la gral Cantacuzino , în ziua de 30 decembrie 1933, Manifest scris în întregime de Corneliu Codreanu , vizând 4 miniștri , cari, de sigur, făceau parte din lista neagră a proscrisilor, și anume : IGDuca, Titulescu , Victor Iamandi, și Inculeț (fila 9) , - precum și scrisoarea originală de la Corneliu Codreanu (fila 4) , prin care recomanda g-ralului , membrilor de încredere din Garda de Fier, cu care urmează să se sfătuiască în măsurile ce trebuie să ia.

" Aceste scrisori personale găsite la gral Cantacuzino , stabilesc, evident, legătura ce a existat între el și Corneliu Z.Codreanu.

[-----]

pândit eșirea primului ministru de la președinția Consiliului.

" Faptul că asasinii -la confruntarea ce a avut loc între ei și Florica Crăciunescu ,

care a afirmat sub prestare de jurământ , că i-a văzut în două seri venind la Corneliu Codreanu, și a recunoscut , la confruntare - **au negat că au luat contact cu Căpitanul** , denotă că **caută să ascundă această convorbire** ce au avut-o cu Corneliu Codreanu , pentru a evita orice bănuială că și Codreanu a avut cunoștință și un amestec în acest complot.

Dacă judecăm după **ascendentul și influența** pe care o avea Corneliu Codreanu față de legionari, este exclusă posibilitatea de a admite că, atunci când cei doi asasini , au luat contact cu el, **să nu fi comunicat lui Corneliu Codreanu planul lor**. Însuși inculpatul Nicolae Constantinescu , în interogatoriul de la 26 ianuarie 1934, (dosar fila...) arată că , **dacă ar fi luat contact cu Căpitanul, i-ar fi spus gândul lor**, și i-ar fi cerut aprobarea. **Dacă** **dovada acestei întâlniri este făcută**, mai poate exista îndoiala că asasinii nu i-au comunicat Căpitanului lor , pe care-l ascultau orbește și-l divinizau - planul lor- mai ales în situațiunea că ei fiind membri ai "Gărzii de Fier" , acest act trebuia să se răsfrângă și asupra organizației. "
[-----]
Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ **Declarațiile (I - V) ing .Virgil Ionescu ,**

"**Dovada existenței acestui complot** , rezultă și din **declarațiile inginerului Virgil Ionescu** , membru principal în organizația " Garda de Fier" . [-----]
"Dus cu același tren cu asasinii , **Virgil Ionescu dă prima declarație din 30 XII 1933**, (fila 62, dosar 202 / 1934 - Virgil Ionescu) în care arată că **asasinarea primului ministru Duca a fost pusă la cale în casa generalului Cantacuzino**, declarație scrisă de mâna sa proprie. Față de gravitatea acestei declarații, **s-a adus cazul la cunoștința Primului Procuror al Tribunalului Prahova** - care ia inginerului **Virgil Ionescu declarația din 30 decembrie 1933** (fila 73, dosar 204 / 1934, trib.Prahova) **și declarația din 31 decembrie 1933** [a III-a !] (fila 74, același dosar) . În aceste două declarații, date în fața Primului Procuror , **inculpatul își susține prima declarație** dată la Chestura Ploești, și afirmă, din nou, că **atentatul la viața primului ministru a fost pusă la cale de către Corneliu Zelea Codreanu, a fost aranjat și discutat în casa generalului Cantacuzino, care a pus în legătură pe asasinul Nicolae Constantinescu cu Corneliu Codreanu**. [-----]
" Astfel, în ziua de **2 ianuarie 1934, dă o nouă declarație [a IV-a!] Primului Procuror** (fila 98 , dosar 204 / 1934) în care arată că **declarația de la Chestură , în care recunoștea că a fost trimis la Sinaia pentru a supraveghea săvârșirea atentatului , nu este adevărată , și că i-a fost luată sub imperiul violenței - deși recunoaște că e scrisă și subscrișă de mâna lui**. [-----]
inculpatul și-a exprimat teama că va avea soarta lui Vernichescu , care a fost împușcat de Moța, pentru că a divulgat un secret . [-----]
Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ **Concluzia : complot !**

" Față de toate aceste considerente , față de lipsa de probe din partea inculpatului [ing.Virgil Ionescu] , de a face dovada că aceste declarații i-au fost smulse cu violență , nu mai rămâne nici o îndoială că inculpatul, dându-și seama de gravitatea mărturisirilor făcute , **că a luat parte la complotul pus la cale în casa generalului Cantacuzino - de asasinare a primului ministru și răsturnarea formei de guvernământ, după dispozițiile luate de Corneliu Codreanu - cât și că va avea de suferit din partea membrilor Gărzii de Fier, pentru divulgarea acestui secret**, a căutat pe orice cale de a nega această primă mărturisire , intrând în **același mutism** și încercare **de a nu declara nimic**, care a caracterizat **întreaga instrucție a acestui fapt**. [-----]
Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ Concluzie : lovitură de stat

" **Având în vedere** din cele expuse mai sus și legătura cu **complotul pus la cale de membrii organizației Garda de Fier : Corneliu Zelea Codreanu, general Cantacuzino Gheorghe, inginer Virgil Ionescu, avocat Clime Gheorghe, ziarist Hodoș Ion, preot Ion Dumitrescu , avocat Victor Silaghi, Constantinescu Nicolae, Dumitru Belimace și Caranica Ion** -

rezultă probe suficiente că numiții, constituiți în asociație, și în calitatea lor de membri ai Gărzii de Fier, în consfățuirile ce au avut loc, **au luat hotărârea și au pus la cale** , conform programului acelei organizațiuni, **asasinarea Primului Ministru IG Duca** , care avea ca prim scop **să pună mâna pe conducerea statutului și să introneze un guvern legionar.**

"**Având în vedere** că din instrucția urmată și actele de la dosar ,

se stabilește că **numiții inculpați**, în scopul de a pune mâna pe conducerea statutului, pe orice cale, chiar prin violență, **au constituit organizația "Garda de Fier"** ;

cu membrii organizați militarește, pe cete, echipe , batalioane, legiune, cu costume uniformizate , cu conducerea ierarhică, cu roluri bine determinate, înarmate cu tot felul de arme : albe, de foc, gaze lacrimogene și cu muniții ; **editând** - de cele mai multe ori clandestin -

publicații de organizare și propagandă ; cu **un program bine definit** ,

tinzând la **distrugerea organizației politice și sociale existente ,violând astfel Constituția** ,

până la definitivă ei înlăturare și înlocuire cu o alta ;**adunând fonduri** pentru întreținerea și sporirea legionarilor , **ațâțând** pe locuitori la **război civil** , îndemnându-i să comită **asasinate și jafuri**, în orașe și sate, în contra tuturor ce nu aderau la programul și activitatea organizației

"Garda de Fier" , socotindu-i pe aceștia dușmani , cari trebuie exterminați ; **concentrându-și ura în contra guvernului** și în special a șefului de Guvern, alegându-și victima în persoana Primului Ministru IG Duca , sub **pretextul că sub influența financiarilor evrei , el a decis și realizat dizolvarea "Gărzii de Fier "** ; **că această organizație**, ca să nu-și piardă elanul, **a instituit legământul legionar** , expresiunea solemnă a urei și răzbunării contra conducerii statutului ; ca violențele să-și aibă puterea lor derealizare , **s-au instituit echipele morții** .

dispuse la sacrificiu activ ; **având în vedere** că fiecare dintre **inculpații menționați** , a activat în aceste condițiuni în **marea organizație a "Gărzii de Fier"** , cu șefi de centre, cari s-au dovedit a fi reuniuni sedițioase , **având înțelegere între ei să provoace războiul civil** , încalcând legile țării , tulburând liniștea publică și periclitând siguranța statutului ;

[-----]

Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ Intelectuali în sprijinul Gărzii

▣ Ziarele " Cuvântul " și "Calendarul "

▣ Nae Ionescu , Nichifor Crainic

"Prin **Ordinul de urmărire** no 4 și 6 , din 25 -I - 1934, ale Ministerului Apărării Naționale ; no 8823 din 20 - II - '934 și no 9127 din 3 -III - '934 ale Corpului II Armată ,

s-a deschis acțiune publică în contra inculpaților :

- **Ion Nichifor Crainic** -prof univ. la Universitatea București ;
- **Nicolae Ionescu , zis Nae Ionescu** - prof.univ. București ;
- **Gheorghe Racoveanu** - ziarist , București ;
- **dr.Nic.Roșu** - București ;
- **Dragoș Protopoescu** - prof. univ. București ;

Întrucât **faptele ce se pun în sarcina celor menționați** mai sus , se referă la **o acțiune comună** , aceea **a sprijinului ce au dat prin presă , acestei organizațiuni**, care constituia un pericol pentru țară, **prin articole ce au publicat personal** , cât și **prin publicarea** , de către **Nae Ionescu și Nichifor Crainic** , directorii ziarelor **" Cuvântul " și "Calendarul "** , vom face **considerațiuni generale asupra învinuirilor ce li se aduc** , prin răspândirea în public , pe cale de publicitate , a **ideilor, care au încurajat , au îndemnat și provocat această organizație a comite crime și delicta contra siguranței statutului , liniștei și ordinii publice.**

" Rolul ce l-a jucat campania dusă de aceste ziare la acțiunea și organizarea Gărzii de Fier,- la criticarea actului dizolvării acestei organizațiuni , act care , la un moment dat , a constituit o necesitate de stat - criticarea guvernului pentru pretinsa tendință de a lichida mișcările naționaliste - în momentele în care atmosfera era atât de încordată .

Răsfoind colecția celor două ziare, vedem sub semnătura unor ziaristi ca Nichifor Crainic, Nae Ionescu, Dragoș Protopoescu , toți profesori universitari și de înaltă cultură , etăteni cu un înalt rol în sfera lor de activitate și a țării, oameni asupra naționalismului și dragostei de patrie , a arunca o umbră , ar însemna o împietate , oameni de la cari, zilnic, opinia publică așteaptă cuvântul de îndrumare și luminare pe calea cea dreaptă și sănătoasă ,apar articole cu titluri neobișnuite , în sprijinul unei organizațiuni și unor evenimente izbucnite în interiorul statutului și care , la un moment dat , amenință și periclitează ordinea și liniștea publică și siguranța statutului. Asasinarea lui Duca nu a fost un fapt incidental, a avut la bază un complot, expresie a criminalității proteice și îndrăznețe, fățișă și agresivă ...

În timp ce gral Cantacuzino anunța că sacrificarea lui Duca , Titulescu ș.a. ...

" ne punem legitima întrebare ce au făcut acești trei oameni de răspundere , profesori universitari, părinți sufletești ai tinerei generații , care se zbate în instabilitate și eroare , în găsirea unui drum de orientare ?

" Dacă în acele zile de sfârșit de noiembrie și început de decembrie , s-ar fi ridicat glasul lor , aruncând o rază de lumină în mijlocul acelor înfierbântați , care își afixau la toate colțurile că, pentru a face poporul fericit, trebuie să distrugă totul, [.....] **dacă li s-ar fi spus** că încurajarea acestor tendințe este frânghia care sugrumă orice tendințe de bine în țara aceasta și " cauza cea mai sfântă se schimbă într-o împietate execrabilă , când întrebuițezi crima și atentatele , pentru a o susține " , fără îndoială **nu am fi avut de înregistrat cea mai odioasă crimă** ce s-ar fi putut imagina, atât față de persoana aceluia ce a căzut străpuns de gloanțe de mișei, cât și față de întreaga țară , care vedea în Duca realizarea legitamelor ei năzuinți spre mai bine , și nu am fi asistat la un spectacol dureros al transformării acelei generații atât de scumpă românismului , în sărmana argilă umană , în care toți nebunii se cred autorizați să plămădească formele unei societăți mai bune " [-----]

c.) Toți legionarii considerau "Cuvântul " ca ziar al lor ; această atmosferă este culminată și îndârjită la extrem , prin articole scrise personal de Nae Ionescu, în care sunt vizați tot cei doi oameni politici. Vorbind despre legionarul Virgil Teodorescu , **Nae Ionescu ajunge să scrie :**

< avem în fața noastră nu numai oameni care consimt să moară , ci și să omoare > și îl și dezleagă pe cel care ar face omor, deoarece , - scrie el - **< cel ce va omorâ nu va fi un criminal ordinar , ci fapta sa va fi impusă de onoarea lui ca membru al colectivității** din care face parte, a frăției lui de luptă, deoarece **< Individul nu mai poate fi decât unealta colectivității >**

Citind articolele "Liniștea domnește la Varșovia" , "Roluri blestemate " , " Legea pentru apărarea statutului " , **nu mai poate rămâne nici o îndoială că tot ce s-a scris în aceste articole, nu sunt decât îndemnuri la asasinat politic , și anume, contra lui IG Duca .**

Nu este declarație și nici interogatoriu dat de cei trei criminali , în care să nu mărturisească că cele scrise în "Cuvântul " cât și articolele scrise personal de Nae Ionescu, i-au determinat la acest gest :

1.) **Doru Belimace :** < Am hotărât omorârea lui IG Duca pe care l-am găsit singurul vinovat în măsura luată de dizolvare și de schinguirile legionarilor , impresiune ce mi-a fost confirmată și din știrile din ziarul Cuvântul > alt loc : < Atât eu cât și N. Constantinescu , din cele citite în ziare, în primul rând "Cuvântul " și "Calendarul " , cari publicau informațiuni și articole în favoarea organizației noastre , **ne-am făcut convingerea că vinovat în această acțiune contra Gărzii era primul ministru Duca, motiv pentru care ne-am hotărât să-l suprimăm. >**

2.) **Ion Caranica :** < Veneam să mă culc acasă numai noaptea, citind ziarele "Cuvântul " și "Calendarul " >

3.) **Criminalul N. Constantinescu :** < Pe Nae Ionescu nu l-am cunoscut personal , dar și articolele din ziarul "Cuvântul " au contribuit , în unele măsuri, să mă determine la

gestul ce am făcut[-----] Nu am avut nici o sugestie , însă **din cele citite în ziarul "Cuvântul " ... mi-a pregătit starea sufletească și care fapte m-au determinat să iau hotărârea de a omorâ pe Duca.>**

"După toate cele de mai sus, cred că **nu mai rămâne nici o îndoială că inculpatul este provocatorul direct al asasinatului contra primului ministru IG Duca** , prin scrierile sale în ziarul "Cuvântul " .

Având în vedere că din instrucția urmată **se stabilește că numiții** [**Nae Ionescu și Nichifor Crainic**] **au scris în ziare** articole în legătură cu dezvoltarea organizației Garda de Fier, criticând actul guvernului, **acuzând și amenințând, ațâțând la rezistență** pe legionari , și **îndemnându-i la fapte delictuoase , pregătind astfel atmosfera criminală** care a **întărit, susținut și realizat rezoluția asasinului Constantinescu Nicolae** ;
[-----]

Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

29) Procesul asasinării lui IG Duca , 19 mart- 6 aprilie mart.'34

("Universul" , "Adevărul " , "Facla" , "Luprta , Lumea Nouă ")

Vezi la fișier Garda de Fier.

Ziua a III-a , 22 mart. : **CZ Codreanu, G- ral Zizi Cantacuzino .**

Ziua a IV-a , 23 mart : ing.**Virgil Ionescu** , av.**I.Clime** , **Sillaghy**, ziarist **Ion Hodoș**,
M.Stelescu , **Ion Zelea Codreanu**

Ziua a V-a , 24 mart : **Ion Moța**, **Cristache Solomon**, **Nichifor Crainic**, **Ilie Gârneață**,
Sima Simulescu, **Vasile Iașinski**, **Ion Copuzeanu**, **Mihail Polihroniade**,
Ion Crânganu, **Decebal Codreanu** , **Nicolae Totu**, ș.a. ș.a.

Ziua a VII -a , 27 martie : martori - **Gr.Forțu**, **CCGurescu** ,

Ziua a IX-a , 29 martie : martori - **Gh.Brătianu**, **Vict.Papacostea**, **Petre Papacostea**,
prof. **Murnu**,**Al.Averescu** , **DRIoanișescu**,

Ziua a X-a , 30 mart : martori : **C.Argetoianu**, **Al.Vaida -Voevod** , **gral Moruzzi** ,
g-ral Cihoschi , **prefect Alaci** , **Teodor Iurași** (legionar) **ș.a.ș.a.**

Martori de la alte partide , numai de la opoziție.

Sentința în procesul asasinării lui Duca , 6 apr.'34 :

cei trei asasini condamnați ;

Toți ceilalți : eliberați

30)